كتاب الصلاة

نماز كتابى

مؤلفى

حسين حِلمى ايشيق

رحمة الله عليه

[١٩١١-٢٠٠١ أيوب-استانبول]

قد اعتنى بطبعه طبعة جديدة بالأوفست
مكتبة الحقيقة

HAKİKAT KİTÂBEVİ
Darüşşefeka Cad. No: 53 P.K.: 35
34083 Fâtih-İSTANBUL
Tel: 0212 523 45 56 Fax: 0212 523 36 93
http://www.hakikatkitabevi.com
e-mail: info@hakikatkitabevi.com
ŞUBAT-2019

كتاب الصلاة

نماز كتابى

مؤلفى

حسين حِلمى ايشيق

رحمة الله عليه

[١٩١١-٢٠٠١ أيوب-استانبول]

قد اعتنى بطبعه طبعة جديدة بالأوفست

مكتبة الحقيقة

يطلب من مكتبة الحقيقة بشارع دار الشفقة بفاتح ٥٧ استانبول-تركيا

هجري قمري	هجري شمسي	ميلادي
١٤٤٠	١٣٩٧	٢٠١٩

قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم (**خيركم من تعلّم القرآن وعلّمه**) وقال ايضا (**خذوا العلم من افواه الرجال**)

ومن لم تتيسّر له صحبة الصالحين وجب له ان يذكّر كتبا من تأليفات عالم صالح وصاحب إخلاص مثل الإمام الرباني المجدد للألف الثاني الحنفي والسيد عبد الحكيم الارواسي الشافعي واحمد التيجاني المالكي ويتعلم الدين من هذه الكتب ويسعى نشر كتب أهل السنة بين الناس ومن لم يكن صاحب العلم أو العمل أو الإخلاص ويدعي أنه من العلماء الحق وهو من الكاذبين من علماء السوء واعلم انّ علماء أهل السنة هم المحافظون الدين الإسلامي وأمّا علماء السوء هم جنود الشياطين[١]

---

(١) لاخير في تعلّم علم مالم يكن بقصد العمل به مع الإخلاص (الحديقة الندية ج: ١. ص: ٣٦٦، ٣٦٧، والمكتوب ٣٦، ٤٠، ٥٩. من المجلّد الأوّل من المكتوبات للإمام الرّبّاني المجدّد للألف الثاني قدّس سرّه).

تنبيه: إنّ كلاًّ من دعاة المسيحية يسعون إلى نشر المسيحية والصهاينة اليهود يسعون إلى نشر الادعاءات الباطلة لحاخاماتها وكهنتها ودار النشر - **الحقيقة** - في استانبول يسعى إلى نشر الدين الاسلامي وإعلائه اما الماسونيون ففي سعي لإمحاء وازالة الاديان جميعا فاللبيب المنصف المتصف بالعلم والادراك يعي ويفهم الحقيقة ويسعى لتحقيق ما هو حق من بين هذه الحقائق ويكون سببا في إنالة الناس كافة السعادة الابدية وما من خدمة اجلّ من هذه الخدمة اسديت إلى البشريّة.

Baskı: İhlâs Gazetecilik A. Ş.
Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlâs Plaza No: 11 A/41
34197 Yenibosna-İSTANBUL Tel: 0. 212. 454 30 00

ISBN: 978-975-8883-77-6

بسم الله الرّحمن الرّحيم

انسان اوچون اوچ تورلی حیات باردیر: دنیا، قبر، آخرت حیاتی. دنیاده، بدن روح بیلن بیرلیکده دیر. انسانگه حیات، جانلیلیک بیرگن روحدیر. روح بدندن ایریلگنیده، انسان اوله دی. بدن قبرده چوریب، توپراق بولگنیده ویا یانیب کُل بولگنیده، ویا وحشی حیوان ییب یوق بولگنیده، روح یوق بوله یدی. قبر حیاتی باشله یدی. قبر حیاتیده حس باردیر، حرکت یوقدیر. قیامتده بیر بدن یره تیلیب، روح بیلن بو بدن بیرلیکده جنتده ویا دوزخده ابدی تیریکلیک قیله دیلر.

انسان نینگ دنیاده و آخرتده بختیار بولیشی اوچون، مسلمان بولیشی لازمدیر. دنیاده بختیار بولماق، راحت یشه ماق دیماقدیر. آخرتده بختیار بولماق، جنتگه قاووشماق دیماقدیر. اللهُ تعالی، بنده لریگه کوپ رحم قیلگنی اوچون، بختیار بولماق یولینی، پیغمبرلر واسطه سی بیلن بنده لریگه بیلدیرگن. چونکه انسانلر بوسعادت یولینی، اوز عقللری بیلن تاپه آلمه یدی لر. هیچ بیر پیغمبر اوز عقلیدن بیر نرسه ایتمه گن، همه سی، اللهُ تعالی نینگ بیلدیرگنی نرسه لرنی ایتگنلر. پیغمبرلرنینگ اَیتگنلری سعادت یولیگه (**دین**) دییله دی. محمد علیه السلام نینگ بیلدیرگنلری دینگه (**اسلامیت**) دییله دی. آدم علیه السلامدن بری مینگلرچه پیغمبر کیلگن. پیغمبرلرنینگ آخرگیسی محمد علیه السلامدیر. باشقه پیغمبرلرنینگ بیلدیرگنلری دینلر، زمان بیلن بوزیلگن. ایندی سعادتگه قاووشماق اوچون اسلامیتنی اورگنماقدن باشقه چاره یوقدیر. اسلامیت، قلب بیلن ایشانیله دیگن (**ایمان**) معلوماتلری و بدن بیلن قیلینه دیگن (**احکام اسلامیه**) معلوماتلریدیر. ایمان و احکام علملری (**اهل سنت عالملری**)نینگ کتابلریدن اورگنیله دی. جاهللرنینگ، گمراه لرنینگ بوزوغ کتابلریدن اورگنیلمه یدی. هجری بیر مینگ سنه سیدن اوّل، اسلام مملکتلریده کوپ (**اهل سنت عالِمی**) بار ایدی. ایندی هیچ قالمه دی. بو عالملرنینگ یازگنلری عربی و فارسی کتابلر و بولرنینگ ترجمه لری، دنیانینگ هر ییریده، کتابخانه لرده کوپ باردیر. حقیقت کتاب اویی نینگ همه کتابلری، بو منبعلردن آلینگن. سعادتگه قاووشماق اوچون، (**حقیقت کتاب اویی**)نینگ کتابلرینی اوقینگلر!

تنبیه: مسیونرلر، مسیحیلیکنی یاییشگه، یهودیلر، تلموتینی یاییشگه، استانبولده گی حقیقت کتاب اویی، اسلامیتنی یاییشگه، ماسونلر بولسه، دینلرنی یوق اِیتیشگه کوشش قیلماقده لر. عقلی، علمی و انصافی بولگن، بولردن توغریسینی إذعان، إدراک قیله دی، توشینه دی. بونینگ یاییلیشیگه یاردم قیلیب، همه انسانلرنینگ دنیاده و آخرتده سعادتگه قاووشیش لریگه سبب بوله دی. انسانلیک گه بوندن ارزشلی راغ و بوندن فایده لی راغ بیر خذمت بوله آلمه یدی. بوگون عیسویلرنینگ و یهودیلرنینگ قوللریده گی تورات و انجیل دییلگن دین کتابلری نینگ، انسانلر تمانیدن یازیلگنلرینی اوز آدملری هم اَیتماقده. قرآن کریم بولسه، اللهُ تعالی تمانیدن نازل قیلینگنی دیک پاک پاکیزه دیر. همه پاپلرنینگ و حاخاملرنینگ، حقیقت کتاب اویی نینگ نشر قیلگنی کتابلرنی دقت بیلن و انصاف بیلن اوقیب توشینیشگه کوشش قیلیشلری لازمدیر.

انه بودیر، مِفتاحِ گنجِ قدیم،

بســـــم الله الرّحمن الرّحیم

مقدمه

نماز کتابینی یازیشگه اعوذ بسم الله اوقیب باشله یمن. اللهُ تعالی گه حمد بولسین. اونینگ سیله گنی و یخشی کورگنی بنده لریگه و اولرنینگ اینگ افضلی بولگن محمد علیه السلامگه صلاة و سلام بولسین. او عالی پیغمبرنینگ تمیز اهل بیتیگه، عادل، صادق اصحاب کرام نینگ رضوانُ اللهِ تعالی علیهم اجمعین هر بیریگه خیرلی دعالر بولسین!

دنیاده یخشی، فایده لی نرسه لر، یامان، ضررلی نرسه لر بیلن آره لشدیر. سعادتگه، راحت و تینچلیک گه قاووشماق اوچون، همیشه یخشی، فایده لی نرسه لرنی قیلماق لازمدیر. اللهُ تعالی جوده مرحمتلی بولگنی اوچون، یخشی نرسه لرنی یامانلردن اَییرگن بیر قوت یره تدی [خلق قیلدی]. بو قوتگه (**عقل**) دییله دی. پاک و سالم بولگن عقل، بو ایشینی جوده یخشی قیله دی، هیچ خطا قیلمه یدی. گناه ایشله ماق، نفسگه تابع بولماق، عقلنی و قلبنی کسل قیله دی. یخشینی یاماندن اَییره آلمه یدی. اللهُ تعالی مرحمت قیلیب، بو ایشنی اوزی قیلماقده، یخشی ایشلرنی، پیغمبرلر واسطه سی بیلن بیلدیرماقده و بولرنی قیلیشنی امر اِیتماقده دیر. ضررلی نرسه لرنی هم بیلدیریب، بولرنی قیلیشنی منع اِیتماقده دیر. بو امر و نهی لرگه (**دین**) دییله دی. محمد علیه السلام نینگ بیلدیرگنی دینگه، (**اسلامیت**) دییله دی. بوگون، ییر یوزیده، تغییر بیریلمه گن، بوزیلمه گن یگانه دین باردیر. او هم، اسلامیتدیر. راحتگه قاووشماق اوچون، اسلامیتگه تابع بولماق، یعنی مسلمان بولماق لازمدیر. مسلمان بولماق اوچون هم، هیچ بیر قاعده گه، امامگه، مُفتیگه کیتیشگه کیره ک یوقدیر. اول قلب بیلن ایمان کیلتیریش کیره ک کیین هم، اسلامیت نینگ امر و نهی لرینی اورگنیش کیره ک و قیلیش کیره ک.

ایمان کیلتیرماق اوچون، کلمهٔ شهادت اَیتماق و معنی سینی بیلماق لازمدیر. بو کلمه نینگ معنی سیگه توغری ایشانماق اوچون هم، اهل سنت عالملری نینگ یازگنی

کتابلریده بیلدیرگنلری دیک ایشانیش کیره ک. اهل سنت عالملری نینگ یازگنلری، حقیقی دین کتابلریگه تابع بولگنلرگه بیر یوز شهید ثوابی بیریله دی. تورت مذهبدن هر قیسی بیریسی نینگ عالملریگه (**اهل سنت عالِمی**) دییله دی. ایمان نینگ شرطلری، تورکچه (**هر کسه لازم اولان ایمان**) کتابیده کینگ شکیلده بیلدیریلماقده دیر. بو کتابنی اوقیشینگیزنی توصیه قیله میز.

بوگون، همه دنیاده گی مسلمانلر، اوچ فرقه گه اَیریلگن. بیرینچی فرقه، اصحاب کرام نینگ یولیده گی، حقیقی مسلمانلردیر. بولرگه (**اهل سنت**) و (**سُنی**) و (**فرقهٔ ناجیه**) دوزخدن قوتیلگن فرقه دییله دی. ایکینچی فرقه، اصحاب کرامگه دشمن بولگنلردیر. بولرگه (**شیعه**) و (**فرقهٔ ضاله**) گمراه فرقه دییله دی. اوچینچیسی، سُنیلرگه و شیعه لرگه دشمن بولگنلردیر. بولرگه (**وهابی**) و (**نجدی**) دییله دی. چونکه بولر، بیرینچی مرته، عربستان نینگ نجد شهریده اورته گه چیقگن. بولرگه (**فرقهٔ ملعونه**) هم دییله دی. چونکه بولرنینگ مسلمانلرگه مُشرک دیگنلری (**قیامت و آخرت**) و (**سعادت ابَدیه**) کتابلریمیزده یازیلگندیر. مسلمانلرگه کافر دیگنگه، پیغمبریمیز لعنت قیلگنلر. مسلمانلرنی بو اوچ فرقه گه پارچه له گن، یهودیلر بیلن انگلیسلردیر.

قیسی فرقه دن بولسه بولسین، نفسیگه تابع و قلبی بوزوغ بولگن دوزخگه کیته دی. هر مؤمن نفسینی پاکله ماق اوچون، یعنی نفس نینگ یره تیلیشیده موجود بولگن، کُفرنی و گناه لرنی پاکله ماق اوچون، هر زمان کوپ (**لَا اِلٰهَ اِلَّا الله**) و قلبینی تصفیه اوچون، یعنی نفسدن و شیطاندن و یامان آشنالردن [و یامان دوگانه لردن] و ضررلی بوزوغ کتابلردن کیلگن کُفردن و گناه لردن قوتیلماق اوچون، (**اَسْتَغْفِرُالله**) اوقییشی کیره ک. اسلامیتگه تابع بولگن نینگ دعالری حتمی قبول بوله دی. نماز اوقیمه گن نینگ، آچیق عیاللرگه و عورت محلی آچیق بولگنلرگه قره گنلرنینگ و حرام ییب ایچگنلرنینگ، اسلامیتگه تابع بولمه گنلری توشینیله دی. بولرنینگ دعالری قبول بولمه یدی.

ایمان کیلتیرگندن کیین اینگ مهم امر نمازدیر. بیش وقت نماز اوقیماق، هر

مسلمانگه فرض عیندیر. اوقیمس‌لیک کتته گناه دیر. حنبلی مذهبیده بولسه، کُفردیر.
(**غايةُ التحقيق**) رساله سیگه قره نگلر! نمازنی کامل و توغری شکیلده اوقییه آلماق اوچون، اول نماز معلومات لرینی اورگنماق لازمدیر. بو کتابیمیزده، دینیمیزده بیلدیریلگن نماز معلومات لرینی [حنفی مذهبیگه کوره] قیسقه و خلاصه شکیلده بیلدیریشنی فایده لی کوردیک. بیر کوپ اسلام عالمی نینگ کتابیدن استفاده قیلیب تیارله گنیمیز بو نماز معلومات لرینی، هر مسلمان قطعی صورتده اورگنیشی کیره ک و باله لریگه هم اورگتیشی کیره ک.

نمازنینگ توغری اوقیله آلیشی اوچون، نمازده اوقیله دیگن سوره و دعالرنی هم یاد قیلیش کیره ک. هیچ بولمه سه نماز اوقیله آله دیگنچه دعا و سوره نی، بولرنی اوقییشینی یخشی بیلگن، کامل تلفظ قیلگن، بیر مُلا (آخوند)دن ویا آشناسیدن، [دوگانه سیدن] اورگنیشی کیره ک.

قرآن کریمنی توغری اوقیماق اوچون، قرآن کریم کورسلریگه کیتیش کیره ک. قرآن کریمنی توغری شکیلده اوقییشینی قطعی صورتده اورگنیش کیره ک، باله لرگه هم اورگتیش کیره ک.

قرآن کریم نینگ لاتین [و کِریل دیك] حرفلر بیلن یازیلیشی ممکن ایمس. اونینگ اوچون اصلینی اوقیش کیره ک. اوقیماق جوده آساندیر. پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" بیر حدیث شریفلریده (**باله لریگه قرآن کریم اورگتگنلرگه ویا قرآن کریم معلمیگه یوبارگنلرگه، اورگتیلگن قرآن نینگ هر حرفی اوچون، اون دفعه کعبهٔ معظمه نی زیارت ثوابی بیریله دی. و قیامت کونی باشیگه دولت تاجی قوییله دی. همه انسانلر کوریب غبطه قیله دی [خوشلریگه کیتیب اوزلریده هم بولیشینی خواهله یدی لر]**) بویوردیلر.

اللّٰهُ تعالی همه میزنی، توغری ایمان کیلتیرگندن کیین، نمازنی توغری اورگنگن و اوقیگن، خیرلی ایشلرنی قیلگن بنده لریدن ایله سین!

میلادی	هجری شمسی	هجری قمری
۲۰۰۱	۱۳۸۰	۱٤۲۲

نماز کتته امردیر

آدم علیه السلامدن بری، هر دینده بیر وقت نماز بار ایدی. همه سی نینگ اوقیگنی بیر آره گه ییغیلیب، محمد علیه السلامگه ایشانگن لرگه فرض قیلیندی. نماز اوقیماق، ایمان نینگ شرطی ایمس. اما، نمازنینگ فرض بولگنیگه ایشانماق، ایمان نینگ شرطیدیر.

نماز، دین نینگ ستونیدیر. نمازینی دواملی، توغری و کامل شکیلده اوقیگن کیشی، دینینی اسره گن، اسلام بناسینی اياغده توختته تگن بوله دی. نمازنی اوقیمه گن، دینینی و اسلام بناسینی ییقیتگن بوله دی. پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که؛ (**دینیمیزنینگ باشی، نمازدیر**). بی باش انسان بولمه گنی دیک، بی نماز هم، دین بولمه یدی.

نماز، اسلام دینیده ایماندن کیین بیرینچی فرض قیلینگن امردیر. اللّهُ تعالی، بنده لرینی فقط اوزیگه عبادت قیلیشلری اوچون نمازنی فرض قیلدی. قرآن کریمده بیر یوزدن کوپ آیت کریمه ده (**نماز اوقینگلر!**) بویوریلماقده. حدیث شریفده، (**اللّهُ تعالی، هرکون بیش وقت نماز اوقیشنی فرض قیلدی. ارزش بیریب و شرطلریگه رعایت قیلیب، هرکون بیش وقت نماز اوقیگن نینگ جنتگه داخل قیلیشینی، اللّهُ تعالی وعده بیردی**) بویوریلدی.

نماز، دینیمیزده قیلینیشی امر اِیتیلگن همه عبادتلرنینگ اینگ قیمتلیسیدیر. بیر حدیث شریفده، (**نماز اوقیمه گن نینگ، اسلامدن نصیبی یوقدیر!**) بویوریلدی. ینه بیر حدیث شریفده، (**مؤمن بیلن کافرنی اَییرگن فرق، نمازدیر**) بویوریلدی. یعنی مؤمن نماز اوقیدی، کافر اوقیمه یدی. منافقلر بولسه گاه اوقیدی، گاه اوقیمه یدی. منافقلر، دوزخده کوپ اچیغ عذاب کوره دی. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**نماز اوقیمه گنلر، قیامت کونی، اللّهُ تعالی نی غضبلنگن بیر حالده کوره دیلر.**)

نماز اوقیماق، اللّهُ تعالی نینگ بویوکلیگینی اویلب، اونینگ قرشی سیده اوز کیچیکلیگینی توشینماقدیر. بونی توشینگن کیشی، همیشه یخشیلیک قیله دی. هیچ یامانلیک قیله آلمه یدی. هرکون بیش دفعه، ربی نینگ حضوریده بولگنینی نیت قیلگن کیشی نینگ قلبی اخلاص بیلن توله دی. نمازده قیلینیشی امر بولینگن هر

حرکت، قلبگه و بدنگه فایده لر تأمین قیلماقده دیر.

مسجدلرده جماعت بیلن نماز اوقیماق، مسلمانلرنینگ قلبلرینی بیربیریگه باغله یدی. آره لریده محبتنی تأمین قیله دی. بیربیرلری نینگ اینااغه بولگنلرینی توشینه دیلر. کتته لر، کیچیکلرگه مرحمتلی بوله دی. کیچیکلر هم، کتته لرگه حرمتلی بوله دی. بایلر، غریبلرگه و قوتلیلر، ضعیفلرگه یاردمچی بوله دی. صحتلیلر، کسللرنی مسجدده کوره آلمه گنلریده، اویلریده سوره یدی لر. (**دین ایناغه سی نینگ یاردمیگه یوگیرگن نینگ، یاردمچیسی اللهُ تعالی دیر**) حدیث شریفیده گی مژده گه قاووشماق اوچون رقابت قیله دیلر.

نماز؛ انسانلرنی، زشت، یامان و منع بولگن نرسه لردن آلیب قویه دی. گناه لرگه کفارت بوله دی. حدیث شریفده، **بیش وقت نماز، سیزدن بیرینگیز نینگ دروازه سی نینگ اونگیده آقگن آقر سو دی دیر. بیر کیشی، او آقر سوگه هرکون بیش دفعه کیریب یوییلسه اوستیده کیر قالمه یدیگنی دیک، انه بیش وقت نمازنی اوقیگنلرنینگ هم، بونده ی کیچیک گناهلری عفو بولینه دی**) بویوریلدی.

نماز، اللهُ تعالی گه و رسولیگه ایماندن کیین، همه عمل و عبادتلردن افضل راغ بیر عبادتدیر. بونینگ اوچون، نمازلرنی، فرضلریگه، واجبلریگه، سنتلریگه، مستحبلریگه رعایت قیلیب اوقیش کیره ک. پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" بیر حدیث شریفلریده بویوردیلر که: (**ای امت و اصحابیم! اداسیگه تمامی بیلن رعایت بولینگن نماز، اللهُ تعالی نینگ خوشله گنی همه عمللرنینگ اینگ افضلیدیر. پیغمبرلرنینگ سنتیدیر. فرشته لرنینگ یخشی کورگنیدیر. معرفت نینگ، ییرنینگ و آسمان نینگ نوریدیر. بدن نینگ قوتیدیر. رزقلرنینگ برکاتیدیر. دعانینگ قبولیگه وسیله دیر. ملک الموتگه** [یعنی اولیم فرشته سیگه]، **شفاعتچیدیر. قبرده نور، منکر و نکیرگه جوابدیر. قیامت کونیده اوستیگه سایه دیر. دوزخ علوی بیلن اوز آره سیده سپردیر. صراط کوپریسینی برق دیک اوتکزوچی دیر. جنت نینگ کلیدیدیر. جنتده باشیگه تاجدیر. اللهُ تعالی، مؤمنلرگه نمازدن مهم راغ بیر نرسه بیرمه گن. اگر نمازدن افضل راغ بیر عبادت بولسه ایدی، اینگ اول مؤمنلرگه اونی بیرر ایدی. زیرا**

فرشته لر نینگ بعضیسی دواملی قیامده، بعضیسی رکوعده، بعضیسی سجده ده، بعضیسی هم تشهدده دیر. بولرنینگ همه سینی بیر رکعت نمازده ییغیب، مؤمنلرگه ارمغان بیردی. زیرا نماز، ایمان نینگ باشی، دین نینگ ستونی، اسلام نینگ قَولی [سوزی] **و مؤمنلرنینگ معراجیدیر. آسمان نینگ نوری و دوزخدن نجات بیروچی دیر).**

بیرکون حضرت علی "رضی الله عنه وکرم الله وجهه"نینگ عصر [دیگر] نمازی اوتگن ایدی. دقلیکلریدن اوزلرینی بیر تیپه دن قوییگه چپیدیلر. نالینه نالینه ییغلب، فریاد قیلدیلر. پیغمبریمیز محمد مصطفی "صلّی الله علیه وسلّم"، اونینگ بو وضعیتیدن خبر آلگنلریده، اصحابی بیلن برابر حضرت علی "رضی الله عنه"نینگ یانیگه کیلدیلر. حالینی کورگنلریده، کائینات نینگ سروری بولگن پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" هم ییغله ییشگه باشله دیلر. دعا قیلدیلر. قویاش [آفتاب] ینه بلند بولدی. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم": **(یا علی! باشینگنی کوتر، قویاش حلی هم کوریلماقده)** بویوردیلر. حضرت علی "رضی الله عنه" بونگه کوپ قووانديلر [خوش بولديلر] و نمازلرینی اوقیدیلر.

حضرت ابوبکر صدیق "رضی الله عنه"، بیر کیچه، کوپ عبادت قیلگنلریدن، کیچه آخریده اویقو باسدی. وتر نمازی اوتدی. بامداد [ایرتنگ] نمازیده، پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"نی تعقیب قیلیب، مسجد دروازه سیده حضورلریگه کیلیب فریاد قیلدیلر. (یا رسول الله! اِمدادیمگه ییتیشینگ، وتر نمازیم اوتدی) دیب ییغلب زاری قیلدیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" هم، ییغله ییشگه باشله دیلر. بونینگ اوستیگه جبرائیل "علیه السلام" کیلیب، **(یا رسول الله! صدیقگه ایتگین که، اللهُ تعالی اونی عفو ایله دی)** دیدی.

اولیاءنینگ بویوکلریدن بایزید بسطامی" قدّس سرّه "، بیر کیچه اویقو باسیب، بامداد نمازیگه اویغانه آلمه دی. اونچه ییغلب ناله قیلدی که، بیر سیس ایشیتدی: (ای بایزید! بو قصورینی عفو ایله دیم [کیچیردیم]. بو ییغله ییش نینگ برکتی بیلن سنگه بوندن باشقه ییتمیش مینگ نماز ثوابی بیردیم) بویوریلدی. بیر نیچه آی کیین ینه اویقو باسدی. شیطان کیلیب، مبارک ایاغیدن اوشلب اویغاتدی. (تورگین، نمازینگ اوتیب باراتدی) دیدی. بایزید

بسطامی حضرتلری بویوردی که: (ای ملعون، سن بونده ی ایشنی قنده ی قیلرسین؟ سن، همه نینگ نمازینینگ قاچیریشینی، وقتینی اوتکزیشینی خواهلرسین. منی نیمه اوچون اویغاتدینگ؟) شیطان دیدی که: (بامداد نمازینی وقتینی اوتکزگنینگ کون، ییغلب ییتمیش مینگ نماز ثوابی آلگن ایدینگ. بوگون اونی اویلب، سنی اویغاتدیم که، بیر وقت نماز ثوابی آلالگین. ییتمیش مینگ نماز ثوابیگه قاووشه آلمه گین!)

بویوک ولی جنید بغدادی حضرتلری بویوردی که: (دنیانینگ بیر ساعتی، قیامت نینگ بیر مینگ ییلیدن یخشیراغ دیر. زیرا بو بیر ساعتده، صالح، مقبول بیر عمل ایشلنه آله دی و اون مینگ ییلده بیر نرسه قیلینه آلمه یدی). رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**بیر کیشی بیر نمازنی، قصداً بییانکی نمازگه بیرلشتیرسه، سکسن حقبه دوزخده یانه دی**). بیر حقبه، سکسن آخرت ییلیدیر. آخرت نینگ بیر کونی بیر مینگ دنیا ییلیدیر.

او حالده، ای دین ایناغم! وقتینگنی بوش، بی فایده نرسه لر بیلن اوتکزمه. زمانی نینگ قدرینی بیل. وقتینگنی اینگ یخشی نرسه لرگه صَرف قیل. سیوگیلی پیغمبریمیز، (**مصیبتلرنینگ اینگ کتته سی، وقتنی بی فایده نرسه لر بیلن اوتکزماق دیر**) بویوردیلر. نمازلرینگنی وقتیده اوقی که، قیامت کونی پشیمان بولمه ی، کوپ کتته ثوابگه قاووشه آلگین! حدیث شریفده بویوریلدی که، (**بیر نمازنی وقتیده اوقیمه ی قضا گه قوییب، ادا قیلمسدن آلدین وفات قیلگن کیشی نینگ قبریگه، دوزخدن ییتمیش درچه آچیلیب، قیامتگه چه عذاب تارته دی**). بیر نمازینی وقتیده، قصداً اوقیمه گن یعنی نماز وقتی اوتیشیده، نماز اوقیمه گنی اوچون دق بولمه گن، دیندن چیقه دی ویا اولیشیده بی ایمان کیته دی. یا نمازنی، یادیگه [ایسیگه] هم کیلتیرمه گنلر، نمازنی وظیفه تانیمه گنلر نیمه بوله دی؟ نمازگه اهمیت بیرمه گن نینگ، اونی وظیفه تانیمه گنلرنینگ (**مُرتد**) یعنی کافر بولیشلرینی تورت مذهب نینگ همه عالملری سوز بیرلیگی بیلن بیلدیرگنلر. نمازنینگ قصداً اوقیمه ی، قضاسینی اوقیشنی اویلمه گن و بونینگ اوچون عذاب تارتیشیدن قورقمه گن کیشی نینگ هم (**مرتد**) یعنی کافر بولیشی، عبدالغنی نابلوسی حضرتلری نینگ "**الحدیقة الندیة**" کتابی نینگ "تیل نینگ آفتلری" بولیمیده یازیلگندیر.

امام ربانی حضرتلری (**مکتوبات**) کتابی نینگ ۱. نچی جلد، ۲۷۵. نچی مکتوبیده بویوره دی که: سیزنینگ بو نعمتگه قاووشیشینگیز، اسلامیت معلومات لرینی اورگتماق بیلن و فقه حُکملرینی یایماق بیلن بولگن. اورلرگه جهالت ییرلشگن ایدی و بدعتلر یاییلگن ایدی. اللهُ تعالی، یخشی کورگنلری نینگ محبتینی سیزگه احسان قیلدی. اسلامیتنی یاییشگه سیزنی وسیله ایله دی. اونده ی بولسه، دین معلومات لرینی اورگتیشگه و فقه احکامینی یاییشگه قولینگیزدن کیلگنی چه کوشش قیلینگیز. بو ایکیسی همه سعادتلرنینگ باشی، ترقی قیلیش نینگ واسطه سی و قوتیلیش نینگ سببیدیر. کوپ اورینینگیز! دین آدمی صفتیده اورته گه چیقینگیز! اورده کیلرگه امرمعروف و نهی منکر قیلیب، توغری یولنی کورستینگیز! مُزمِل سوره سینینگ اونتوقیزینچی آیتیده مآلاً، (**ربی نینگ رضاسیگه قاووشماق ایسته گن اوچون، بو البته بیر نصیحتدیر**) بویوریلدی.

کیلینگ نماز اوقیلیک، قلبدن زنگنی پاکلیلیک،
الله گه یووغلشیلمه یدی، نمازنینگ اوقیمه گینچه!
قییرده نماز اوقیله دی، گناه لر همه توکیله دی،
انسان، کامل بوله آلمه یدی، نمازنینگ اوقیمه گینچه!
قرآن کریمده حق، نمازنی کوپ مدح اِیتدی،
دیدی یخشی کورمیمن کیشینی، نمازنینگ اوقیمه گینچه!
بیر حدیث شریفده: ایمان نینگ علامتی،
انسانده معلوم بولمه یدی، نمازنینگ اوقیمه گینچه!
بیر نمازنینگ اوقیمس لیک، اکبر کبائردیر،
توبه بیلن عفو بولمه یدی، قضاسی نینگ اوقیمه گینچه!
نمازنی خفیف کورگن، ایماندن چیقه دی همان،
مسلمان بوله آلمه یدی او، نمازنینگ اوقیمه گینچه!
نماز قلبنی پاکله یدی، یامانلیکدن منع قیله دی،
مُنور بوله آلمیسن، نمازنینگ اوقیمه گینچه!

بیرینچی بولیم ایمانیمیز و نماز

همه، اول ایمان کیلتیریشی کیره ک

اللهُ تعالی، انسانلرنینگ دنیاده راحت و تینچلیک ایچیده تیریکلیک قیلیش لرینی، آخرتده هم ابدی سعادتگه قاووشیش لرینی خواهله یدی. بونینگ اوچون، سعادتگه سبب بولگن فایده لی نرسه لرنی قیلیشنی امر اِیتدی. فلاکتگه سبب بولگن ضررلی نرسه لرنی هم منع اِیتدی. اللهُ تعالی نینگ بیرینچی امری، ایمان کیلتیرماق دیر. ایمان کیلتیرماق، همه انسانلرگه لازمدیر. همه اوچون ایمان ضروریدیر.

ایمان، لغتده، بیر کیشینی کامل توغری سوزلی بیلماق، اونگه ایشانماق دیماقدیر. اسلامیتده ایمان دیماق؛ محمد علیه السلام نینگ، الله نینگ پیغمبری بولگنینی و اونینگ تمانیدن سیلنگن، خبر بیروچی (**نبی**) بولگنینی توغری بیلماق و ایشانیب ایتماق و اونینگ، اللهُ تعالی تمانیدن قیسقه چه بیلدیرگنلریگه قیسقه چه ایشانماق و کینگ بیلدیرگنلریگه اطرافلیچه ایشانماق و طاقتی نسبتیده (**کلمهٔ شهادت**)نی تیل بیلن هم اَیتماق دیر. قوتلی ایمان شونده ی دیر که، علونینگ یاقگنیگه، ییلان نینگ زهرلب اولدیرگنیگه یقین اوزره ایشانیب قاچگنیمیز دیک، کونگلیدن، کامل شکیلده، اللهُ تعالی نی و صفتلرینی بویوک بیلیب، اونینگ رضاسیگه و جمالیگه یوگیرماق و غضبیدن، جلالتیدن قاچماق و ایماننی، مرمر اوستیگه یازیلگن خط دیک مستحکم شکیلده کونگلیگه ییرلشتیرماق دیر.

ایمان، محمد علیه السلام نینگ ایتگنلری نینگ همه سینی خوشلب، قلب نینگ تصدیق قیلیشی، یعنی ایشانیشی دیر. بو شکیلده ایشانگن انسانلرگه (**مؤمن**) و (**مسلمان**) دییله دی. هر مسلمان نینگ، محمد علیه السلامگه تابع بولیشی، اونینگ کورستگنی یولده یوریشی لازمدیر. اونینگ یولی قرآن کریم نینگ کورستگنی یولدیر. بو یولگه (**اسلامیت**) دییله دی. اونگه تابع بولماق اوچون، اول ایمان کیلتیرماق، کیین (**احکام اسلامیه نی**)، یعنی مسلمانلیکنی یخشیلب اورگنماق، کیین فرضلرنی ادا قیلیب،

حراملردن اجتناب قیلماق، اوندن کیین سنتلرنی قیلیب، مکروه لردن اجتناب قیلماق لازمدیر. بولردن کیین، مباحلرده هم، اونگه تابع بولیشگه کوشش قیلیش کیره ک.

دینیمیزنینگ اساسی ایماندیر. ایمانی بولمه گنلرنینگ هیچ بیر عبادتینی و یخشیلیگینی، اللهُ تعالی خوشله مه یدی و قبول قیلمه یدی. مسلمان بولماق خواهله گن کیشی، اول ایمان کیلتیریشی کیره ک، کیین غُسلنی، طهارتنی، نمازنی و لازم بولگنیچه هم باشقه فرضلرنی و حراملرنی اورگنیشی کیره ک.

ایمان توغری بولیشی کیره ک

حس عضولری نینگ و عقل نینگ توشینگنی معلوماتلر، ایمانگه قاووشیشگه یاردمچیدیر. فن علملری، عالَمده گی نظام نینگ، منظم لیک نینگ تصادفاً بولمه گنینی و بیر یره توچی نینگ بارلیگینی توشینیشگه، بیلیشگه و ایمانگه قاووشیشگه سبب بوله دی. ایمان دیماق، آخرگی پیغمبر محمد علیه السلام نینگ اللهُ تعالی دن کیلتیرگنلری معلوماتلرنی اورگنیب، ایشانماق دیماقدیر. ایشانیلیشی لازم کیلگن معلومات لرگه، عقلگه یاتسه ایشانه من دیماق، پیغمبرلرگه ایشانمس لیک بوله دی. دین معلوماتلری، عقل صاحبلری نینگ کشفلری ایمس. پیغمبریمیز محمد علیه السلام نینگ خبر بیرگنلری خصوصلرنی، **(اهل سنت عالِملری)** نینگ کتابلریدن اورگنیب اونده ی ایشانیش کیره ک. توغری و مقبول بیر ایمان صاحبی بولماق اوچون، بوندن باشقه شو شرطلرگه هم رعایت قیلیش کیره ک.

۱- ایمان دواملی و ثابت بولیشی کیره ک. بیر لحظه ایریلیشنی اویلمه ییش کیره ک. اوچ ییل کیین مسلمانلیکدن چیقه من دیگن کیشی نینگ، او لحظه دن باشلب ایمانی کیته دی، مسلمانلیکدن چیقگن بوله دی.

۲- مؤمن نینگ ایمانی، خوف و رجاء آره سیده بولیشی کیره ک. اللهُ تعالی نینگ عذابیدن قورقیش کیره ک، اما رحمتیدن بیر لحظه امید اوزمه ییش کیره ک. هر گناهنی ایشله ماقدن کوپ پرهیز قیلیش کیره ک. گناهی سببی بیلن ایمانی نینگ

کیتیشیدن قورقیشی کیره ک. همه گناه لرنی ایشله گن بولسه هم، ربیمیزنینگ عفو قیلیشیدن هیچ امید اوزمه بیش کیره ک. گناهلری اوچون توبه قیلیشی کیره ک. چونکه توبه قیلگن، هیچ گناه ایشلمه گن دیک بوله دی.

۳- جان (روح) بوغزگه کیلمسدن آلدین ایمان کیلتیرگن بولیشی کیره ک. جان بوغزگه کیلگنیده، آخرت نینگ همه حاللری کورستیله دی. او زمان همه کافرلر ایمان کیلتیرماق خواهله یدی لر. حال بو که ایمان نینگ غیبی بولیشی لازمدیر. کورمسدن ایشانیش کیره ک. کوریلگن نرسه گه ایمان کیلتیرگن بولمه یدی. اما بو لحظه ده، مؤمنلرنینگ توبه سی قبول بولینه دی.

۴- قویاش غربدن چیقمسدن آلدین ایمان کیلتیریش کیره ک. قیامت نینگ کتته نشانه لریدن بیریسی هم، قویاش غربدن چیقه دی. بونی کورگن همه انسانلر، ایمان کیلتیره دیلر. لیکن، بو ایمانلری قبول بولمه یدی. ایندی توبه دروازه سی محکم قیلینگن بوله دی.

۵- اللهُ تعالی دن باشقه هیچ کیم نینگ غیبنی، یاشیرین نرسه لرنی بیلمه گنیگه ایشانیش کیره ک. یعنی غیبنی یکه اللهُ تعالی بیله دی. بیر هم، اونینگ بیلدیرگنلری بیله دی. فرشته لر، جِنلر، شیطانلر و حتی پیغمبرلر هم غیبنی بیله آلمه یدی. لیکن، پیغمبرلرگه و صالح بنده لرگه غیبدن معلومات بیره آله دی.

۶- دین نینگ، ایمانگه و عبادتلرگه مربوط بیر حُکمینی بی ضرورت و قصداً رد قیلمه بیش کیره ک. احکام اسلامیه نی، یعنی اسلامیت نینگ امر و نهی لریدن بیرینی خفیف کورماق، قرآن کریم بیلن، فرشته لر بیلن و پیغمبرلردن بیریسی بیلن ریشخندلیک قیلماق و بولر بیلن بیلدیریلگنلرنی، بیر زورلمه [جبر] و ضرورت بولمه گنی پیتده، تیل بیلن انکار قیلماق، کُفر (ایشانمس لیك) بوله دی. اللهُ تعالی نینگ بارلیگینی، فرشته لرنی، غسل نینگ و نمازنینگ فرض بولگنینی، اولیم بیلن قورقیتیلماق دیک بیر ضرورت بیلن رد قیلگنینی اَیتگن کافر بولمه یدی.

۷- اسلام دینی نینگ کوپ انیق بیلدیرگنی ضروری معلوماتلرده شبهه و تردید

قیلمه ییش کیره ک. نماز اوقیش نینگ فرض، شراب و باشقه الکوللی ایچیملیک لرنی ایچیش نینگ، قمار اوینه ییش نینگ، سُود نینگ، رشوت نینگ حرام بولگنیده شک قیلماق ویا مشهور بیر حرامگه حلال دیماق و حلال نرسه گه حرام دیماق، ایماندن چیقیشگه سبب بوله دی.

٨- ایمان، اسلام دینی نینگ بیلدیرگنی شکیلده بولیشی کیره ک. عقل نینگ توشینگن لریگه، فلسفه چیلرنینگ و فن تقلیدچیلرنینگ بیلدیرگن لریگه کوره ایشانماق، ایمان بوله یدی. محمد علیه السلام نینگ بیلدیرگنلری شکیلده ایمان کیلتیرماق لازمدیر.

٩- ایمان کیلتیرگن، یکه الله تعالی اوچون یخشی کوریشی کیره ک و یکه الله تعالی اوچون دشمنلیک قیلیشی کیره ک. اللهُ تعالی نینگ دوستلری بولگن مسلمانلرنی یخشی کوریشی کیره ک و اسلامیتگه، قُولی و قلمی بیلن دشمنلیک قیلگنلرنی یخشی کورمه ییشی کیره ک. بو دشمنلیک نینگ ییری قلبدیر. [مسلمان بوله گن، غیرمسلم وطنداشلرگه و توریستلرگه هم کُولگی یوزلی و شیرین تیللی رویه قیلیش کیره ک. خوش اخلاقیمیز بیلن دینیمیزنی اولرگه یخشی کوردیریشیمیز کیره ک.]

١٠- پیغمبریمیزنینگ و اصحابی نینگ کورستگنی توغری یولدن ایریلمه گن حقیقی مسلمانلرنینگ ایمان کیلتیرگنی دیک ایشانیش کیره ک. توغری ایشانگن بولماق اوچون، اهل سنة والجماعت اعتقادیگه موافق ایمان کیلتیریش کیره ک. [اهل سنت عالملری نینگ یازگنلری، حقیقی دین کتابلریگه تابع بولگنلرگه بیر یوز شهید ثوابی بیریله دی. تورت مذهبدن هر قیسی بیریسی نینگ عالملریگه (**اهل سنت عالمی**) دییله دی. اهل سنت عالملری نینگ رئیسی، امام اعظم ابوحنیفه دیر. بو عالملر، اصحاب کرامدن اورگنگن لرینی یازگنلر، اصحاب کرام هم، بولرگه رسول الله دن ایشیتگنلرینی ایتگنلر.]

اهل سنت اعتقادی

مسلمان بولیش نینگ بیرینچی شرطی، ایمان کیلتیرماق دیر. توغری ایمان بولسه، اهل سنت اعتقادیگه [عقیده سیگه] موافق ایشانیشگه باغلیق دیر. عاقل و بالغ بولگن

ایرکک نینگ و عیال نینگ بیرینچی وظیفه سی، اهل سنت عالملری نینگ کتابلریده یازگنلری ایمان معلومات لرینی اورگنماق بولرگه موافق ایشانماق دیر. قیامتده دوزخ عذابیدن قوتیلماق، اولرنینگ بیلدیرگن لریگه ایشانیشگه باغلیق دیر. دوزخدن قوتیله دیگنلر، یکه بولرنینگ یولیده کیتگنلردیر. اولرنینگ یولیده کیتگنلرگه **(سُنی)** ویا **(اهل سنت)** دییله دی. **(اسلام اخلاقی)** صحیفه ۵۵۳ ده ۴۶. نچی مکتوبگه قره نگلر!

بیر حدیث شریفده، **(منیم امتیم ییتمیش اوچ فرقه گه اَیریله دی. بولردن یکه بیر فرقه دوزخ عذابیدن قوتیله دی، باشقه لری بولسه هلاک بوله دیلر، دوزخگه کیته دیلر)** بویوریلدی. بو ییتمیش اوچ فرقه دن هر بیری، اسلامیتگه تابع بولگنینی ادعا قیلماقده و دوزخدن قوتیلیشی بیلدیریلگن بیر فرقه نینگ، اوز فرقه سی بولگنینی اَیتماقده دیر. مؤمِنُون سوره سی ۵۴. نچی و روم سوره سی ۳۲. نچی آیت کریمه لریده مآلاً: **(هر فرقه، توغری یولده بولگنینی فکر قیلیب قووانماقده دیر)** بویوریلدی. حال بو که، بو تورلی فرقه لر آره سیده، قوتیلوچی بولگن بیری نینگ نشانه سینی، اشارتینی، پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" شونده ی بیلدیرماقده لر: **(بو فرقه ده بولگنلر، منیم و اصحابیم نینگ کیتگنی یولدن کیتگنلردیر)**. اصحاب کرامدن بیرینی هم یخشی کورمه گن، اهل سنتدن ایریلگن بوله دی. اهل سنت اعتقادیده بولمه گن هم، کافر ویا **(بدعت اهلی)** گمراه بوله دی.

اهل سنت اعتقادیده بولیش نینگ نشانه لری:

اللّٰهُ تعالی، اهل سنت اعتقادیگه موافق ایمان کیلتیرگن مسلمانلردن راضیدیر. بونده ی ایشانگن بولیش نینگ بیر کوپ شرطلری باردیر. اهل سنت عالملری، بولرنی شونده ی ایضاح قیلماقده دیر:

١- ایمان نینگ آلتی شرطیگه، یعنی اللّٰهُ تعالی نینگ بارلیگیگه و بیرلیگیگه، اورتاغی [شریکی]و اوخششی بولمه گنیگه، فرشته لریگه، کتابلریگه، پیغمبرلریگه، آخرت حیاتیگه، خیر و شرنینگ، یخشیلیک و یامانلیک نینگ اللّٰهُ تعالی تمانیدن

يره تيلگنيگه ايشانيش كيره ک. (بولر (**آمنتُ**)ده بيلديريلگن.)

٢- اللهُ تعالى نينگ آخرگى كتابى بولگن قرآن كريم نينگ، اللهُ تعالى نينگ كلامى بولگنيگه ايشانيش كيره ک.

٣- مؤمن، اوز ايمانيدن هيچ شک قيلمه ييشى كيره ک.

٤- پيغمبريميز "صلّى الله عليه وسلّم" گه ايمان كيلتيريب، تيريليگيده اونى كورماق بيلن مشرف بولگن اصحاب كرام نينگ همه سينى يخشى كوريش كيره ک. تورت خليفه سيگه، يقين قريندا‌شلرى بولگن اهل بيتيگه و محترمه خانملريدن هيچ بيريگه تيل اوزه تمه ييش كيره ک.

٥- عبادتلرنى، ايماندن بير پارچه بيلمه ييش كيره ک. اللهُ تعالى نينگ امر و نهى لريگه ايشانيب، تنبلليک بيلن قيلمه گن مؤمنلرنى كافر بيلمه ييش كيره ک. حراملرگه اهميت بيرمه گنلرنينگ، خفيفگه آلگنلرنينگ، اسلاميت بيلن ريشخندليک قيلگنلرنينگ ايمانى كيته دى.

٦- اهل قبله بولگنلرينى ايتگن، اللهُ تعالى گه و پيغمبرى محمد عليه السلامگه ايشانديم ديگنى حالده، غلط عقيده گه بولگنلرنى تكفير قيلمه ييش كيره ک، كافر بولگنلرينى ايتمه ييش كيره ک.

٧- آچيقچه گناه ايشله گنى بيلينمه گن هر امام نينگ آرقه سيده نماز اوقيش كيره ک. بو حُكم، جمعه و هييت [عيد] نمازلرينى اوقيتگن امير لرگه، واليلرگه هم شاملدير.

٨- مسلمانلر، باشيده گى آمرلريگه، اداره چيلريگه باش كوترمه ييشى كيره ک. خروج، يعنى باش كوترماق، فتنه چيقرماق بوله دى و تورلى فلاكتلرگه يول آچه دى. اولرنينگ خيرلى ايش قيليش لريگه دعا اِيتيش كيره ک و فسق، گناه ايشلريدن صرف نظر بوليشلرى اوچون شيرين تيل بيلن نصيحت قيليش كيره ک.

٩- طهارت آليشده اياغلرينى يوماق ييريگه، هيچ عُذر و ضرورت بولمه سه هم، هُول قولى بيلن بير دفعه، مسى اوستيگه مسح قيلينيشى، ايرکک اوچون هم،

عیال اوچون هم جائزدیر. یلنگ ایاغ و جراب اوستیگه مسح قیلینمه یدی.

۱۰- پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" نینگ معراجی نینگ، هم روح و همده بدن بیلن بولگنیگه ایشانیش کیره ک. (معراج، بیر حالدیر، یعنی توشگه بولگن) دیگنلر، اهل سنتدن ایریلگن بوله دی.

جنتده مؤمنلر اللهُ تعالی نی کوره دیلر. قیامت کونیده، پیغمبرلر و صالح، یخشی شخصیتلر شفاعت قیله دیلر. قبر سوالی باردیر. قبرده عذاب، روح و بدنگه بوله دی. اولیاءنینگ کرامتی حقدیر. کرامت، الله نینگ سیوگیلی بنده لریده اورته گه کیلگن خارق العاده حاللر بولیب، اللهُ تعالی نینگ عادتی تشقری سیده، یعنی فیزیک، کیمیا و بیولوژی قانونلری تشقری سیده اکرام و احسان قیلگنی نرسه لردیر و انکار قیلینه آلمه ی دیگنچه کوپدیر. قبرده ارواحلر، تیریک کیشیلرنینگ قیلگن لرینی و اَیتگن لرینی ایشیته دیلر. قرآن کریم اوقیماق، صدقه بیرماق و حتی همه عبادتلریمیزنینگ ثوابلرینی، اولگنلرنینگ ارواحلریگه بخشله ماق، اولرگه فایده بیرماقده، عذابلری نینگ یینگیل بولیشیگه ویا اورته دن کوترِیلیشیگه سبب بولماقده دیر. بولرنینگ همه سیگه ایشانماق، اهل سنت اعتقادیده بولیش نینگ نشانه لریدندیر.

ایمان نینگ شرطلری

ایمان نینگ شرطی، آلتیدیر. بولر، (**آمنتُ**)ده ایضاح قیلینگن. ایمان نینگ، معلوم آلتی نرسه گه ایشانیلیشینی، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بیلدیرگنلر. بونینگ اوچون هر مسلمان، باله سیگه اول (آمنتُ)نی یاد قیلدیریشی کیره ک و معنی سینی هم یخشیلب اورگتیشی کیره ک.

آمنتُ: (**آمَنْتُ بِاللهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالَى وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ**).

بیرینچی شرط اللهُ تعالی گه ایشانماق

(**آمَنتُ بِاللهِ**) دیماق، اللهُ تعالی نینگ بارلیگیگه و بیرلیگیگه ایشاندیم، ایمان

کیلتیردیم، قلبیم بیلن تصدیق، تیلیم بیلن اقرار قیلدیم دیماقدیر. اللهُ تعالی باردیر و بیردیر. بیر سوز نینگ، لغتده ایکی خیل معنی سی باردیر. بیرینچیسی، سان نقطه نظریدن، ایکی نینگ یرمیسی بولیب، سانلرنینگ اولی دیر. ییانکیسی، اورتاغی و اوخششی بولمس لیک نقطه نظریدن بیردیر. انه اللهُ تعالی سان نقطه نظریدن ایمس، اورتاغی و اوخششی بولمس لیک نقطه نظریدن بیردیر. یعنی ذاتیده و صفتلریده هیچ بیر شکیلده اونگه اورتاق یوقدیر. همه مخلوقات نینگ ذات و صفتلری، اوزلرینی یره تگن نینگ ذات و صفتلریگه اوخشه مه گنی دیک، یره تگن نینگ ذات و صفتلری هم، یره تگنلریدن هیچ بیری نینگ ذات و صفتلریگه اوخشه مه یدی.

همه مخلوقات نینگ هر عضوی نینگ، هر حجره سینینگ یره توچیسی، یوقدن بار قیلوچیسی یکه اللهُ تعالی دیر. اللهُ تعالی نینگ ذاتی نینگ حقیقتینی هیچ بیر کیشی بیله آلمه یدی. عقلگه و خیالگه کیلگنلر نینگ همه سیدن مُنزه دیر، برئ دیر. ذاتینی عقلگه، خیالگه کیلتیرماق جائز ایمس. لیکن، قرآن کریمده بیان بویوریلگن صفتلرینی، اسملرینی یاد قیلیب، اُلوهیتینی بولر بیلن تصدیق و اقرار قیلیش کیره ک. همه صفتلری و اسملری ازَلی دیر، ابَدی دیر. ذاتی، هیچ بیر ییرده توختمه گنی دیک، بیلینگن آلتی جهتدن هم منزه دیر. یعنی اونگده، آرقه ده، راستده، چپده، اوستده، قوییده ایمس. اونینگ اوچون یکه (**هر ییرده حاضر و ناظردیر**) اَیتیله آله دی.

اللهُ تعالی نینگ صفتلری اونتورتدیر. آلتیسیگه صفات ذاتیه، سکیزیگه هم صفات ثبوتیه دییله دی. بولرنینگ معنیلرینی بیلماق و یاد قیلماق کوپ کیره کلی دیر:

صفات ذاتیه

۱ – **وجود:** اللهُ تعالی باردیر. بارلیگی ازلی دیر. واجب الوجوددیر، یعنی بارلیگی لازمدیر.

۲– **قِدم:** اللهُ تعالی نینگ بارلیگی نینگ اوّلی یوقدیر.

۳– **بقا:** اللهُ تعالی نینگ بارلیگی نینگ آخری یوقدیر. هیچ یوق بولمه یدی. اورتاغی بولماق مُحال بولگنی دیک، ذات و صفتلری اوچون هم یوقلیک محال دیر.

۴- **وحدانية**: اللهُ تعالی نینگ ذاتیده، صفتلریده و ایشلریده اورتاغی، اوخششی یوقدیر.

۵- **مخالفةٌ لِلحوادیث**: اللهُ تعالی، ذاتیده و صفتلریده هیچ بیرمخلوق نینگ ذات و صفتلریگه اوخشه مه یدی.

۶-**قیام بِنفسیهِ**: اللهُ تعالی ذاتی بیلن قائمدیر. مکانگه محتاج ایمس. ماده و مکان بولمه گنی پیتده او بار ایدی. زیرا هر احتیاجدن منزه دیر. بو کائیناتنی یوقلیکدن بارلیک گه کیلتیرمسدن آلدین، ذاتی قنده ی ایدی ایسه، ابدیاً، همیشه اونده ی دیر.

صفات ثبوتیه

۱-**حیاة**: اللهُ تعالی تیریک دیر. حیاتی، مخلوقلرنینگ حیاتیگه اوخشه مه ی، ذاتیگه لایق و مخصوص بولگن حیات، ازَلی و ابَدی دیر.

۲- **علم**: اللهُ تعالی هر نرسه نی بیله دی. بیلیشی مخلوقات نینگ بیلیشی دیک ایمس. قرانغیلیک کیچه ده، مورچه نینگ، قره تاش اوستیده یوریگنینی کوره دی و بیله دی. انسانلرنینگ قلبیدن اوتگن فکرلرینی، نیتلرینی بیله دی. بیلیشیده اوزگریش [تغییرات] بولمه یدی. ازلی و ابدی دیر.

۳- **سمع**: اللهُ تعالی ایشیته دی. بی واسطه، بی وسیله ایشیته دی. ایشیتیشی، بنده لرنینگ ایشیتیشیگه اوخشه مه یدی. بو صفتی هم، هر صفتی دیک ازلی و أبدی دیر.

۴- **بصر**: اللهُ تعالی کوره دی. بی آلت و بی شرط کوره دی. کوریشی کوز بیلن ایمس.

۵- **اراده**: اللهُ تعالی نینگ تیله ییشی باردیر. تیله گنینی یره ته دی. هر نرسه اونینگ تیله ییشی بیلن بار بوله دی. اراده سیگه مانع بوله دیگن هیچ بیر قوت یوقدیر.

۶-**قدرة**: اللهُ تعالی، هر نرسه گه کوچی ییتوچی دیر. هیچ بیر نرسه اونگه قیین کیلمه یدی.

۷- **کلام**: اللهُ تعالی اَیتوچی دیر. اَیتیشی آلت، حرفلر، سیسلر و تیل بیلن ایمس.

۸- **تکوین**: اللهُ تعالی یره توچی [خلق قیلوچی] دیر. اوندن باشقه یره توچی یوقدیر. هر نرسه نی او یره ته دی. اللهُ تعالی دن باشقه سی اوچون یره توچی دیمه ییش کیره ک.

اللّٰهُ تعالی نینگ صفتلری نینگ حقیقتلرینی توشینماق هم مُحال دیر. هیچ بیر کیشی و هیچ بیر نرسه اللّٰهُ تعالی نینگ صفتلریگه اورتاق و اوخشش بوله آلمه یدی.

ایکینچی شرط فرشته لرگه ایشانماق

وَمَلائِكَتِهِ: اللّٰهُ تعالی نینگ فرشته لریگه ایشاندیم، دیماقدیر. اللّٰهُ تعالی نینگ بنده لریدیرلر. همه سی اللّٰهُ تعالی نینگ امرلریگه اطاعت قیله دیلر. گناه ایشله مه یدی لر. ایرکک و مؤنث ایمس. اویلنمه یدی لر. تیریک دیرلر. بیمه یدی لر، ایچمه یدی لر، اوخله مه یدی لر. نورانی جسم دیرلر، عقللی دیرلر. اینگ افضللری تورت دانه دیر.

١- **جبرائیل** علیه السلام: وظیفه سی، پیغمبرلرگه وحی کیلتیرماق، امر و نهیلرنی بیلدیرماق دیر.

٢- **اسرافیل** علیه السلام: صورگه اوفورماق بیلن وظیفه لی دیر. بیرینچی اوفوریشیده حاصل بولگن سیسنی ایشیتگن، اللّٰهُ تعالی دن باشقه هر تیریک اوله دی، ایکینچیسیده همه سی ینه تیریله دی.

٣- **میکائیل** علیه السلام: رزق یوباریلماق، ارزانچیلیک، مُولچیلیک، قحتچیلیک، قیمتچیلیک و هر ماده نی حرکت قیلدیرماق بیلن وظیفه لی دیر.

٤-**عزرائیل** علیه السلام: انسانلرنینگ روحینی آلماق بیلن وظیفه لی دیر.

بولردن کیین تورت صنف فرشته باردیر. **حملهٔ عرش** دییلگن فرشته لر تورت دانه دیر. حضور الهیده حاضر بولگن فرشته لرگه، **مُقربین** دییله دی. عذاب فرشته لری نینگ کتته لریگه **کَروبیان**، رحمت فرشته لریگه **روحانیان** دییله دی. جنت فرشته لری نینگ کتته سی نینگ اسمی **رضوان**، دوزخ فرشته لری نینگ کتته سی نینگ اسمی **مالك** دیر. دوزخ فرشته لریگه زبانی دییله دی. سانی اینگ کوپ بولگن مخلوق فرشته لردیر. آسمانلرده، فرشته لرنینگ عبادت قیلمه گنلری بوش بیر ییر یوقدیر.

اوچینچی شرط کتابلرگه ایشانماق

وَكُتُبِهِ: اللّٰهُ تعالی نینگ نازل قیلگنی کتابلرگه ایشاندیم، دیماقدیر. اللّٰهُ تعالی بو کتابلرنی،

بعضی پیغمبرلرگه جبرائیل اسمیده گی فرشته بیلن وحی قیلیب، یعنی اوقیتیب، بعضیلریگه بولسه، لوحه اوستیگه یازیلگن شکیلده، بعضیلریگه هم، بی فرشته ایشیتدیریب، نازل قیلدی. همه سی اللهُ تعالی نینگ کلامیدیر. ازلی و ابدی دیرلر. مخلوق ایمسلر. همه سی حقدیر. سماوی کتابلردن بیزگه بیلدیرگنلری بیر یوز تورت دیر. بولردن **اون صُحف**، آدم علیه السلامگه، **ایللیک صحف**، شیث علیه السلامگه، **اوتیز صحف**، ادریس علیه السلامگه، **اون صحف**، ابراهیم علیه السلامگه، **تورات**، موسی علیه السلامگه، **زبور**، داود علیه السلامگه، **انجیل** عیسی علیه السلامگه، **قرآن کریم**، محمد علیه السلامگه نازل بولگن.

اللهُ تعالی، انسانلرنینگ دنیاده تینچلیک ایچیده یششلرینی، آخرتده هم ابدی سعادتگه قاووشیشلری اوچون، بیرینچی انسان و بیرینچی پیغمبر بولگن آدم علیه السلامدن، آخرگی پیغمبر محمد علیه السلامگه چه، بیر کوپ پیغمبر واسطه سی بیلن کتابلر نازل قیلگن. بو کتابلرده، ایمان و عبادت اساسلرینی ایضاح قیلگن، انسانلرنینگ محتاج بولگنلری هر خصوصده معلومات بیریلگن.

بولردن قرآن کریم، آخرگی الهی کتابدیر. قرآن کریم نینگ نازل قیلینیشیدن کیین، باشقه همه الهی کتابلرنینگ حُکملری لغو بولگن. جبرائیل علیه السلام، قرآن کریمنی، محمد علیه السلامگه ییگیرمه اوچ ییلده کیلتیرگن. قرآن کریم، ۱۱۴ سوره، ۶۲۳۶ آیتدیر. بو رقم نینگ بعضی کتابلرده فرقلی یازیلیشی، بیر اوزون آیت نینگ بیر نیچه آیت حساب بولیشیدندیر. چونکه، قرآن کریم نازل بولگنیدن بری هیچ بیر اوزگریشگه اوچره مه گن، بوندن کیین هم اوچره مه یدی. قرآن کریم، الله کلامیدیر. بونده ی بیر کتابنی انسانلر تمانیدن توزه لیشی ممکن ایمس. بیر آیتی دیک هم اَیتماق ممکن بوله آلمه گن.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ آخرتگه تشریفلریدن کیین، بیرینچی خلیفه لری بولگن حضرت ابوبکر صدیق "رضی الله عنه"، قرآن کریم نینگ آیتلرینی بیر آره گه جمع قیلدیردیلر. بونینگ نتیجه سیده **(مُصحف)** اورته گه کیلدی. اصحاب کرام نینگ همه سی، بو مصحف نینگ الله کلامی بولگنینی سوز بیرلیگی بیلن بیلدیردیلر. اوچینچی خلیفه عثمان "رضی الله

عنه"، بو مصحفدن آلتی نُسخه یازدیریب، کوپلتیردیلر. بعضی ولایتلرگه یوباردیلر. قرآن کریمنی اصلده بولگنی دیک اوقیماق لازمدیر. باشقه حرفلر بیلن یازیلگنلرگه قرآن کریم دییلمه یدی.

ا) مصحفنی قولگه آلیشده، طهارتلی بولیش کیره ک، قبله گه توغری اولتیریب، دقت بیلن اوقیش کیره ک.

ب) آغیر آغیر، خشوع بیلن اوقیش کیره ک.

پ) مصحفگه قره ب، هر آیت نینگ حقینی بیریب اوقیش کیره ک.

ت) تجوید قاعده لریگه کوره اوقیش کیره ک.

ث) اوقیگنی نینگ الله کلامی بولگنینی اویله ییشی کیره ک.

ج) قرآن کریم نینگ امر و نهی لریگه رعایت قیلیش کیره ک.

تورتینچی شرط پیغمبرلرگه ایشانماق

وَرُسُلِهِ: اللهُ تعالی نینگ پیغمبرلریگه ایشاندیم، دیماقدیر. پیغمبرلر، اللهُ تعالی نینگ خوشله گنی یولگه قاووشتیرماق، توغری یولنی کورستماق اوچون سیلنگنلر. همه پیغمبرلر همیشه عینی ایماننی ایتگن. پیغمبرلرده "علیهمُ السلام" ییتی صفت بولگنیگه ایشانماق لازمدیر.

۱- **عصمت:** گناه ایشله مس لیک. پیغمبرلر، قیسی بیر دینده حرام بولگن و بوله دیگن کیچیک و کتته هیچ بیر گناه ایشله مه یدی لر.

۲- **امانت:** پیغمبرلر هر لحاظدن اعتمادلی کیشیلردیر. هیچ قچان امانتگه خیانت قیلمه یدی لر.

۳- **صدق:** پیغمبرلر سوزلریده، ایشلریده و هر تورلی رویه لریده توغری و درست انسانلردیر. هیچ قچان یلغان ایتمه یدی لر.

۴- **فطانت:** پیغمبرلر کوپ عقللی و کوپ فهملی کیشیلردیر. کورلیک، کَرلیک دیک قصورلری بولگن کیشیلردن و عیاللردن پیغمبر کیلمه گن.

۵- **تبلیغ:** پیغمبرلر، انسانلرگه بیلدیریب ایضاح قیلگنلری نینگ همه سینی اللهُ

تعالی دن کیلگن وحی بیلن اورگنگنلر. بیلدیرگنلری امر و نهیلرنینگ هیچ بیری اوز فکرلری ایمس. امر بولینگن نرسه لرنینگ همه سینی بیلدیرگنلر.

٦- **عدالت:** پیغمبرلر هیچ ظلم و ناحقلیک قیلمه یدی لر. هیچ کیم نینگ خاطری اوچون عدالتدن ایریلمه یدی لر.

٧- **أمنُ العزل:** پیغمبرلیکدن عزل قیلینمه یدی لر [چیقریلمه یدی لر]. دنیاده و آخرتده همیشه پیغمبر دیرلر.

ینگی دین و احکام کیلتیرگن پیغمبرلرگه **رسول** دییله دی. ینگی بیر دین کیلتیرمه ی، انسانلرنی، اوّل گی دینگه دعوت قیلگن پیغمبرلرگه **نبی** دییله دی. پیغمبرلرگه ایمان کیلتیرماق، آره لریده هیچ بیر فرق کورمه ی، همه سی نینگ اللهُ تعالی تمانیدن سیلنگن صادق، توغری سوزلی بولگنلریگه ایشانماق **دیماقدیر**. اولردن بیریگه ایشانمه گن کیشی، هیچ بیریگه ایشانمه گن بوله دی.

پیغمبرلیک، کوشش بیلن، کوپ عبادت قیلماق بیلن، آچلیک و محنت تارتماق بیلن قولگه کیلمه یدی. یکه الله تعالی نینگ احسانی، سیله بیشی بیلن بوله دی. سانلری معلوم ایمس. بیر لک بیگیرمه تورت مینگدن کوپ بولگنلری مشهوردیر. بولردن اوچیوز اون اوچ ویا اوچیوز اونبیشی رسولدیر. ایچلریدن آلتیسی بلند راغ دیر. بولرگه **اولوالعزم** پیغمبرلر دییله دی. بولر: **آدم، نوح، ابراهیم، موسی، عیسی و محمد المصطفی** علیهم السلامدیر. پیغمبرلرنینگ اوتیزاوچی نینگ اسملری مشهوردیر. بولر: **آدم، ادریس، شیث، نوح، هود، صالح، ابراهیم، لوط، اسمعیل، اسحق، یعقوب، یوسف، ایوب، شعیب، موسی، هارون، خضر، یوشع بن نون، الیاس، الیَسع، ذوالکفل، شمعون، اشموئیل، یونس بن متی، داود، سلیمان، لقمان، زکریا، یحیی، عزیر، عیسی بن مریم، ذوالقرنین و محمد "علیه و علیهمُ الصلاةُ و السلام"** دیر.

بولردن یکه بیگیرمه سکیزی نینگ اسمی، قرآن کریمده بیلدیریلگن. **ذوالقرنین، لقمان، عزیر و خضر** نینگ، پیغمبر بولیب بولمه گنلریده اختلاف باردیر. محمد معصوم

حضرتلری ٢. نچی جلد، ٣٦. نچی مکتوبده، خضر علیه السلام نینگ پیغمبر بولگنینی بیلدیرگن خبرنینگ قوتلی بولگنینی یازماقده دیر. ١٨٢. نچی مکتوبده، خضر علیه السلام نینگ انسان شکلیده کوریلیشی و بعضی ایشلرنی قیلیشی، اونینگ تیریک بولگنینی کورستمه یدی. اللهُ تعالی، اونینگ و بیر کوپ پیغمبرلرنینگ و ولیلرنینگ روحلری نینگ انسان شکلیده کوریلیشیگه اجازه بیرگن. اولرنی کورماق، حیاتده بولگنلرینی کورستمه یدی، دیماقده.

پیغمبریمیز مُحمد"علیه السلام"

اللهُ تعالی نینگ رسولیدیر. حبیبیدیر. پیغمبرلرنینگ اینگ افضلی و آخرگیسی دیر. آته لری عبدالله دیر. میلاد نینگ بیشیوز بیتمیشبیر [٥٧١] ییلی اپریل آیی نینگ ییگیرمه سیگه تصادف قیلگن، ربیع الاول آیی نینگ اون ایکینچی دوشنبه کیچه سی، بامدادگه توغری، مکه ده دنیاگه تشریف بویوردیلر. آته لری، اولراغ وفات قیلگن ایدی. آلتی یاشلیگیده آنه لری، سکیز یاشلیگیده بوبه لری وفات قیلدی. کیین، عمکیسی ابوطالب نینگ یانیده کتته بولدیلر. ییگیرمه بیش یاشلیگیده، خدیجة الکُبرا بیلن اویلندیلر. بوندن تورت قیزلری، ایکی اوغیللری بولدی. بیرینچی اوغیللری نینگ اسمی قاسم ایدی. بوسبب بیلن، اوزلریگه (**ابوالقاسم**) هم دییله دی. قیرق یاشلیگیده، همه انسانلرگه و جنلرگه پیغمبر بولگنلری بیلدیریلدی. اوچ ییل کیین، همه نی ایمانگه دعوت قیلیشگه باشله دیلر. ایللیک ایکی یاشلیگیده، بیر کیچه مکه دن قدسگه و اوردن آسمانلرگه آلیب باریلیب کیلتیریلدی. بوسفریگه (**معراج**) دییله دی. معراجده، جنتلرنی، دوزخلرنی و اللهُ تعالی نی کوردیلر. بیش وقت نماز، بو کیچه فرض بولدی. تاریخچیلرگه کوره میلاد نینگ ٦٢٢ ییلیده، اللهُ تعالی نینگ امری بیلن مکه دن مدینه گه کیتدیلر. بو سفریگه (**هجرت**) دییله دی. مدینه شهری نینگ قُبَا قشلاقیگه کیلگنلری، ربیع الاول آیی نینگ سکیزینچی دوشنبه کونیگه تصادف قیلگن افرنجی سپتمبر آیی نینگ ییگیرمه نچی کونی مسلمانلرنینگ

(**هجری شمسی**) تاریخ باشلنگیچی بولدی. مسلمانلرنینگ (**هجری قمری**)سنه لری هم، او ییل نینگ محرم آییدن باشله یدی و آسمانده گی آی نینگ، دنیا اطرافیده اون ایکی دفعه ایلنیشی بیر قمری ییل بوله دی. هجری ١١[م. ۶٣٢] ییلیده، ربیع الاول آیی نینگ اون ایکینچی دوشنبه کونی، پیشیندن اول وفات قیلدیلر. سه شنبه نی چهارشنبه گه باغله گن کیچه [چهارشنبه کیچه سی] یریمی، وفات قیلگنلری اتاقگه دفن قیلیندیلر. وفاتلریده، قمری ۶٣، شمسی سنه گه کوره ۶١ یاشگه ایدیلر.

محمد"علیه السلام" آق ایدیلر. همه انسانلرنینگ اینگ چیرایلیسی ایدیلر. چیرایلی لیکلرینی، همه گه معلوم قیلمس ایدیلر. اولرنینگ چیرایلی لیکلرینی بیر دفعه کورگن، حتی توشده کورگن کیشی نینگ عمری، لذت و خوشلیک بیلن اوتماقده دیر. او، هر زمانده، دنیانینگ هر ییریده بولگن و کیله دیگن هر انساندن، هر لحاظدن افضلدیر. عقلی، فکری، یخشی خویلری، همه عضولری نینگ قوتی هر انساندن زیاده ایدی.

باله لیک پیتلریده ایکی دفعه، تجارت قیلگنلر بیلن شام تمانیگه کیتدیلر و بوسرا دییلگن ییردن پس قیتدیلر. باشقه هیچ بیر زمان، هیچ بیر ییرگه کیتمه دیلر. اُمّی ایدیلر. یعنی هیچ مکتبگه کیتمه دیلر. هیچ کیمدن درس آلمه دیلر. اما، هر نرسه نی بیلر ایدیلر. یعنی هرنیمه نی اویله سه لر، هرنیمه نی بیلماق خواهله سه لر، اللهُ تعالی اولرگه بیلدیریدی. جبرائیل "علیه السلام" اسمیده گی فرشته کیلیب، اولرگه هر خواهله گنلرینی آیتر ایدی. مبارک قلبلری، قویاش [آفتاب] دیک، نور ساچر ایدی. اولرنینگ ساچگنلری علم، معرفت نورلری، رادیو موجلری دیک، ییرلرگه، آسمانلرگه هر ییرگه ساچیلر ایدی. حاضر، قبرلریدن هم یایماقده لر. یاییش قوتی هر لحظه اضافه بولماقده دیر. الکترو- منیه تیک موجلرنی آلماق اوچون، رادیو آلوچیسی لازم بولگنی دیک، اونینگ نورلرینی آلماق اوچون هم، اونگه ایشانگن و یخشی کورگن و کورستگنلری یولده کیتیب پاکلنگن قلب لازمدیر. بونده ی قلبی بولگن انسان، بو نورلرنی آله دی

و بو هم، اطرافگه نشر قیله دی، یایه دی. بونده ی بویوک انسانلرگه (**ولی**) دییله دی. بو ولی نی تانیگن، ایشانگن و یخشی کورگن کیشی، بونینگ قرشی سیده ادب بیلن اولتیره دی ویا اوزاقده، اونی ادب بیلن، محبت بیلن اویله سه، بو کیشی نینگ هم قلبی، نور، فیض آلیشگه، پاکلنیشگه، برکمال بولیشگه باشله یدی. اللهُ تعالی، بدنیمیزنی، ماده میزنی، ییتیشتیرماق اوچون قویاش انرژیسینی سبب قیلگنی دیک، روحلریمیزنی، قلبلریمیزنی برکمال قیلدیرماق، انسانلیکده ترقی قیلدیرماق اوچون هم، محمد علیه السلام نینگ قلبلرینی، اوردن فوران بولگن نورلرنی سبب قیلگن. انساننی آزیقه لنتیرگن، بدنینی و انرژیسینی تأمین قیلگن همه آزیقه ماده لری، قویاش انرژیسی، اوزوملمه بیلن حاصل بولگنلری دیک، قلبگه، روحگه غذا بولگن، اولیاءنینگ صحبتلری، سوزلری و خطلری هم، همیشه رسول الله نینگ مبارک قلبلریدن فوران بولگن نورلر بیلن حاصل بولگن.

اللهُ تعالی، جبرائیل "علیه السلام" اسمیده گی فرشته بیلن، محمد علیه السلامگه (**قرآن کریم**)نی نازل قیلدی. انسانلرگه دنیاده و آخرتده کیره کلی، فایده لی بولگن نرسه لرنی امر قیلدی. ضررلی بولگنلرنی منع قیلدی. بو امرلرنینگ و نهیلرنینگ همه سیگه (**اسلام دینی**) ویا (**اسلامیت**) و (**احکام الهیه**)دییله دی.

محمد علیه السلام نینگ هر سوزی توغریدیر، قیمتلی دیر، فایده لی دیر. بونده ی بولگنیگه ایشانگن کیشیگه (**مؤمن**) و (**مسلمان**) دییله دی. محمد علیه السلام نینگ سوزلریدن بیریگه ایشانمه گن، خوشلمه گن کیشیگه (**کافر**) دییله دی. اللهُ تعالی، مؤمن بولگننی یخشی کوره دی. بونی دوزخده ابدیاً قویمه یدی. یا دوزخگه هیچ داخل قیلمه یدی، ویا، گناهی اوچون داخل قیلسه هم، کیین دوزخدن چیقره دی. کافر بولگن کیشی، جنتگه کیره آلمه یدی. توغری دوزخگه کیره دی و اوردن هیچ چیقمه یدی. اونگه ایشانماق، رسول الله نی یخشی کورماق، همه سعادتلرنینگ، راحتلیکلرنینگ، یخشیلیکلرنینگ باشیدیر. اونینگ پیغمبر بولگنیگه ایشانمس لیک بولسه، همه

فلاکتلرنینگ، مشقتلرنینگ، یامانلیکلرنینگ باشیدیر.

رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ علمی، عرفانی، فهمی یقینی، عقلی، ذکاسی، سخیلیگی، تواضعی، حِلمی، شفقتی، صبری، غیرتی، حامیتی، صداقتی، امانتی، شجاعتی، هیبتی، ییگیتلیگی، بلاغتی، فصاحتی، فطانتی، ملاحتی (چیرایلی لیگی، سیویملی لیگی)، ورعی، عِفتی، کرمی، انصافی، حیاسی، زُهدی، تقواسی، همه پیغمبرلردن کوپراغ ایدی. دوستلریدن، دشمنلریدن کورگنلری ضررلرنی عفو قیلردیلر. هیچ بیریگه جواب بیرمس ایدیلر. اُحُد غزا سیده [اوریشیده] کافرلر، مبارک یوزلرینی قانه تیب، تیشلرینی سیندیرگنلری زمان، بونی قیلگنلر اوچون، (**یا ربی! بولرنی عفو قیل! جاهللیکلریگه بغشله!**)دیب دعا بویورگنلر.

محمد علیه السلام نینگ یخشی خویلری جوده هم کوپدیر. هر مسلمان نینگ بولرنی اورگنیشی و بولر دیک اخلاقلنیشی لازمدیر. بونینگ نتیجه سیده، دنیاده و آخرتده فلاکتلردن، مشقتلردن قوتیلماق و او ایکی جهان سروری "صلّی الله علیه وسلّم"نینگ شفاعتیگه قاووشماق نصیب بوله دی. چونکه، حدیث شریفده؛ (**اللهُ تعالی نینگ اخلاقی بیلن اخلاقلنینگیز!**) بویوریلگن.

اصحاب کرام

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"نینگ مبارک یوزلرینی کورماق بیلن، شیرین سوزلرینی ایشیتماق بیلن مشرف بولگن مسلمانلرگه، "**اصحاب کرام**" دییله دی. پیغمبرلردن کیین، کیلگن و کیله دیگن همه انسانلرنینگ اینگ خیرلیسی، اینگ افضلی **ابوبکرالصدیق** "رضی الله عنه"دیر. بیرینچی خلیفه بودیر. بوندن کیین انسانلرنینگ اینگ افضلی فاروق اعظم، ایکینچی خلیفه **عمر بن الخطاب** "رضی الله عنه"، کیین اینگ افضلی و رسول الله نینگ اوچینچی خلیفه سی، ایمان، حیا و عرفان منبعی حضرت **عثمان بن عفان** "رضی الله عنه"، بوندن کیین انسانلرنینگ اینگ خیرلیسی، تورتینچی خلیفه، تعجب قیلینه دیگن افضللیکلر صاحبی، اللهُ تعالی نینگ ارسلانی **علی بن**

ابی طالب "رضی الله عنه"دیر. حدیث شریفلردن توشینیلگنی گه کوره **حضرت فاطمه، حضرت خدیجه، حضرت عائشه، حضرت مریم، حضرت آسیه** دنیا عیاللرنینگ اینگ افضللری دیر. حدیث شریفده:"**فاطمه، جنت عیاللرنینگ افضلیدیر. حسن و حسین هم جنت ییگیتلری نینگ افضللری دیر**" بویوریلدی.

بولردن کیین اصحاب کرام نینگ اینگ افضللری (**عشرهٔ مبشره**) دیر. جنت بیلن مژده لنگن اون کیشی دیر. بولر، حضرت ابوبکر الصدیق، عمرالفاروق، عثمان بن عفان، علی بن ابی طالب، ابوعبیده بن جراح، طلحه، زبیر بن عوام، سعد بن ابی وقاص، سعید بن زید، عبدالرحمن بن عوف "رضوان الله تعالی علیهم اجمعین. " کیین **بدر** محاربه سیده، کیین **احدده**، کیین هم **بیعة الرضوانده** حاضر بولگنلر دیر.

رسول الله نینگ یولیده جانلرینی، مالللرینی فدا قیلگن، اونگه یاردم قیلگن، اصحاب کرام نینگ همه سی نینگ اسملرینی حرمت و محبت بیلن اَیتیشلیگیمیز بیزگه واجبدیر. اولرنینگ بویوکلیگی گه یره شمه گن سوزلر ایتیشیمیز، هیچ قچان جائز ایمس. اسملرینی بی حرمتچه اَیتماق ضلالتدیر، گمراه لیکدیر.

رسول الله نی یخشی کورگن کیشی نینگ، اونینگ اصحابی نینگ همه سینی هم یخشی کوریشی لازمدیر. چونکه بیرحدیث شریفده بویوردیلر که: "**اصحابیمنی یخشی کورگن، منی یخشی کورگنی اوچون یخشی کوره دی. اولرنی یخشی کورمه گن کیشی منی یخشی کورمه گن بوله دی. اولرنی اِنجیتگن** [رنجیتگن] **منی انجیته دی. منی انجیتگن هم، اللهُ تعالی نی انجیتگن بوله دی. اللهُ تعالی نی انجیتگن کیشی، البته عذاب کوره دی.** "باشقه بیر حدیث شریفده: "**اللهُ تعالی، منیم امتیمدن بیر بنده سیگه یخشیلیک قیلماق خواهله سه، اونینگ قلبیگه اصحابیم نینگ محبتینی ییرلشتیره دی. اولرنینگ همه سینی جانی دیک یخشی کوره دی.** " بویوردیلر. پیغمبریمیز وفات قیلگنلری کون، مدینه شهریده ۳۳ مینگ صحابی بار ایدی. صحابیلرنینگ همه سی، بیر لَک ییگیرمه تورت مینگدن کوپ ایدی.

تورت مذهب امامی و باشقه عالملر

اعتقاد معلومات لریده توغری بولگن یگانه یول باردیر. بو هم (**اهل سنة والجماعة**) مذهبیدیر. ییر یوزیده گی همه مسلمانلرگه توغری یولنی کورستگن و محمد علیه السلام نینگ یولینی تغییر قیلمسدن، بوزیلمسدن اورگنیشیمیزگه سبب بولگن، تورت بویوک شخصیتدیر. بولردن بیرینچیسی، **امام اعظم ابوحنیفه نعمان بن ثابت** دیر. اسلام عالملری نینگ اینگ بویوکلریدن دیر. اهل سنت نینگ رئیسی دیر. ایکینچیسی، **امام مالك بن انس**، اوچینچیسی، **امام محمد بن ادریس شافعی**، تورتینچیسی، **امام احمد بن حنبل** دیر "رحمة الله علیهم اجمعین".

بوگون، بو تورت امامدن بیریگه تابع بولمه گن بیر کیشی، کتته خطرده دیر. توغری یولدن چیقگن دیر. بیز بو کتابیمیزده حنفی مذهبیگه کوره نماز بیلن علاقه لی مسئله لرنی، او مذهب نینگ بویوک عالملری نینگ کتابلریدن آلیب، ساده لشتیریب بیلدیردیک.

بو تورت امام نینگ طلبه سیدن ایکیسی، ایمان معلومات لریده کوپ ترقی قیلدی. بو سبب بیلن اعتقادده مذهب ایکی بولدی. قرآن کریمگه و حدیث شریفلرگه موافق ایمان، بو ایکیسی نینگ بیلدیرگنی ایماندیر. فرقهٔ ناجیه بولگن اهل سنت نینگ ایمان معلومات لرینی ییر یوزیگه یایگن بو ایکیسی دیر. بیریسی **ابو منصور ماتریدی**، ایکینچیسی **ابوالحسن علی الأشعری** دیر.

بو ایکی امام، عینی ایماننی بیلدیرگنلر. آره لریده بولگن بیر نیچه فرق، مهم ایمس. حقیقتده عینیدیر. اسلام عالملری، قرآن کریمده و حدیث شریفلرده مختلماقده دیر. بیر آیت کریمه ده مآلاً: (**هیچ بیلگنلر بیلن بیلمه گنلر بیر بوله دی می؟**) بویوریلگن. باشقه بیر آیت کریمه ده مآلاً: (**ای مسلمانلر! بیلمه گنلرینگیزنی بیلگنلردن سوره نگلر**) بویوریلدی.

حدیث شریفلرده کیلدی که: (**اللهُ تعالی و فرشته لر و هر جانلی، انسانلرگه یخشیلیک اورگتگن مسلمانلرگه دعا قیله دیلر**). (**قیامت کونی اول پیغمبرلر، کیین

عالملر، کیین شهیدلر شفاعت قیله دیلر). (ای انسانلر، بیلینگلر که، علم عالمدن ایشیتیلیب اورگنیله دی). (علم اورگنینگلر. علم اورگنماق، عبادتدیر. علم اورگتگنگه و اورگنگنگه جهاد ثوابی باردیر.) (علم اورگتماق، صدقه بیرماق دی دیر. عالِمدن علم اورگنماق، تهجد نمازی اوقیماق دی دیر). (علم اورگنماق، همه نفل عبادتلردن ثوابراغ دیر. چونکه، اوزیگه هم، اورگته دیگنی کیشیلرگه هم فایده سی باردیر). (باشقه لریگه اورگتماق اوچون اورگنگن کیشیگه، صدیقلر ثوابی بیریله دی). (علم خزینه دیر. کلیدی سوره ب اورگنماق دیر). (علم اورگنینگلر و اورگتینگلر). (هر نرسه نینگ منبعی باردیر. تقوانینگ منبعی، عارفلرنینگ قلبلریدیر). (علم اورگتماق گناه لرگه کفارتدیر).

بیشینچی شرط آخرتگه ایشانماق

وَالیَومِ الآخِرِ: آخرت کونیگه ایشاندیم، دیماق. بو زمان نینگ باشلنگیچی، انسان نینگ اولگنی کوندیر. قیامت نینگ آخریگه چه دیر. آخرگی کون دییلیشی، آرقه سیدن کیچه کیلمه گنی اوچوندیر. ویا دنیادن کیین کیلگنی اوچوندیر. قیامت نینگ قچان بولیشی بیلدیریلمه دی. اما، پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بیر کوپ نشانه لرینی خبر بیردیلر. حضرت مهدی کیله دی. عیسی علیه السلام آسماندن "**شام**"گه توشه دی. دجال چیقه دی. یأجوج و مأجوج دییلگن کیشیلر هر ییرنی گد قیله دی. قویاش غربدن چیقه دی. کتته زلزله لر بوله دی. دین معلوماتلری یاددن چیقیله دی. فسق، یامانلیک کوپه له دی. حراملر هر ییرده ایشلنه دی. یمن دن علو چیقه دی. آسمانلر و تاغلر پارچه لنه دی. قویاش و آی قرره دی. . . دیک.

قبر سوالی باردیر. قبرده، منکر و نکیر فرشته لریگه جواباً شولرنی یاد قیلماق و باله لرگه هم یاد قیلدیریش کیره ک: (ربیم، **اللهُ تعالی** دیر. پیغمبریم، **مُحمد علیه السلام** دیر. دینیم، **اسلام دینی** دیر. کتابیم، **قرآن کریم** دیر. قبلم، **کعبهٔ شریف** دیر. اعتقادده مذهبیم، **اهل سنة والجماعة** دیر. عملده مذهبیم، **امام اعظم ابو حنیفه مذهبی** دیر). قیامت کونی همه تیریله دی. محشر ییریده ییغیله دی. صالحلرنینگ عمل دفترلری راستیدن،

یامانلرنینگ آرقه ویا چپ تمانیدن بیریله دی. شِرکدن، کُفردن باشقه هر گناه نی، اللّٰهُ تعالی خواهله سه عفو قیله دی، خواهله سه کیچیک گناه اوچون هم عذاب قیله دی.

عمللرنینگ تارتیلیشی اوچون **(میزان)** باردیر. **(صراط کوپریگی)**، اللّٰهُ تعالی نینگ امری بیلن دوزخ اوستیگه قوریله دی. پیغمبریمیز محمد مصطفی"صلّی الله علیه وسلّم" گه مخصوص بولگن **(کوثر حوضی)** باردیر.

(شفاعت) حقدیر. بی توبه اولگن مؤمنلرنینگ کیچیک و کتته گناهلرینی عفو قیلینیشی اوچون پیغمبرلر، ولیلر، صالحلر، عالملر، فرشته لر، شهیدلر و اللّٰهُ تعالی نینگ اجازه بیرگنلری شفاعت قیله دی و قبول قیلینه دی.

(جنت و دوزخ) حاضر باردیر. جنت، ییتی طبقه آسمانلرنینگ اوستیده دیر. دوزخ، هر نرسه نینگ تگیده دیر. جنت نینگ سکیز دروازه سی باردیر. هر دروازه دن بیر جنتگه کیریله دی. دوزخ ییتی طبقه دیر. بیرینچی طبقه دن ییتینچی طبقه گه توغری عذابلر کوپه له دی.

آلتینچی شرط قدرگه ایشانماق

وَبِالقَدَرِ خَیرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعالی: قدَرگه، خیر و شرلرنینگ اللّٰهُ تعالی دن بولگنیگه ایشاندیم، دیماق. انسانلرگه کیلگن خیر و شر، فایده و ضرر، درآمد و زیانلرنینگ تمامی، اللّٰهُ تعالی نینگ تقدیر قیلیشی بیلن دیر.

اللّٰهُ تعالی نینگ بیر نرسه نینگ بارلیگینی تیله بیشیگه قدر [قسمت] دییلگن. قدرنینگ، یعنی یره تیلیشی تقدیر قیلینگن نرسه نینگ یره تیلیشیگه **(قضا)** دییله دی. قدَر و قضا کلمه لری بیربیری نینگ ییریگه هم استعمال بوله دی.

اللّٰهُ تعالی بنده لریگه **(اراده)** بیرگن، بو اراده لرینی، تیله بیشلرینی، ایشلرنی یره تیشیگه سبب قیلگن. بیر بنده بیر نرسه قیلماق خواهله گنیده، اللّٰهُ تعالی هم تیله سه، او ایشنی یره ته دی. بنده تیله مه سه، اللّٰهُ تعالی هم تیله مه یدی و او نرسه نی یره تمه یدی.

بورگه چه قیسقه چه بیلدیرگنیمیز اهل سنت اعتقادینی وسیع راغ اورگنماق خواهله گنلر، حقیقت کتاب اویی نینگ نشر قیلگنی، اسلام عالملری نینگ کوز نوری بویوک ولی، مولانا خالد بغدادی نینگ فارسی (**اعتقادنامه**) کتابینی و حسین حلمی ایشیق"رحمة الله علیه" نینگ ترجمه قیلگنی (**هر کسه لازم اولان ایمان**)، (**ایمان و اسلام**) کتابینی اوقیسینلر. کوپ فایده لی، جوده نفیس بیر اثر بولیب، فیض و برکتلری، ایکی جهان سعادتی اوچون کافیدیر.

اللهُ تعالی، همه گه، توکلنی امر ایله گن. (**توکل ایمان نینگ شرطیدیر**) مآلیده گی آیت کریمه، بو امرلردن بیری دیر. سورهٔ مائده ده، (**اگر ایمانلرینگیز بار بولسه، اللهُ تعالی گه توکل قیلینگلر!**)، سورهٔ آلعمرانده، (**اللهُ تعالی، توکل قیلگنلرنی البته یخشی کوره دی**)، سورهٔ طلاقده، (**بیر کیشی، اللهُ تعالی گه توکل قیلسه، اللهُ تعالی، اونگه کافیدیر**)، سورهٔ زُمرده، (**اللهُ تعالی، بنده سیگه کافی ایمس می؟**) مآللریده باشقه قنچه آیت کریمه باردیر.

رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوره دیلر که، (**امتیمدن بیر قِسمینی، منگه کورستدیلر. تاغلرنی، صحرالرنی تولدیرگنلر ایدی. بونده ی کوپ بولگنلریگه تعجب قیلدیم و قوواندیم. قوواندینگ می، دیدیلر، اوا دیدیم. بولردن یکه ییتمیش مینگی بی حساب جنتگه کیره دی دیدیلر. بولر قیسیلری دیر دیب سوره دیم. ایشلریگه سِحر، جادو، داغله ماق، فال اَره لشتیرمه ی، اللهُ تعالی دن باشقه سیگه، توکل و اعتماد قیلمه گنلر دیر بویوریلدی**). قولاق سالگنلر آره سیده عُکاشه "رضی الله عنه"، اورینلریدن توریب، (یا رسول الله! دعا بویورینگ که، اولردن بوله ی) دیگنلریده، (**یا ربی! بونی اولردن ایله!**) بویوردیلر. بیری توریب، عینی دعانی ایسته گنیده، (**عکاشه سندن تیز رویه قیلدی**) بویوردیلر.

توکل، سببلرگه یاپیشیب، ایلگریسی اوچون ذهننی چرچتمس لیک دیر.

ایکینچی بولیم

عبادتلریمیز و نماز

عبادت نیمه دیر؟

عبادت، بیزنی و همه موجوداتنی یوقدن بار قیلگن، هر لحظه بارلیکده توخته تگن، کوریلگن و کوریلمه گن حادثه لردن، بلالردن اسره گن و هر لحظه تورلی نعمتلر، یخشیلیکلر بیریب بیتیشتیرگن الله تعالی نینگ امر و نهی لرینی، بیریگه کیلتیرماق دیر. الله تعالی نینگ محبتیگه قاووشگن پیغمبرلرگه، اولیاءگه، عالملرگه اوخشه بییشگه کوشش قیلماق، تابع بولماق دیر.

انسان نینگ، اوزیگه بی حد نعمتلرنی یوبارگن الله تعالی گه، کوچی بیتگنیچه شکر قیلیشی، انسانلیک وظیفه سی دیر. عقل نینگ امر قیلگنی بیر وظیفه، بیر قرض دیر. اما انسانلر، اوز قصورلی عقللری، قیسقه [کوتاه] نظرلری بیلن الله تعالی گه قرشی شُکر، حرمت بوله آله دیگن نرسه لرنی تاپه آلمه یدی. شکر قیلیشگه، حرمت کورستیشگه یره گن وظیفه لر، الله تعالی تمانیدن بیلدیریلمه گینچه، مخته ماق فکر قیلینگن نرسه لر، یامانله ماق بوله آله دی.

انه، انسانلرنینگ الله تعالی گه قرشی قلب، تیل و بدن بیلن قیلیشلری و ایشانیشلری لازم بولگن شکر قرضی، بنده لیک وظیفه لری، الله تعالی تمانیدن بیلدیریلگن و اونینگ سیوگیلی پیغمبری تمانیدن اورته گه قوییلگن. الله تعالی نینگ کورستگنی و امر قیلگنی بنده لیک وظیفه لریگه **"اسلامیت"** دییله دی. الله تعالی گه شکر، اونینگ پیغمبری نینگ کلیتیرگنی یولگه تابع بولماق بیلن بوله دی. بو یولگه تابع بولمه گن، بونینگ تشیده قالگن هیچ بیر شکرنی، هیچ بیر عبادتنی، الله تعالی قبول قیلمه یدی، خوشله مه یدی. چونکه، انسانلرنینگ یخشی، چیرایلی فکر قیلگنلری کوپ نرسه باردیر که، اسلامیت، بولرنی خوشلمه یدی، زشت بولگنلرینی بیلدیرماقده دیر.

دیمك که، عقلی بولگن کیشیلرنینگ، الله تعالی گه شکر اِیتماق، عبادت قیلماق اوچون محمد علیه السلامگه تابع بولیشلری لازمدیر.

محمد علیه السلامگه تابع بولگن کیشی مسلمان دیر. الله تعالی گه شُکر قیلیشگه، یعنی محمد علیه السلامگه تابع بولیشگه هم، **"عبادت قیلماق"** دییله دی. اسلامیت ایکی قسم دیر:

١- قلب بیلن عقیده قیلینیشی، ایشانیلیشی لازم بولگنلر.

٢- بدن و قلب بیلن قیلینه دیگن عبادتلر.

بدن بیلن قیلینگن عبادتلرنینگ اینگ افضلی نماز دیر. مکلف بولگن هر مسلمان نینگ، کونده بیش وقت نماز اوقییشی فرضدیر.

مکلف کیمگه دییله دی؟

عاقل و بالغ بولگن ایرکک و عیاللرگه "**مکلف**"دییله دی. مکلف بولگن کیشیلر، اللهُ تعالی نینگ امر و نهی لریدن مسئول دیرلر. دینیمیزده، مکلف بولگن کیشیگه، اول ایمان کیلتیرماق و کیین هم عبادت قیلماق امر اِیتیلگن. بوندن باشقه، قیلینیشی منع اِیتیلگن حراملردن و مکروه ایشلردن هم اجتناب قیلیشلری لازمدیر.

عقل، توشینوچی بیر قوتدیر. فایده لینی ضررلیدن تفریق قیلماق اوچون یره تیلگن. عقل، بیر اولچاو آلتی دی دیر. ایکی یخشی نرسه دن، یخشیراغ بولگنینی و ایکی یامان نرسه دن، یامانراغ بولگنینی اَییره دی. عقللی کیشی، صِرف یخشینی و یاماننی توشینگن ایمس، یخشینی کورگنیده اونی آلگن و یاماننی کورگنیده هم اونی ترک قیله دیگن دیر. عقل، کوز دی دیر. اسلامیت هم چراغ دی دیر. چراغ بولمه سه کوز کوره آلمه یدی.

بلوغ چاغی، بلاغت یاشی دیماقدیر. ایرکک باله لرنینگ بلاغت یاشیگه کیریشلری، اون ایکی یاشینی خلاص قیلگنیده باشله یدی. ایرکک باله نینگ بلاغت یاشیگه کیرگنینی کورستگن نشانه لر باردیر. بو نشانه لر کوریلمه سه، اون بیش یاشیگه کیلگنیده، دینده بلاغت یاشیگه کیرگنیگه حُکم قیلینه دی.

قیز باله لری نینگ بلاغتگه اریشی بولسه، توقیز یاشینی تولدیرگنیده باشله یدی.

توقیز یاشیده گی قیز باله نینگ بلاغتگه ارگنی نینگ نشانه لری نینگ هیچ بیری کوریلمه سه، اون بیش یاش تمام بولگنیده، بلاغت یاشیگه کیرگنیگه حکم قیلینه دی.

افعال مکلفین (احکام اسلامیه)

اسلام دینی نینگ بیلدیرگنی امرلرگه و نهی لرگه **"احکام شرعیه"** ویا **"احکام اسلامیه"** دییله دی. بولرگه **"افعال مکلفین"** هم دییلماقده دیر. افعال مکلفین سکیز دیر: **فرض، واجب، سنت، مستحب، مباح، حرام، مکروه و مفسِد.**

١- **فرض:** اللّٰهُ تعالی نینگ، قیلینیشی آیت کریمه بیلن آچیقچه و قطعی صورتده امر اِیتگنی نرسه لرگه فرض دییله دی. فرضلرنی ترک قیلماق حرامدیر. ایشانمه گن و قیلینیشیگه اهمیت بیرمه گن کافر بوله دی. فرض ایکی خیل دیر:

فرض عین: هر مکلف بولگن مسلمان نینگ شخصاً اوزی نینگ قیلیشی لازم بولگن فرضدیر. ایمان کیلتیرماق، طهارت آلماق، غسل قیلماق، بیش وقت نماز اوقیماق، رمضان آییده روزه توتماق، بای بولگنیده زکات بیرماق و حجگه کیتماق فرض عیندیر. [اوتیز ایکی فرض و ایللیک تورت فرض مشهوردیر. ١٩٨. نچی صحیفه گه قره نگلر!]

فرض کِفایه: مسلمانلردن بیر نیچه سی نینگ ویا یکه بیری نینگ قیلیشی بیلن باشقه لری نینگ مسئولیتدن قوتیلگنی فرضلردیر. بیریلگن سلام نینگ جوابینی اَیتماق، جنازه نی غَسل قیلماق [یعنی یوماق]، جنازه نمازی اوقیماق و قرآن کریم نینگ همه سینی یاد قیلیب حافظ بولماق، جهاد قیلماق، صنعتیگه، تجارتیگه لازم بولگندن اضافه دین و فن علملرینی اورگنماق دیک فرضلر بونده ی دیر.

٢- **واجب:** قیلینیشی فرض دیک قطعی بولگن امرلرگه دییله دی. بو امرنینگ قرآن کریمده گی دلیلی فرضچه انیق ایمس. گمانلی (شبهه لی) بولگن بیر دلیل بیلن ثابتدیر. وتر نمازینی و هییت نمازلرینی اوقیماق، بای بولگنیده قربانلیک قیلماق، فطره (صدقهٔ فطر) بیرماق واجبدیر. واجب نینگ حُکمی فرض دی دیر. واجبنی ترک

قیلماق، تحریماً مکروه دیر. واجب بولگنیگه ایشانمه گن کافر بوله یدی. لیکن، قیلمه گن دوزخ عذابیگه لایق بوله دی.

۳- **سنت:** اللهُ تعالی نینگ آچیقچه بیلدیرمه ی، یکه پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ قیلینیشینی محته گنلری، ویا دوام اوزره اوزلری نینگ قیلگنلری ویا هم قیلینیشیده کوریب هم مانع بولمه گنلری نرسه لرگه "سنت" دییله دی. سنتنی خوشله مس لیک کفردیر. خوشلب هم قیلمه گنگه عذاب بولمه یدی. اما بی عذر و دواملی ترک قیلگن عتابگه، آزارلنیشگه و ثوابیدن محروم بولیشگه لایق بوله دی. مثلاً، أذان اَیتماق، اقامه اَیتماق، جماعت بیلن نماز اوقیماق، طهارت آلیشده مسواک استعمال قیلماق، اویلنگنی کیچه طعام بیدیرماق و باله سینی سنت قیلدیرماق دیک.

سنت ایکی خیل دیر

سنت مؤکده: پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"نینگ دواملی قیلگنلری، جوده آز ترک قیلگنلری قوتلی سنتلردیر. بامداد نمازی نینگ سنتی، پیشین نینگ بیرینچی و آخرگی سنتلری، آقشام نمازی نینگ سنتی، خفتن نمازی نینگ آخرگی ایکی رکعت سنتی بونده ی دیر. بو سنتلر، هیچ قچان بی عذر ترک بولینمه یدی. خوشلمه گن کافر بوله دی.

سنت غیرمؤکده: پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"نینگ، عبادت مقصدی بیلن گاهی قیلگنلری دیر. عصر و خفتن نمازلری نینگ تورت رکعت لیک بیرینچی سنتلری بونده ی دیر. بولر کوپ دفعه ترک بولینسه، بیر نرسه لازم کیلمه یدی. بی عذر شکیلده تماماً ترک بولینسه عتابگه و شفاعتدن محروم بولیشگه سبب بوله دی.

بیش-اون کیشیدن بیریسی ایشله سه، باشقه مسلمانلردن ساقط بولگن سنتلرگه هم **"سنة علی الکفایة"** دییله دی. سلام بیرماق، اعتکافگه کیرماق دیک. طهارت آلیشگه، بیشگه، ایچیشگه و هر مبارک ایشگه باشلنیشده بسم الله ایتماق سنتدیر.

۴- **مستحب:** بونگه، مندوب، آداب هم دییله دی. سنت غیر مؤکده

حُکمیده دیر. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"نینگ عمرلریده بیر ایکی دفعه هم بولسه قیلگنلری و یخشی کورگنلری، خوشله گنلری خصوصلردیر. ینگی توغیلگن باله گه ییتینچی کون آت قویماق، ایرکک و قیز باله اوچون عقیقه حیوانی سویماق، یخشی کییناق، خوش بوی سورتماق مستحبدیر. بولرنی قیلگنگه کوپ ثواب بیریله دی. ایشلمه گنگه عذاب بولمه یدی. شفاعتدن محروم قالماق هم بولمه یدی.

۵- **مباح:** قیلینیشی امر اِیتیلمه گن و منع هم اِیتیلمه گن نرسه لرگه مباح دییله دی. یعنی گناه ویا طاعت بولگنی بیلدیریلمه گن ایشلردیر. یخشی نیت بیلن ایشلنیشیده ثواب، یامان نیت بیلن ایشلنیشیده عذاب باردیر. اوخله ماق، حلالیدن تورلی طعاملر ییماق، حلال بولماق شرطی بیلن تورلی کویله ک کییماق دیک ایشلر، مباح دیرلر. بولر، اسلامیتگه رعایت قیلماق، امرلرگه تابع بولماق نیتی بیلن قیلینسه ثواب بوله دیلر. صحتلی بولیب، عبادت قیلیشگه نیت اِیتیب، ییماق ایچماق بونده ی دیر.

۶- **حرام:** اللهُ تعالی نینگ، قرآن کریمده، " قیلمه نگلر" دیب آچیقچه منع اِیتگنی نرسه لردیر. حراملرنینگ ایشلنیشی و استعمال قیلینیشی قطعی صورتده منع اِیتیلگن. حرامگه، حلال دیگن نینگ و حلالگه حرام دیگن نینگ ایمانی کیته دی، کافر بوله دی. حرام بولگن نرسه لرنی ترک قیلماق، اولردن پرهیز قیلماق فرضدیر و کوپ ثوابدیر.

حرام ایکی خیل دیر

حرام لِعینهِ: آدم اولدیرماق، زِنا، لِواطه قیلماق، قمار اوینه ماق، شراب و هر تورلی الکوللی ایچیملیکلرنی ایچماق، یلغان اَیتماق، اوغیرلیک قیلماق، دونغز گوشتی، قان و لاش [اوز اوزیگه اولگن و بی بسم الله سوییلگن حیوان] ییماق، خاتینلرنینگ، قیزلرنینگ باشی، قوللری [یعنی بیله ک لری بیلن بیرلیکده یوقاریسی]، اباغلری آچیق کوچه گه چیقیشلری حرام بولیب، کتته گناه دیرلر. بیرکیشی، بو گناه لرنی ایشله شیده بسم الله اوقیسه ویا حلال بولگنیگه عقیده قیلسه، ویا اللهُ تعالی نینگ حرام قیلیشیگه اهمیت بیرمه سه، کافر بوله دی. بولرنینگ حرام بولگنیگه ایشانیب، قورقیب

قیلسه کافر بولمه یدی. اما دوزخ عذابیگه لایق بوله دی. اگر اصرار قیلیب، بی توبه اولسه، بی ایمان کیتیشگه سبب بوله دی.

حرام لِغیرهِ: بولر اصلًا حلال بولیب، باشقه سی نینگ حقلری سببی بیلن حرام بولگن نرسه لردیر. مثلًا بیر کیشی نینگ باغیگه کیریب، ایگه سی نینگ اجازه سی بولمه گنی پیتده میوه سینی اوپیریب ییماق، اوی نرسه سینی و پولینی اوغیرلب استعمال قیلماق، امانتگه خیانت قیلماق، رشوت، سُود و قُمار بیلن مال، پول تاپماق دیک. بولرنی ایشله گن کیشی، ایشله شیده بسم الله ایتسه ویا هم حلالدیر دیسه کافر بولمه یدی. چونکه، او کیشی نینگ حقیدیر، پس آله دی. بیش یریم اریه (بیر دانك) آغیرلیگیده نقره ارزشیچه حق اوچون، ایرته قیامت کونیده جماعت بیلن اوقیلگن ییتی یوز رکعت قبول بولینگن نمازنینگ ثوابی، اللهُ تعالی تمانیدن آلینیب، حق صاحبیگه بیریله دی. حراملردن اجتناب قیلماق، عبادت قیلماقدن کوپراغ ثوابدیر. اونینگ اوچون حراملرنی اورگنیب، اجتناب قیلماق لازمدیر.

۷- **مکروه:** اللهُ تعالی نینگ و محمد علیه السلام نینگ، خوشلمه گنی و عبادتلرنینگ ثوابینی برطرف قیلگن نرسه لرگه مکروه دییله دی.

مکروه ایکی خیل دیر:

تحریماً مکروه: واجب نینگ ترکی دیر. حرامگه یقین بولگن مکروه لردیر. بولرنی ایشله ماق عذابنی کیره کلی قیله دی. قویاش چیقیشیده، تام تیپه ده لیگیده و باتیشیده نماز اوقیماق دیک. بولرنی قصد بیلن ایشله گن عاصی و گناهکار بوله دی. دوزخ عذابیگه لایق بوله دی. نمازده واجبلرنی ترک قیلگن نینگ، تحریمی مکروه لرنی ایشله گن نینگ، او نمازنی قیته دن اوقییشی واجبدیر. اگر سهو بیلن، یاددن چیقیب ایشله سه، نماز ایچیده سجدهٔ سهو قیله دی.

تنزیهاً مکروه: مباح، یعنی حلال بولگن ایشلرگه یقین، ویا، قیلینمه ییشی قیلینیشیدن یخشیراغ بولگن ایشلردیر. غیرمؤکده سنتلرنی ویا مستحبلرنی قیلمس لیک دیک.

٨- **مفسِد:** دینیمیزده، مشروع بولگن بیر ایشنی ویا باشلنگن بیر عبادتنی بوزگن نرسه لردیر. ایماننی و نمازنی، نکاحنی و حجنی، زکاتنی، آلیش و ساتیشنی بوزماق دیک. مثلاً، الله گه و کتابگه سوکماق کُفر بولیب، ایماننی بوزه دی. نمازده کولماق، طهارتنی و نمازنی بوزه دی. روزه لی پیتیده بیلیب بیماق، ایچماق روزه نی آچه دی.

فرضلرنی، واجبلرنی و سنتلرنی قیلگنگه و حرامدن، مکروه دن پرهیز قیلگنگه اجر، یعنی ثواب بیریله دی. حراملرنی، مکروه لرنی قیلگن و فرضلرنی، واجبلرنی قیلمه گنگه گناه یازیله دی. بیر حرامدن پرهیز قیلیش نینگ ثوابی، بیر فرضنی قیلیش نینگ ثوابیدن قت قت کوپدیر. بیر فرض نینگ ثوابی، بیر مکروه دن پرهیز قیلیش نینگ ثوابیدن کوپدیر. مکروه دن پرهیز قیلیش نینگ ثوابی هم، سنت ثوابیدن کوپدیر. مباحلر ایچیده، اللهُ تعالی نینگ یخشی کورگنلریگه **"خیرات و حسنات"** دییله دی. بولرنی قیلگنگه هم ثواب بیریلسه هم، بو ثواب، سنت ثوابیدن آزدیر.

اسلام دشمنلری

اسلام دشمنلری، اسلامیتنی یوق قیلماق اوچون، اهل سنت کتابلریگه هجوم قیلماقده لر. قرآن کریمده، مائده سوره سیده، آلتینچی جزءنینگ آخرگی صحیفه سیده، (**اسلام نینگ اینگ کتته دشمنی، یهودیلر بیلن مشرکلردیر**) بویوره له دی. مُشرِک، بُتگه، مجسمه گه پرستش قیلگن کافرلردیر. مسیحلرنینگ کوپی نینگ مشرک بولگنلری اورته ده دیر. یمن لی عبد الله بن سبأ اسمیده گی یهودی، اهل سنتنی یوق قیلماق اوچون (**شیعه**) فرقه سینی قوردی. شیعه لر، اوزلریگه (**علَوِی**) دییه دیلر. اسلام دشمنی انگلیسلر، همه امپراطورلیک قوتلری بیلن، هندوستاندن، افریقادن ییغگنلری طلالر بیلن، قانلی محاربه لر بیلن و (**وهابیلیك**) آتینی بیرگنلری، یلغانلر بیلن توله کتابلری بیلن اهل سنتگه هجوم قیلماقده لر. دنیانینگ هر ییریده، ابدی سعادتگه قاووشماق خواهله گنلرنینگ، شیعه و وهابی کتابلریگه الدنمه ی، اهل سنت عالملری نینگ کتابلریگه اتباع قیلیشلرینی توصیه قیله میز.

اسلام نینگ شرطلری

اسلام دینیگه کیرگن لرگه، یعنی مسلمانلرگه فرض بولگن، حتمی قیلینیشی کیره کلی بیش اساس وظیفه باردیر:

۱- اسلام نینگ شرطلریدن بیرینچیسی (**کلمهٔ شهادت**) کیلتیرماق دیر. کلمهٔ شهادت کیلتیرماق دیماق، (**اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ**) اَیتماقدیر. یعنی عاقل و بالغ بولگن و گپیره آلگن کیشی نینگ، (**ییرده و آسمانده، الله دن باشقه، عبادت قیلینیشگه حقی بولگن و پرستش قیلینیشگه لایق بولگن هیچ بیر نرسه و هیچ بیر کیشی یوقدیر. حقیقی معبود یکه، اللهُ تعالی دیر**). او، واجب الوجود دیر. هر افضللیک اونده دیر. اونده هیچ بیر قصور یوق دیر. اونینگ اسمی (**الله**) دیر، دییشی و بونگه قلب بیلن قطعی صورتده ایشانیشیدیر. و ینه، او گُل رنگلی، آق قزل، یلتیراق، سویملی و قره قاشلی و قره کوزلی، مبارک پیشانه لری آچیق، یخشی خویلی، سایه لری ییرگه توشمس و شیرین سوزلی، عربستانده مکه ده توغیلگنلری اوچون عرب دییلگن، هاشمی اولادیدن (**عبدالله نینگ اوغلی محمد علیه السلام، اللهُ تعالی نینگ بنده سی و رسولی دیر، یعنی پیغمبری دیر**). وهب نینگ قیزی بولگن حضرت آمنه نینگ اوغلی دیر.

۲- اسلام نینگ بیش شرطیدن ایکینچیسی، شرطلریگه و فرضلریگه موافق شکیلده، هرکون بیش دفعه (**وقتی کیلگنیده، نماز اوقیماق دیر**). هرمسلمان نینگ، هرکون، وقتلری کیلگنیده، بیش دفعه نماز اوقییشی و هر بیریسینی وقتیده اوقیگنینی بیلیشی فرضدیر. نمازلرنی؛ فرضلریگه، واجبلریگه، سنتلریگه دقت قیلیب و کونگلینی اللهُ تعالی گه بیریب، وقتلری اوتمسدن اوقیش کیره ک. قرآن کریمده، نمازگه (**صلاة**) بویوره له دی. صلاة؛ لغتده انسان نینگ دعا قیلیشی، فرشته لرنینگ اِستغفار قیلیشی، اللهُ تعالی نینگ مرحمت قیلیشی، رحم قیلیشی دیماقدیر. اسلامیتده (**صلاة**) دیماق؛ علم حال کتابلریده بیلدیریلگنی شکیلده، معلوم حرکتلرنی قیلماق و معلوم

نرسه لرنی اوقیماق دیماقدیر. نماز اوقیشگه (**افتتاح تکبیری**) بیلن باشلنه دی. یعنی ایرککلرنینگ قوللرینی قولاق لریگه کوتریب کیندیک تگیگه توشیریشیده، (**اللهُ اکبر**) دییشلری بیلن باشلنه دی. آخرگی اولتیریشده، باشنی راست و چپ شانه لرگه ایلنتیریب، سلام بیریلیب خلاص قیلینه دی.

۳- اسلام نینگ بیش شرطیدن اوچینچیسی، (**مالی نینگ زکاتینی بیرماق دیر**). زکات نینگ لغت معنی سی، پاکلیک و مخته ماق و یخشی، چیرایلی حالگه کیلماق دیماقدیر. اسلامیتده زکات دیماق؛ احتیاجیدن اضافه و (**نصاب**) دییلگن معین بیر حد مقداریده (**زکات مالی**) بولگن کیشی نینگ، مالی نینگ معین مقدارینی اَییریب، قرآن کریمده بیلدیریلگن مسلمانلرگه، باشگه قاقمسدن [یوزگه اورمسدن] بیریشی **دیماقدیر**. زکات، ییتی صنف انسانگه بیریله دی. تورت مذهبده هم، تورت تورلی زکات مالی باردیر: طلا و نقره زکاتی، تجارت مالی زکاتی، ییل نینگ اکثری زمانیده بوستانده مُفت اوتله گن تورت ایاغلی حیوانلر نینگ زکاتی و توپراق محصوللری زکاتیدیر. بو تورتینچی زکاتگه (**عُشر**) دییله دی. زمیندن محصول آلینیب آلینمس عشری بیریله دی. بییانکی اوچ زکات، نصاب مقداری بولگندن بیر ییل کیین بیریله دی.

۴- اسلام نینگ بیش شرطیدن تورتینچیسی، (**رمضان شریف آییده، هرکون روزه توتماق دیر**). روزه توتیشگه (**صوم**) دییله دی. صوم، لغتده، بیر نرسه نی بیر نرسه دن اسره ماق دیماقدیر. اسلامیتده، شرطلرینی نظرگه آلیب، رمضان آییده، اللهُ تعالی نینگ امر قیلگنی اوچون، هرکون اوچ نرسه دن اوزینی اسره ماق **دیماقدیر**. بو اوچ نرسه؛ ییماق، ایچماق و جماع دیر. رمضان آیی، آسمانده هِلالنی [ینگی آینی] کورماق بیلن باشله یدی. تقویم بیلن اوّلدن حساب قیلماق بیلن باشله مه یدی.

۵- اسلام نینگ بیش شرطیدن بیشینچیسی، (**کوچی ییتگن نینگ، عمریده بیر دفعه حج قیلیشی دیر**). یول امن و بدن سالم شکیلده، مکهٔ مکرمه شهریگه کیتیب کیلگنگه چه، آرقه ده قویگنی باله - چقه سینی گذران قیلیشگه کفایت قیله دیگن مالدن

اضافه قالگن پول بیلن اورگه کیتیب کیله آله دیگن کیشی نینگ، عمریده بیر دفعه، احراملی شکیلده، کعبهٔ معظمه نی طواف قیلیشی و عرفات میدانیده توخته بیشی فرضدیر.

یوقاریده بیلدیریلگن، اسلام نینگ بیش شرطیدن اینگ افضلی، (**کلمهٔ شهادت**) ایتماق و معنی سیگه ایشانماق دیر. بوندن کیین افضلی، نماز اوقیماقدیر. اوندن کیین، روزه توتماق، اوندن کیین حج قیلماق دیر. اینگ کیین، زکات بیرماق دیر. کلمهٔ شهادت نینگ اینگ افضل بولگنی، سوز بیرلیگی بیلن معلوم دیر. کینگه قالگن تورتینچی افضللیک قطاریده، عالملرنینگ کوپی نینگ سوزی، یوقاریده بیلدیرگنیمیز دی دیر. کلمهٔ شهادت، مسلمانلیک نینگ باشلنگیچیده و بیرینچی مرته فرض بولدی. بیش وقت نماز، بِعثت نینگ [یعنی پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" گه پیغمبرلیک نینگ تبلیغ قیلینیشی نینگ] اون ایکینچی ییلیده و هجرتدن بیر ییل و بیر نیچه آی اول معراج کیچه سیده فرض بولدی. رمضان شریف روزه سی، هجرت نینگ ایکینچی ییلیده، شعبان آییده فرض بولدی. زکات بیرماق، روزه فرض بولگنی ییل، رمضان آیی ایچیده فرض بولدی. حج بولسه، هجرت نینگ توقیزینچی ییلیده فرض بولدی.

اوچینچی بولیم

نماز اوقیماق

دینیمیزده، ایماندن کیین اینگ ارزشلی عبادت نمازدیر. نماز دین نینگ ستونیدیر. نماز عبادتلرنینگ اینگ افضلی دیر. اسلام نینگ ایکینچی شرطیدیر. عربیده نمازگه (**صلاة**) دییله دی. صلاة، اصلیده دعا، رحمت و استغفار دیماق. نمازده، بو اوچ معنی نینگ همه سی بولگنی اوچون، صلاة دییلگن.

اللهُ تعالی نینگ، اینگ کوپ خوشله گنی و تکرار تکرار امر قیلگنی نرسه، بیش وقت نمازدیر. اللهُ تعالی نینگ، مسلمانلرگه ایمان کیلتیرگندن کیین اینگ مهم امری، نماز اوقیماق. دینیمیزده بیرینچی امر قیلینگن فرض هم نمازدیر. قیامتده هم، ایماندن کیین بیرینچی سوال نمازدن بوله دی. بیش وقت نمازنینگ حسابینی بیرگن، همه

مشقت و امتحانلردن قوتیلیب، ابدی قوتیلیشگه قاووشه دی. دوزخ علویدن قوتیلماق و جنتگه قاووشماق، نمازنی توغری اوقیشگه باغلیق دیر. توغری نماز اوچون اول بی قصور بیر طهارت آلیش کیره ک، بی علاقه لیک کورستمسدن نمازگه باشله ش کیره ک. نمازده گی هر حرکتنی اینگ یخشی شکیلده قیلیشگه اورینیش کیره ک.

عبادتلرنینگ همه سینی اوزیده ییغگن و انساننی اللهُ تعالی گه اینگ کوپ یقینلشتیرگن خیرلی عمل، نمازدیر. سیوگیلی پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**نماز دین نینگ ستونیدیر. نماز اوقیگن کیشی، دینینی قوتلنتیره دی. نماز اوقیمه گن، البته دینینی ییقیته دی**). نمازنی توغری اوقیماق بیلن مشرف بولگن بیر کیشی، زشت، یامان نرسه لر ایشله ماقدن اسره نگن بوله دی. عنکبوت سوره سینینگ قیرق بیشینچی آیتیده مآلاً، (**توغری اوقیلگن نماز، انساننی یامان، زشت و ممنوع ایشلرنی ایشله ماقدن اسره یدی**) بویوریلدی.

انساننی یامانلیکلردن اوزاقلشتیرمه گن بیر نماز، توغری نماز ایمس. کورینیشده نمازدیر. بونینگ بیلن بیرگه، توغریسینی اوقیگنگه چه، کورینیشنی قیلیشنی قولدن قویبرمه ییش کیره ک. اسلام عالملری، (بیر نرسه نینگ همه سی قیلینه آلمه سه، همه سینی هم قولدن قاچیرمه ییش کیره ك) بویوردی. ابدی احسان صاحبی بولگن ربیمیز، کورینیشنی حقیقت شکیلده قبول قیله آله دی. بونده ی بوزوغ نماز اوقیشینگ گه، هیچ اوقیمه دیمه ییش کیره ک. بونده ی بوزوغ اوقیشینگ گه توغری اوقی دییش کیره ک، بوزوغ بولگنلرنی توزه تیش کیره ک. بو بارک لیکنی یخشی توشینیش کیره ک.

نمازلرنی جماعت بیلن اوقیش کیره ک. جماعت بیلن اوقیماق، یکه اوقیماقدن کوپراغ ثوابدیر. نمازده هر عضو نینگ تواضع کورستیشی و قلب نینگ هم، اللهُ تعالی دن قورقو اوزره بولیشی لازمدیر. انساننی دنیاده و آخرتده فلاکتلردن، مشقتلردن نجات بیره دیگن یکه نمازدیر. اللهُ تعالی، مؤمنون سوره سی نینگ باشیده مآلاً (**مؤمنلر هرحالده قوتیله دی. اولر، نمازلرینی خشوع بیلن اوقیگن دیر**) بویوردی.

خطر، قورقو بولگن ییرده قیلینگن عبادت نینگ ارزشی قت قت کوپراغ بوله دی. دشمن هجوم قیلگنیده، عسکرنینگ کیچیک بیر ایش کوریشی، جوده کوپ ارزشلی بوله دی. جوانلرنینگ عبادت قیلیشلری هم، بونینگ اوچون ارزشلی راغدیر. چونکه، نفسلری نینگ یامان آرزولرینی سیندیرماقده و عبادت قیلمس لیک آرزوسیگه قرشی کیلماقده لر. جوانلیک چاغیده، انسانگه مصلت بولگن اوچ دشمن، اونگه عبادت قیلدیرماق خواهله مه یدی. بولر، شیطان، نفس و یامان آشنا [و یامان دوگانه] دیر. همه یامانلیکلرنینگ باشی، یامان آشنا دیر. جوان بولگن کیشی، اگر بولردن کیلگن یامان آرزولرگه تابع بولمه ی، نمازینی اوقیسه، عبادتلرینی ترک قیلمه سه کوپ ارزشلی بوله دی. قَری کیشی نینگ قیلگنی عبادتدن قت قت اضافه ثواب آله دی. آز عبادتیگه کوپ مکافات بیریله دی.

نماز کیملرگه فرض دیر؟

نماز اوقیماق، عاقل و بالغ بولگن هر ایرکک و عیال مسلمانگه فرضدیر. نمازنینگ فرض بولیشی اوچون اوچ شرط باردیر:

۱- مسلمان بولماق. ۲- عقللی بولماق. ۳- بلاغت یاشیگه کیرماق.

دینیمیزده، عاقل بولمه گن و بلاغت یاشیگه کیرمه گن میده باله لر، نماز اوقیماقدن مسئول ایمسلر. لیکن آنه و آته لر، باله لریگه دین معلومات لرینی اورگتیشی کیره ک و عبادت قیلیشگه تعلیم قیلدیریشلری کیره ک. پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**همه نگیز بیرگله نینگ چوپانی دیک سیزلر! چوپان گله سینی اسره گنی دیک، سیز هم اویلرینگیزده و امرلرینگیز تگیده بولگنلرنی دوزخدن اسره شینگیز کیره ک! اولرگه مسلمانلیک نی اورگتیشینگیز کیره ک. اورگتمه سنگیز مسئول بوله سیزلر.**) باشقه بیر حدیث شریفده هم، (**همه باله لر مسلمانلیکگه موافق و مساعد شکیلده دنیاگه کیله دی. بولرنی، کیین آنه لری، آته لری، مسیحی، یهودی و بی دین قیله دی**) بویوردیلر.

او حالده، هر مسلمان نینگ بیرینچی وظیفه سی، باله لریگه اسلامیتنی و قرآن کریم اوقییشینی، نماز اوقییشینی، ایمان نینگ و اسلام نینگ شرطلرینی اورگتماقدیر. باله سینینگ مسلمان بولیشینی خواهله گن، دنیاده و آخرتده راحتگه، تینچلیک گه قاووشیشینی تیله گن آنه و آته لر، اول بو وظیفه سینی بیریگه کیلتیریشی کیره ک. چونکه آته لریمیز، **"درخت یاش لیک پیتیده ایگیله دی"** دیگنلر. قریگنده ایگیشگه، بوکیشگه کوشش قیلینسه، سینه دی، ضررلی بوله دی.

اسلام معلوماتلری و خوش اخلاق بیریلمه گن باله، یامان یولده گی کیشیلرگه تیز الدنه دی. آنه و آته سیگه، دولتیگه و ملتیگه ضررلی بوله دی.

نماز اوقیگنلرنینگ حاللری

منقبه: زنداندن نجات بیرگن نماز

خراسان والیسی عبدالله بن طاهر، کوپ عادل ایدی. گارنیزیونلری بیر نیچه اوغری اوشله گن، والیگه بیلدیرگنلر ایدی. اوغریلردن بیری قاچدی. هراتلی بیر تیمیرچی، نیشاپورگه کیتگن ایدی. بیر زمان کیین، اوییگه قیتیب کیچه کیتیشیده، بونی اوشله دیلر. اوغریلر بیلن برابر، والیگه چیقردیلر. بندی قیلینگ! دیدی. تیمیرچی، زندانده طهارت آلیب نماز اوقیدی. قوللرینی آچیب، (یا ربی! منی نجات بیر! گناهیم بولمه گنینی، یکه سن بیلرسین. منی بو زنداندن، یکه سن نجات بیررسین. یا ربی! منی نجات بیر!) دیب دعا قیلدی. والی، او کیچه، توشیده، تورت قوتلی کیشی کیلیب، تختینی، چپیگه ایلنتیره دیگنلری وقت اویغاندی. تیز طهارت آلیب، ایکی رکعت نماز اوقیدی. ینه اوخله دی. ینه، او تورت کیشی نینگ، تختینی ییقیتماق اوزره بولگنینی کوردی و اویغاندی. اوزیده، بیر مظلوم نینگ آهی بولگنینی توشیندی. هکذا، **شعر**:

مینگلرچه توپ و تُفنگ، قیله آلمس اصلا، * کوزیاشی نینگ سحر وقتی قیلگنینی
دشمن قاچیرگن مزراقلرنی، کوپ دفعه، * غبار دیک قیلر، بیر مؤمن نینگ دعاسی

یا ربی! بویوک یکه سن سین! سن اونده ی بیر بویوک سین که، کتته لر و کیچیکلر،

قیسیلگنیده، یکه سنگه زاری قیله دی. یکه سنگه زاری قیلگن، مرادیگه قاووشه دی.

درحال، او کیچه، زندان مدیرینی قیشقیریب بیر مظلوم قالگن می، دیدی. مدیر، بونی بیله آلمیمن. لیکن، بیری نماز اوقیب، کوپ دعا قیله دی. کوز یاشلری توکه دی دیگنیده، اونینگ کیلتیرتدی. احوالینی سوره ب توشیندی. معذرت تیلب، حقینگنی حلال قیل و بیر مینگ نقره هدیم نی قبول قیل و قیسی بیر آرزونگ بولگنیده منگه کیل! دیب التماس قیلدی. تیمیرچی، حقیمنی حلال قیلدیم و هدیه نگنی قبول قیلدیم. اما ایشیمنی، آرزومنی سندن ایسته بیشگه کیله آلمیمن، دیدی. نیمه اوچون، دیگنیده! چونکه، منیم دیک بیر غریب اوچون، سنینگ دیک بیر سلطان نینگ تختینی بیر نیچه دفعه چپیگه ایلنتیرگن صاحبیمنی قوییب هم، آرزولریمنی باشقه سیگه آلیب باریشلیگیم بنده لیککگه یره شه دی می؟ نمازلردن کیین قیلگنیم دعالر بیلن، منی قنچه مشقتدن نجات بیردی. قنچه مرادیمگه قاووشتیردی. قنده ی بوله دی که، باشقه سیگه سیغینه من؟ ربیم نهایتی بولمه گن رحمت خزینه سی نینگ ایشیگینی آچگن، ابدی احسان دسترخوانینی همه گه یایگن پیتیده، باشقه سیگه قنده ی کیته من؟ کیم ایسته دی که، بیرمه دی؟ ایسته بیشینی بیلمس سن آلالمیسن. حضوریگه ادب بیلن چیقمس سن، رحمتیگه قاووشه آلمیسن. **شعر:**

عبادت ایشیگیگه، کیم که، بیر کیچه باش قویدی.

دوست نینگ لطفی، آچر اونگه، البته مینگبیر ایشیک.

اولیاءنینگ بویوکلریدن رابعه عدویه "رحمة الله علیها"، آدم نینگ بیری، دعا قیلیشیده: (یا ربی، منگه رحمت ایشیگینی آچ!) دیگنینی ایشیتگنیده: ای جاهل! اللهُ تعالی نینگ رحمت ایشیگی، حاضرگه چه محکم می ایدی که، ایندی آچیلیشینی ایسته یاپدینگ؟ دیدی. [رحمت نینگ چیقیش ایشیگی هر زمان آچیق بولسه هم، کیریش ایشیگی بولگن قلبلر، همه ده آچیق ایمس. بونینگ آچیلیشی اوچون دعا قیلیشیمیز کیره ک!]

الهی! همه نی مشقتدن نجات بیرگن یکه سین سن. بیزنی دنیاده و آخرتده مشقتده

قویمه! محتاجلرگه، هر نرسه نی یوبارگن، یکه سن سین! دنیاده و آخرتده خیرلی، فایده لی بولگن نرسه لرنی، بیزگه یوبار! دنیاده و آخرتده، بیزنی هیچ کیمگه محتاج قویمه! آمین!

منقبه: اویی یانگن ایدی

اولیائی کرامدن حمید تأویل، اوز نمازگاهیده نماز اوقیماقده ایدی. اویی علو آلگن ایدی. انسانلر ییغیلیب علونی اوچیردیلر. خانمی یوگیریب، یانیگه کیلدی و عصبانی بولیب: " اوییننگ یانماقده. انسانلر ییغیلماقده. قیلینه دیگن بونچه ایش بار. سن بولسه ییرینگدن قیمیرله مه یاپسین" دیدی. اللهُ تعالی گه قَسم ایچه من که، بولگنلرنینگ هیچ بیریدن خبریم یوق دیر، دیدی. الله نینگ دوستلری، اونگه محبت و یقینلشماقده اونده ی بیر درجه گه ییتیشگنلر دیر و دوست نینگ مناجاتی لذتیگه اونده ی اوزلریدن کیتگنلر که، اوزلرینی یاددن چیقرگنلر.

منقبه: قزانده گی سو

اصحاب کرامدن عبدالله بن شهیر " رضی الله عنه" نقل قیله دیلر: رسول الله"صلّی الله علیه وسلّم" نینگ یانلریده نماز اوقییه یاتگن ایدیم. مبارک سینه لریدن، علو اوستیده قینه گن قزانده گی سو سیسی دیک سیسلر ایشیتیدیم.

منقبه: ایاغیده گی اوق

رسول الله نینگ سیوگیلی کیاولری حضرت علی "رضی الله عنه و کرم الله وجهه" نمازگه توخته گنلریده، دنیا چپه بولسه خبرلری بولمس ایدی.

شونده ی بیان قیلینه دی: بیر حربده [اوریشده] حضرت علی "رضی الله عنه"نینگ مبارک ایاغیگه بیر اوق کیلیب، استخوانیگه چه باتگن ایدی. اوقنی آسیلیب چیقره آلمه دیلر. دوکتورگه کورستدیلر. دوکتور: (سیزگه عقلنی آلیب کیته دیگن، بیهوش قیله دیگن دوا بیریش کیره ک که، فقط او زمان اوق ایاغینگیزدن چیقریله دی. بولمه سه، بونینگ آغریغیگه چیده آلینمه یدی) دیدی. امیرالمؤمنین حضرت علی "رضی الله عنه": (بیهوش قیلوچی دواگه نیمه کیره ک بار. آزگینه صبر قیلینگ، نماز وقتی کیلسین

نمازگه توخته گنیمده چیقرینگ) بویوردیلر. نماز وقتی کیلدی. حضرت علی نمازگه باشله دیلر. دوکتور هم حضرت علی"رضی الله عنه" نینگ مبارک اایاغینی یاریب اوقنی چیقردی. یاره نی اوره دی. حضرت علی "رضی الله عنه"، نمازینی خلاص قیلگنیده دوکتورگه: (اوقنی چیقردینگ می؟) بویوردیلر. دوکتور: (اوا چیقردیم) دیدی. حضرت علی "رضی الله عنه": (هیچ فرقیگه بارمه دیم) بویوردیلر.

بولرده تعجب قیلینه دیگن نیمه بار! هکذا یوسف علیه السلام نینگ چیرایلی لیگی قرشی سیده مصر عیاللری حیران بولیب، اوزلرینی اونده ی یاددن چیقرگنلر که، قوللرینی قیرقگنلریدن خبرلری بولمه گن ایدی. اگر اللهُ تعالی نینگ حضوری، اوز سیوگیلی لرینی، اوزلریدن خبری بولمه گن بیر حالگه کیلتیررسه، بونگه نیمه اوچون تعجب قیلینسین؟ مؤمنلر هم وفات لحظه سیده رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم"نی کوریب، اولیم اچیغلیگینی حس قیلمه یدی لر.

منقبه: بیهوش قیلگن دوا

اولیاءدن بولگن آمیر قیس نینگ اایاغی نینگ برماغیده جوزام کسللیگی کوریلدی. بونینگ قیرقماق لازم دیدیلر. آمر، قرارگه تسلیم، بنده لیک نینگ شرطیدیر دیدی. قیرقدیلر. بیر نیچه کون کیین، کسللیگی بالدیریگه سرایت قیلگن، رانیگه ییتیشگنینی کوردیلر. بو اایاغنی قیرقماق لازم، دینیمیز بونگه رخصت بیره دی دیدیلر. جراح کیلتیردیلر. جراح، بیهوش قیلماق اوچون دوا لازمدیر که، آغریقنی حس قیلمه سین، بولمه سه چیده آلمه یدی دیدی. آمر، بونچه زحمتگه کیره ک یوق. خوش سیس بیلن قرآن کریم اوقیگن بیریسینی کلیتیرینگ، قرآن کریم اوقیسین. یوزیمده اوزگریش کورگنینگیز زمان، اایاغیمنی قیرقینگ، خبریم بولمه یدی دیدی. دیگنی دیک قیلدیلر. بیریسی کیلیب، خوش سیس بیلن قرآن کریم اوقیشگه باشله دی. آمرنینگ یوزی نینگ رنگی تغییر قیلدی. جراح رانی نینگ یرمیسیدن اایاغینی قیرقدی. داغلب باغله دی. قرآن کریم اوقیگن خاموش بولدی. آمر اوزیگه کیلدی و قیرقدینگیز می؟ دیدی.

قیرقدیک دیدیلر. ایاغینی قیرقگنلر، داغله گنلر، اوره گنلر هم، اونینگ خبری بولمه گن. کیین قیرقیلگن ایاغیمنی منگه بیرینگ، دیدی. بیردیلر. کوتردی و: "یا ربی، بیرگن سنسین. من هم سنینگ بنده نگ. حُکم سنینگ حکمینگ، قضا سنینگ قضانگدیر. بو بیر ایاغدیر که، اگر قیامتده امر کیلیب، هیچ بیر زمان، بیر گناه گه بیر قدم آتمه دینگ می؟ دیسنگ، دییه آله من که، هیچ بیر زمان سنینگ امرینگ بولمسدن، بیر قدم آتگن، بیر نفس آلگن ایمس من. "

منقبه: نماز اوچون فداکارلیک

بورسا، عثمانلیلرگه اوتمسدن آلدین، شهرده اولتیرگن روملردن بیری اوغرینچی مسلمان بولگن ایدی. جوده یقین بیر دوستی، بونینگ سببینی رومی دن سوره دی:

"آته و بوبه لری نینگ دینینی قنده ی بولیب هم ترک قیلدینگ؟" دیب اونگه سرزنش قیلدی. روم نینگ جوابی معنیلی بولگن ایدی. رفیقیگه بو وضعیتنی شونده ی ایتیب بیردی:

- بیر فصللیک اسیر توشگن مسلمانلردن بیریسی منیم یانیمگه تشلندی. بیرکون قره دیم، بو بندی محکم قیلینگنی اتاقده ایگیلیب توریدی. یانیگه کیتیب نیمه قیلگنینی سوره دیم. حرکتلری خلاص بولگنیده قوللرینی یوزیگه سورتدی و منگه نماز اوقیگنینی، شاید اجازه بیرسم، هر نمازی اوچون بیر طلا بیریشینی افاده قیلدی. من هم طمع گه توتیلدیم. هر اوتگن کون طلا سانینی اضافه قیلدیم. اونده ی بولدی که، هر وقت اوچون اون طلا ایسته دیم. او هم قبول قیلدی. عبادت اوچون قیلگنی فداکارلیگه حیرت اِیتدیم. بیرکون اونگه "سنی آزاد قویبره من" دیگنیمده، کوپ قوواندی و قوللرینی کوتریب؛ منیم اوچون شونده ی دعا قیلدی:

"ای الله یم! بو بنده نگنی ایمان بیلن مشرف قیل!" او لحظه ده، قلبیمده مسلمان بولماق آرزوسی اورته گه کیلدی و اوشنچه کوپلدی که، درحال (**کلمهٔ شهادت**) کیلتیریب مسلمان بولدیم.

تورتینچی بولیم

نماز نوعلری

مسلمانلرگه، اوقییشلری امر قیلینگن نمازلر فرض، واجب و نفل بولماق اوزره اوچگه اَیریله دی. بولردن؛

١- **فرض نمازلری:** بیش وقت نمازنینگ فرضلری، جمعه نمازنینگ ایکی رکعت فرضی و جنازه نمازی، فرض نمازلردیر. (جنازه نمازی فرض کفایه دیر).

٢- **واجب نمازلری:** وتر نمازی، هییت نمازلری، نذر بولگن نماز و باشلنیب یریم قالگن نفل نمازلردیر. قضاگه قالگن وتر نمازی نینگ هم، قضاسینی اوقیماق واجبدیر.

٣- **نفل نمازلری:** بیش وقت نمازنینگ سنتلری، تراویح نمازی و ثواب آلماق نیتی بیلن اوقیلگن تهجُد، تهیةُ المسجد، اشراق، ضُحی، اوابین، استخاره، تسبیح نمازلری دیک نمازلر، نفل نمازلردیر. یعنی اوقیلیشی امر ایمس. فرض و واجب بولگن نمازلردن، قرضی بولمه گن بیر کیشی نینگ، نفل عبادتلریگه هم ثواب بیریله دی.

بیش وقت نماز

نماز، اللهُ تعالی نینگ امریدیر. اللهُ تعالی، قرآن کریمده بیر یوزدن کوپ ییرده **"نمازنی اوقینگلر!"** بویورماقده. عاقل و بالغ بولگن هر مسلمان نینگ، هرکون بیش دفعه نماز اوقییشی، قرآن کریمده و حدیث شریفلرده امر قیلینگن.

روم سوره سی اون ییتینچی و اون سکیزینچی آیت کریمه لریده مآلاً: (**آقشام و ایرتنگ وقتلریده الله نی تسبیح قیلینگ. آسمانلرده و ییر یوزیده بولگنلرنینگ قیلگنلری و عصر و پیشین وقتلریده قیلینگن حمدلر، اللهُ تعالی اوچوندیر**) بویوریلدی. بقره سوره سی ایکی یوز اوتیز توقیزینچی آیتیده مآلاً، (**نمازلرنی و عصر نمازینی اسره نگ!** [یعنی نمازلرنی دواملی اوقینگ!]) بویوریلدی. آیت کریمه ده اوتگن تسبیح و حمدنینگ، نماز دیماق بولگنی تفسیر کتابلریده بیلدیریلگن. هُود سوره سی بیریوز اون تورتینچی آیتیده مآلاً، (**کوندوزنینگ ایکی تمانیده** [پیشین و عصر وقتلریده] و **کیچه**

گه یقین اوچ وقتده [آقشام، خفتن و ایرتنگ وقتلریده] **کیره گی اوزره نماز اوقی! توغریسی بو حسنات،** [بیش وقت نمازنینگ ثوابی، کیچیک] **گناه لرنی محو قیله دی. بو، عبرت بیلن اویله گنلرگه بیر نصیحت دیر)** بویوره له دی.

پیغمبریمیز محمد علیه السلام، بویوردیلرکه: (**اللهُ تعالی بنده لریگه هرکون بیش دفعه نماز اوقیشنی فرض قیلدی. یخشی طهارت آلیب، بو بیش نمازنی وقتلریده اوقیگن و رکوع و سجده لرینی یخشی قیلگنلرنی، اللهُ تعالی عفو و مغفرت قیله دی**).

بیش وقت نماز، قیرق رکعت بوله دی. بولردن اونییتی رکعتی فرض دیر، اوچ رکعتی واجبدیر. ییگیرمه رکعتی هم سنتدیر. شونده ی که؛

۱- **بامداد** (**ایرتنگ**) **نمازی:** تورت رکعت دیر. اول، ایکی رکعت سنتی، کیین ایکی رکعت هم فرضی اوقیله دی. بو سنت کوپ قوتلی و مهم دیر. واجب دیگنلر هم باردیر.

۲-**پیشین نمازی:** اون رکعت دیر. اول، تورت رکعت بیرینچی سنتی، کیین تورت رکعت فرضی، فرضدن کیین هم ایکی رکعت آخرگی سنتی اوقیله دی.

۳-**عصر** (**دیگر**) **نمازی:** سکیز رکعت دیر. اول، تورت رکعت سنتی، کیین تورت رکعت فرضی اوقیله دی.

۴- **آقشام نمازی:** بیش رکعت دیر. اول اوچ رکعت فرضی، کیین ایکی رکعت سنتی اوقیله دی.

۵- **خفتن نمازی:** اون اوچ رکعت دیر. اول، تورت رکعت سنتی، کیین تورت رکعت فرضی، کیین ایکی رکعت آخرگی سنتی، اوندن کیین اوچ رکعت (**وتر نمازی**) اوقیله دی.

عصر و خفتن نمازی نینگ بیرینچی سنتلری (**غیرمؤکده**)دیر. بولرنینگ ایکینچی رکعتلریده اولتیریشده، (**التحیاتُ**)دن کیین (**اللّهم صَلّ**) و کیین، (**اللّهم بارِك**) دعالری آخرگه چه اوقیله دی. ایاغگه تورگنیده، اوچینچی رکعتده، اول بسم الله ایتمسدن، (**سبحانكَ**) اوقیله دی. حال بو که، پیشین نمازینینگ بیرینچی سنتی (**مؤکد**)دیر. یعنی

قوت بیلن امر قیلینگن. ثوابی کوپراغ دیر. بیرینچی اولتیریشده، فرضلرده بولگنی دیک، یکه (**التحیاتُ**) اوقیلیب، کیین اوچینچی رکعت اوچون، درحال ایاغگه توریله دی. تورگنیده، اول بسم الله ایتیب، مستقیم (**فاتحه سوره سی**) اوقیله دی.

پیشین نینگ و خفتن نینگ فرضیدن کیین تورت رکعت و آقشام نینگ فرضیدن کیین آلتی رکعت علاوه اوقیماق مستحبدیر، جوده ثوابدیر. همه سینی بیر سلام بیلن ویا ایکی رکعتده بیر سلام بیلن اوقییه آله دی. هر ایکی شکیلده هم، بیرینچی ایکی رکعتلری، آخرگی سنتلر ییریگه اوته دی. بو مستحب نمازلرنی، آخرگی سنتلردن کیین علیحده اوقیماق هم بوله دی.

بیرینچی رکعت نمازگه توخته گنیده، باشقه رکعتلر ایاغگه تورگنیده باشله یدی و ینه ایاغگه تورگنگه چه دوام قیله دی. آخرگی رکعت بولسه، سلام بیرگنگه چه دوام قیله دی. جفت رکعتلرده ایکینچی سجده دن کیین اولتیریله دی.

هر بیر رکعتده نمازنینگ فرضلری، واجبلری، سنتلری، مفسِدلری و مکروه لری باردیر. ایلگریکی صحیفه لرده بولرنی (**حنفی**) مذهبیگه کوره بیلدیره میز.

نمازنینگ فرضلری

فرض، اللهُ تعالی نینگ قیلینیشینی خواهله گنی قطعی امریدیر. بیر عبادت نینگ فرضلری ییریگه کیلتیریلمه گینچه، او عبادت صحیح، توغری بولمه یدی. نماز اوقیشده، اون ایکی شرطینی ییریگه کیلتیرماق فرضدیر. بو فرضلرنینگ ییتیسی نمازنینگ تشقری سیده، بیشی هم ایچیده دیر. تشقریده گی فرضلرگه (**شرطلر**) دییله دی. ایچیده گی لرگه هم (**رُکنلر**) دییله دی. [بعضی عالملر، تحریمه تکبیری نینگ، نمازنینگ ایچیده بولگنینی ایتگنلر. بولرگه کوره، نمازنینگ شرطلری هم، رکنلری هم آلتی بولماقده دیر.]

ا) **نمازنینگ تشقری سیده گی فرضلر** (شرطلری):

١- **حدثدن طهارت:** بی طهارت بولگن نینگ طهارت آلیشی، جُنب بولگن

نینگ هم غسل قیلیشی دیر.

۲- **نجاستدن طهارت:** نماز اوقیگن نینگ، بدنینی، لباسینی و نماز اوقییه دیگنی ییرنی، غلیظ و خفیف نجاستدن یعنی دینیمیزده نجس (چتل) قبول قیلینگن نرسه لردن پاکلنماق دیر. (مثلًا؛ قان، اِدرار، الکول دیک ماده لر دینیمیزده نجس قبول قیلینماقده).

۳- **ستر عورت:** عورت ییرینی یاپماقدیر. عورت ییرینی یاپماق اللهُ تعالی نینگ امریدیر. مُکلف بولگن، یعنی عاقل و بالغ بولگن انسان نینگ، نماز اوقییشیده آچیشی ویا هر زمان باشقه سیگه کورستیشی و باشقه سینی هم قره ییشی حرام بولگن ییرلریگه (**عورت محلی**) دییله دی. ایرکک نینگ عورت ییری، کیندیگیدن تیزه نی تگیگه چه دیر. عیاللرنینگ بولسه، یوز و قوللریدن باشقه هر ییری عورتدیر.

۴- **استقبال قبله:** نماز اوقیشده قبله گه ایلنماق دیر. مسلمانلرنینگ قبله سی، مکهٔ مکرمه شهریده بولگن (**کعبه**) نینگ زمینی دیر. یعنی ییردن عرشگه چه او بوش لیک قبله دیر.

۵- **وقت:** نمازنی، وقتیده اوقیماق دیر. یعنی نمازنینگ وقتی نینگ کیرگنینی بیلماق و اوقیگنی نمازنینگ وقتینی قلبیدن اوتکزماق دیر.

۶- **نیت:** نمازگه توخته ییشده قلب بیلن نیت قیلماقدیر. یکه آغیز بیلن ایتیشگه نیت دییلمه یدی. نمازگه نیت قیلماق دیماق، اسمینی، وقتینی، قبله نی، جماعت بیلن اوقیله یاتگن بولسه امامگه اقتداءنی، قلبدن اوتکزماق دیماقدیر. نیت، باشله نیش تکبیری اَیتیلیشده قیلینه دی. تکبیردن کیین قیلینگن نیت، صحیح ایمس و او نماز قبول بولمه یدی.

۷- **تحریمه تکبیری:** نمازگه توخته ییشده (**الله اکبر**) دیماقدیر. بو باشله نیش تکبیریگه (**افتتاح تکبیری**) هم دییله دی. باشقه کلمه ایتماق بیلن، تکبیر آلینگن بولمه یدی.

ب) نمازنینگ ایچیده گی فرضلر (رُکنلری):

نمازگه توخته لگنده بیریگه کیلتیریله دیگن بیش فرض باردیر. بو بیش فرضدن هر بیریگه **(رُکن)** دییله دی. نمازنینگ ایچیده گی فرضلر شولر دیر:

۱– **قیام:** نمازگه باشله بیشده و اوقیشده اياغده توخته ماق دیماقدیر. اياغده توخته آلمه گن کسل، اولتیریب اوقیدی. اولتیریب اوقییه آلمه گن یاتیب اشاره بیلن اوقیدی. چوکیده اولتیریب نماز اوقیماق جائز ایمس.

۲– **قرائت:** آغیز بیلن اوقیماق معنی سیگه کیله دی. نمازده، قرآن کریمدن سوره ویا آیت اوقیماقدیر.

۳– **رکوع:** قرائتدن کیین، قوللرنی تیزه گه قوییب ایگیلماق [خم بولماق] دیر. رکوعده، اینگ آز اوچ دفعه **(سُبحان ربّی العَظیم)** دییله دی. راست بولیشده **(سمِع اللهُ لِمن حمِده)** دییله دی. راست بولینگنده هم، **(ربّنا لك الحَمد)** دییله دی.

۴– **سجده:** رکوعدن کیین باشنی ییرگه قویماق دیر. سجده، آرقه آرقه گه ایکی دفعه قوللرنی، پیشانه نی و بوروننی ییرگه قوییب، توخته ماق دیر. هر بیر سجده ده اینگ آز اوچ دفعه **(سبحان ربی الاعلی)** دییله دی.

۵– **قعدهٔ آخره:** آخرگی رکعتده، **(التّحیاتُ)**نی اوقییه دیگنچه اولتیرماقدیر. بونگه **(آخرگی اولتیریش)** هم دییله دی.

نمازنینگ کتته بیر ایش و عبادتلرنینگ اینگ مهمی بولگنی، شرطلری نینگ بونچه کوپ بولیشیدن توشینیلماقده. بوندن باشقه، واجبلری، سنتلری، مستحبلری، مکروه لری، مُفسِدلری هم بولرگه علاوه قیلینسه، بنده نینگ ربی نینگ حضوریده قنده ی بولینیشینی، قنده ی بولینیشی لازم کیلگنی توشینیله دی. بنده لر نینگ هر بیری، عاجز، ضعیف، فقیر مخلوق دیرلر. هر نفسده، اوزینی یره تگن، اللهُ تعالی گه محتاج دیرلر. نماز بنده گه عاجزلیگینی بیلدیرگن بیر عبادت دیر.

انه بو کتابیمیزده بو معلوماتلر قطاری بیلن بیلدیریله دی.

نمازنینگ شرطلری

١- حدثدن طهارت:

بو ماده ده؛ طهارت، غسل و تیممنی بیلدیره میز.

طهارت آلماق:

طهارت آلماق، نمازنینگ فرضلریدن دیر. قرآن کریمنی توتماق، کعبه نی طواف قیلماق، تلاوت سجده سی قیلماق، جنازه نمازی اوقیماق اوچون هم طهارت آلیش کیره ک. هر زمان طهارتلی بولماق، تخت خوابگه طهارتلی کیرماق، طهارتلی ییماق و ایچماق جوده ثوابدیر.

طهارتی بار پیتده وفات قیلگن لرگه شهید ثوابی بیریله دی. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"بویوردیلر که: (**طهارتلی حالده وفات قیلگن، اولیم اچیغلیگی تارتمه یدی. چونکه طهارت، ایمانلی بولیش نینگ نشانه سی دیر. نمازنینگ کلیدی، بدن نینگ گناه لردن پاکلاوچیسی دیر.**)

(**مسلمان طهارت آلگنیده، گناهلری قولاغیدن، کوزیدن، قولیدن و ایاغیدن چیقه دی. اولتیرگنیده، مغفرت بولینگن شکیلده اولتیره دی**).

(**عمللرنینگ اینگ خیرلیسی نمازدیر. طهارتگه دوام قیلگنلر، یکه مؤمنلردیر. مؤمن کوندوز طهارتلی بولیشی کیره ک، کیچه هم طهارتلی یاتیشی کیره ک. بونده ی قیلگنیده، اللهُ تعالی نینگ محافظه سیده بوله دی. طهارتی بار پیتده ییب، ایچگن نینگ قرنیده گی طعام و سو ذکر قیله دی. قرنیده قالگنلری مدت ایچیده، اونینگ اوچون اِستغفار قیله دیلر**).

طهارت نینگ فرضلری، سنتلری، ادبلری و ممنوع بولگن و بوزگن نرسه لری باردیر. بی طهارت بولگنینی بیلیب بی ضرورت نماز اوقیگن کافر بوله دی. نماز اوقییشیده طهارتی سینگن، درحال شانه سیگه سلام بیریب، نمازیدن چیقه دی. وقت چیقمسدن طهارت آلیب، نمازینی باشدن ینه اوقیدی.

طهارت نینگ فرضلری

طهارت نینگ فرضی حنفی مذهبیده تورتدیر:

١- یوزنی، بیر دفعه یوماق.

٢- ایکی قولنی، تیرسکلر بیلن بیرلیکده، بیر دفعه یوماق.

٣- باشنی تورتده بیر قسمینی مسح قیلماق، یعنی هُول قولنی باشگه سورتماق.

٤- ایکی ایاغنی، ایکی یانده گی آشیقلیک استخوانلری بیلن بیرلیکده بیر دفعه یوماق دیر.

شافعی مذهبیده نیت و ترتیب هم فرضدیر و یوزنی یوییشده نیت قیلماق لازمدیر. سو یوزگه تیگمسدن آلدین نیت قیلسه، طهارتی صحیح بولمه یدی. یوز و جغ اوستیده گی سقالنی یوماق فرض دیر. مالکی مذهبیده، دلک [اوماق یعنی باستیریب قول سورتماق] و مُوالات [عضولری بیربیری آرقه سیدن فاصله بیرمسدن یوماق] فرضدیر. شیعه لر، ایاغلرینی یومه یدی، یلنگ ایاغ اوستیگه مسح قیله دیلر.

طهارت قنده ی آلینه دی؟

١- طهارتگه باشله بیشده شو دعا اوقیله دی:

بِسْمِ اللهِ الْعَظِيمِ. وَالْحَمْدُ لِلّهِ عَلى دِينِ الْإِسْلَامِ. وَعَلى تَوْفِيقِ الْإِيمَانِ. اَلْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِى جَعَلَ الْمَآءَ طَهُورًا. وجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُورًا[١]. کیین، قوللر بیله ک لرگه چه اوچ دفعه یوییله دی.

٢- راست قول بیلن آغیزگه اوچ دفعه سو بیریشده شو دعا اوقیله دی:

"اَللّٰهُمَّ اسْقِنى مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ كَاْسًا لَآ اَظْمَأُ بَعْدَهُ اَبَدًا[٢]."

---

(١) عظیم بولگن اللهُ تعالی نینگ (اسمی بیلن) باشله یمن. (بیزگه) اسلام دینینی بیرگن و ایماننی احسان قیلگن الله تعالی گه حمدُ ثنالر بولسین. سونی پاکلاوچی، اسلامنی نور قیلگن الله گه حمدُ ثنالر بولسین.

(٢) ای الله یم! اوندن ایچگندن کیین، ینه هیچ سوسیزلیک حس قیلینمه گن حوض نبیدن من بنده نگ گه بیر کاسه ایچیر.

٣- راست قول بیلن بورونگه اوچ دفعه سو بیریب، چپ قول بیلن قاقیله دی. بورونگه سو بیریشده: **اَللّٰهُمَّ اَرِحْنی رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَارْزُقْنی مِنْ نَعیمِهَا. وَلاَ تُرِحْنی رَائِحَةَ النَّارِ**[١].

٤- آووچلرگه سو آلیب، پیشانه دن جغ تگیگه، شقاقلرگه چه یوزنی یوییشده شو دعا اوقیله دی: **اَللّٰهُمَّ بَیِّضْ وَجْهی بِنُورِك یَوْمَ تَبْیَضُّ وُجُوهُ اَوْلِیَآئِك وَلاَ تُسَوِّدْ وَجْهِی بِذُنُوبی یَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ اَعْدَآئِكَ**[٢].

٥- چپ قول بیلن، راست قول تیرسک بیلن برابر (اوچ دفعه) یوییلیشده: **اَللّٰهُمَّ اَعْطِنی کِتَابی بِیَمِینی وَحَاسِبْنی حِسَابًا یَسیرًا**[٣] دعاسی اوقیله دی.

٦- راست بیلن چپ قول (اوچ دفعه) تیرسک بیلن بیرلیکده یوییلیشده: **اَللّٰهُمَّ لَا تُعْطِنی کِتَابی بِشِمَالی وَلَا مِنْ وَرَآءِ ظَهْری وَلَا تُحَاسِبْنی حِسَابًا شَدیدًا**[٤] دعاسی اوقیله دی.

٧- هر ایکی قولنی [تیرسك بیلن بیرلیکده] یوگندن کیین قوللرنی ینه یوه دی و او هُول لیک بیلن باشنی مسح قیلیشده: **اَللّٰهُمَّ حَرِّمْ شَعْری وَبَشَری عَلَی النَّارِ وَاَظِلَّنی تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِك یَوْمَ لَاظِلَّ اِلَّا ظِلُّ عَرْشِكَ**[٥] دعاسی اوقیله دی.

٨- اوندن کیین راست و چپ قول نینگ شهادت برماغلری بیلن ایکی قولاق نینگ تیشیکلریگه سو بیریشده باش برماغلر بیلن قولاقلرنینگ آرقه سی مسح قیلینه دی و: **اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنی مِنَ الَّذینَ یَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُ**[٦] دعاسی اوقیله دی.

([١]) ای الله یم! منگه جنت ایسینی ایسقت و منی جنت نعمتلری بیلن رزقلنتیر. دوزخ ایسلری بیلن ایمس.

([٢]) ای الله یم! نورینگ بیلن، اولیاءلرنینگ یوزینی آقرتدینگ (آق قیلگنینگ) دیک، منیم یوزیمنی هم آقرت. دشمنلری نینگ یوزی نینگ قره بولگنی کونده، منیم گناهلریم سببی بیلن یوزیمنی قره قیلمه.

([٣]) ای الله یم! کتابیمنی راست تمانیمدن بیر و منی آسان حسابگه تارت.

([٤]) ای الله یم! کتابیمنی چپ تمانیمدن و آرقمدن بیرمه. منی قیین بیر حساب بیلن سوال جوابگه تارتمه.

([٥]) ای الله یم! بدنیمنی و ساچلریمنی دوزخگه چیپمه. سایه نینگ بوله گنی (تاپیلمه گنی) کونده منی عرش اعلی نینگ سایه سیده سایه لنتیر.

([٦]) ای الله یم! منی، گپنی قولاق سالیب، اینگ یخشیسینی توتگنلردن ایله.

٩- قوللرنینگ تش یوزی بیلن گردن آرقه سینی مسح قیلیشده:
اَللّٰهُمَّ اَعْتِقْ رَقَبَتی مِنَ النَّارِ[١] دعاسی اوقیله دی.

١٠- گردننی مسح قیلگندن کیین، چپ قول نینگ کیچیک برماغی بیلن، راست ایاغ نینگ کیچیک برماغیدن باشلب، ایاغ برماغلری نینگ آره سینی خلالّه ماق صورتی بیلن، آشیقلیکلر بیلن بیرلیکده، راست ایاغنی اوچ دفعه یوییشده:
اَللّٰهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَیَّ عَلَی الصِّرَاطِ یَوْمَ تَزِلُّ فِیهِ الْاَقْدَامُ[٢] دعاسی اوقیله دی.

١١- چپ ایاغنی اوچ دفعه یوییشده، ایاغ برماغلری نینگ آره سینی کیچیک برماغی بیلن بو سفر باش برماغدن باشلب، کیچیک برماغگه توغری، ایاغ برماغلری نینگ آره سینی خلالّه ماق صورتی بیلن آشیقلیک بیلن بیرلیکده یوییشده:
اَللّٰهُمَّ لَا تَطْرُدْ قَدَمَیَّ عَلَی الصِّرَاطِ یَومَ تَطْرُدُ کُلُّ اَقْدَامِ اَعْدَائِك. اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَعْیی مَشْکُورًا وذَنْبی مَغْفُورًا وَعَمَلی مَقْبُولًا وَتِجَارَتی لَنْ تَبُورَ. [٣] دعاسی اوقیله دی.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"بویوره دیلر که: (**هر کیم طهارت آلگندن کیین، آسمان تمانیگه قره ب، شو دعانی اوقیسه، سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ. اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلَهَ اِلَّااَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِیكَ لَكَ اَسْتَغْفِرُكَ واَتُوبُ اِلَیْكَ اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ**[٤]. **اللّٰهُ تعالی حضرتلری، او کیشی نینگ گناهلرینی عفو قیله دی و قبول امضاسی بیلن تصدیق قیلیب، عرش اعلی نینگ تگیده محافظه قیله دی. قیامت کونیده بو دعانی اوقیگن کیشی کیلیب، او ثواب نینگ اجرینی آله دی.**)

بیر حدیث شریفده: (**هر کیم طهارت آلگندن کیین "اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ" سوره سینی بیر**

---

(١) ای الله یم! گردنیمنی علودن آزاد ایله.

(٢) ای الله یم!ایاغلرنینگ تیریلگنی کونده، صراط اوستیده ایاغلریمنی ثابت ایله.

(٣) ای الله یم! سنینگ دشمنلری نینگ صراطده ایاغلری نینگ تیریلگنی کونده، منیم ایاغلریمنی تیریلتمه. ای الله یم! کوششیمنی مشکور ایله. گناهیمنی عفو ایله. عملیمنی قبول ایله. تجارتیمنی حلال ایله!

(٤) ای الله یم! سنی، حمدینگ بیلن تسبیح و تنزیه قیله من. سندن باشقه معبود بولمه گنیگه، بیر بولگنینگ گه و شریکینگ (اورتاغینگ) بولمه گنیگه و محمد علیه السلامینگ سنینگ بنده نگ و رسولینگ بولگنیگه شهادت قیله من.

دفعه اوقیسه، اللهُ تعالی حضرتلری، او کیشینی صدیقلردن یازه دی. ایکی دفعه اوقیسه، شهیدلردن یازه دی. اوچ دفعه اوقیسه پیغمبرلر بیلن حشر بوله دی) بویوردیلر.

ینه بیر حدیث شریفده: (**هر کیم طهارت آلگندن کیین، منگه اون دفعه صلاة و سلام کیلتیرسه، اللهُ تعالی حضرتلری، او کیشی نینگ غمینی رفع قیلیب مسرور قیله دی، دعاسینی قبول قیله دی**) بویوردیلر.

طهارت آلیشده بیلمه گنلر، طهارت دعالرینی اوقیمه سه هم بوله دی. اما قیسقه زمانده یاد قیلیش کیره ک و طهارت آلیشده اوقیش کیره ک. کوپ ثواب دیر. طهارت نینگ آخری گه توغری ویا طهارتنی آلیب بولگندن کیین: **اَللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ التَّوَّابِینَ. وَاجْعَلْنِی مِنَ الْمُتَطَهِّرِینَ. وَاجْعَلْنِی مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِینَ. وَاجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَاهُمْ يَحْزَنُونَ.** دعاسینی اوقیماق جوده ثواب دیر.

طهارت دعالرینی بیلمه گن، هر عضونی یوییشیده (**کلمهٔ شهادت**) اوقییشی کیره ک، کتته ثوابگه قاووشیش کیره ک.

عاقل بولسنگ اوقی نمازنی، چون سعادت تاجیدیر.

سن نمازنی اونده ی بیل که، مؤمن نینگ معراجیدیر!

طهارت نینگ سنتلری

طهارت نینگ سنتلری اونسکیز دیر:

١– طهارتگه باشله ییشده، بسم الله اوقیماق.

٢– قوللرنی، بیله ک لری بیلن برابر، اوچ دفعه یوماق.

٣– آغیزنی، علیحده علیحده سو بیلن اوچ دفعه یوماق. بونگه (**مضمضه**) دییله دی.

٤– بوروننی، علیحده علیحده سو بیلن، اوچ دفعه یوماق. بونگه (**استنشاق**) دییله دی.

٥– قاشلرنینگ، سقال نینگ، بوروت نینگ تگیده گی کورینمه گن تیرینی، یوزنی یوییشده هُول قیلماق.

٦- یوزنی یوییشده ایکی قاش نینگ تگینی هول قیلماق.

٧- سقال نینگ، سرقگن قسمینی مسح قیلماق.

٨- سقال نینگ، سرقگن قسمی نینگ ایچیگه، راست قول نینگ هول برماغلرینی تراق دیک سوقماق (خِلالّه ماق).

٩- تیشلرنی، بیر نرسه بیلن اوماق [باستیریب سورتماق]، پاکله ماق. [مسواک استعمال قیلماق مهم سنتدیر.]

١٠- باش نینگ هر طرفینی بیر دفعه مسح قیلماق.

١١- ایکی قولاقنی، بیر دفعه مسح قیلماق.

١٢-گردن آرقه سینی، هر ایکی قول نینگ اوچ متصل [یانمه یان] بولگن برماغ بیلن بیر دفعه مسح قیلماق.

١٣- قول و ایاغ برماغلری نینگ آره سینی تخلیل قیلماق [خلالّه ماق].

١٤- یوییله دیگن ییرلرنی، اوچ دفعه یوماق.

١٥- یوزنی یوه دیگنی زمان قلب بیلن نیت قیلماق.

١٦- ترتیب. یعنی قطاری بیلن یوماق.

١٧- دلک یوییلگن ییرلرنی اوماق [باستیریب قول سورتماق].

١٨- مُوالات. هر عضونی بیربیری آرقه سیدن تیز تیز یوماق.

طهارت نینگ آدابی

طهارت نینگ ادبلری ییگیرمه سکیز دیر:

ادب، بورده قیلینیشی ثواب بولیب، قیلینمه سه گناه بولمه گن نرسه لر دیماق. حال بو که، سنتنی قیلماق ثواب بولیب، قیلمس لیک تنزیهاً مکروه دیر. ادبلرگه، مندوب و مستحب هم دییله دی. طهارت نینگ ادبلری شولر دیر:

١- طهارتنی، نماز وقتی کیرمسدن آلدین آلماق. (عذر صاحبلری نینگ وقت کیرگندن کیین آلیشی لازمدیر.)

٢- بيت الخلاءده استنجاء قيليشده، قبله نى راست ويا چپ طرفگه آلماق. طهارت سينديريشده قبله گه اونگينى و آرقه سينى بورماق تحريماً مكروه دير.

٣- نجاست يوقيشمه گن بولسه، سو بيلن استنجاء قيلماق.

٤- استنجاءدن كيين، بيز[لته] بيلن قوروغلنماق.

٥- استنجاءدن كيين، عورت ييرينى درحال ياپماق.

٦- باشقه سيدن ياردم ايسته مه ى، طهارتنى اوزى آلماق.

٧- قبله گه توغرى طهارت آلماق.

٨- هر عضونى يوييشده، كلمهٔ شهادت اوقيماق.

٩- طهارت دعالرينى اوقيماق.

١٠- آغزيگه راست قول بيلن سو بيرماق.

١١- بورنيگه راست قول بيلن سو بيرماق.

١٢- بوروننى چپ قول بيلن پاكله ماق.

١٣- آغيزنى يوييشده، تيشلرنى (**مسواك**) بيلن پاكله ماق. مسواک تاپيلمه سه، بورس هم استعمال قيلينه آله دى.

١٤- آغيزنى يوييشده، روزه دار بولمه سه آغيزنى چلقه له ماق. بوغزيده خفيف غرغره قيلماق، طهارتده هم و غسلده هم سنتدير. روزه لى پيتيده مكروه دير.

١٥- بوروننى يوييشده، سونى استخوانيگه يقين تارتماق.

١٦- قولاقنى مسح قيليشده بير برماغنى، قولاق تيشيگيگه سوقماق.

١٧- اياغ برماغلرينى تخليل قيليشده، چپ قول نينگ كيچيک برماغى بيلن تخليل قيلماق.

١٨- قوللرنى يوييشده، كينگ اوزيكنى اوينه تماق. تار، قيسيق اوزيكنى اوينه تماق بولسه لازم بوليب، فرضدير.

١٩- سو مُول بولسه هم اسراف قيلمس ليک.

٢٠- سونی، یاغ سورته دیگن دیک آز استعمال قیلمس لیک (اوچ دفعه ده هم، یوییلگن ییردن، اینگ آز ایکی قطره سو تامیشی کیره ك).

٢١- بیر آفتابه دن طهارت آلگنده او آفتابه نی توله قویماق.

٢٢- طهارت آلیب بولگنده ویا اورته سیده (**اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ التَّوَّابِينَ. وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ. وَاجْعَلْنِي مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ. وَاجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَاهُمْ يَحْزَنُونَ**.) دعاسینی اوقیماق.

٢٣- طهارتدن کیین (**سُبحا**)، یعنی ایکی رکعت نماز اوقیماق.

٢٤- طهارتی بار پیتده، طهارت آلماق، یعنی نماز اوقیگندن کیین طهارتی بار پیتده، ینگی نماز اوچون ینه طهارت آلماق.

٢٥- یوزنی یوییشده، کوز چشمه سینی، چپاقلرنی پاکله ماق.

٢٦- یوزنی، قوللرنی، ایاغلرنی یوییشده، فرض بولگن ییرلردن آزگینه اضافه سینی یوماق. [قوللرنی یوییشده، آووچگه سو تولدیریش کیره ک، بونی تیرسککگه توغری آقیتیش کیره ک.]

٢٧- طهارت آلیشده، استعمال بولگن سودن، کویله ک گه، اوست ـ باشگه سچرتمس لیک.

٢٨- اوز مذهبیده مکروه بولمه گن بیر نرسه، باشقه مذهبده فرض بولسه، بونی قیلماق مستحبدیر.

طهارت آلیشده قیلینیشی منع بولگن نرسه لر

طهارت آلیشده، قیلینیشی منع بولگنلر اون ایکی دیر. بولرنی قیلماق حرام ویا مکروه دیر که، شولر دیر:

١- بیت الخلاءده، دشقرده طهارت سیندیریشده، قبله نی اونگه، آرقه گه کیلتیرمه پیش کیره ک.

٢- استنجاء قیلماق اوچون، بیرینینگ یانیده عورت ییرینی آچماق حرام دیر.

٣- راست قول بیلن استنجاء قیلمه ییش کیره ک.

٤- سو بولمه گنی زمان، غذا ماده سی بیلن، کود بیلن، استخوان بیلن، حیوان غذاسی بیلن، کومور بیلن و باشقه سی نینگ مالی بیلن، گُلدان، خِشت پارچه سی بیلن، قمیش بیلن و برگ بیلن و بیز بیلن، کاغذ بیلن استنجاء قیلماق مکروه دیر.

٥- طهارت آلینگن حوضگه توپلمه ییش کیره ک و بورون قاقمه ییش کیره ک.

٦- طهارت اعضاسینی، حدودیدن جوده بی حد ویا ناقص شکلیده یومه ییش کیره ک و اوچدن آز ویا کوپ یومه ییش کیره ک.

٧- طهارت اعضاسینی، استنجاءده قوروغله گنی بیز بیلن قوروغلمه ییشی کیره ک.

٨- یوزنی یوییشده، سونی یوزگه اورمه ییش کیره ک، پیشانه اوستیدن، قوییگه توغری توکیش کیره ک.

٩- سوگه اوفلمه ییش کیره ک.

١٠- آغیزنی و کوزلرنی، قتیغ یومّه ییش کیره ک. لب نینگ کوریلگن قسمیده و کوز قپاغیده هول بولمه گن، آز بیر ییر قالسه، طهارت قبول بولمه یدی.

١١- راست قول بیلن بورون قاقمه ییش کیره ک.

١٢- باشنی، قولاقلرنی ویا گردن آرقه سیدن بیرینی، هر دفعه سیده قولنی علیحده علیحده هول قیلیب، بیردن کوپ مسح قیلمه ییش کیره ک. هر دفعه سیده هول قیلمسدن تکرارلنه آله دی.

مسواک استعمال قیلماق: طهارت آلیشده، مسواک استعمال قیلماق سنت مؤکده دیر. حدیث شریفده بویوریلدی که، (**مسواک استعمال قیلیب اوقیلگن نماز، بی مسواک اوقیلگن نمازدن ییتمیش برابر افضل دیر**).

(**السِراج الوهاج**) کتابیده، مسواک استعمال قیلیش نینگ اون بیش فایده سی بولگنی بیلدیریلماقده دیر:

١- وفات لحظه سیده، شهادت کلمه سینی اَیتیشگه سبب بوله دی.

٢- تیش گوشتلرینی قوتلنتیره دی.

٣- بلغمنی رفع قیله دی.

٤- صفرانی قطع قیله دی.

٥- آغیز آغریغینی رفع قیله دی.

٦- آغیز ایسینی یوقاته دی.

٧- اللهُ تعالی اوندن راضی بوله دی.

٨- باش رگلرینی قوتلنتیره دی.

٩- شیطان غملنه دی.

١٠- کوزلری نورلنه دی.

١١- خیری و حسناتی کوپ بوله دی.

١٢- سنت بیلن عمل قیلگن بوله دی.

١٣- آغزی پاک بوله دی.

١٤- فصیحُ اللّسان بوله دی، یعنی خوش گپیره دی.

١٥- مسواک استعمال قیلینیب اوقیلگن ایکی رکعت نمازنینگ ثوابی، مسواک استعمال قیلینمسدن اوقیلگن ییتمیش رکعت نمازنینگ ثوابیدن کوپراغ بوله دی.

مسواک، عربستانده ییتیشگن اراک درختی نینگ شاخه سی دیر. منظم اوچیدن، ایکی سانتی مترچه، پوستی ارتیلیب، بو ییری بیر نیچه ساعت سوده توتیله دی. کیین، ایزیلگنیده، بورس دیک آچیله دی. اراک درختی تاپیلمه سه، زیتون شاخه سیدن قیلینه دی. عیاللر، مسواک ییریگه، مسواک استعمال قیلیش سنتیگه نیت اِیتیب سقیز استعمال قیلیشی کیره ک.

طهارت آلیشده دقت قیلینه دیگن خصوصلر

ضرورت، مجبوریت بولمه گینچه قوییده گی اون نرسه گه رعایت قیلیش کیره ک:

١- ایکی قولی چولاغ بولگن، استنجاء قیله آلمه یدی. قوللرنی توپراقگه،

یوزینی دیوارگه سورتیب تیمم آله دی. یوزیده هم یاره بار بولسه، نمازنی بی طهارت اوقیدی و نمازلرینی ترک قیلمه یدی.

۲- کسل بولگنگه، زوجه سی، کنیزی، باله لری، ایناغه لری طهارت آلدیره دی.

۳- تاش و اوخششی بیلن استنجاء قیلماق سو بیریگه اوته دی.

۴- دیوانه بولگن ویا بیهوش بولگن کیشی، بیگیرمه تورت ساعتده هوشیگه کیلمه سه، یخشی بولگنیده نمازلری نینگ قضاسینی اوقیمه یدی. شراب، تریاک، دوا بیلن عقلی کیتگن، هر نمازنینگ قضاسینی اوقیدی. یاتیشیده باشی بیلن اشاره قیله آلمه ی دیگنچه آغیر کسل لیگی، بیگیرمه تورت ساعتدن کوپ دوام قیلگن کیشیدن، عقلی باشیده بولسه هم، نماز ساقط بوله دی.

۵- بیت الخلاءگه کیرماق اوچون، خصوصی شالوار استعمال قیلماق و باشی یاپیغ کیرماق مستحبدیر.

۶- بیت الخلاءگه کیریشیده، قولیده اللهُ تعالی نینگ اسمی و قرآن کریم یازیلگن بیر نرسه بولمه ییشی کیره ک. بیر نرسه گه اوره لگن ویا کیسه ده بولیشی کیره ک.

۷- بیت الخلاءگه چپ ایاغ بیلن کیریب، راست ایاغ بیلن چیقیش کیره ک.

۸- بیت الخلاءده عورت بیرینی، چُوکگنیده آچیشی کیره ک، گپیرمه ییشی کیره ک.

۹- عورت بیریگه و نجاستگه قره مه ییشی کیره ک، بیت الخلاءگه تویلمه ییشی کیره ک.

۱۰- هیچ بیر سوگه، مسجد دیواریگه، قبرستانگه و یولگه طهارت سیندیرمه ییش کیره ک.

طهارتنی سیندیره دیگن نرسه لر

بیتی نرسه طهارتنی سیندیره دی که، شولر دیر:

۱- اونگدن و آرقه دن چیقگن نرسه لر:

ا) کتته و کیچیک طهارت سیندیرماق و باد قاچیرماق.

ب) احتقان، یعنی حقنه سامانی نینگ اوچی و انسان برماغی، آرقه دن سوقیب چیقریلگنیده، اطرافی هول بولسه سیندیره دی. قورروق بولسه، ینه طهارتنی تازه له ماق یخشی بوله دی.

پ) ایرککلرنینگ و عياللرنینگ ادرار قاچیرمس لیک اوچون اونگلریگه قویگنلری پخته فیلته سی نینگ تشقرده قالگن قسمی هول بولگنیده سینه دی.

۲- آغیزدن چیقگن نجس نرسه لر:

ا) استفراغ، آغیز توله سی بولسه.

ب) توپله گنیده، قان توپلوغوچدن کوپ بولسه.

پ) معده و جگردن کیلگن مایع قان، امام اعظمگه کوره آز بولسه هم طهارتنی سیندیره دی.

ت) قولاقگه تامیریلگن یاغ، آغیزدن چیقسه، طهارت سینه دی.

۳- تیریدن چیقگنلر:

ا) قان، ایرینگ و سریغ سو تک باشیگه چیقسه.

ب) چیچک کسللیگیدن و قیسی بیر چپقاندن چیقگن قان، سریغ سو، غسل طهارتیده یوییلیشی لازم بولگن ییرگه یَیره سه، مثال، بورنیدن کیلگن قان، استخوانلرنی اوتسه، قولاقدن کیلگن، قولاق تیشیگیدن چیقسه.

پ) چپقان و یاره ده گی قاننی، سریغ سونی، پخته بیلن ایمسه.

ت) مسواک و تیشکوک اوستیده گی قان آغیزگه یوقیشگن بولسه.

ث) قولاق، کیندیک و بیمچکدن آغریق ویا کسللیک بیلن مایع کیلسه.

ج) سُلوک کوپ قان ایمسه، طهارت سینه دی.

۴- اوخله ماق: یان یاتیب ویا تیرسکیگه، ویا بیر نرسه گه تکیه قیلیب اوخله سه، طهارت سینه دی.

۵- بیهوش بولماق، دیوانه بولماق، سارا توتماق ویا یوریشیده تیرَونه دیگنچه نیشه بولماق، طهارتنی سیندیره دی.

۶- رکوع و سجده لری بولگن نمازده قهقه بیلن کولماق، نمازنی هم، طهارتنی هم بوزه دی. لیکن، باله نینگ بوزیلمه یدی. نمازده تبسم، نمازنی هم، طهارتنی هم بوزمه یدی. یانیده کیلر ایشیتسه (**قهقه**) دییله دی. اوزی هم ایشیتمه سه، (**تبسم**) دییله دی.

۷- مباشرت فاحشه، یعنی یلنغاچ شکیلده یامان ییرلرینی سورتینماق، ایرکک نینگ هم عیال نینگ هم طهارتینی سیندیره دی.

طهارت آلگنینی بیلیب، کیین سینگنیده شک قیلسه، طهارتی بار قبول قیلینه دی. طهارتی سینگنینی بیلیب، کیین طهارت آلگنیده شک قیلسه، طهارت آلیشی لازم بوله دی.

طهارتنی سیندیرمه ی دیگن نرسه لر

شولر طهارتنی سیندیرمه یدی:

۱- آغیزدن، قولاقدن و تیریده گی یاره دن چیقگن قورتلر.

۲- بلغم قوسماق.

۳- قان قوسیلگنیده، باشدن کیلگن مایع قان، توپلوغوچ دن آز بولسه.

۴- تیشدن آقگن قان، توپلوغوچ دن آز بولسه.

۵- باشدن کیلگن قتیغ قان، کوپ بولسه هم.

۶- معده دن، جگردن کیلگن قتیغ قان، آغیز توله سی بولمه سه.

۷- قولاقگه تامیریلگن یاغ، قولاقدن ویا بوروندن چیقسه.

۸- بورونگه تارتیلگن نرسه، بوروندن کونلرچه کیین هم پس کیلسه.

۹- بیر نرسه نی تیشله گنیده، او نرسه اوستیده قان کورسه.

۱۰- آغریق بولمسدن، قیسی بیر سبب بیلن، ییغله ماق بیلن و پیاز، دُود،

گازلر تأثیری بیلن کوز یاشی آقگنیده.

۱۱- عیال باله سی نینگ ییمدیرگنیده.

۱۲- کوپ هم بولسه تیرله ماق بیلن.

۱۳- چیبین، پشه، بورگه، تخته بیتی دیک حشره لر کوپ ایمسه لر هم.

۱۴- آز بولیب، یاییلمه گن قان و آغیز توله سی بولمه گن قیت یعنی قوسمه.

۱۵-اوخله ییشیده تکیه قیلینگن نرسه تارتیلگنیده ییقیلمه سه.

۱۶- نمازده اوخله ماق.

۱۷- تیزه لرینی تیک توتیب، باشینی تیزه لری نینگ اوستیگه قوییب اوخله سه.

۱۸- ایاغلرینی بیر یانیگه چیقریب، ییرگه اولتیریب اوخله سه.

۱۹- یلنغاچ حیوان اوستیده اوخله سه، حیوان نشیب چیقه یاتگن ویا هموار ییرده کیته یاتگن بولسه.

۲۰- نمازده تبسم قیلماق.

۲۱- نماز اثناسیده کولگنینی یکه اوزی ایشیتسه، (**ضَحك**) دییله دی. ضحک، یکه نمازنی بوزه دی.

۲۲- ساچ، سقال، بوروت و تیرناغ قیرقماق.

۲۳- یاره پوستی نینگ توشیشی بیلن، طهارتی سینمه یدی.

طهارت اوچون آسانلیکلر (مسی ویا یاره اوستیگه مسح)

ایکی تورلی مسح باردیر:

۱- مسی اوستیگه مسح:

مسی، ایاغ نینگ یوییلیشی فرض بولگن ییرینی یاپگن، سو اوتکزمس کووش دیماق. مسی کتته بولیب هم، برماغلر مسی نینگ اوچیگه چه کیتمه ی و مسح بوش ییرگه راست کیلسه، جائز بولمه یدی. مسی نینگ، بیر ساعت یول یوریگنیده، ایاغدن چیقمه ی دیگن شکیلده مستحکم و ایاغگه مناسب بولیشی لازمدیر.

تگی بیلن اياغ اوستی ويا يكه تگی چرم قاپلنگن جراب اوستيگه مسح قيلماق جائز دير. قتيغ بوليب هم يوريشيده قوييگه توشمه گن جراب اوستيگه مسح قيلماق جائز دير.

مسيلر، بی طهارتليگی نينگ اياغلرگه اوتيشيگه مانع بولماقده. اياغلر يوييلگندن كيين مسيلرنی كييماق و بوندن كيين طهارت آلماق جائزدير.

مسح، مسيلرنينگ اوستيگه قيلينه دی. مسيلرنينگ تگيگه، مسح قيلينمه يدی.

سنت اوزره مسح قيلماق اوچون، راست قول نينگ هول بيش برماغينی، راست مسی اوستيگه، چپ قول نينگ برماغلری هم، چپ مسی اوستيگه بويی اوزونليگی چه ياپيشتيريليب، اياغ برماغلری اوستيگه كيلگن اوچيدن، اياغگه توغری تارتيله دی. قول آيه لری مسيگه تيگديريلمه يدی. مسح نينگ اوچ قول برماغی اينيده و بوييده بوليشی فرضدير.

مسح، قول نينگ تش طرفی بيلن جائز بولسه هم، ايچ قسملری بيلن قيلماق سنتدير. هول اوت اوستيده يوريب ويا يامغير بيلن، مسيلرنينگ اوستی هول بولسه مسح ييريگه اوته دی.

مسی اوستيگه مسح مدتی، مقيم بولگن اوچون، ييگيرمه تورت ساعتدير. مسافر اوچون، اوچ كون اوچ كيچه، يعنی ييتميش ايكی ساعتدير. بو مدت مسينی كييگنی زمان ايمس، مسينی كيگندن كيين، طهارتی سينگنی زمان باشله يدی. مسيلی كيشی، طهارتی سينگندن كيين ييگيرمه تورت ساعت اوتمسدن سفرگه چيقسه، بو مسيلرگه اوچ كون و كيچه مسح قيله آله دی. مسافرليک پيتيده مقيم بولسه، ييگيرمه تورت ساعت اوتگن بولسه، مسيلرنی چيقريب، اياغلرينی يوييب طهارت آله دی.

اياغ نينگ اوچ برماغی سيغه ديگنچه ييرتيغی بولگن مسی اوستيگه مسح قيلماق جائز ايمس. ييرتيغ، بوندن آز بولسه، مسح جائز بوله دی. بير مسی نينگ بير نيچه

ییریده، کیچیک ییرتیغلر بار بولسه بولر ییغیلگنیده، اوچ برماغچه بولسه، بونگه مسح قیلماق جائز بوله یدی. بیر مسیده ایکی برماغ، بییانکی مسیده هم ایکی ویا بیر برماغ کوریله دیگنچه ییرتیغ بار بولسه، بولرگه مسح قیلینه آله دی. مسح جائز بوله گن ییرتیغ، اوچ برماغ نینگ اوچی ایمس، اوچ برماغ نینگ همه سی کوریله دیگنچه دیر.

۲- یاره و پانسمان اوستیگه مسح:

یاره نینگ، چیقان نینگ، تیریده گی چَتلق و یاریقلرنینگ اوستیگه ویا ایچیگه قوییلگن مرهم، پخته، فیلته، گاز داکه سی، یاره باندی، پانسمان باغی دیک نرسه لرنینگ ایشیلیشی، چیقریلیشی یاره گه ضرر بیرسه اوستیگه مسح قیلینه دی.

عذر صاحبی بولگن، خواهله گنی زمان طهارت آله دی. آلینگن طهارت بیلن خواهله گنیچه فرض و نفل اوقیدی و قرآن کریم اوقیدی. نماز وقتی چیقگنیده طهارتی سینگن بوله دی. هر نماز وقتی کیرگندن کیین، تازه طهارت آلیب، بو وقت چیقگنگه چه هر عبادتنی قیله دی.

عذر صاحبی بوله آلماق اوچون، طهارتنی سیندیرگن نرسه نینگ دوام اوزره موجود بولیشی لازمدیر. یعنی، قیسی بیر نماز وقتی ایچیده، طهارت آلیب یکه فرضنی اوقییه دیگنچه بیر زمان طهارتلی قاله آلمه گن کیشی، عذر صاحبی بوله دی. عذر صاحبی نینگ عذری، کیین کی هر نماز وقتیده بیر دفعه، آزگینه آقسه، عذر دوام اِیتیاپدی قبول قیلینه دی.

غُسل

نمازنینگ توغری بولیشی اوچون، طهارت نینگ و غسل نینگ توغری بولیشی لازمدیر. جُنب بولگن هر عیال نینگ و ایرکک نینگ، حیض[آیباشی]دن و نفاسدن قوتیلگن عياللرنینگ، نماز وقتی نینگ آخریده او نمازنی اوقییه دیگنچه زمان قالگنیده، غسل طهارتی آلیشی فرضدیر. جنب بولماق، جماع [جنسی مناسبت] و احتلام [توشده شیطان الده ییشی] بیلن بوله دی.

پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" بویوره دیلر که: (**غسل طهارتی آلیشگه تورگن بیر**

کیشیگه، اوستیده گی قیل سانیچه [یعنی جوده کوپ] **ثواب بیریله دی. اوشنچه گناهی عفو بوله دی. جنتده کی درجه سی بلند کیته دی. غسلی اوچون اونگه بیریله دیگن ثواب، دنیاده بولگن هر نرسه دن خیرلی راغ بوله دی. اللهُ تعالی، فرشته لرگه، بو بنده مگه قره نگلر! کیچه، ایرینمسدن توریب، منیم امریمنی اویلب، جُنبلیکدن غسل قیلماقده. شاهد بولینگلر که، بو بنده م نینگ گناهلرینی عفو و مغفرت ایله دیم بویوره دی.**)

باشقه بیر حدیث شریفده، [**کیرلنگنینگیزده، تیز غسل طهارتی آلینگ! چونکه کراماً کاتبین فرشته لری، جنب یوریگن کیشیدن انجینه دی**(رنجینه دی)] بویوریلدی. امام غزالی "رحمة الله علیه" بویوردی که: " بیر کیشی، توشیده منگه دیدی که، (بیر مقدار زمان جنب قالدیم. حاضر اوستیمگه علودن کویله ک کیدیردیلر. حلی هم علو ایچیده من). بیر حدیث شریفده هم، (**عکس، کوچیک و جُنب کیشی نینگ بولگنی اویگه رحمت فرشته لری کیرمه یدی**) بویوریلدی.

نماز اوقیگن و اوقیمه گن همه، بیر نماز وقتینی جنب اوتکزسه، کوپ اچیغ عذاب کوره دی. سو بیلن یوییلماق ممکن بولمه سه تیمم آلیش کیره ک. جنب بولگن کیشیلر شو لرنی قیله آلمه یدی: ۱- هیچ بیر نمازنی اوقییه آلمه یدی. ۲- قرآن کریمگه و آیتلریگه قول سورته آلمه یدی. ۳- کعبه نی طواف قیله آلمه یدی. ۴-جامع و مسجدلرگه کیره آلمه یدی.

غسل نینگ فرضلری

حنفی مذهبیده غسل نینگ فرضلری اوچدیر:

۱- **آغیزنینگ ایچینی یوماقدیر**. آغیزنینگ ایچیده ایگنه اوچیچه هُول بولمه گن بیر قالسه، تیشلرنینگ اوستی و تیش چوقوری هول بولمه سه غسل بولمه یدی.

۲- **بورون نی یوماقدیر**. بورنیده گی قوروق کیر (چرک) نینگ تگیگه و آغیزده گی چینه لگن نان نینگ تگیگه سو اوتمه سه، غسل بولمه یدی. حنبلی مذهبیده، آغیز و بورونني یوماق، طهارت آلیشده هم، غسلده هم فرضدیر. شافعی مذهبیده

هم، غسل قیلیشده نیت اِیتماق فرضدیر.

٣- **بدن نینگ هر ییرینی یوماقدیر**. کیندیک ایچینی، بوروت، قاش و سقالنی و تگیده گی تیریلرنی و باشده گی ساچلرنی یوماق فرض دیر. تیرناغلرده، لب، کوز قپاغی ویا بدن نینگ قیسی بیر ییریده سو اوتکزمه گن ماده لر بولسه [تیرناغده رنگ ناخن بولسه]، غسل طهارتی آلینگن بولمه یدی. [طهارت و غسل آلیشده تیرناغده رنگ ناخننی قطعی صورتده پاکله ماق یعنی چیقرتماق لازمدیر].

غسل نینگ سنتلری

١- اول قوللرنی یوماق.

٢- ادب ییرلرینی یوماق.

٣- همه بدننی نجاستدن پاکله ماق.

٤- غسلدن اول طهارت آلماق، یوزنی یوییشده، غسلگه نیت قیلماق. شافعی مذهبیده نیت قیلماق فرضدیر.

٥- همه بدننی، اوچ دفعه اوقه لب[قوت بیلن قول سورتیب] یوماق.

٦- همه بدننی یوگندن کیین، ایکی اباغینی یوماق.

غسل طهارتی قنده ی آلینه دی؟

سنت اوزره غسل طهارتی، شونده ی آلینه دی:

١- اول، پاک بولسه لر هم، ایکی قولنی و عورت ییرینی و بدنیده نجاست (چتل لیك) بولگن ییرلرنی یوییش کیره ک.

٢- کیین، کامل بیر طهارت آلیش کیره ک، یوزینی یوییشده غسلگه نیت قیلیش کیره ک. اباغلرنینگ تگیده سو ییغیلمه یاتگن بولسه، اباغلرنی هم یوییش کیره ک.

٣- کیین همه بدنگه اوچ دفعه سو توکیش کیره ک. اول اوچ دفعه باشگه، کیین راست شانه گه، کیین چپ شانه گه توکیش کیره ک. هر توکیشده او طرف تمامی هول بولیشی کیره ک. بیرینچی توکیشده اوقه لش کیره ک [باستیریب قول

سورتیش کیره ک].

غسلده، بیر عضوگه توکیلگن سو، باشقه عضولرگه آقتیریلسه او ییری هم پاکلنه دی. چونکه، غسلده همه بدن، بیر عضو حساب بوله دی. طهارت آلیشده بیر عضوگه توکیلگن سو بیلن باشقه عضو هول بولسه، یوییلگن حساب بولمه یدی. غسل تمام بولگنیده، ینه طهارت آلماق مکروه دیر. لیکن، غسل قیلیشده طهارت سینسه، ینه آلماق لازم بوله دی.

ایضاح (تولغی و قاپلمه تیشی بولگنلر)

حنفی مذهبیده، تیشلرنینگ آره سی و تیش چوقورلری هول بولمه سه، غسل تمام بولمه یدی. بونینگ اوچون، تیش قاپلتگنده و تولدیرگنده، غسل طهارتی صحیح بولمه یدی. انسان جنابتلیکدن قوتیله آلمه یدی. طلا، نقره و نحس بولمه گن باشقه ماده لردن قیلینگن قاپلمه و تولغیلرنینگ تگیگه سو کیرمه گنیده، حنفی مذهبی عالملری نینگ همه سیگه کوره، غسل طهارتی جائز بولمه یدی.

طحطاوی، (**مراقی الفَلاح**) حاشیه سی، توقسن آلتینچی صحیفه سیده و بوندن باشقه بونینگ ترجمه سی بولگن (**نعمت اسلام**) کتابیده شونده ی یازه دی: بیر حنفی نینگ، اوز مذهبیگه کوره قیله آلمه گنی بیر ایشنی قیله آلیشی اوچون، شافعی مذهبینی تقلید قیلیشیده بیر بأس (ضرر) یوقدیر. (**البحر الرائق**) و (**النهر الفائق**) کتابلریده هم بونده ی یازیلگندیر. اما، بو ایشنی قیلیشیده، او مذهب نینگ شرطلرینی هم ییریگه کیلتیریشی لازمدیر. خراج، مشقت بولمسدن و شرطلرینی قیلمسدن تقلید اِیتسه، بونگه (**مُلَفّق**) دییله دی که، آسانلرنی جمع قیلوچی دیماقدیر. بو، جائز ایمس.

اوز مذهبیده گی بیر فرضنی قیله آلمه گن کیشی نینگ، یکه بو فرضنی قیلیشی اوچون باشقه مذهبنی تقلید قیلیشی لازمدیر. اما، بو ایشنی قیلیشیده، تقلید قیلگنی مذهب نینگ شرطلرینی هم ییریگه کیلتیریشی لازمدیر. قاپلمه و تولغی قیلدیرگن حنفی مذهبیده گی بیر کیشی نینگ، مالکی ویا شافعی مذهبینی تقلید قیلیشی

اوچون، غسلده، طهارت آلیشده و نمازده نیت قیلیشده، امام مالکی ویا امام شافعیگه تابع بولگنینی یادگه کیلتیریشی کافی کیله دی. یعنی غسل طهارتینی آلیشگه باشله بیشیده، (**نیت اِیتدیم غسل طهارتینی آلیشگه و مالکی ویا شافعی مذهبیگه تابع بولیشگه**) سوزینی قلبیدن اوتکزگن بیر کیشی نینگ، غسل طهارتی صحیح بوله دی. آغزیده قاپلمه ویا تیش تولغیسی بولگن حنفی مذهبیده گی بیر کیشی، بونده ی نیت قیلگنیده، غسلی صحیح بوله دی. جنبلیکدن قوتیله دی، پاک بوله دی. مالکی ویا شافعی مذهبینی تقلید قیلگنیده، طهارتی و نمازلری صحیح بوله دی. قاپلمه و تولغیسی بوله گنلرگه هم امام بوله آله دی.

شافعی مذهبینی تقلید قیلگن نینگ، امام آرقه سیده فاتحه سوره سینی اوقییشی، اوزی نینگ ویا باشقه سی نینگ سَوئتین یعنی ایکی طهارت سیندیریش عضولریگه قول آیه سی بیلن تیگسه و نکاح بیلن آلیشی حرام بولگن اونسکیز عیالدن باشقه عیال نینگ جلدیگه جلدی تیگسه طهارت آلیشی، طهارتده نیت قیلگن بولیشی و آز نجاستدن هم پرهیز قیلیشی لازمدیر. قرآن کریم توته دیگنی زمان هم شافعی مذهبیگه کوره طهارتلی بولیشی لازمدیر. حنفی مذهبیده بولگن بیر مسافرنینگ، شافعی مذهبینی تقلید قیلیب، پیشین بیلن عصر و آقشام بیلن خفتن نمازلرینی تقدیم و تأخیر قیلیب، بیرلیکده اوقییه آلیشی اوچون، شافعی مذهبیگه کوره طهارتلی بولیشی لازمدیر.

عیاللرنینگ حیض و نفاس حاللری

اونبیر تورلی غسل باردیر. بیشی فرض دیر. بولردن ایکیسی عیال نینگ حیض [آیباشی] و نفاسدن قوتیلگنیده غسل طهارتی آلیشی دیر.

ابن عابدین (**مَنهَلُ الواردین**) اسمیده گی اثریده دییه دی که: هر مسلمان ایرکک نینگ و عیال نینگ علم حال اورگنیشی فرض بولگنینی، فقه عالملری سوز بیرلیگی بیلن بیلدیردی. هر مسلمان عیال نینگ حیض و نفاس معلومات لرینی

اورگنیشی فرضدیر. هر مسلمان ایرکک نینگ اویلنه دیگنی زمان، حیض و نفاس معلومات لرینی اورگنیشلری لازمدیر. اویلنگنیده، خانمیگه هم اورگتیشی کیره ک.

حیض، سکیز یاشینی خلاص قیلیب، توقیز یاشیگه باسگن و ساغلیغی ییریده بیر قیزدن ویا (**عادت زمانی**) آخرگی دقیقه سیدن اونبیش کون اوتگن عیالدن کیلگن و اینگ آز اوچ کون دوام قیلگن قانگه ایتیله دی. آقدن باشقه هر رنگه و تیره بولگنگه حیض قانی دییله دی. بیر قیز، حیض کوریشگه باشله گنیده، بلاغت یاشیگه کیره دی و خاتین حُکمیده بولیب، دین نینگ امر و نهی لریدن مسئول بوله دی. قان کوریلگنی لحظه دن، قطع بولگنی کونگه چه بولگن کونلرنینگ سانیگه "**عادت زمانی**" دییله دی. بو زمان نینگ اینگ آزی اوچ، اینگ کوپی اون کوندیر. هر عیال نینگ اوز عادتی نینگ کون سانینی و ساعتینی بیلیشی لازمدیر. سکیز یاشینی تکمیل قیلگن قیزگه، آنه سی نینگ، آنه سی بولمه سه، بی بی لری نینگ، آپه لری نینگ، عمه و خاله لری نینگ حیض و نفاس علمینی بیلدیریشلری فرضدیر.

نفاس، لخوصه دیماقدیر. عیالدن، ولادتدن کیین کیلگن قانگه دییله دی. بو قان نینگ اینگ آز مدتی یوقدیر. قان قطع بولگنیده درحال غسل طهارتی آلیش کیره ک. اینگ کوپ زمانی قیرق کوندیر. قیرق کون تمام بولگنیده، قان قطع بولمه سه هم، غسل قیلیب، نمازگه باشله یدی. قیرق کوندن کیین کیلگن قان، استحاضه، (یعنی عُذر) بوله دی. عیاللرنینگ نفاس (لخوصه لیك) کونلرینی هم یاد قیلیشلری لازمدیر.

استحاضه [عذر قانی]، اوچ کوندن، یعنی ییتمیش ایکی ساعتدن بیش دقیقه هم آز بولگن و ینگی باشله گن اوچون اون کوندن کوپ طول تارتگن و ینگی بولمه گنلردن عادت دن کوپ بولیب، اون کونینی هم آشگن و حامله دار، ایللیک بیش یاشینی اوتگن (آیِسه) عیاللردن، توقیز یاشیدن کیچیک قیزلردن کیلگن قانلرگه دییله دی. بو قان کسل لیک اشارتی دیر. اوزون زمان آقیشی خطرلی بولیب، دوکتورگه مراجعت قیلماق لازمدیر.

استحاضه کونلریده بولگن عیال، تیز تیز بورنی قانه گن کیشی دیک بولیب، بو حالده نماز اوقییه آله دی و روزه توته آله دی.

حیض و نفاس حالی پیتیده عیال، نماز اوقییه آلمه یدی و روزه توته آلمه یدی. تلاوت و شُکر سجده سی قیله آلمه یدی. قرآن کریمگه تماس قیله آلمه یدی. جامع و مسجدگه کیره آلمه یدی، کعبه نی طواف قیله آلمه یدی. وطیده بوله آلمه یدی، [ایریگه یقین بوله آلمه یدی]. پاکلنگنیده، روزه لری نینگ قضاسینی توته دی، نمازلری نینگ قضاسینی اوقیمه یدی. عیال نینگ، حیض نینگ باشله گنینی ایریگه بیلدیریشی لازمدیر. پیغمبریمیز"صلّی الله علیه وسلّم" (**حیض نینگ باشله گنینی و خلاص بولگنینی ایریدن سقله گن عیال ملعون دیر**) بویوردیلر. حیض و نفاس قطع بولگنیده، درحال غسل قیلیب یوییلماق فرض دیر. اللهُ تعالی نینگ امریدیر.

نکاح نینگ کیتیشیگه، یعنی طلاق بولیشیگه سبب بولگن کوپ سوز باردیر. ایمان نینگ کیتشیدن قورقه دیگن دیک، نکاح نینگ کیتیشیدن هم کوپ قورقماق لازمدیر. (**تام علم حال**) ٥٨٥. نچی صحیفه گه قره نگلر!

حق تعالی، انتقامینی ینه بنده بیلن آله دی.
بیلمه گن (علم لَدُنی)، انی بنده اِیتدی فکر قیله دی.
جمله نرسه خالق نینگ دیر، بنده بیلن ایشلنه دی.
امر باری بولمه گنیده، فکر قیلمه بیر چوب قیمیرله یدی!

تیمم

تیمم، توپراق بیلن پاکلنماق دیماق. طهارت آلماق ویا غسل قیلماق اوچون، سو تاپیلمه سه ویا سو بولگنی حالده استعمال قیلینیشی ممکن بولمه گن وضعیتلرده، پاک توپراق، چگه، چونه و تاش دیک توپراق جنسیدن پاک بیر نرسه بیلن حنفیده وقت کیرمسدن آلدین هم تیمم آلینه دی. بییانکی اوچ مذهبده، وقت کیرمسدن آلدین جائز ایمس.

تیمم، طهارت و غسل اوچون بیر آسانلیک دیر. دینیمیزده، توپراق بیلن تیمم هم، سو بیلن پاکلنماق دی دیر. دینیمیز بیر کوپ کیرلی لیک نینگ توپراق بیلن پاکلنه آلیشینی آچیقچه بیلدیرماقده دیر.

تیممنی کیره کلی قیلگن باشلیجه حاللر شولر دیر:

١- طهارت و غسل اوچون پاک سو تاپه آلمس لیک (شهرده هر زمان سو آخترماق فرضدیر).

٢- سو استعمال قیلیشگه مانع بولگن کسل لیک، سو استعمال قیلگنیده سووغدن اولماق ویا کسل بولماق خطری بولماق.

٣- سونینگ یانیده دشمن ویا وحشی، زهرلی حیوان بولماق.

٤- زندانده بولیب، سو استعمال قیله آلمس لیک.

٥- اولیم بیلن تهدید قیلینماق.

٦- مسافر بولیب، یانیده ایچمه سوییدن اضافه سو بولمس لیک.

٧- قودوقدن سو چیقرماق امکانی بولمس لیک.

تیمم نینگ فرضلری

تیمم نینگ فرضی اوچ دیر:

١- جنابتدن پاکلنماق اوچون ویا بی طهارتلیکدن پاکلنماق اوچون نیت قیلماقدیر. بی طهارت بیر کیشی، طلبه سیگه کورستماق اوچون تیمم آلسه، بونینگ بیلن نماز اوقییه آلمه یدی.

٢- ایکی قول نینگ ایچینی پاک توپراقگه سورتیب، یوزنینگ همه سینی مسح قیلماق.

٣- قوللرنی پاک توپراقگه اوریب، اول راست و کیین چپ قولنی مسح قیلماق.

تیمم نینگ فرضی ایکی دیر، دیگنلر هم باردیر. ایکینچی و اوچینچی فرضنی بیر فرض شکیلده آیتماقده دیرلر. ایکی شکلی هم توغری دیر.

تیمم نینگ سنتلری

١- بسم الله بیلن باشله ماق.

٢- توپراقگه آووچ نینگ ایچینی قویماق.

٣- آووچلرنی توپراق اوستیده ایلگری و کینگه تارتماق.

٤- آووچده توپراق بار بولسه، توپراق قالمه گنیگه چه، ایکی قولنی، باش برماغلری بیلن بیربیریگه اورماق.

٥- قوللرنی توپراقگه قوییشیده برماغلرنی آچماق.

٦- اولا یوزنی، کیین راست قولنی، کیین چپ قولنی مسح قیلماق.

٧- طهارت آله دیگن دیک، تیز قیلماق.

٨- قوللرده و یوزده مسح قیلینمه گن ییر قالمس لیک.

٩- تیممدن اول، امید قیلگنی ییرده سو آخترماق.

١٠- قوللرنی، توپراقگه اوریب، قوت بیلن قویماق.

١١- قوللرنی، یوقاریده بیان قیلینگن شکیلده مسح قیلماق.

١٢- برماغلرنینگ آره سینی مسح قیلماق و بونی قیلیشیده اوزیگینی اوینه تماق.

تیممده شولرگه دقت قیلیش کیره ک

١- بی طهارت بیر کیشی طلبه سیگه کورستماق اوچون، تیمم آلسه، بونینگ بیلن نماز اوقییه آلمه یدی.

٢- تیمم بیلن نماز اوقییه آلماق اوچون، یکه تیممگه نیت قیلماق کافی کیلمه یدی. نماز اوچون هم نیت قیلماق لازمدیر.

٣- بیر توپراقدن بیر نیچه کیشی تیمم آلاله دی. چونکه، تیمم آلینگن توپراق و اوخششلری مستعمل بولمه یدی. تیممدن کیین قولدن، یوزدن توکیلگن چنگ مستعمل دیر.

٤- شافعی و حنبلیده تیمم یکه توپراق بیلن آلینه دی. بییانکی مذهبلرده

[حنفی و مالکیده]، توپراق جنسیدن بولگن هر پاک نرسه بیلن، اوستیده بولرنینگ چنگی بوله سه هم، تیمم آلینه دی. یانیب کُل بولگن ویا ایسیغده اِیریه آلگن نرسه لر، توپراق جنسیدن ایمس. او حالده، درخت، اوت، تخته، تیمیر، برنج، یاغلی رنگ سواغلی دیوار، مس، طلا، شیشه بیلن تیمم آلینه آلمه یدی. چگه بیلن بوله دی. مروارید، مرجان بیلن بولمه یدی. چونه و گچ بیلن یوییلگن مرمر، سیمیت، بی سیر فیانس، بی سیر چینی سفال بیلن، لای بیلن بوله دی. یکه لای بار بولسه، سویی یریمدن آز بولسه، بونینگ بیلن تیمم آلینه دی.

۵- بیر تیمم بیلن تورلی نماز اوقیماق جائز دیر.

۶- مسافر، ایکی کیلومتردن آز اوزاقده سو تاپیله آلیشینی نشانه لر بیلن ویا عاقل، بالغ و عادل بیر مسلمان نینگ خبر بیریشی بیلن، کوپ گمان قیلگنی زمان، هر طرفگه توغری ایکی یوز متر کیتیب ویا بیرینی یوباریب آختریشی فرض بوله دی. کوپ گمان قیلمه سه، سونی آختریشی لازم بولمه یدی.

۷- بیر کیشی، سونی سوره مسدن تیمم آلیب، نمازگه توخته سه، کیین یانیده بولگن عادل بیر کیشیدن، سو بارلیگینی خبر آلسه، طهارت آلیب، نمازینی قیته دن اوقیدی.

۸- ایکی کیلومتردن اوزاقده سو بارلیگیده، تیمم بیلن نماز اوقیماق جائز دیر.

۹- نرسه سی آره سیده سو بارلیگینی یاددن چیقرگن کیشی، شهرده، قشلاقده بولمه سه، تیمم بیلن نماز اوقییه آله دی.

۱۰- سونینگ خلاص بولگنینی فکر قیلگن کیشی، نمازدن کیین سوییني کورسه، تیمم بیلن اوقیگنی نمازینی قیته دن اوقیدی.

۱۱- مسافرنینگ، یانیده بولگنلردن سو ایسته ییشی واجبدیر. سو بیرمه سه لر، تیمم بیلن اوقیدی. رفیقی سونی، بازارده گی نرخیگه ساتسه، اضافه پولی بولگن مسافرنینگ آلیشی لازمدیر. ایگه سی، سونی غبنِ فاحش بیلن [نرخینی کوپ اوستیده] ساتسه، تیمم بیلن اوقییشی جائز دیر. بازار نرخیگه آله دیگن اضافه پولی

بولمه سه، ینه تیمم آله دی.

۱۲- چولده، یوللرده ایچماق اوچون قوییلگن سو بارلیگیده، تیمم آلینه آله دی.

۱۳- سو آز بولسه، جُنب بولگن کیشی نینگ، حیضلی عیالدن، بی طهارتدن و میتدن اول یوییلیشی لازمدیر. سونینگ ایگه سی باشقه لریدن اول یوییله دی. ایگه لری علیحده علیحده بولگن سولر، بیر ییرگه کیلتیریلگنیده، اول میت یوییله دی.

۱٤- جنب بیر کیشی، تیمم آلگندن کیین، طهارتی سینسه، جنب بولمه یدی. آز سو بار بولسه، یکه طهارت آله دی.

۱٥- جنب کیشی نینگ بدن سطحی نینگ یریمدن کوپی یاره ویا چیچک، قیزیل دیک بولسه تیمم آله دی. تیریسی نینگ کوپی سالم بولسه و یاره لی قسملرینی هول قیلمسدن یوییلیشی ممکن بولسه، غسل قیله دی. یاره لی قسملرینی هول قیلمسدن یوییله آلمه سه ینه تیمم آله دی.

تیمم قنده ی آلینه دی؟

۱- اول جُنبلیکدن ویا بی طهارتلیکدن پاکلنماق اوچون نیت قیلینه دی.

تیمم بیلن نماز اوقییه آلماق اوچون، یکه تیممگه نیت قیلماق کافی کیلمه یدی. عبادت بولگن باشقه بیر نرسه نی، مثلاً، جنازه نمازی اوقیماق اوچون، سجدهٔ تلاوت قیلماق اوچون ویا طهارت اوچون ویا غسل اوچون تیمم آلیشگه نیت لازمدیر.

تیممگه نیت قیلیشده، طهارت بیلن غسلنی جدا قیلیشگه کیره ک یوق دیر. طهارت اوچون نیت قیلماق بیلن، جنابتدن هم پاک بوله دی. جنابتدن پاکلنیشگه نیت قیلینگن تیمم بیلن نماز اوقیله آله دی. طهارت اوچون ایکینچی تیممگه کیره ک یوقدیر.

۲- ایکی یینگنی تیرسکلریدن یوقاری شیمه لگن شکیلده، ایکی قول نینگ ایچینی پاک توپراقگه، تاشگه، توریاق ویا چونه سواغلی دیوارگه سورتیب، اینگ آز اوچ برماغنی تیگماق اوزره، ایکی آووچی بیلن یوزنی بیر دفعه مسح قیلماق، یعنی سیغه ماق. قولی، یوزی نینگ ایگنه اوچیچه ییریگه تیگمه سه، تیمم آلینگن بولمه یدی.

یوزنی کامل مسح قیله آلماق اوچون، آووچلر آچیق و تورت برماغ بیربیرلریگه یاپیشیغ و ایکی قول نینگ ، ایکیسی بیر آره ده اوزون برماغلری نینگ اوچلری بیربیرلریگه تیگگن شکیلده، آووچ ایچلرینی ساچ قیرقیمیگه قوییب، جغگه توغری آهسته آهسته توشیریله دی. برماغلر افقی وضعیتده پیشانه نی، کوز قپاقلرینی، بورون نینگ ایکی یانینی و لبلرنینگ اوستلرینی و جغ نینگ یوز قسمینی یخشیلب مسح قیلیش کیره ک. بو اثناده آووچ ایچلری هم یوزلرنی مسح قیله دی.

۳- ایکی آووچنی ینه توپراقگه سورتیب، بیربیریگه اوریب، چنگ و توپراقنی قاقگندن کیین، اول چپ قول نینگ تورت برماغی ایچی بیلن، راست قولنینگ تگ یوزینی، برماغ اوچیدن تیرسککگه توغری مسح قیلیب کیین، قولنینگ ایچ یوزینی، چپ آووچ ایچی بیلن، تیرسکدن آووچگه چه مسح قیلماق و کیین چپ باش برماغ ایچی بیلن، راست باش برماغ تشینی مسح قیلماق دیر. اوزیکنی چیقرماق لازمدیر. کیین، ینه بونده ی راست قول بیلن، چپ قول [تیرسک بیلن بیرلیکده] مسح بولینه دی. قول آیه سینی توپراقگه سورتماق لازمدیر. توپراق نینگ، چنگ نینگ قولده قالیشی لازم ایمس.

طهارت و غسل اوچون تیمم عینی دیر.

تیممنی بوزه دیگن نرسه لر

تیممنی کیره کلی قیلگن عذر حالی اورته دن کوتریلگنیده، سو تاپیلگنیده، طهارتنی و غسلنی بوزه دیگن حاللرده، تیمم هم بوزیله دی.

طهارت نینگ، غسل نینگ و تیمم نینگ فایده لری

عبادت مقصدی بیلن قیلینگن هر ایکی پاکلیک، بدن ساغلیغیمیز اوچون جوده کوپ فایده لرنی حاصل قیلماقده دیر. بدنی فایده لری نینگ یانیده، روح ساغلیغی جهتیدن هم فایده سی کوپدیر. تثبیت قیلینگن بی حد فایده لریدن بعضیلرینی شونده ی قطارلب بیله میز:

۱- کونلیک حیاتیمیزده، قوللریمیزنینگ تیگمه گنی ییر، اوتمه گنی [یوقیشمه

گنی] میکروب قالمه یدی. انه طهارت آلیشده، قول، یوز و ایاغلرنی یوماق، جلد کسل لیکلری و التهابلری اوچون اینگ یخشی بیر اسره ش دیر. میکروبلر، طفیلی باکتریلری نینگ بعضیلری بدنگه پوست یولی بیلن داخل بوله دیلر.

۲- تنفس سیستمیزنینگ نگهبان لیگینی قیلگن بوروننی یوماق بیلن، چنگ و میکروب ییغیندیلری نینگ بدنگه کیریشلری نینگ اونگی آلینگن بولماقده.

۳- یوزنینگ یوییلیشی، جلدنی قوتلنتیره دی، باشده گی آغیرلیکنی و آرغینلیکنی یینگیل قیله دی. رگلرنی و عصبلرنی حرکتگه کیلتیره دی. دواملی طهارت آلگنلرنینگ، قریسه‌لر هم یوزلریده‌گی چیرایلی لیکلری نینگ کیتمه‌ییشی بو یوزدن‌دیر.

۴- جُنبلیگه سبب بولگن حاللرده بویوک بیر انرژی صَرف قیلینماقده، قلب و دوره سرعتی آشماقده، تنفس سریع بولماقده. بدن نینگ بی حد ایشله شی بیلن هم آرغینلیک، فیصله لیک، سُستلیک و بی جانلیک حس قیلینماقده، عمومیت بیلن ذهنی فعالیتلر بولگینچه آهسته بولماقده دیر. غسل بیلن بدن ایسکی زنده لیگینی آله دی. بدننی معین فصللر بیلن دواملی یوماق، محافظ حکیم لیک جهتیدن فوق العاده مهم دیر.

۵- بدنیمیزنینگ نورمالده بیر ستاتیک الکتریک تعادلی باردیر. بدن ساغلیغی بو الکتریکسل تعادل بیلن یقیندن علاقه لی دیر. بو تعادل، روانی فشارلر، اقلیم شرطلری، کییم نرسه لری، حیات و ایش ییرلری و بو آره ده غسلنی کیره کلی قیلگن حاللر بیلن بوزیله دی. بو الکتریکسل یوک، غضب حالیده نورمال نینگ تورت برابریگه، غسلنی کیره کلی قیلگن حاللرده ۱۲ برابریگه چیقماقده. کونیمیزده " قیزیل اوته سی" (انفرا-روژه) شعاعلر بیلن تش پوست نینگ مخصوص عکسلری آلینگن، بو عکسلرده جنسی مناسبتدن کیین، بدن نینگ همه سطحی نینگ اضافه ستاتیک الکتریک طبقه سی بیلن یاپیلگنی تثبیت قیلینگن. بو طبقه، پوست نینگ آکسیژن آلیب بیریشیگه مانع بولگنی دیک، جلدنینگ رنگی نینگ بوزیلیشیگه و تیز

قیریشیشیگه سبب بوله دی. بو وضعیتدن قوتیلماق اوچون بدن نینگ ایگنه اوچیچه بیری هم قالمه ی دیگن شکیلده تماماً یوییلیشی کیره ک بوله دی. بو سبب بیلن سو ذره لری، منفی الکتریک فشارینی آلیب، بدننی توپراقله ماقده و ینگیدن نورمالگه تبدیل قیلماقده. بو لحاظدن غسل، طبی جهتدن هم قطعی صورتده قیلینیشی لازم بولگن بیر پاکلیک دیر.

۶- طهارت و غسل طهارتی نینگ، دوره سیستمیده هم مثبت تأثیرلری بولماقده. رگلرده گی قتیغلشیش و تارلشیشنی اونگینی آله دی. طهارتده موضعی بیر آگاه لنتیریش باردیر. لنف سیستمی، اینگ مهم مرکزلریدن بیری بولگن بورون آرقه سی و بادمجیکلر[بادمچه بیزلر] یوییلیب آگاه لنتیریلماقده. بوندن باشقه گردن و یانلری نینگ یوییلیشی هم، لنف سیستمیگه تأثیر قیله دی. طهارت و غسل بیلن آسانلشگن لنف دوره سی یاردمی بیلن، لنفوسیت دییلگن اوریشچی حجره لر بدننی ضررلی عنصرلردن اسره ی دیلر و بدن مقاومتینی کوپلتیره دیلر.

۷- سو تاپیلمه گنی زمان توپراق بیلن آلینگن تیمم هم بویوک اندازه ده بدنده گی ستاتیک الکتریکنی یوق قیلماقده دیر.

۲- نجاستدن طهارت

بدنده، کویله ک ده و نماز اوقییه دیگن ییرده نجاست، چتل لیک بولمس لیک دیر. قرص، باشلیک، صله، مسی و نعلین هم کویله ک دن حساب بوله دی. گردنگه اوره لگن گردن پیچ نینگ آسیلگن قسمی، نماز اوقیگن بیلن بیرلیکده حرکت قیلگنی اوچون کویله ک حساب بوله دی و بو ییری پاک بولمه سه، نماز قبول بولمه یدی. گیلم نینگ، باسگنی و باشینی قویگنی ییری پاک بولگنیده، باشقه ییریده نجاست بولسه، نماز قبول بولینه دی. چونکه فرش، گردن پیچ دیک بدنگه متصل ایمس. اما آغزی محکم بوتل ایچیده، ادرار تاشیگن نینگ نمازی جائز بولمه یدی. چونکه، بوتل بَول نینگ اورته گه کیلگنی ییر ایمس. [بوندن توشینیله دی که، کیسه سیده آغزی محکم کولونیا، ایتیل

الکول، تنتوردیوت بوتلی و یا محکم قطیده گی قانلی دستمال، نجس لته بارلیگیده نماز اوقیماق جائز ایمس.] ایکی ایاغ نینگ باسگنی و سجده قیلگنی ییرنینگ پاک بولیشی لازمدیر. نجاست اوستیگه یاپیغ لته، شیشه، نیلون اوستیگه نماز قبول بوله دی. سجده ده ایته ک لری قوروق نجاستگه تیگسه، ضرری بولمه یدی.

تیریده، کویله ک ده، نماز اوقیلگن ییرده، (**دِرهم مقداری**) ویا کوپراغ غلیظ نجاست بولمه سه، نماز قبول بولسه هم، دِرهم مقداری بولسه، تحریماً مکروه بوله دی و یوماق واجب بوله دی. دِرهمدن کوپ بولسه، یوماق فرض بوله دی. آز بولسه سنتدیر. شراب نینگ قطره سینی هم یوماق فرضدیر. امامَینگه [امام ابو یوسف و امام محمدگه] کوره و بییانکی اوچ مذهبده [مالکی، شافعی و حنبلیده] غلیظ نجاستلرنینگ همه سی نینگ ذره سینی هم یوماق فرضدیر. نجاست مقداری، یوقیشگنی زمان ایمس، نمازگه توخته بییشیده بولگن مقداری دیر.

دِرهم مقداری، قتیغ نجاستلرده، بیر مثقال، یعنی تورت گرام و سکسن سانتی گرام آغیرلیک دیر. آقوچی نجاستلرده، آچیق قول آیه سیده گی سونینگ یوزی کینگلیگی چه سطحی دیر. بیر مثقالدن آز بولگن قتیغ نجاست کویله ک نینگ، آووچ ایچیدن وسیع راغ یوزیگه یاییلگنیده نمازگه مانع بولمه یدی.

نجاست ایکی تورلی دیر:

۱- **غلیظ نجاست:** انساندن چیقگنیده، طهارت ویا غسلگه سبب بولگن هر نرسه، گوشتی ییلمه گن حیوانلرنینگ، (کور شپه لک تشقری) و بچه لری نینگ یوزیلگن، دباغلنمه گن [ایشلنمه گن] پوستی، گوشتی، چتللیگی و بولی، انسان نینگ و همه حیوانلرنینگ قانی و شراب، لاش، دونغر گوشتی و کتک حیوانلری نینگ چتل لیگی و یوک حیوانلری نینگ، قُوی و ایچکی (گیچی) نینگ نجاستلری، غلیظ دیر.

۲- **خفیف نجاست:** خفیف بولگن نجاستلردن، بیر عضوگه و کویله ک نینگ بیر قسمیگه یوقیشگنیده، بو قسم ویا عضو نینگ تورتده بیریچه سی نمازگه ضرر

بیرمه یدی. گوشتی ییلگن تورت اياغلی حیوانلرنینگ بولی و گوشتی ییلمه گن قوشلرنینگ چتل لیگی خفیف دیر. کپتر، چومچیق و اوخششلری دیک گوشتی ییلگن قوشلرنینگ چتل لیگی پاکدیر.

شراب نینگ، ایمبیقلنیشی [تامدیریشی] بیلن قولگه کیلتیریلگن راقی و ایتیل الکول غلیظ نجاست بولیب، ایچیلیشی شراب دیک حرامدیر. نماز اوقییشیده، قان، ایتیل الکول و الکوللی ایچیملیکلر، کویله ک دن و جلددن یوییلیب پاکلنیشی کیره ک. اوچماق بیلن پاک بولمه یدی. بولر بولینگن بوتل و اوخششلرنی کیسه دن چیقریش کیره ک.

نجاست، هر پاک سو بیلن، طهارت و غسل قیلینگن سو بیلن، سِرکه و گُل سویی دیک آقوچی مایعلر بیلن پاکلنه دی. طهارتده، غسلده استعمال بولگن سوگه (**مستعمل سو**) دییله دی. بو سو پاکدیر. لیکن، حدثنی پاکلاوچی ایمس. بونینگ بیلن نجاست پاک بوله دی. لیکن، طهارت آلینمه یدی و غسل قیلینمه یدی.

استنجاء: اونگدن و آرقه دن نجاست چیقگنیده، بو ییرلرنی پاک قیلیشگه استنجاء دییله دی. استنجاء سنت مؤکده دیر. یعنی بیت الخلاده طهارت سینگندن کیین، ایرکک و عیال نینگ، تاش بیلن ویا سو بیلن، اونگینی و آرقه سینی پاکلب ادرار و چتل لیک قوییلمه ییشی سنتدیر. لیکن، باشقه سی نینگ یانیده عورت ییرینی آچمسدن سو بیلن استنجاء قیله آلمه سه، چتللیک کوپ بولسه هم، سو بیلن استنجاءدن صرف نظر بوله دی. عورت ییرینی آچمه یدی. نمازنی اونده ی اوقیدی. آچسه فاسق بوله دی. حرام ایشله گن بوله دی. خلوت بیر ییر تاپگنیده سو بیلن استنجاء قیله دی و نمازنی قیته دن اوقیدی. **چونکه، بیر امرنی قیلماق، بیر حرامنی ایشلشیگه سبب بولسه، حرامنی ایشله مس لیک اوچون، او امر [تأخیر اِیتیله دی ویا] ترک اِیتیله دی، قیلینمه یدی.**

استخوان، طعام، کود، خشت، گلدان و شیشه پارچه لری، کومور، حیوان ییمی و باشقه سی نینگ مالی بیلن و محترم، یعنی پول قیله دیگن نرسه لر، مثلاً

اپیک بیلن، مسجددن چیپیلگن نرسه لر بیلن، زمزم سویی بیلن، برگ بیلن، کاغذ بیلن استنجاء تحریماً مکروه دیر. بوش کاغذگه هم حرمت لازمدیر. محترم بولمه گن اسملر، دینگه یره مه گن خطلر بولگن کاغذلر و اخبار بیلن استنجاء جائز دیر. اما اسلام حرفلری بیلن یازیلگن هیچ بیر کاغذ بیلن استنجاء قیلینمه یدی. اونگنی و آرقه نی قبله گه بوریب و ایاغده و بی عذر یلنغاچ طهارت سیندیرماق مکروه دیر. ادرار ییغیلگن ییرده غسل جائز ایمس. لیکن، بول آقیب کیته دی، ییغیلمه سه، بولر جائز بوله دی. استنجاءده استعمال بولگن سو نجس بوله دی. کویله ک گه سچرتمه ییش کیره ک. بونینگ اوچون استنجاء قیلیشده، عورت ییرینی آچماق، خلوت ییرده قیلماق لازمدیر. نل باشیده، قولینی نیکری نینگ ایچیگه سوقیب، ادرار ییرینی آووچده گی سوگه سورتیب یوماق بیلن استنجاء بوله یدی. ادرار تامچیسی یوقیشگنیده، آووچده گی سو نجس بوله‌دی و تامگنی اوست باش، نیکر نجس بوله‌دی. بو سونینگ تامگنی ییرلرنینگ ییغیندیسی آووچ ایچیدن کوپ بولسه، نماز قبول بولمه یدی.

استبراء: ایرککلرنینگ یوریب، یوته لیب ویا چپ طرفگه یاتیب (**استبراء**) قیلیشی، یعنی ادرار یولیده تامچیلر قوییلمه ییشی واجبدیر. ادرار تامچیسی قالمه گنیگه قناعت کیلمسدن طهارت آلمه ییش کیره ک. بیر تامچی سیزسه، هم طهارت سینه دی، همده اوست باش کیرلنه دی. نیکرگه آووچ ایچیدن آز سیزسه، طهارت آلیب اوقیگنی نماز مکروه بوله دی. کوپ سیزسه، نماز قبول بولمه یدی. استبراءده قیینچیلیک تارتگنلر، اریه چه نباتی پخته فیلته سینی ادرار تیشیگیگه قوییشی کیره ک. سیزگن ادرارنی پخته ایمه دی. یکه پخته نینگ اوچی نینگ تشقرده قالمه ییشی لازمدیر.

۳- ستر عورت

(عورت محلی و عیاللرنینگ یاپیلیشلری):

بیر کیشی نینگ آچیشی، باشقه سیگه کورستیشی و باشقه سی نینگ قره ییشی حرام بولگن ییرلریگه (**عورت محلی**) دییله دی. ایرککلرنینگ عورت محلی

کیندیکدن، تیزه تگیگه چه دیر. تیزه عورت دیر. بو ییرلری آچیق لیک پیتیده اوقیلگن نماز قبول بولمه یدی. نماز اوقیشده، بدن نینگ باشقه قسملرینی (قوللرنی، باشنی) یاپماق، (جراب کییماق) ایرککلرگه سنتدیر. بو ییرلری آچیق نماز اوقییشلری مکروه دیر.

عیاللرنینگ آووچ ایچلریدن و یوزلریدن باشقه هر ییرلری، قوللری نینگ اوستی، ساچلری و ایاغلری تورت مذهبده هم عورت دیر. بونینگ اوچون عیاللرگه (**عورت**) دییلگن. [قوللر نینگ اوستی عورت ایمس دیگن ارزشلی کتابلر کوپ دیر. بولرگه کوره، عیاللر نینگ بیله ک لریگه چه قوللری نینگ اوستی آچیق اوقییشلری جائز بوله دی. لیکن، کتابلر نینگ همه سیگه تابع بولگن بولماق اوچون، عیاللر نینگ قوللری یاپیله دیگنچه اوزون یینگلی نمازلیک ویا کینگ قرص بیلن قوللری یاپیغ شکیلده اوقییشلری، یخشیراغ بوله دی.] بو ییرلرینی یاپیشی فرض دیر. عورت عضولریدن قیسی بیری نینگ تورتده بیریسی، بیر رکن آچیق قالسه، نماز بوزیله دی. آزی آچیلسه بوزیلمه یدی. نمازی مکروه بوله دی. نازک بولیب، ایچیده گی عضونینگ شکلی ویا رنگی کوریلگن تِکه، یوق دیماقدیر.

عیاللرنینگ، نماز تشقری سیده، یکه لیکده، تیزه و کیندیک آره سینی یاپیشی فرض بولیب، بیلینی و قرنینی یاپیشی واجب، باشقه ییرلرینی یاپیشی ادبدیر.

رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوره دیلر که: (**نامحرم عیالگه شهوت بیلن قره گن بیر کیشی نینگ کوزلری علو بیلن تولدیریلیب، دوزخگه داخل قیلینه دی. نامحرم عیال بیلن قول بیریب کوریشگن نینگ قوللری گردن آرقه سیدن باغلنیب، دوزخگه چیپیله دی. نامحرم عیال بیلن بی کیره ک ییرگه شهوت بیلن گپلشگنلر، هر کلمه سی اوچون بیر مینگ ییل دوزخده قاله دی.**)

باشقه بیر حدیث شریفده بولسه: (**همسایه عیالیگه و رفیقلری نینگ عیال لریگه شهوت بیلن قره ماق، بیگانه عیال لرگه قره ماقدن اون برابر کوپ گناه دیر. اویلی عیال لرگه قره ماق، قیزلرگه قره ماقدن بیر مینگ برابر کوپراغ گناه دیر. زنا گناه لری**

هم بونده ی دیر) بویوریلدی.

رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**یا علی! رانینگنی آچمه و اولیک ویا تیریک، هیچ کیم نینگ ران ییریگه قره مه!)**

باشقه بیر حدیث شریفده؛ (**عورت ییرلرینگیزنی آچمه نگیز. چونکه، یانینگیزدن هیچ ایریلمه گن کیشیلر باردیر. اولردن حیا قیلینگلر و اولرگه حرمتلی بولینگلر)** [بولر، حافظه فرشته لری دیر] بویوریلدی.

ینه حدیث شریفلرده بویوریلدی که: (**عورت ییرلرینگنی یاپ. زوجنگدن [خانمینگدن] و کنیزینگدن باشقه سیگه کورستمه. یکه لیکده هم اللهُ تعالی دن حیا قیلینگلر!)**

(**اوزلرینی عیاللرگه اوخشتگن ایرککلرگه و ایرککلرگه اوخشتگن عیاللرگه الله لعنت ایله سین!)**

(**بیر قیزنینگ چیرایلی لیگینی کورگن کیشی، کوزینی اوندن درحال اَییرسه، اللهُ تعالی ینگی بیر عبادت ثوابی احسان قیله دی که، بو عبادت نینگ لذتینی درحال حس قیله دی.)**

(**عورت ییرلرینی آچگنگه و باشقه سی نینگ عورت ییرلریگه قره گنگه، الله لعنت ایله سین!)**

(**اوزینی بیر قومگه اوخشتگن، اولردن بوله دی)**. دیمك که، اخلاقینی، ایشلرینی ویا کویله ک لرینی باشقه لریگه اوخشتگن اولردن بوله دی. مُدگه، کافرلرنینگ عادتلریگه تابع بولگنلر، حراملرگه یخشی صنعت اسمینی تاقگنلر و حرام ایشله گنلرگه صنعتکار، مترقی دیگنلر، بو حدیث شریفلردن عبرت آلیشی کیره ک، قورقیشی کیره ک، اویغانیشلری کیره ک دیر.

ایرکک ایرکک نینگ و عیال عیال نینگ عورت ییرلریگه هم قره بیشلری حرامدیر. کوریله دی که، ایرککلرنینگ عیاللرگه و عیاللرنینگ، ایرککلرنینگ عورت ییریگه قره بیشلری حرام بولگنی دیک، ایرککلرنینگ ایرکک نینگ عورت ییریگه و عیاللرنینگ عیال

نینگ عورت ییریگه قره ییشلری هم حرامدیر. ایرکک نینگ ایرکک اوچون و عیال اوچون عورت محلی، تیزه بیلن کیندیک آره سیدیر. عیال نینگ عیال اوچون عورت محلی هم بونده ی دیر. عیال نینگ نامحرم ایرکک اوچون عورت محلی بولسه، قوللریدن و یوزیدن باشقه همه بدنی دیر. نامحرم عیال نینگ عورت ییریگه بی شهوت هم قره ماق حرامدیر.

کوریه تگیده یلنغاچ یاتگن بیر کسل، باشی کوریه ایچیده لیگیده، اشاره بیلن نماز اوقیگنیده، یلنغاچ اوقیگن بوله دی. باشینی کوریه دن چیقریب اوقیسه، کوریه بیلن یاپیغ اوقیگن بولیب، جائز بوله دی.

بیر ایرکک، نکاح بیلن آلیشی ابدی حرام بولگن، اونسکیز **(محرم)** عیال نینگ، باشیگه، یوزیگه، گردنیگه، قوللریگه، تیزه دن قویی ایاغیگه چه، شهوتدن مطمئن بولسه قره آله دی. بو کیشی، سینه لریگه، قولتیغلریگه، رانلریگه، تیزه لریگه و بیلیگه قره آلمه یدی.

بیر عیال اوچون، عمکی، عمه، خاله و تاغه باله لری هم نامحرم ایرکک دی دیر. یزنه، قَیین ایناغه سی هم نامحرم ایرکک دیر. بولر بیلن گپلشیشی، مذاقلشیشی و بیر ییرده بولیشی حرامدیر. ایرککلرنینگ هم عمکی، عمه، خاله و تاغه قیزلری بیلن و قیین سینگیل و ینگه بیلن گپلشیشلری حرامدیر.

بیر ایرکک، محرم بولگن اونسکیز عیال بیلن اولگنگه چه اویلنه آلمه یدی. بولر بیلن گپلشه آله دی. یکه شکیلده بیر ییرده قاله آله دی. عیال هم، اونسکیز ایرکک بیلن اویلنه آلمه یدی. بو اونسکیز ایرکک و عیال شولر دیر:

نسب بیلن قریندااش بولگنلر

ایرککلر:

۱- آته.

۲- آته سینینگ و آنه سینینگ آته لری

عیاللر:

۱- آنه.

۲- آنه سینینگ و آنه سینینگ آنه لری

٣- اوغلی و اوغلی نینگ
و قیزی نینگ اوغیللری.
٤- ایناغه سی.
٥- ایناغه سینینگ اوغیللری.
٦- سینگلی سی نینگ اوغیللری.
٧- عمکی و تاغه.

٣- قیزی و اوغلی نینگ
و قیزی نینگ قیزلری.
٤- سینگلی.
٥- سینگلی سی نینگ قیزلری.
٦- ایناغه سی نینگ قیزلری.
٧- عمه و خاله

سُوت بیلن قریینداش بولگنلر

ایرککلر:

٨- سوت آته.
٩- سوت آته سی نینگ
و آنه سی نینگ آته لری.
١٠- سوت اوغلی، سوت اوغلی نینگ
و سوت قیزی نینگ اوغیللری.
١١- سوت ایناغه سی.
١٢- سوت سینگلی سی نینگ اوغیللری.
١٣- سوت ایناغه سی نینگ
اوغیللری.
١٤- سوت عمکی و تاغه لری.

عیالLر:

٨- سوت آنه.
٩- سوت آنه سی نینگ
و آته لرینینگ آنه لری.
١٠- سوت قیزی، سوت قیزی نینگ
و سوت اوغلی نینگ قیزلری.
١١- سوت سینگلی.
١٢- سوت سینگلی سی نینگ قیزلری.
١٣- سوت ایناغه سی نینگ
قیزلری.
١٤- سوت عمه و خاله لری.

قودالیک (ازدواج) بیلن قریینداش بولگنلر

ایرککلر:

١٥- قیین آته.
١٦- اوگی اوغلی
١٧- اوگی آته.
١٨- کیاو.

عیاللر:

١٥- قیین آنه.
١٦- اوگی قیزی.
١٧- اوگی آنه.
١٨- کیلین.

عورت محلی آچیق شکیلده کوچه گه چیقگن و باشقه لری نینگ عورت ییرلریگه قره گن، ایرککلر و قیزلر، دوزخ نینگ کوپ قیزغین شُعله لی علوئیده یانه دیلر.

۴- استقبال قبله
(قبله گه ایلنماق)

نمازنی کعبه گه توغری اوقیماق دیر. مکهٔ مکرمه شهریده بولگن کعبه بناسی نینگ استقامتیگه (**قبله**) دییله دی. قبله اول (**قدس**) ایدی. هجرتدن اونییتی آی کیین شعبان آیی نینگ اورته سیده سه شنبه کونی، کعبه گه ایلنیلیشی امر بولیندی.

قبله، کعبه بناسی ایمس، زمینی دیر. یعنی، ییردن عرشگه چه، او بوش لیک قبله دیر. بونینگ اوچون دینگیز و قودوق تگلریده، بلند تاغلرده و طیاره لرده بو جهتگه توغری نماز اوقیله دی. کوز عصبلری نینگ چپراس استقامتی آره سیده گی آچیقلیق کعبه گه راست کیلسه، [حنفی و مالکی مذهبلریده] نماز صحیح بوله دی. (بو زاویه تقریباً ۴۵درجه دیر). لیکن:

۱- کسل لیک سببی، ۲- نرسه سی نینگ اوغیرلنماق خطری، ۳- وحشی حیوان خطری، ۴- دشمن کوریش خطری، ۵- حیوانیدن توشگنیده، ینه بی یاردم مینه آلمه ی دیگن بولسه، ایکی نمازنی [پیشین بیلن عصرنی و آقشام بیلن خفتننی، مالکی ویا شافعی مذهبینی تقلید قیلیب] جمع قیلیب هم اوقییه آلمه سه، نمازینی کوچی ییتگنی طرفگه توغری اَیلنیب اوقیدی. کیمه ده، ریلده و طیاره لرده قبله گه ایلنماق شرطدیر.

۵- نماز وقتلری

رسول اکرم "صلّی الله علیه وسلّم" بیر حدیث شریفده بویوردیلر که، (**جبرائیل علیه السلام کعبه دروازه سی یانیده ایکی کون منگه امام بولدی. ایکیمیز، فجر چیقیشیده بامداد نمازینی، قویاش [آفتاب] تیپه دن اَیریلیشیده پیشیننی، هر نرسه**

نینگ سایه سی اوز بویی بولگنیده عصرنی، قویاش باتیشیده[اوست کناری غایب بولگنیده] **آقشامنی و شفق قررگنیده خفتننی اوقیدیک. ایکینچی کون هم، بامداد نمازینی، هوا یاختی بولگنیده، پیشیننی، هر نرسه نینگ سایه سی اوز بویی نینگ ایکی برابری بولگنیده، عصرنی، بوندن درحال کیین، آقشامنی، روزه آچیلگنی زمان، خفتننی، کیچه نینگ اوچته بیری بولگنیده اوقیدیک. کیین یا مُحمد! سنینگ و اوتگن پیغمبرلرنینگ نماز وقتلری بو دیر. اُمتینگ، بیش وقت نمازنینگ هر بیرینی، بو اوقیگنیمیز ایکی وقت نینگ آره سیده اوقیسینلر دیدی).** هرکون اوقیلیشی امر بولینگن نماز سانی نینگ بیش بولگنی بوردن هم توشینیلماقده دیر.

بامداد نمازی وقتی: فجر نینگ چیقیشیدن، یعنی شرقده آقلیک باشله شیدن باشلب، قویاش چیقگنگه چه دیر.

پیشین نمازی وقتی: سایه لر قیسقه بولیب، اوزون بولیشگه باشلگنی زماندن باشلب و سایه بیر برابری ویا ایکی برابری اوزون بولگنگه چه دوام قیله دی. بیرینچیسی ایکی امامگه، یعنی امام ابو یوسف بیلن امام محمدگه کوره، ایکینچیسی بولسه، امام اعظم ابوحنیفه"رحمة الله علیهم" گه کوره دیر.

عصر نمازی وقتی: پیشین وقتی خلاص بولگنیده باشله یدی. بو هم:

١- امام ابو یوسف و امام محمدگه کوره، سایه اوزینی اورته گه کیلتیرگن جسمچه اوزون بولگنیده باشله یدی و قویاش غایب بولگنگه چه دوام قیله دی.

٢- امام اعظم ابو حنیفه گه کوره بولسه؛ سایه اوزینی اورته گه کیلتیرگن جسم نینگ ایکی برابری بولگنیده باشله یدی، قویاش غایب بولگنگه چه دوام قیله دی.

لیکن، قویاش سرغه یگندن کیین یعنی افق خطیگه بیر نیزه بویی یقین بولگنیده، هر نمازنی اوقیماق حرامدیر. یعنی عصر نمازینی بونچه کیچیکتیرماق حرام دیر. لیکن، عصر نمازینی اوقیمه گن بولسه، قویاش باتگنگه چه هم اوقیماق لازمدیر.

آقشام نمازی وقتی: قویاش غایب بولگندن کیین باشلب، شفق قررگنگه چه،

یعنی قیزیل لیک غایب بولگنگه چه دوام قیله دی.

خفتن نمازی وقتی: آقشام نمازی وقتی نینگ چیقیشیدن، باشلب فجرنینگ آقریشیگه چه دوام قیله دی. امام اعظم ابو حنیفه"رحمة الله علیه" گه کوره، خفتن نینگ وقتی، آسمانلرده گی آقلیک غایب بولگنیده باشله یدی. هکذا عصر وقتیده بونده ی اوتگن ایدی. یعنی ایکی امامگه کوره خفتن وقتی بولگندن کیین، اینگ آز یریم ساعت علاوه قره ب توریب خفتننی اوقیسه، همه اماملرگه کوره اوقیگن بوله دی. خفتن نمازینی بی عذر، شرعی کیچه نینگ یرمی سیدن کیین گه قویماق مکروه دیر.

نمازلرنی وقتلریدن اول و کیین اوقیماق حرامدیر. کتته گناه دیر. **(ترکیه گزیته سی)** نینگ تیارله گنی دیوار تقویملریده، نماز و امساک وقتلری توغری شکیلده بیلدیریلگن.

نماز اوقییشی تحریماً مکروه، یعنی حرام بولگن وقتلر اوچدیر. بو اوچ وقتده باشلنگن فرضلر صحیح بولمه یدی. قویاش چیقیشیده، باتیشیده، کوندوز اورته سی پیتیده دیر. بو اوچ وقتده، اوّلدن تیارلنگن جنازه نینگ نمازی، سجدء تلاوت و سجدهٔ سهو هم جائز ایمس. قویاش باتیشیده، یکه او کون نینگ عصر نمازی اوقیله دی.

یکه نفل اوقیماق مکروه بولگن ایکی وقت باردیر. بامداد نمازی نینگ فرضینی اوقیگندن کیین، قویاش چیقگنگه چه. عصر فرضینی اوقیگندن کیین، آقشام نینگ فرضیدن اول نفل اوقیماق مکروه دیر.

ایضاح (قطبلرده نماز و روزه):

هر مملکت نینگ نماز وقتی، او مملکت نینگ خط استوادن اوزاقلیگی و فصللرگه کوره تغییر قیله دی:

۶۷ درجه دن اوتگن شمال قطب دایره سی نینگ شمالیده بولگن سووغ مملکتلرده، قویاش نینگ میلی کوپ بولگنی زمانلرده، شفق غایب بولمسدن فجر باشله یدی. بونینگ اوچون بالتیک دینگیزی نینگ شمال اوچیده، تابستانده کیچه بولمه ی، خفتن و بامداد نمازلرینی وقتی باشله مه یدی.

حنفی مذهبیده وقت، نمازنینگ شرطی ایمس، سببی دیر. سبب کوریلمه سه، نماز فرض بولمه یدی. او حالده، بونده ی مملکتلرده بولگن مسلمانلرگه بو ایکی نماز فرض بولمه یدی. جنوب یریم کُره ده، هر ییر دینگیز بولگنی اوچون بونده ی مملکت یوقدیر.

شعبان نینگ اوتیزینچی کیچه سی، بیر شهرده هِلال کوریلگنیده، همه دنیاده روزه گه باشله ماق لازم بوله دی. کوندوز کوریلگن هِلال کیله دیگن کیچه نینگ هلالیدیر. [قطبلرگه و آیگه کیتگن مسلمان نینگ هم، مسافر بولمه سه، بو آیده کوندوزلری روزه توتیشی لازمدیر. ییگیرمه تورت ساعتدن اوزون راغ کونلرده، روزه گه ساعت بیلن باشله یدی و ساعت بیلن آچه دی. کوندوزی بونده ی اوزون بولمه گن بیر شهرده گی مسلمانلرنینگ زمانیگه تابع بوله دی. اگر روزه توتمه سه، کوندوزلری اوزون بولمه گن ییرگه کیلگنیده قضا سینی توته دی.]

أذان و اقامه

أذان، همه گه بیلدیرماق دیماق. بیش وقت نماز و قضا نمازلری اوچون و جمعه نمازیده خطیب نینگ قرشی سیده، ایرککلرنینگ أذان اَیتیشی، سنت مؤکده دیر. عیاللرنینگ أذان و اقامه اَیتیشی مکروه دیر. أذان، باشقه سیگه وقتنی بیلدیرماق اوچون، بلندده ایتیله دی. أذان ایتیشده، ایکی قول نی کوتریب، هر بیری نینگ بیر برماغینی ایکی قولاغی نینگ تیشیگیگه قویماق مستحبدیر. اقامه اَیتماق، أذاندن افضل راغ دیر. أذان و اقامه، قبله گه توغری اَیتیله دی. اَیتیلیشده گپیریلمه یدی، سلامگه جواب بیریلمه یدی.

أذان و اقامه قیسی حاللرده اَیتیله دی؟

۱- چمنده، بوستانده یکه ویا جماعت بیلن قضا اوقیشده، ایرککلرنینگ أذاننی و اقامه نی بلند سیس بیلن اَیتیشلری سنتدیر. أذاننی ایشیتگن انسانلر، جِنلر، تاشلر، قیامت کونی شاهد بوله دی. بیر نیچه قضا نمازینی بیر آره ده اوقیگن، اول أذان و اقامه اَیته دی. کیین کی قضالرنی اوقییشیده، همه سیگه یکه اقامه اَیته دی. کیین کی

قضالرده أذان اَیتمه سه هم بوله دی.

٢- اوییده یکه ویا جماعت بیلن وقت نمازی اوقیگن، أذان و اقامه اَیتمه یدی. چونکه، مسجدده اَیتیلگن أذان و اقامه اویلرده هم اَیتیلگن حساب بوله دی. اما، اَیتیشلری افضل دیر. ناحیه مسجدیده و جماعتی معین کیشیلر بولگن هر مسجدده، وقت نمازی، جماعت بیلن اوقیلگندن کیین، یکه اوقیگن کیشی، أذان و اقامه اَیتمه یدی. یوللرده بولگن ویا امامی و مؤذنی بولمه گن و جماعتی معین کیشیلر بولمه گن مسجدلرده، تورلی زمانلرده کیلگنلر، بیر وقت نینگ نمازی اوچون، تورلی جماعتلر قیله دیلر. هر جماعت اوچون أذان و اقامه اَیتیله دی. بونده ی مسجدده یکه اوقیگن هم أذان و اقامه نی اوزی ایشیته دیگنچه سیس بیلن اَیته دی.

٣- مسافر بولگنلر، اوز آره لریده گی جماعت بیلن هم، یکه اوقیشده هم أذان و اقامه اَیته دی. یکه اوقیگن نینگ یانیده، رفیقلری بار بولسه، أذاننی ترک قیله آله دی. سفری بولگن کیشی بیر اویده یکه اوقیبشیده هم، أذان و اقامه ایته دی. چونکه، مسجدده ایتیلگن، اونینگ نمازی اوچون حساب بولمه یدی. سفری بولگنلردن بعضیسی، اویده أذان اَیتسه، کیین اوقیگنلر ایتمه یدی.

عقللی باله نینگ، کورنینگ، ولد زنانینگ، أذان اَیتیشینی بیلگن جاهل قشلاقی نینگ أذان ایتیشی بی کراهت جائز دیر. جُنب کیشی نینگ أذان و اقامه اَیتیشی و بی طهارت أذان ایتماق و عیال نینگ، فاسق نینگ، نیشه نینگ، بی عقل باله نینگ أذان اَیتیشی و اولتیریب أذان ایتماق تحریماً مکروه دیر. بولرنی أذانلری ینه اَیتیله دی. أذان نینگ صحیح بولیشی اوچون مؤذن، مسلمان و عاقل بولیشی کیره ک. لاسپیکر بیلن اَیتماق صحیح بولمه یدی.

فاسق کیشی نینگ، أذانی صحیح بولمه ییشی، عبادتلرده بونینگ سوزی قبول قیلینمه گنی اوچون دیر. فاسق نینگ و لاسپیکرنینگ أذانی بیلن وقت نینگ کیلگنیگه ایشانیلمه یدی. بونینگ أذانی بیلن ویا بیرگنی بیر اشارت بیلن روزه آچیلمه یدی.

أذانگه تعظیم و حرمت قیلگنلر و اونی، حرفلرینی، کلمه لرینی تغییر بیرمسدن، بوزمسدن، تغنّی [غزل ایتگن، موسیقی دیك] قیلمسدن، مناره گه چیقیب، سنتگه موافق ایتگنلر، بلند درجه لرگه واصل بوله دیلر.

لیکن، أذان سنتگه موافق اَیتیلمه یاتگن بولسه، مثلًا بعضی کلمه لری تغییر بیریلگن، ترجمه قیلینگن بولسه و بعضی بیریده تغنی قیلیب اَیتیله یاتگن بولسه ویا أذان سیسی، لاسپیکر دییلگن ساماندن کیله یاتگن بولسه، (چونکه، لاسپیکردن چیقگن سیس، امام ویا مؤذن نینگ سیسی ایمس. بولرنینگ سیسی الکتریک و مقناطیس [آهن ربا] حالیگه ایلنماقده. بو الکتریک و مقناطیس نینگ حاصل قیلگنی سیس ایشیتیله دی) بونی ایشیتگن، هیچ بیر قطعه سینی تکرار قیلمه یدی.

ایضاح (أذان لاسپیکر بیلن ایتیله دی می؟):

مناره لرگه قوییلگن لاسپیکر، مؤذن اوچون بیر تنبللیک واسطه سی بولگن، أذان نینگ قرانغیلیک اتاقلرده اولتیریب و سنتگه رعایت قیلمه ی اَیتیلیشیگه سبب بولگن. عصر لرچه، آسمانلرگه توغری چوزه لگن معنوی زینتلریمیز مناره لر هم، هر بیری بو یامان بدعت یوزیدن بیر لاسپیکر ستونی حالیگه کیلتیریلگنلر. اسلام عالملری فن نینگ تاپگنلرینی همیشه یخشی استقبال قیلگن، مثلًا مطبوعات نینگ قوریلیشینی تشویق قیلگنلر، فایده لی کتابلرنینگ چاپ قیلینیب علم نینگ نشرینی خواهله گنلر. رادیو و لاسپیکر بیلن، هر بیرده فایده لی نشرلر قیلینیشی هم، اسلامیت نینگ خوشله گنی و فایده لنه دیگنی بیر کشف بولگنی بی شک دیر. لیکن، مسلمانلرنی أذان نینگ شیرین سیسیدن محروم قوییب، عبادتلرنی لاسپیکرنینگ ناراحت اِیتوچی سیسی بیلن قیلماق، ضررلی بولماقده. لاسپیکرلرنی مسجدلرگه قویماق بی کیره ک بیر اسراف دیر. ایمانلی قلبلرگه الهی تأثیرلر قیلگن صالح مؤمنلرنینگ سیسلری بیریگه، مثل کلیسا زنگی دیک زیرله گن بو سامان بولمه گنی پیتده، مناره لرده اَیتیلگن أذانلر و مسجدلرده گی تکبیر سیسلری، اَجنبیلرنی هم وجدگه کیلتیریدی. هر ناحیه ده اَیتیلگن أذانلرنی ایشیتیب

مسجدلرنی تولدیرگن جماعت، اصحاب کرام زمانیده بولگنی دیک نمازلرینی خشوع بیلن اوقییردیلر. أذان نینگ مؤمنلرنی هیجانگه کیلتیرگن الهی تأثیرنی، لاسپیکر نینگ فِلزلیک سیسلری بیلن غایب بولماقده.

رسولُ الله "صلّی الله علیه وسلّم" بیر حدیث شریفلریده، (**هر کیم أذان سیسینی ایشیتگنی زمان، مؤذن بیلن برابر خفیف شکیلده اوقیسه، هر حرفیگه بیرمینگ ثواب بیریله دی، بیر مینگ گناهی محو بوله دی**) بویوردیلر.

أذاننی ایشیتگن کیشی، قرآن کریم اوقییه یاتگن بولسه هم، ایشیتگنینی آهسته آهسته اَیتیشی سنتدیر. (**حَیَّ عَلَی**)لرنی ایشیتگنیده بولرنی اَیتمه ی، (**لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِالله**) دییه دی. أذاندن کیین صلوات کیلتیریله دی. کیین أذان دعاسی اوقیله دی. ایکینچی (**اَشهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ لله**) اَیتیلگنیده، ایکی باش برماغی نینگ تیرناغلرینی اوپگندن کیین، ایکی کوز اوستیگه سورتماق مستحبدیر. اقامه ده بونده ی قیلینمه یدی.

أذان نینگ اَیتیلیشی

اَللّٰهُ اَکْبَرْ.. ۴ دفعه

اَشْهَدُاَنْ لَآ اِلٰهَ اِلاَّ الله.................................. ۲ دفعه

اَشهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ لله................................ ۲ دفعه

حَیَّ عَلَی الصَّلَوة.. ۲ دفعه

حَیَّ عَلَی الْفَلَاح.. ۲ دفعه

اَللّٰهُ اَکْبَرْ.. ۲ دفعه

لَآاِلٰهَ اِلاَّ الله.. ۲ دفعه

یکه بامداد أذانیده، (**حَیَّ عَلَی الفَلَاح**)دن کیین ایکی دفعه (**اَلصَّلَاةُ خَیرٌ مِنَ النَّوم**) ایتیله دی.

اقامه ده بولسه، (**حَیَّ عَلَی الفَلَاح**)دن کیین ایکی دفعه (**قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ**) دییله دی.

أذان دعالری

رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که:

(**أذان ایتیلیشده شو دعانی اوقینگ:**

"وَاَنَا اَشهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَحَدَهُ لَاشَرِيكَ لَه وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبدُهُ وَرَسُولُه ورَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْاِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا وَنَبِيًا").

ینه بیر حدیث شریفلریده بویوردیلر که، "**ای منیم امتیم. أذان خلاص بولگنیده شو دعانی هم اوقینگلر**:"**اَللّٰهُمَّ رَبَّ هذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ القَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدَانِ الوَسِيلَةَ وَالفَضِيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُودَانِ الَّذِى وَعَدْتَهُ اِنَّكَ لَا تُخلِفُ المِيعَادِ**").

أذان کلمه لری نینگ معنی لری:

اَللّٰهُ اَكْبَرْ: اللّٰهُ تعالی، بویوک دیر. اونگه بیر نرسه لازم ایمس. بنده لری نینگ عبادتلریگه هم محتاج بولماقدن بویوک دیر. عبادتلرنینگ، اونگه هیچ بیر فایده سی یوقدیر. بو مهم معنی نی ذهنلرده یخشی ییرلشتیرماق اوچون، بو کلمه، تورت دفعه ایتیله دی.

اَشْهَدُاَنْ لَآ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰه: کبریاسی، بویوکلیگی بیلن هیچ کیم نینگ عبادتیگه محتاج بولمه گنی حالده، عبادت قیلینیشگه، اوندن باشقه هیچ کیم نینگ حقی بولمه گنیگه شهادت قیله من، البته ایشانه من. هیچ بیر نرسه اونگه اوخشه مه یدی.

اَشهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰه: محمدنینگ "علیه وعلی آله الصلاةُ والسلام"، اونینگ یوبارگنی پیغمبری بولگنیگه، اونینگ خواهله گنی عبادتلرنینگ یولینی بیلدیروچی بولگنیگه و اللّٰهُ تعالی گه یکه اونینگ بیلدیرگنی، کورستگنی عبادتلرنینگ لایق بولگنیگه شهادت قیله من، ایشانه من.

حَيَّ عَلَى الصَّلَوة، حَيَّ عَلَى الفَلَاح: مؤمنلرنی فلاحگه، سعادتگه، قوتیلیشگه سبب بولگن نمازگه دعوت قیلگن ایکی کلمه دیر.

اَللّٰهُ اَكْبَرْ: اونگه لایق بیر عبادتنی هیچ کیم قیله آلمه یدی. قیسی بیر کیشی نینگ عبادتی نینگ اونگه لایق، مناسب بولیشیدن کوپ بویوک دیر، کوپ اوزاق دیر.

لآاِلهَ اِلاَّ الله: عبادتگه، قرشیسیده آلچلیشگه [تذلُّل گه] مستحق بولگن، حقی بولگن یکه او دیر. اونگه لایق عبادتنی هیچ کیم قیله آلمس لیک بیلن بیرلیکده، اوندن باشقه هیچ کیم نینگ عبادت بولینیشگه حقی یوقدیر.

نمازنینگ شرفی نینگ بویوکلیگی اونی همه گه، خبر بیرماق اوچون سیلنگن بو کلمه لر نینگ بویوکلیگیدن توشینیلیشی کیره ک.

۶- نیت

افتتاح تکبیری اَیتیلیشده نیت قیلینه دی. نمازگه نیت قیلماق دیماق، اسمینی، وقتینی، قبله نی، امامگه اقتداء قیلیشنی قلبیدن اوتکزماق دیماقدیر.

افتتاح تکبیریدن کیین قیلینگن نیت، صحیح بولمه یدی و او نماز قبول بولمه یدی. فرضلرده و واجبلرده نیت قیلیشده، قیسی فرض و قیسی واجب بولگنینی بیلماق لازمدیر. رکعت سانیگه نیت قیلماق لازم ایمس. سنتنی اوقیشده، (نمازگه) نیت اِیتماق کافیدیر. جنازه نمازیگه، (**الله اوچون نمازگه، میت اوچون دعاگه**) دیب نیت قیلینه دی.

امام نینگ ایرککلرگه امام بولیشگه نیت قیلیشی شرط ایمس. امام، حاضر بولگن جماعتگه امام بولدیم دیب نیت قیلمه سه، جماعت بیلن اوقیماق ثوابیگه قاووشه آلمه یدی. امام بولیشگه نیت قیلسه، بو ثوابگه هم قاووشه دی. امام نینگ، (**عیاللرگه امام بولیشگه**) نیت قیلیشی لازمدیر.

عبادتلرنی قیلیشده، یکه آغیز بیلن اَیتیشگه نیت دییلمه یدی. قلب بیلن نیت قیلینمه سه، عبادتلر قبول بولمه یدی.

۷- تحریمه تکبیری

نمازگه توخته ییشده، (**اللهُ اکبر**) دیماقدیر که، فرضدیر. باشقه کلمه اَیتماق بیلن بولمه یدی. بعضی عالملر، تحریمه تکبیری نینگ، نمازنینگ ایچیده بولگنینی ایتگنلر. بولرگه کوره، نمازنینگ شرطلری هم، رُکنلری هم، آلتی بولماقده دیر.

نمازنینگ رکنلری:

نمازنینگ ایچیده گی فرضلریگه (رُکن) دییله دی. همه سی بیشدیر:

۱- قیام: نمازنینگ بیش رکنیدن بیرینچیسی قیامدیر. قیام، اایاغده توخته ماق دیماقدیر. ایاغده توخته آلمه گن کسل، اولتیریب اوقیدی. اولتیره آلمه گن کسل، بیل اوستی یاتیب، باشی بیلن اوقیدی. یوزی، سماگه توغری ایمس، قبله گه توغری بولیشی اوچون باشی تگیگه یاستیق [تَکه] قوییله دی. ایاغلرینی تیک قیله دی. قبله گه توغری اوزه تمه یدی. ایاغده لیگیده، ایکی ایاغ بیربیریدن تورت برماق اینیچه آچیق بولیشی کیره ک.

ایاغده توخته آلمه گن کسل، ایاغده باشی ایلنگن، باشی، تیشی، کوزی ویا باشقه ییری کوپ آغریگن، ادرار، باد قاچیرگن، یاره سی آقگن، ایاغده دشمن قورقیسی، نرسه نینگ اوغیرلنماق خطری بولگن، ایاغده اوقیگنیده روزه سی ویا اوقییشی بوزیله دیگن ویا عورت ییری آچیله دیگن کیشیلر، اولتیریب اوقیدی. رکوع اوچون آزگینه ایگیله دی. سجده اوچون، باشینی ییرگه قویه دی. باشینی ییرگه قوییه آلمه گن کیشی، رکوع اوچون آزگینه، سجده اوچون بولسه، کوپراغ ایگیله دی. سجده اوچون ایگیلیشی رکوع اوچون ایگیلیشیدن کوپراغ بولمه سه نماز قبول بولمه یدی. ییرگه تاش و تخته قوییب، بونینگ اوستیگه سجده قیلسه، نماز قبول بولسه هم، گناه گه کیره دی. یعنی تحریماً مکروه بوله دی.

۲- قرائت: سنتلرنینگ و وترنینگ هر رکعتیده و یکه اوقیشده فرضلرنینگ ایکی رکعتیده، ایاغده قرآن کریمدن بیر آیت اوقیماق فرضدیر. قیسقه سوره اوقیماق ثوابراغ دیر.

قرائتده، فاتحه [اَلْحَمْد] اوقیماق و سنتلرنینگ و وتر نمازی نینگ هر رکعتیده و فرضلرنینگ ایکی رکعتیده فاتحه دن باشقه بیر هم، سوره ویا اوچ آیت اوقیماق واجبدیر. فرضلرده فاتحه نی و ضم سوره نی بیرینچی ایکی رکعتده اوقیماق واجب ویا

سنتدیر. فاتحه نی سوره دن اول اوقیماق هم واجبدیر. بو بیش واجبدن بیریسی یاددن چیقیلسه سجدهٔ سهو قیلماق کیره ک بوله دی.

قرائتده، قرآن کریم ترجمه سینی اوقیماق جائز ایمس. امام نینگ جمعه و هییت نمازلریدن باشقه، هر نمازده، بیرینچی رکعتده، ایکینچی رکعتده اوقییشی نینگ ایکی برابری اوزون اوقییشی سنتدیر. یکه لیک پیتیده هر رکعتده عینی مقدارده اوقییه آله دی. امام نینگ عینی نمازلرنینگ، عینی رکعتلریده، عینی آیتلرنی اوقیشنی عادت قیلیشی مکروه دیر. بیرینچی رکعتده اوقیگنینی ایکینچی رکعتده هم اوقییشی تنزیهاً مکروه دیر. برعکس اوقیماق، کریهراغ دیر. ایکینچیده، بیرینچی رکعتده اوقیگنیدن کیین کی سوره نی آتلب اوندن کیین کینی اوقیماق، مکروه دیر. قرآن کریمنی مصحفده گی قطاری بیلن اوقیماق، هر زمان واجبدیر.

۳- **رکوع**: قیامده قرائتدن کیین تکبیر کیلتیریب، رکوعگه ایگیلینه دی. رکوعده ایرککلر برماغلرینی آچیب، تیزه لری نینگ اوستیگه قویه دی، بیلینی و باشینی راست توته دیلر.

رکوعده اینگ آز اوچ دفعه، (**سُبحان ربی العظیم**) دییله دی. اوچ دفعه اوقیمسدن، امام باشینی کوترسه، او هم درحال کوتره دی. رکوعده قوللر و اایاغلر تیک توتیله دی. عیاللر برماغلرینی آچمه یدی. بیلینی و اایاغلرینی، قوللرینی تیک توتمه یدی لر.

رکوعدن توریشده (**سَمع اللهُ لِمن حمِده**) دیماق، امامگه و یکه اوقیگنگه سنتدیر. جماعت بونی اَیتمه یدی. بونینگ آرقه سیدن درحال (**رَبنا لك الحَمد**) دییله دی و تیک توختته له دی و (**اللهُ اکبر**) دیب سجده گه باریلیشده، اول راست، کیین چپ تیزه، کیین راست، کیین چپ قول، کیین بورون و پیشانه ییرگه قوییله دی.

۴- **سجده**: سجده ده قول برماغلری، بیربیریگه متصل، قبله گه توغری، قولاقلر حصه سیده، باش ایکی قول آره سیده بولیشی کیره ک. پیشانه نی پاک ییرگه، یعنی تاش، توپراق، تخته، گیلم اوستیگه قویماق فرض بولیب، بوروننی هم برابر

قویماق واجب دییلدی. بی عذر یکه بورروننی قویماق جائز ایمس. یکه پیشانه نی قویماق مکروه دیر.

ایکی ایاغنی ویا هیچ بولمه سه هر بیر ایاغی نینگ بیر برماغینی ییرگه قویماق فرض دیر ویا واجبدیر. یعنی ایکی ایاغ ییرگه قوییلمه سه، نماز قبول بولمه یدی ویا مکروه بوله دی.

سجده ده، ایاغ برماغلرینی بوکیب اوچلرینی قبله گه ایلنتیرماق سنتدیر.

ایرککلر، قوللرنی [بیله ک یوقاریسی] و رانلرنی قریندن علیحده توته دی. قوللرنی و تیزه لرنی ییرگه قویماق سنتدیر. پاشنه لرنی قیامده، بیربیریدن تورت برماق اینیچه اوزاق، رکوعده، قومه ده و سجده ده متصل توتماق سنتدیر.

سجده گه کیتیلیشده، پتلون (شلوار، ایشتان) پاچه لرینی یوقاری تارتماق مکروه دیر و بولرنی یوقاری تارتیب قتلب هم، نمازگه توختماق مکروه دیر. یینگلری، اياغلری [یعنی پاچه لری]، ایته ک لری شیمه لگن، قتلنگن، قیسقه شکیلده نماز اوقیماق مکروه دیر. تنبلليک بیلن ویا باشی یاپیغ اوقیش نینگ اهمیتینی اویلمه ی، باشی آچیق نماز اوقیماق مکروه دیر. نمازگه اهمیت بیرمس لیک بولسه، کُفردیر. کیرلی کویله ک بیلن و ایش کویله گی بیلن نماز اوقیماق هم مکروه دیر.

۵- قعدهٔ آخره: آخرگی رکعتده (**التّحیاتُ**)نی اوقییه دیگنچه اولتیرماق فرضدیر. اولتیریشده، قول برماغلری بیلن اشارت قیلینمه یدی. ایرککلر چپ اياغینی، برماغ اوچلری راستگه توغری اَیلنگن شکیلده ییرگه توشه یدی. بو اياغ نینگ اوستیگه اولتیره دی. راست اياغنی تیک توته دی. بونینگ برماغلری ییرگه تیگه دی. برماغلری نینگ اوچی قبله گه توغری آزگینه بوکیلگن بوله دی. بونده ی اولتیرماق سنتدیر.

عياللر غلیظ گوشتلرینی ییرگه قوییب اولتیره دی. رانلری بیربیریگه یقین بوله دی. راست اياغینی، راست طرفدن تشقری چیقره دی. چپ اياغی، برماغ اوچلری راستگه ایلنگن شکیلده تگیده قاله دی.

نماز قنده ی اوقیله دی؟

یکه اوقیگن ایرکک نینگ نمازی:

مثلًا (**بامداد نمازی نینگ سنتی**) شونده ی اوقیله دی:

۱- اول قبله گه توغری ایلنیله دی. ایاغلر بیربیریدن تورت برماغچه آچیق شکیلده موازی توتیله دی. قوللرنینگ باش برماغلری قولاق مُلایم لریگه تیگدیریله دی، آووچ ایچلری قبله استقامتیگه آچیله دی.

"**نیت اِیتدیم. الله رضاسی اوچون بوگون نینگ بامداد نمازی نینگ سنتینی اوقیشگه، یوزیم قبله گه**" دیب قلبدن اوتکزیلگندن کیین، "**اللهُ اکبر**" دیب کیندیک تگیده راست قول چپ قول نینگ اوستیگه باغلنه دی.

۲- کوزلرنی، سجده قیلینه دیگن ییردن اییرمسدن: ا) (**سُبحانكَ**) اوقیله دی. ب) اعوذ بسم الله دن کیین (**فاتحه**) اوقیله دی. پ) فاتحه [اَلْحَمْد]دن کیین بسم الله اوقیمسدن بیر (**ضم سوره**) مثلًا؛ اَلَمْ تَرَكَيْفَ اوقیله دی[۱].

۳- ضم سوره دن کیین (**اللهُ اکبر**) دیب رکوعگه ایگیلینه دی. قوللر بیلن تیزه قپاقلری احاطه قیلینه دی، بیل راست توتیله دی و کوزلر ایاغلریدن اییرمه ی، اوچ دفعه (**سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَظِیم**) دییله دی. بیش ویا ییتی دفعه هم ایتیله آله دی.

۴- (**سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه**) دیب راست بولیشده، پتلون (شلوار، ایشتان) تارتیلمه یدی و کوزلر سجده ییریدن ایریلمه یدی. کامل تیک توخته لگنده (**رَبَّنَا لَك الْحَمْد**) دییله دی. [بو تیک توخته ش گه (**قومه**) دییله دی.]

۵- ایاغده کوپ توخته مسدن (**اللهُ اکبر**) دیب سجده گه کیتیله دی. سجده گه کیتیلیشده قطاری بیلن؛ ا) راست تیزه، کیین چپ تیزه، راست قول، کیین چپ قول، بورون و پیشانه ییرگه قوییله دی. ب) ایاغ برماغلری قبله استقامتیده بوکیله دی.

---

(۱) شافعی مذهبیگه کوره فاتحه بیلن ضم سوره آره سیده بسم الله اوقیله دی.

پ) باش ایکی قول نینگ آره سیگه آلینه دی. ت) قول نینگ برماغلری متصل بوله دی. ث) آووچ ایچلری ییرگه یاپیشتیریله دی. تیرسکلر ییرگه یاپیشتیریلمه یدی. ج) بو وضعیتده لیگیده اینگ آز اوچ دفعه (**سُبحان ربیَ اْلاَعْلَی**) دییله دی. کیین:

۶- (**اللهُ اکبر**) دیب چپ ایاغ ییرگه یاییله دی، راست ایاغ نینگ برماغلری قبله استقامتیده بوکیله دی و رانلرنینگ اوستیده اولتیریله دی. آووچلر، تیزه نینگ اوستیگه قوییله دی و برماغلر اوز حالیگه قویبریله دی.

۷- رانلر اوستیده کوپ توخته مسدن (**اللهُ اکبر**) دیب، ینه سجده گه باریله دی. [ایکی سجده آره سیده اولتیریشگه (**جلسه**) دییله دی.]

۸- سجده ده، ینه اینگ آز اوچ دفعه (**سبحان ربی الاعلی**) دیگندن کیین، (**اللهُ اکبر**) دیب ایاغگه توریله دی. ایاغگه توریشده، قوللر بیلن ییردن قوت آلینمه یدی و ایاغلر اوینه تیلمه یدی. سجده دن توریشده اول پیشانه، کیین بورون، کیین هم چپ قول و راست قول، کیین چپ تیزه و راست تیزه ییردن کوتریلیشی کیره ک.

۹- ایاغده لیگیده بسم الله دن کیین (**فاتحه**) و بوندن کیین بیر ضم سوره اوقیلیب، (**اللهُ اکبر**) دیب رکوعگه ایگیلینه دی.

۱۰- ایکینچی رکعت هم، بیرینچی رکعتده تعریف قیلینگنی شکیلده تکمیل قیلینه دی. یکه ایکینچی سجده دن کیین، (**اللهُ اکبر**) دیگنیده ایاغگه تورمه ی رانلر اوستیگه اولتیریله دی و:

أ) (**التّحیاتُ**)، (**اَللّهُمَّ صَلّ**)، (**اَللّهُمَّ بارِك**) و (**رَبَّنَاآتِنا**) دعالرینی اوقیگندن کیین، اول راستگه (**اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ ورَحْمَةُالله**)، کیین چپگه (**اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ ورَحْمَةالله**) دیب سلام بیریله دی.

ب) سلام بیرگندن کیین (**اَللّهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ**) دییله دی و هیچ گپیرمسدن بامداد نمازی نینگ فرضینی اوقیشگه توریله دی. چونکه، سنت بیلن فرض آره سیده گپیرماق نمازنی بوزمه سه هم ثوابینی آزه لتیره دی.

نمازدن کیین، هربیری تکمیل شکیلده اوچ دفعه، اِستغفار (**اَسْتَغْفِرُاللّٰهَ الْعَظِيمَ الَّذِی لَآ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْحَیَّ الْقَيُّومَ وَاَتُوبُ اِلَيهِ**) اوقیله دی. کیین، (**آيَةَ الْكُرْسِی**) و اوتیز اوچ تسبیح (**سُبْحَانَ اللّٰهِ**)، اوتیز اوچ تحمید (**اَلحَمْدُ للّٰهِ**)، اوتیز اوچ تکبیر (**اَللّٰهُ اَكْبَرْ**) و بیر تَهلیل، یعنی (**لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**) اوقیله دی. [بولرنی سیس چیقرمسدن اوقیش کیره ک. بلند سیس بیلن اوقیماق بدعتدیر.]اوندن کیین دعا قیلینه دی. [نمازدن کیین دعا اوچون ١٨٠. نچی صحیفه گه قره نگلر!] دعاده ایرککلر قوللرنی سینه حصه سیگه کوتره دی. قوللر تیرسکلردن بوکیلمه یدی. آووچلر آچیله دی، آووچ ایچی سماگه ایلنتیریله دی. چونکه، قنده ی نمازنینگ قبله سی کعبه بولسه، دعانینگ قبله سی هم سمادیر. دعادن کیین، هربیریده بسم الله ایتیب اونبیر اخلاص سوره سی [**قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ**]، ایکی قُلْ اَعُوذُ [**فلق و ناس سوره سی**] و ٦٧ (**اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ**) دیماق مستحبدیر. (**سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ للّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.**) آیت کریمه سینی اوقیب، قوللرنی یوزیگه سورته دی.

تورت رکعتلی سنتلرنینگ و فرضلرنینگ ایکینچی رکعتیدن کیین التّحیات اوقیب توریله دی. سنتلرنینگ اوچ و تورتینچی رکعتلریده فاتحه [اَلْحَمْد] دن کیین، ضم سوره اوقیله دی. فرضلرنینگ اوچینچی و تورتینچی رکعتلریده یکه فاتحه اوقیله دی، ضم سوره اوقیلمه یدی. آقشام نینگ فرضی هم بونده ی دیر. یعنی اوچینچی رکعتیده ضم سوره اوقیلمه یدی. وتر واجب نینگ اوچ رکعتیده هم، فاتحه دن کیین ضم سوره اوقیله دی. کیین تکبیر کیلتیریب قوللر قولاقلرگه کوتریله دی. کیین (**قُنُوت**) دعالری اوقیله دی. غیر مؤکد بولگن عصرنینگ و خفتن نینگ اول کی سنتلری هم بییانکی تورت رکعتلی سنتلر دی دیر. لیکن ایکینچی رکعتدن کیین کی اولتیریشده التّحیات دن کیین اَللّهمّ صَلّ و بارِكْ هم اوقیله دی.

یکه اوقیگن عیال نینگ نمازی:

مثلًا (**بامداد نمازی نینگ سنتی**)نی شونده ی اوقییه دی:

۱- بدن نینگ شکلی بیللی بوله ی دیگن شکیلده، تیپه دن تیرناغگه چه یاپیله دی. یکه قوللر و یوز آچیق قاله دی. نمازده اوقییه دیگنی سوره و دعالر، اولراغ بیان قیلینگن (یکه اوقیگن ایرکک نینگ نمازی) دی دیر. فرقلی قسملری بولسه شونده ی دیر: ا) قوللرنی ایرککلر دیک قولاق لرگه کیلتیرمه یدی، قوللرنی شانه حصه سیگه کیلتیریب، نیت قیله دی، تکبیر آله دی، قوللرنی سینه اوستیگه باغله یدی، نمازگه باشله یدی. ب) رکوعده کامل راست توختمه یدی. پ) سجده ده تیرسکلرنی ییرگه یایه دی. ت) تشهُدده رانلری نینگ اوستیگه اولتیره دی. یعنی راست و چپ ایاغلر، راست طرفده بولیب، چپ رانی اوستیگه اولتیره دی.

نمازده، عیاللر اوچون یخشی یاپیغ بولیش نینگ اینگ آسان شکلی، قوللرینی هم یاپه دیگن کینگ بیر قرص و ایاغلرینی هم یاپه دیگن، کینگ و اوزون بیر دامنلیک دیر.

نمازنینگ واجبلری

نمازنینگ واجبلری شولردیر:

۱- فاتحه سوره سینی اوقیماق.

۲- فاتحه دن کیین بیر سوره ویا اینگ آز اوچ قیسقه آیت اوقیماق.

۳- فاتحه نی، سوره دن اول اوقیماق.

۴- فاتحه نی و فاتحه دن کیین اوقیلگن سوره نی، فرضلرنینگ بیرینچی و ایکینچی رکعتلریده، واجب و سنتلرنینگ هر رکعتیده اوقیماق.

۵- سجده لرنی بیربیری آرقه سیدن قیلماق.

۶- اوچ و تورت رکعتلی نمازلرنینگ ایکینچی رکعتیده تشهد مقداری اولتیرماق. آخرگی اولتیریش فرض دیر.

۷- ایکینچی رکعتده تشهددن کوپ اولتیرمس لیک.

۸- سجده ده بوروننی پیشانه بیلن برابر ییرگه قویماق.

۹- آخرگی رکعتده اولتیریشده (**التّحیاتُ**) دعاسینی اوقیماق.

۱۰- نمازده تعدیل ارکانگه رعایت قیلماق.

۱۱- نمازنینگ آخریده، (**السلامُ علیکم و رحمة الله**) دیماق.

۱۲- وتر نمازی نینگ اوچینچی رکعتی نینگ آخریده، قنوت دعاسی اوقیماق.

۱۳- هییت نمازلریده تکبیر کیلتیرماق.

۱۴- امام نینگ بامداد، جمعه، هییت، تراویح، وتر نمازلریده و آقشام بیلن خفتن نینگ بیرینچی ایکی رکعتیده بلند سیس بیلن اوقییشی.

۱۵- امام نینگ و یکه اوقیگن نینگ پیشین و عصر فرضلریده و آقشام نینگ اوچینچی، خفتن نینگ اوچینچی و تورتینچی رکعتلریده خفیف سیس بیلن اوقییشی، واجبدیر. امام نینگ بلند سیس بیلن اوقییشی واجب بولگن ییرلرنی، یکه اوقیگن نینگ، بلند سیس بیلن هم، خفیف سیس بیلن هم اوقییشی جائزدیر.

قربان هییتی نینگ عرفه سی نینگ بامداد نمازیدن، تورتینچی کون نینگ عصر نمازیگه چه، ییگیرمه اوچ فرض نمازی نینگ درحال آرقه سیدن، (**تکبیر تشریق**) اوقیماق واجبدیر.

تشریق تکبیری:

"**اَللّٰهُ اَکْبَرُ اَللّٰهُ اَکْبَرُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَکْبَرُ اَللّٰهُ اَکْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ**".

سهو (**و یاددن چیقریش**) **سجده سی**: نماز اوقیگن، نمازده فرض بولگن بیر نرسه نی، بیلیب ویا یاددن چیقریب ترک قیلسه، نمازی بوزیله دی. اگر بیر واجبنی، یاددن چیقریب ترک قیلسه، نمازی بوزیلمه یدی. اما، سهو سجده سی قیلیشی لازم بوله دی. سجدهٔ سهونی قصداً قیلمه گن ویا نمازنینگ واجبلریدن بیرینی بیلیب ترک قیلگن کیشی نینگ او نمازنی ینگی دن اوقییشی واجب بوله دی. اوقیمه سه گناهکار

بوله دی. سنت نینگ ترکیده سجدهٔ سهو کیره ک بولمه یدی. سجدهٔ سهو، بیر فرض نینگ تأخیری ده ویا بیر واجب نینگ ترک و تأخیری ده قیلینه دی.

نمازده بیر نیچه دفعه سجدهٔ سهو ایجاب اِیتسه، بیر دفعه قیلماق کافی کیله دی. امام نینگ سهوی، اوزیگه اقتداء قیلگنلرنینگ هم سجدهٔ سهو قیلیشلرینی کیره ک قیلدیره دی. امامگه اقتداء قیلگن سهو اِیتسه، اوزی امامدن علیحده سجدهٔ سهو قیلمه یدی.

سجدهٔ سهو قیلماق اوچون، التّحیات اوقیلیب، بیر طرفگه سلام بیریلگندن کیین، ایکی سجده قیلیب اولتیریله دی و (**التّحیاتُ**)، (**صلّ و بارِكْ**)، (**ربّنا**) دعالری اوقیلیب نماز تکمیل قیلینه دی. بیر ویا ایکی طرفگه سلام بیرگندن کیین ویا هیچ سلام بیرمسدن هم سجدهٔ سهو قیلینه آله دی.

سجدهٔ سهونی ایجاب قیلدیرگن خصوصلر:

اولتیریشی لازم کیلگن ییرلرده تورماق. توریشی لازم بولگن ییرلرده اولتیرماق. سیسلی اوقییشی ایجاب قیلگن ییرلرده، آهسته اوقیماق. آهسته اوقییشی لازم بولگن ییرلرده، سیسلی اوقیماق. دعا اوقیله دیگن ییرده، قرآن کریمدن اوقیماق. قرآن کریمدن اوقیله دیگن ییرده دعا اوقیماق. مثلاً، فاتحه سوره سی ییریگه التّحیاتُ دعاسینی اوقیماق، التّحیات اوقیله دیگن ییرده فاتحه اوقیماق دیک. بورده فاتحه ترک قیلینگن بوله دی. نمازنی تکمیل قیلمسدن سلام بیرماق. فرض نمازلرنینگ بیرینچی و ایکینچی رکعتلریده ضم سوره نی اوقیمه ی، اوچینچی و تورتینچی رکعتلریده اوقیماق. بیرینچی ایکی رکعتده، فاتحه دن کیین ضم سوره اوقیمس لیک. هییت نمازی تکبیرلرینی ترک قیلماق. وتر واجب نمازیده قنوت دعاسینی ترک قیلماق.

تلاوت سجده سی: قرآن کریمده اونتورت ییرده، سجده آیتی باردیر. بولردن بیرینی اوقیگن نینگ ویا ایشیتگن نینگ، معنی سینی توشینمه سه هم، بیر سجده قیلیشی واجبدیر. سجده آیتلرینی یازگن، هیجه له گن سجده قیلمه یدی.

تاغلردن، چوللردن و باشقه ییرلردن عکس قیلیب، قیتیب کیلگن سیسنی

ایشیتگنلرنینگ و قوشدن ایشیتگنلرنینگ سجده قیلیشی واجب بولمه یدی. انسان سیسی بولیشی لازمدیر. رادیودن، لاسپیکردن ایشیتیلگن سیس نینگ، انسان سیسی بولمه گنی، حافظ نینگ سیسیگه اوخشه گن، بی جان سامان سیسی بولگنی اولراغ بیلدیریلگن ایدی. بونینگ اوچون رادیودن و تیپدن اوقیلگن سجده آیتلرینی ایشیتگن نینگ تلاوت سجده سی قیلیشی واجب بولمه یدی.

تلاوت سجده سی قیلماق اوچون طهارتلی حالده، قبله گه توغری ایاغده توخته ب، قوللرنی قولاق لرگه کوترمسدن (**اللّٰهُ اکبر**) دیب سجده گه یاتیله دی. اوچ دفعه (**سُبحان ربی الاعلی**) دییله دی. کیین (**اللّٰهُ اکبر**) دیب سجده دن تورگنیده سجدهٔ تلاوت تمام بوله دی. اول نیت قیلماق لازمدیر. بی نیت قبول بولمه یدی.

نمازده اوقیگنیده، درحال علیحده رکوع ویا بیر سجده قیلیب ایاغگه توره دی. اوقییشیگه دوام قیله دی. سجده آیتینی اوقیگندن کیین ایکی اوچ آیت کیین نمازنینگ رکوعسیگه ایگیلسه و تلاوت سجده سیگه نیت قیلسه، نمازنینگ رکوعسی ویا سجده لری، تلاوت سجده سی ییریگه اوته دی. جماعت بیلن اوقیگن، امام سجده آیتینی اوقیگنیده امام نینگ اوقیگنینی ایشیتمه سه هم، امام بیلن بیرلیکده، علیحده بیر رکوع و ایکی سجده قیله دی. جماعت نینگ رکوعده نیت قیلیشی لازمدیر. نماز تشقری سیده، کیین گه هم قویه آله دی.

شُکر سجده سی: تلاوت سجده سی دی دیر. اوزیگه نعمت کیلگن ویا بیر درددن قوتیلگن کیشی نینگ، اللّٰهُ تعالی اوچون (**سجدهٔ شکر**) قیلیشی مستحبدیر. سجده ده اول (**الحمد للّٰه**) دییه دی. کیین سجده تسبیحینی اوقیدی. نمازدن کیین سجده قیلماق مکروه دیر.

نمازده تعدیل ارکانگه رعایت قیلمه گن نینگ همه مخلوقلرگه ضرری تیگه دی. زیرا او کیشی نینگ گناهی سببی بیلن یامغیرلر یاغمه یدی، ییرده ایکینلر بیتمه یدی و بی وقت یامغیر یاغگن بولیب، فایده ییریگه ضرر بیرگن بوله دی، بویوریلگن.

نمازنینگ سنتلری

۱- نمازده قوللرنی قولاقگه کوترماق.

۲- قول آیه سینی قبله گه ایلنتیرماق.

۳- تکبیر آلگندن کیین، قول باغله ماق.

۴- راست قولنی، چپ قول نینگ اوستیگه قویماق.

۵- ایرکک نینگ قوللرینی کیندیگیدن قوییگه قوییشی، عیال نینگ سینه سیگه قوییشی.

۶- افتتاح تکبیریدن کیین، (**سُبحانَكَ**) اوقیماق.

۷- امام نینگ و یکه اوقیگن نینگ (**اعوذُ**) اوقییشی.

۸- بسم الله اوقیماق.

۹- رکوعده اوچ دفعه (**سبحان ربی العظیم**) دیماق.

۱۰- سجده ده اوچ دفعه (**سبحان ربی الاعلی**) دیماق.

۱۱- آخرگی اولتیریشده (**صلوات**) دعالرینی اوقیماق.

۱۲- سلام بیریشیده ایکی یانیگه قره ماق.

۱۳- امام نینگ، جمعه و هییت نمازلریدن باشقه، هر نمازده بیرینچی رکعتده ایکینچی رکعتده اوقییه دیگنی نینگ ایکی برابری اوزون اوقییشی.

۱۴- رکوعدن توریشده امام نینگ و یکه اوقیگن نینگ (**سمع اللهُ لِمن حمده**) دییشی.

۱۵- رکوعدن تورگنیده (**ربنا لك الحمد**) دیماق.

۱۶- سجده ده ایاغ برماغلرینی بوکیب اوچلرینی قبله گه ایلنتیرماق.

۱۷- رکوع و سجده لرگه ایگیلیشده و سجده لردن توریشده (**اللهُ اکبر**) دیماق.

۱۸- قوللرنی و تیزه لرنی ییرگه قویماق.

۱۹- پاشنه لرنی، قیامده بیربیریدن تورت برماغ اینیچه اوزاق، رکوعده، قومه ده

و سجده ده متصل توتماق.

۲۰- فاتحه دن کیین "**آمین**" دیماق، رکوعدن اول تکبیر آلماق، رکوعده، قوللرنی، برماغلرنی آچیق شکیلده، تیزه قپاقلرنی اوستیگه باغله ماق، سجده اوچون تکبیر آلماق، اولتیریشیده چپ اپاغینی ییرگه یاتقیزیب، راست اپاغینی تیک قیلیب اولتیرماق، ایکی سجده آره سیده اولتیرماق.

آقشام نمازیده قیسقه سوره لر اوقیله دی. بامداد نمازیده بیرینچی رکعت، ایکینچی سیگه نسبت بیلن اوزون راغ قیلینه دی. امامگه اقتداء قیلگن کیشی، فاتحه و ضم سوره اوقیمه یدی. **سُبحانكَ** اوقیدی. تکبیرلرنی ایته دی. التّحیات و صلوات شریفه لرنی اوقیدی.

نمازنینگ مستحبلری

۱- نماز اوقیشده سجده ییریگه قره ماق.

۲- رکوعگه کیتگنی زمان، اپاغلریگه قره ماق.

۳- سجده ده بورون اوچیگه قره ماق.

۴- التّحیاتگه اولتیرگنیده، تیزه لری نینگ اوستیگه قره ماق.

۵- فاتحه دن کیین اوقیله دیگن آیت مقداری، بامداد و پیشین نمازلریده اوزون، آقشام نمازلریده قیسقه بولماق.

۶- امامگه اقتداء قیلگن کیشی، تکبیرنی یاشیرینچی آلماق.

۷- رکوعده برماغلرینی آچیب، تیزه نی اوستیگه قویماق.

۸- باشینی، گردنی بیلن بیرلیکده رکوعده، راست توتماق.

۹- سجده گه باریشیده اول راست، کیین چپ تیزه لرینی ییرگه قویماق.

۱۰- سجده نی، ایکی قول آره سیده قیلماق.

۱۱- سجده گه، بوروندن کیین پیشانه نی قویماق.

۱۲- نماز اثناسیده ایسنه سه، قولنی آرقه سی بیلن آغیزنی یاپماق.

۱۳- ایرککلرنینگ، سجده ده تیرسکلرینی کوتریب، بلند توتماق. عياللر قوللرینی ییرگه یاتقیزه دیلر.

۱۴- ایرککلرنینگ، سجده ده قوللرینی و ایاغلرینی قرنیدن علیحده توتماق.

۱۵- رکوع و سجده ده هر بیریده اوچ دفعه تسبیح قیله دیگنچه توخته ماق.

۱۶- سجده دن باشینی کوترگندن کیین، قوللرینی ییردن کوترماق.

۱۷- قوللرینی کوترگندن کیین، تیزه لرینی کوترماق.

۱۸- التّحیاتده قوللرینی رانلری اوستیگه قوییب، برماغلرینی قبله گه توغری راست توتماق، بوکمس لیک و هیچ بیرینی اوینه تمس لیک.

۱۹- راستیگه، چپیگه سلام بیریشیده باشینی ایلنتیرماق.

۲۰- سلام بیریشیده، شانه باشلریگه قره ماق.

نمازنینگ مکروه لری

۱- کویله ک نی کیمه ی، شانه لریگه آلیب اوقیماق.

۲- سجده گه ایگیلیشده ایته ک لرنی، پتلون (شلوار، ایشتان) پاچه لرینی کوترماق.

۳- انتاری نینگ، ایته ک لری، یینگلری شیمه لگن شکیلده، نمازگه توخته ماق.

۴- عبث، یعنی بی فایده حرکتلر قیلماق.

۵- ایش کویله گی بیلن و کتته لرنینگ یانیگه چیقه آلمه ی دیگن کویله ک بیلن اوقیماق.

۶- آغیزده قرائتگه مانع بولمه گن بیر نرسه بولدیرماق. مانع بولسه، نماز بوزیله دی.

۷- باشی آچیق نماز اوقیماق.

۸- کیچیک و کتته طهارتی سیقیشتیریشیده و باد زورله ییشیده نمازگه توخته ماق.

۹- نماز اثناسیده، سجده ییریدن تاشنی، توپراقنی قولی بیلن سوپیرماق.

۱۰- نمازگه توخته ییشیده، نماز ایچیده برماغلرنی چیتیردتماق.

١١- نمازده قولینی بیقینیگه قویماق.

١٢- باشینی و یوزینی اطرافگه اَیلنتیرماق، کوزلری بیلن اطرافگه قره ماق. سینه نی ایلنتیرگنیده نماز بوزیله دی.

١٣- تشهُدلرده ایت (کوچیك) دیک اولتیرماق.

١٤- سجده ده، ایرککلرنینگ قوللرینی ییرگه یاییشی.

١٥- انسان نینگ یوزیگه توغری و بلند سیس بیلن گپیرگنلرنینگ آرقه سیگه توغری اوقیماق.

١٦- بیریسی نینگ سلامیگه قولی بیلن، باشی بیلن جواب بیرماق.

١٧- نمازده و نماز تشقری سیده ایسنه ماق.

١٨- نمازده کوزلرنی یومماق.

١٩- امام نینگ محراب ایچیده توخته بیشی.

٢٠- امام نینگ یکه باشیگه، جماعتدن بیریم متر بلندده توخته بیشی تنزیهاً مکروه دیر.

٢١- امام نینگ یکه باشیگه، قوییده توخته بیشی هم تنزیهاً مکروه دیر.

٢٢- اونگده کی صفده بوش ییر بارلیگیده، آرقه سیده گی صفده توخته ماق و صفده ییر بولمه گنی پیتده، صف آرقه سیده یکه توخته ماق.

٢٣- اوستیده جانلی رسم بولگن کویله ک بیلن اوقیماق.

٢٤- جانلی رسم، نماز اوقیگن نینگ باشیده، اونگیده، راست و چپ حصه سیده دیوارگه چیزیلگن ویا لته گه، کاغذگه قیلینیب آسیلگن ویا قوییلگن بولسه مکروه دیر. صلیب رسمی هم جانلی رسم دی دیر.

٢٥- شعله لی علوگه توغری نماز اوقیماق.

٢٦- نمازده آیتلرنی، تسبیحلرنی قولی بیلن سنه ماق.

٢٧- باشدن ایاغگه چه، بیر پشتمالگه اوره لیب اوقیماق.

۲۸- آچیق باشیگه صله اوره ب، تیپه سی آچیق شکلیده اوقیماق.

۲۹- آغزینی و بورنینی یاپیب اوقیماق.

۳۰- بی عذر، بوغزیدن بلغم چیقرماق.

۳۱- قولنی بیر ایکی دفعه حرکت قیلدیرماق.

۳۲- نمازنینگ سنتلریدن بیرینی ترک قیلماق.

۳۳- بی ضرورت، باله سی قوچاغیده لیگیده نمازگه باشله ماق.

۳۴- قلبنی مشغول قیله دیگن، خشوعنی آله دیگن نرسه لر یانیده، مثلاً زینتلی نرسه لر قرشی سیده، اویین، ساز یانیده و آرزو قیلگنی طعام قرشی سیده اوقیماق.

۳۵- فرض اوقیشده، بی عذر دیوارگه و ستونگه تکیه قیلماق.

۳۶- رکوعگه ایگیلیشده و توریشده قوللرنی قولاق لرگه کوترماق.

۳۷- قرائتنی رکوعگه ایگیلگنده تکمیل قیلماق.

۳۸- سجده لرگه و رکوعگه، امامدن اول باشینی قویماق و کوترماق.

۳۹- نجس بولمه احتمالی بولگن ییرلرده نماز اوقیماق.

۴۰- قبرگه توغری نماز اوقیماق.

۴۱- تشهُدلرده، سنتگه موافق اولتیرمس لیک.

۴۲- ایکینچی رکعتده، بیرینچیدن اوچ آیت اوزون اوقیماق.

نماز تشقری سیده گی مکروه نرسه لر

۱- بیت الخلاده و هر ییرده طهارتنی سیندیریشده و استنجاء قیلیشده، قبله گه اونگینی و آرقه سینی بورماق.

۲- قویاشگه و آیگه قرشی طهارت سیندیرماق.

۳- میده باله لرنی قبله گه توغری توتیب طهارت سیندیرتماق، توتگن کتته گه مکروه بوله دی. بونینگ اوچون، کتته لرگه حرام بولگن نرسه نی، کیچیکلرگه قیلدیرماق، قیلدیرگنگه حرام بوله دی.

۴– قبله گه توغری بی عذر ایاغلرینی ویا بیر ایاغینی اوزه تماق.

۵– مصحفگه و دین کتابلریگه قرشی ایاغ اوزه تماق. بلندده بولسه لر، مکروه بولمه یدی.

نمازنی بوزه دیگن نرسه لر

۱– بی عذر، یوته لماق ویا بوغزینی اَییقله ماق[بوغزینی پاکله ماق].

۲– نماز اوقیگن کیشی، باشقه سی عطسه اورگنیده (**یَرْحَمُكَ الله**) دیماق.

۳– نمازنی یکه اوقیگن کیشی، باشقه طرفده جماعت ایچیده امام اوقییشیده خطا اوقیگنینی ایشیتیب، اونینگ آگاه لنتیرسه، نمازی بوزیله دی. اگر امام هم بو کیشی نینگ، آگاه لنتیریشیگه تابع بولیب اوقیسه، امام نینگ نمازی هم بوزیله دی.

۴– نماز ایچیده (**لا اله الا الله**) دیسه، اگر مقصدی جواب بولسه، نمازی بوزیله دی. اگر مقصدی بیلدیرماق بولسه، نمازی بوزیلمه یدی.

۵– عورت پیرینی آچماق.

۶– آغری ویا باشقه بیر درد سببی بیلن ییغله ماق. (جنت ویا دوزخ ذکر بولینیب، اولرنی اویلب او سبب بیلن ییغله سه بوزیلمه یدی.)

۷– قولی بیلن و تیلی بیلن سلام آلماق.

۸– قضاگه قالگن نمازلرینی مقداری بیشنی اوتمه گن بولسه، نماز اثناسیده یادیگه کیلسه.

۹– نماز ایچیده، اونده ی بیر حرکت قیلسه که، اونی کورگن کیشی نماز اوقیمه گنینی فکر قیلسه، نمازی بوزیله دی.

۱۰– نماز ایچیده، بیر نرسه ییماق و ایچماق.

۱۱– نماز ایچیده، سوز اَیتماق.

۱۲– امامیدن باشقه سی نینگ غلطینی چیقرماق.

۱۳– نماز ایچیده کولماق.

۱۴– نماز ایچیده ناله قیلماق و آه قیلماق.

هر نمازنی بوزیشنی مباح قیلگن نرسه لر

۱- بیلاننی اولدیرماق اوچون.

۲- قاچگن حیواننی اوشله ماق اوچون.

۳-گله نی بوریدن نجات بیرماق اوچون.

۴- تاشگن قزاننی نجات بیرماق اوچون.

۵- وقت نینگ ویا جماعت نینگ قاچیشیدن قورقو بولمه گنی زمان، باشقه مذهبده نمازنی بوزگن بیر نرسه دن قوتیلماق اوچون، مثلًا دِرهمدن آز نجاستنی پاکله ماق اوچون و نامحرم عیالگه تماس قیلگنینی یادیگه کیلتیرگنیده، طهارت آلماق اوچون، نمازنی بوزماق جائز بوله دی.

۶- طهارت و باد قیستیریشیدن قوتیلماق اوچون هم نماز بوزیله دی.

هر نمازنی بوزماق اوچون فرض بولگن نرسه لر

۱- یاردم دیب بقیرگن بیر کیشینی نجات بیرماق اوچون و قودوقگه توشه دیگن کُورنینگ، یانه دیگن، غرق بوله دیگن کیشینی نجات بیرماق، یانغین [علو]نی اوچیرماق اوچون.

۲- آنه، آته، بوبه و بی بی قیشقیرگنیده فرض نمازنی بوزماق واجب بولمه یدی، جائز بولسه هم، احتیاج بولمه سه بوزمه ییش کیره ک. نفل (سنتلر بیلن بیرلیکده) بولسه بوزیله دی. بولر، یاردم ایسته سه، فرضلرنی هم بوزماق لازم بوله دی.

جماعت بیلن نماز

نمازده، اینگ آز ایکی کیشیدن بیری نینگ امام بولیشی بیلن جماعت اورته گه کیله دی. بیش وقت نمازنینگ فرضلرینی جماعت بیلن اوقیماق، ایرککلرگه سنتدیر. جمعه و هییت نمازلری اوچون جماعت فرض دیر. جماعت بیلن اوقیلگن نمازلرگه کوپراغ ثواب بیریلگنی حدیث شریفلرده بیلدیریلماقده. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**جماعت بیلن اوقیلگن نمازگه، یکه اوقیلگن نمازدن ییگیرمه ییتی برابر**

اضافه ثواب بیریله دی.) ینه بویوردیلر که: (یخشی بیر طهارت آلیب، مسجدلردن بیریگه جماعت بیلن نماز اوقیماق اوچون کیتگن نینگ، اللهُ تعالی، هر قدمیگه بیر ثواب یازه دی و هر قدمیده عمل دفتریدن بیر گناه نی اوچیره دی و جنتده اونی بیر درجه بلند قیله دی).

جماعت بیلن اوقیلگن نماز، مسلمانلر آره سیده بیرلیکنی و برابرلیکنی تأمین قیله دی. محبت و رابطه نی کوپلتیره دی. جماعت ییغیلیب بیربیرلری بیلن صحبت قیله دیلر. درد و مشقتلری بولگنلر، کسللر بو سبب بیلن آسان شکلیده اورته گه چیقه دی. جماعت، مسلمانلرنینگ تک قلب، تک وجود دیک بولگنلرینی اینگ یخشی نمونه سی دیر.

کسل، فلجلی، بیر ایاغی قطع بولگن نینگ، یوره آلمه گن قریلرنینگ و کورنینگ جماعتگه کیتیشی شرط ایمس.

جماعت بیلن اوقیلگن نمازده اوزیگه اقتداء قیلینگن کیشیگه "**امام**" دییله دی. امامليک نینگ و بونگه اقتداء قیلیب جماعت بولیش نینگ شرطلری باردیر.

امامليك نینگ شرطلری

امام بولماق اوچون آلتی شرط لازمدیر. بو شرطلردن بیری بولمه گنی بیلینگن امام نینگ آرقه سیده اوقیلگن نماز قبول بولمه یدی.

۱- مسلمان بولماق. ابوبکر الصدیق و عمر الفاروق "رضی الله عنهما"نینگ خلیفه بولگنیگه ایشانمه گن، معراجگه، قبر عذابیگه ایشانمه گن امام بوله آلمه یدی.

۲- بلاغت یاشیده بولماق.

۳- عقللی بولماق. نیشه و بوناق [حافظه سینی و عقلینی اِیتیرگن] امام بوله آلمه یدی.

۴- ایرکک بولماق. عیال، ایرککلرگه امام بوله آلمه یدی.

۵- هیچ بولمه سه، فاتحهٔ شریفه بیلن، بیر آیتنی توغری اوقییه آلماق. بیر آیتنی

یاد قیلمه گن و یاد قیلسه هم، تجوید بیلن اوقییه آلمه گن، نغمه قیلگن کیشی امام بوله آلمه یدی.

۶- بی عذر بولماق. عذری بولگن، عذری بولمه گنلرگه امام بوله آلمه یدی.

امام نینگ، قرآن کریمنی تجوید بیلن اوقییشی لازمدیر. قرائتی یخشی دیماق، تجوید بیلن اوقیماق دیماقدیر. نمازنینگ شرطلریگه اهمیت بیرمه گن امام‌لرنینگ آرقه سیده نماز اوقیلمه یدی. (**صالح و فاجر آرقه سیده نماز اوقینگلر**) حدیث شریفی، مسجد امام‌لری اوچون ایمس، جمعه اوقیتگن امیرلر، والیلر اوچون دیر.

امام‌لیگه اینگ لایق کیشی، سنتنی [دین معلومات لرینی] اینگ یخشی بیلگن کیشی دیر. بونده مساوی بولگنلر بولسه، قرآن کریمنی اینگ یخشی اوقیگن امام بوله دی. بو هم مساوی بولسه، تقواسی زیاده بولگن امام بوله دی. ینه مساویلیک بولسه، یاشی ایلگری بولگن ترجیح [انتخاب] قیلینه دی.

غلام، بدوی، فاسق، کور و زنا باله سی نینگ امامتی، مکروه دیر. امام جماعتگه بیزدیره دیگن و اولرنی قیسه دیگن شکیلده نمازنی اوزیتیرمه یدی.

عیاللرنینگ یکه باشلریگه جماعت بیلن اوقییشلری مکروه دیر.

امام بیر شخص بیلن اوقییه دیگن بولسه، اونینگ راست تمانیده توخته ته دی. ایکی کیشیگه امام بوله دیگن بولسه، اونگلریگه اوته دی. ایرککلرنینگ عیالگه، باله گه اقتداء قیلیشلری جائز ایمس.

امام نینگ آرقه سیده ایرککلر صف توته دی، کیین باله لر و اولرنینگ آرقه سیده هم عیاللر صف توته دی.

امام عیاللرگه هم امامتگه نیت قیلگن بولسه، عینی نمازده بولگن بیر عیال، بیر ایرکک بیلن عینی خطده نمازگه توخته سه، ایرکک نینگ نمازی بوزیله دی. اگر امام بو عیالگه امامتی نیت قیلمه گن بولسه، یانیده توخته گنی ایرککگه ضرر بولمه یدی. لیکن عیال نینگ نمازی جائز بولمه یدی. ایاغده نماز اوقیگن نینگ، اولتیریشده

اوقیگنگه اقتداء قیلیشی جائز دیر. مقیم بولگن مسافر امامگه اقتداء قیله آله دی. فرض اوقیگن، نفل اوقیگنگه اقتداء قیله آلمه یدی. نفل اوقیگن، فرض اوقیگنگه اقتداء قیله آله دی. امامگه اقتداء قیلیب نماز اوقیگندن کیین، امام نینگ بی طهارت بولگنینی بیلگن کیشی نمازینی قیته دن اوقیدی.

رغائب، بَراءت و قدِر نمازلرینی جماعت بیلن اوقیماق مکروه دیر.

جماعت خواهله سه هم، امام نینگ فرض اوقیتیشیده قرائتنی و تسبیحلرنی سنتدن اضافه اوقییشی تحریماً مکروه دیر.

امامگه رکوعده یتیشه آلمه گن او رکعتنی امام بیلن اوقیگن بولمه یدی. امام رکوعده لیگیده کیلگن، نیت قیله دی و اباغده تکبیر کیلتیریب، نمازگه کیره دی. درحال رکوعگه ایگیلیب، امامگه اقتداء قیله دی. رکوعگه ایگیلمسدن، امام رکوعدن تورسه رکوعگه یتیشمه گن بوله دی.

امامدن اول رکوعگه ایگیلماق، سجده گه کیتماق ویا اول تورماق تحریماً مکروه دیر. فرض نمازلری اوقیلگنیده، صفلرنی بوزماق مستحب دیر.

بیر مؤمن بیش وقت نمازینی، هرکون جماعت بیلن اوقیسه، همه پیغمبرلر"علیه السلام" بیلن اوقیگن دیک ثوابگه نائل بوله دی.

جماعت بیلن اوقیلگن نمازنینگ بونچه فضیلتی، امام نینگ نمازی قبول بولگنی تقدیرده دیر.

بیر کیشی، جماعتنی بی عذر ترک قیلسه، او کیشی جنت ایسینی حس قیله آلمه یدی. جماعتنی بی عذر ترک قیلگنلر، تورت کتابده ملعون دیب وصفلنتیریلگنلر.

بیش وقت نمازنی جماعت بیلن اوقیشگه غیرت قیلیش کیره ک. قیامت کونی اللهُ تعالی حضرتلری یتی طبقه یېرلرنی، یتی طبقه آسمانلرنی، عرشنی، کُرسینی و همه مخلوقاتنی ترازونینگ بیر تمانیگه قویسه، شرطلری نظرگه آلینیب جماعت بیلن اوقیلگن بیر وقت نمازنینگ ثوابینی بییانکی تمانیگه قویسه، جماعت بیلن اوقیلگن نمازنینگ ثوابی آغیر راغ کیله دی.

امامگه اقتداء قیلیش نینگ توغری بوله آلیشی اوچون، اون شرط باردیر:

۱- نمازگه توخته بیشده، تکبیرنی اَیتمسدن آلدین، امامگه اقتداء قیلیشگه نیت اِیتماق دیر. **"اقتداء قیلدیم حاضر بولگن امامگه"** دیب قلبیدن اوتکزماق لازمدیر.

۲- امام نینگ، عياللرگه امام بولیشگه نیت قیلیشی لازمدیر. ایرککلرگه امام بولیشگه نیت قیلیشی لازم ایمس. اما نیت قیلسه، اوزی جماعت نینگ ثوابیگه هم قاووشه دی.

۳- جماعت نینگ پاشنه سی، امام پاشنه سی نینگ آرقه سیده بولیشی کیره ک.

۴- امام بیلن جماعت عینی فرض نمازنی اوقییشی لازمدیر.

۵- امام بیلن جماعت آره سیده عیال صفی بولمه ییشی لازمدیر.

۶- امام بیلن جماعت آره سیده قایق اوته دیگنچه دریا و موتر اوته دیگنچه یول بولمه ییشی لازمدیر.

۷- امام ویا جماعتدن بیرینی کوریشگه ویا سیسینی ایشیتیشگه امکان بیرگن درچه سی بولمه گن دیوار آره ده بولمه ییشی کیره ک.

۸- امام حیوان اوستیده، جماعت ییرده ویا بونینگ برعکسی بولمه ییشی کیره ک.

۹- امام بیلن جماعت یاپیشیغ بولمه گن ایکی کیمه ده بولمه ییشی لازمدیر.

۱۰- باشقه مذهبده گی امامگه اقتداء قیلگن جماعت نینگ نمازلرینی صحیح بولیشی اوچون ایکی روایت باردیر: بیرینچی قَولگه کوره، جماعت نینگ اوز مذهبلریگه کوره نمازنی بوزگن بیر نرسه نینگ، امامده بولگنینی بیلمه ییشی لازمدیر. ایکینچی قولگه کوره، اوز مذهبیگه کوره نمازی صحیح بولگن امامگه، باشقه مذهبده بولگنلر هم اقتداء قیله آله دی. بو قولگه کوره قاپلمه و تولغیسی بولگن امامگه اقتداء قیلماق جائز بوله دی.

جماعت بیر کیشی بولسه، امام نینگ راست یانیده خطیده توخته یدی. چپ

تمانیده توخته بیشی مکروه دیر. آرقه سیده توخته بیشی هم مکروه بوله دی. اياغی نینگ پاشنه سی، امام نینگ پاشنه سیدن ایلگری بولمه سه، نمازی صحیح بوله دی. ایکی ویا کوپراغ کیشی بولسه امام نینگ آرقه سیده توخته یدی.

امام بیلن بیرلیکده، یکه اوقییه دیگن دیک اوقیله دی. لیکن، اياغده لیگیده امام ایچیدن اوقیسه هم، بلند سیس بیلن اوقیسه هم، جماعت بیر نرسه اوقیمه یدی. [شافعی مذهبیده، امام بیلن بیرلیکده جماعت هم سیس چیقرمسدن فاتحه اوقیدی.] یکه، بیرینچی رکعتده (**سبحانكَ**) اوقیدی. امام، بلند سیس بیلن فاتحه [اَلْحَمْد]نی خلاص قیلگنیده جماعت جوده آهسته (**آمین**) دییه دی. بونی بلند سیس بیلن اَیتمه بیش کیره ک. رکوعدن توریشده امام (**سمِع اللّهُ لِمن حمِده**) دیگنیده، جماعت یکه (**ربّنا لك الحمد**) دییه دی. کیین ایگیلیشده (**اللّهُ اکبر**) دیب، امام بیلن بیرلیکده جماعت هم سجده گه یاته دی. رکوعده، سجده لرده و اولتیریشده یکه اوقییه دیگن دیک جماعت هم اوقیدی.

وتر واجب نمازی، رمضانده جماعت بیلن اوقیله دی. باشقه زمانلرده یکه اوقیله دی.

مسبوق نینگ نمازی

امامگه اقتداء قیلگنلر تورت خیل دیر. بولر، (**مُدرِك**)، (**مُقتَدی**)، (**مسبُوق**) و (**لاحِق**) دیر.

مدرک، افتتاح تکبیرینی امام بیلن بیرلیکده آلگنگه دییله دی.

مقتدی، افتتاح تکبیریگه بیتیشه آلمه گنگه دییله دی.

مسبوق، امامگه بیرینچی رکعتده بیتیشه آلمه گنگه دییله دی.

لاحق، افتتاح تکبیرینی امام بیلن برابر آلگن، اما کیین، اوزیده طهارتینی سیندیرگن بیر حال اورته گه کیلگنیدن، طهارت آلیب، ینه امامگه اقتداء قیلگنگه دییله دی. بو کیشی، ینه اولدن بولگنی دیک، بی قرائت، رکوع و سجده تسبیحلرینی اَیتیب نمازینی اوقیدی. او کیشی، اگر دنیا کلامی ایتمه گن بولسه، امام

نینگ آرقه سیده دی دیر. لیکن، مسجددن چیقگندن کیین، یقین بیر ییرده طهارتینی آلیشی کیره ک. زیرا، کوپ ایلگریگه کیتسه نمازی بوزیله دی هم دییلدی.

مسبوق، یعنی امامگه بیرینچی رکعتده ییتیشه آلمه گن بیر کیشی، امام ایکی طرفگه هم سلام بیرگندن کیین، ایاغگه توریب ییتیشه آلمه گنی رکعتلرنی تکمیل قیله دی.

قرائتلرنی بیرینچی، کیین ایکینچی، کیین اوچینچی رکعت اوقییه یاتگن دیک اوقیدی. اولتیریشنی بولسه تورتینچی، اوچینچی و ایکینچی رکعت قطاری بیلن، یعنی آخردن باشله گن شکیلده قیله دی. مثلاً؛ خفتن نینگ آخرگی رکعتیگه ییتیشگن کیشی، امام سلام بیرگندن کیین توریب، بیرینچی و ایکینچی رکعتده فاتحه و سوره اوقیدی. بیرینچی رکعتده اولتیره دی. ایکینچیده اولتیرمه یدی.

بیش نرسه نی امام قیلمه سه، جماعت هم قیلمه یدی:

۱- امام قنوت اوقیمه سه جماعت هم اوقیمه یدی.

۲- امام هییت نمازلریده گی تکبیرلرنی قیلمه سه، جماعت هم قیلمه یدی.

۳- امام، تورت رکعتلی نمازنینگ ایکینچی رکعتیده اولتیرمه سه، جماعت هم اولتیرمه یدی.

۴- امام سجده آیتینی اوقیب، سجده قیلمه سه جماعت هم قیلمه یدی.

۵- امام سجدهٔ سهو قیلمه سه جماعت هم قیلمه یدی.

تورت نرسه نی امام قیلسه، جماعت قیلمه یدی:

۱- امام ایکیدن کوپ سجده قیلسه، جماعت قیلمه یدی.

۲- امام هییت تکبیرینی، بیر رکعتده اوچدن کوپ قیلسه، جماعت قیلمه یدی.

۳- امام جنازه نمازیده، تورتدن کوپ تکبیر آلسه جماعت آلمه یدی.

۴- امام بیشینچی رکعتگه تورسه، جماعت تورمه یدی، امامگه منتظر بوله دی، برابر سلام بیره دیلر.

اون نرسه نی امام قیلمه سه، جماعت قیله دی:

١- افتتاح تکبیریده قُول کوترماق.

٢- سُبحانك اوقیماق.

٣- رکوعگه ایگیلیشده، تکبیر کیلتیرماق.

۴- رکوعده تسبیح اوقیماق.

۵- سجده لرگه یاتیب، توریشده تکبیر اَیتماق.

۶- سجده لرده تسبیح اوقیماق.

٧- سمع اللهُ دیمه سه، ربنا لك الحمد دیماق.

٨- التّحیاتُنی آخریگه چه اوقیماق.

٩- نماز آخریده سلام بیرماق.

١٠- قربان هییتیده، ییگیرمه اوچ فرضدن کیین سلام بیرگنیده [هیچ بیر نرسه اوقیمسدن درحال]، تکبیر اوقیماق. بو ییگیرمه اوچ تکبیرگه، تشریق تکبیرلری دییله دی. ١٠٨. نچی صحیفه گه قره نگلر!

افتتاح تکبیری نینگ فضیلتلری

بیر کیشی، افتتاح تکبیرینی امام بیلن برابر آلسه، خزان کونلریده، درختلرنینگ برگلری، شمال تورگنیده نیمه شکیلده توکیلسه، او کیشی نینگ گناهلری هم او شکیلده توکیله دی.

بیرکون، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نماز اوقییشلریده، بیر کیشی بامداد نمازیده، افتتاح تکبیریگه ییتیشه آلمه دی. بیر غلام آزاد قیلدی. اوندن کیین کیلیب رسولَ الله"صلّی الله علیه وسلّم" گه سوره دی:"یا رسولَ الله! من بوگون، افتتاح تکبیریگه ییتیشه آلمه دیم. بیر غلام آزاد قیلدیم. آیا افتتاح تکبیری نینگ ثوابیگه نائل بوله آلدیم می؟" رسولُ الله"صلّی الله علیه وسلّم"، ابو بکر صدیق "رضی الله عنه" گه، (**سن نیمه دیسن، بو افتتاح تکبیری نینگ باره سیده؟**) دیب سوره دیلر. ابو بکر

صدیق "رضی الله عنه" بویوردیلر که، (یا رسول الله! قیرق تیوه گه مالک بولسم، قیرقینینگ هم یوکی جواهر بولسه، جمله سینی غریبلرگه تصدّق قیلسم، ینه امام بیلن برابر آلینگن افتتاح تکبیری نینگ ثوابیگه نائل بوله آلمیمن).

اوندن کیین، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم"، **(یا عمر! سن نیمه دیسن، بو افتتاح تکبیری نینگ باره سیده؟)** دیگنلریده، حضرت عمر "رضی الله عنه"، (یا رسول الله! مکه و مدینه آره سی توله تیوه م بولسه و بولرنینگ یوکلری جواهر بولسه، جمله سینی غریبلرگه تصدّق قیلسم، ینه امام بیلن برابر آلینگن افتتاح تکبیری نینگ ثوابیگه نائل بوله آلمیمن) دیدیلر.

اوندن کیین، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم"، **(یا عثمان! سن نیمه دیسن، بو افتتاح تکبیری باره سیده؟)** دیگنلریده، حضرت عثمان ذی النُورین "رضی الله عنه" (یا رسول الله! کیچه ایکی رکعت نماز اوقیسم، هر بیریده، قرآن عظیم الشاننی ختم ایله سم، ینه امام بیلن برابر آلینگن افتتاح تکبیری نینگ ثوابیگه نائل بوله آلمیمن) دیدیلر.

اوندن کیین، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" حضرتلری، **(یا علی! سن نیمه دیسن، بو افتتاح تکبیری باره سیده؟)** دیگنلریده، حضرت علی "کرم الله وجهه": (یا رسولَ الله! مغرب و مشرق آره سی کُفار بیلن توله بولسه، ربیم منگه قوت بیرسه، جمله سی بیلن حرب قیلسم، ینه امام بیلن آلینگن افتتاح تکبیری نینگ ثوابیگه نائل بوله آلمیمن) دیدیلر.

اوندن کیین، رسولُ الله "صلّی الله علیه وسلّم" حضرتلری: **(ای منیم اُمت و اصحابیم! ییتی طبقه ییرلر و ییتی طبقه آسمانلر کاغذ بولسه و دریالر مرکب بولسه و همه درختلر قلم بولسه و همه فرشته لر کاتب بولسه لر و قیامتگه چه یازسه لر، ینه امام بیلن آلینگن افتتاح تکبیری نینگ ثوابینی یازه آلمه یدی لر)** دیب بویوردیلر.

منقبه: قصرگه توزه لگن مسجد

امام اعظم ابو حنیفه نینگ طلبه سی امام ابو یوسف "رحمة الله علیه"، هارون

رشید زمانیده قاضی ایدی. بیرکون هارون رشید نینگ یانیده لیگیده، بیر کیشی بیریسیدن دعواگر بولدی. هارون رشید نینگ وزیری هم، من شاهدیم دیدی. امام ابو یوسف وزیرنینگ شاهدلیگینی قبول قیلمه دی. خلیفه، نیمه اوچون وزیرنینگ شاهدلیگینی قبول قیلمه ی سیز، دیدی. امام، بیرکون اونگه ایش بویرگندینگیز. او هم سیزگه، من سیزنینگ نوکرینگیز، غلامینگیزمن دیگن ایدی. اگر توغری اَیتگن بولسه، غلام نینگ شاهدلیگی مقبول ایمس. یلغان ایتگن بولسه، یلغانچی نینگ شاهدلیگی هم قولاق سالینمه یدی بویوردی. خلیفه، من شاهدلیک قیلسم، قبول قیله سیز می؟ دیدی. یوق، قیلمیمن بویوردی. نیمه اوچون؟ دیدی. سن نمازنی جماعت بیلن اوقیمه ی سن، بویوردی. من مسلمانلر نینگ ایشلری بیلن مشغولمن دیدی. امام، خالقگه طاعت نینگ بولگنی ییرده، مخلوقگه اطاعت قیلینمه یدی بویوردی. خلیفه، توغری ایته سیز دیدی و قصریده مسجد توزه لیشینی امر قیلدی. مؤذن و امام تعین قیلیندی و اوندن کیین نمازنی همیشه جماعت بیلن اوقیدی.

جمعه نمازی

اللّهُ تعالی جمعه کونینی مسلمانلرگه مخصوص قیلگن. جمعه کونی پیشین وقتیده، جمعه نمازینی اوقیماق، اللّهُ تعالی نینگ امریدیر.

اللّهُ تعالی، جمعه سوره سی آخریده گی آیت کریمه ده مآلاً بویوردی که، (**ای ایمان کیلتیرماق بیلن مشرف بولگن بنده لریم! جمعه کونی، پیشین أذانی ایتیلگنی وقت خطبه قولاق سالماق و جمعه نمازی اوقیماق اوچون مسجدگه یوگیرینگلر! آلیش و ساتیشنی قوییینگلر! جمعه نمازی و خطبه، سیزگه باشقه ایشلرینگیزدن فایده لی راغ دیر. جمعه نمازینی اوقیگندن کیین، مسجددن چیقر، دنیا ایشلرینگیزنی قیلماق اوچون چاشه آله سیزلر. اللّهُ تعالی دن رزق توقع قیلیب ایشلرسیزلر. اللّهُ تعالی نی کوپ یاد قیلینگلر که، قوتیله آله سیزلر!**)

نمازدن کیین، خواهله گن ایشیگه کیتیب ایشلر، خواهله گن مسجدده قالیب

نماز اوقیماق بیلن، قرآن کریم و دعا بیلن مشغول بولر. جمعه نمازی وقتی کیرگنده، آلیش ـ ساتیش گناه دیر.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" تورلی حدیث شریفلریده بویوردیلر که: (**بیر مسلمان، جمعه کونی غسل طهارتی آلیب، جمعه نمازیگه کیتسه، بیر هفته لیک گناهلری عفو بوله دی و هر قدمی اوچون ثواب بیریله دی.**)

(**جمعه نمازنی اوقیمه گنلرنینگ قلبلرینی اللهُ تعالی مُهرله یدی. غافل بوله دیلر**).

(**کونلرنینگ اینگ قیمتلیسی جمعه دیر. جمعه کونی، هییت کونلریدن و عاشوره کونیدن ارزشلی راغ دیر. جمعه، دنیاده و جنتده مؤمنلرنینگ هییتی دیر**).

(**بیر کیشی، مانع بولمه گنیده، اوچ جمعه نمازی اوقیمه سه، اللهُ تعالی، قلبینی مُهرله یدی. یعنی یخشیلیک قیلمس بوله دی**).

(**جمعه نمازیدن کیین بیر لحظه باردیر که، مؤمن نینگ او لحظه ده قیلگنی دعا رد بولمه یدی**).

(**جمعه نمازیدن کیین، یبتی دفعه اخلاص**[قُلْ هُوَاللّهُ أَحَدٌ] و **مُعوذتین**[فلق و ناس سوره سی] **اوقیگننی اللهُ تعالی، بیر هفته حادثه دن، بلادن و یامان ایشلردن اسره یدی**).

شنبه کونلری یهودیلرگه، یکشنبه کونلری نصاراگه [مسیحیلرگه] **بیریلگنی دیک، جمعه کونی هم مسلمانلرگه بیریلدی. بوگون، مسلمانلرگه خیر، برکت، یخشیلیک باردیر**).

جمعه کونی قیلینگن عبادتلرگه، باشقه کونده قیلینگنلرنینگ، اینگ آز ایکی برابری ثواب بیریله دی. جمعه کونی ایشلنگن گناه لر هم ایکی برابر یازیله دی.

جمعه کونی، ارواحلر ییغیله دی و بیربیرلری بیلن تانیشه دیلر. قبرلر زیارت قیلینه دی. بو کونده قبرعذابی توختته تیله دی. بعضی عالملرگه کوره، مؤمن نینگ عذابی کیین باشله مه یدی. کافرنینگ، جمعه و رمضانده قیلینمس لیک اوزره، قیامتگه چه طول تارته دی. بوگون و کیچه سیده وفات قیلگن مؤمنلر، قبر عذابی کورمه یدی.

دوزخ، جمعه کونی کوپ ایسیغ بولمه یدی. آدم علیه السلام، جمعه کونی یره تیلدی. جمعه کونی جنتدن چیقریلدی. جنتده کیلر، اللهُ تعالی نی جمعه کونلری کوره دیلر.

جمعه نمازی نینگ فرضلری

جمعه کونی اون آلتی رکعت نماز اوقیله دی. بونینگ ایکی رکعتینی اوقیماق فرض دیر. پیشین نمازیدن هم قوتلی فرض دیر. جمعه نمازی فرض بولماق اوچون ایکی تورلی شرطی باردیر:

۱- ادا شرطلری.

۲- وُجوب شرطلری.

ادا شرطلریدن بیری نقصان بولسه نماز قبول بولمه یدی. وجوب شرطلری بولمه سه قبول بوله دی.

ادا، یعنی جمعه نمازی نینگ صحیح بولیشی اوچون شرطلری ییتی دیر:

۱- نمازنی شهرده اوقیماق (شهر: جماعتی اینگ کتته مسجدگه سیغمه گن ییر دیماق.)

۲- دولت رئیسی نینگ ویا والی نینگ اجازه سی بیلن اوقیماق. بولرنینگ تعین قیلگنی خطیب، اوز ییریگه باشقه سینی وکیل قیله آله دی.

۳- پیشین نمازی نینگ وقتیده اوقیماق.

۴- وقت ایچیده خطبه اوقیماق. [عالملر، جمعه خطبه سینی اوقیماق، نمازگه توخته ییشده (**اللهُ اکبر**) دیماق دی دیر دیدی.

یعنی ایکی خطبه نی هم، یکه عربی اوقیماق لازمدیر. خطیب، ایچیدن اعوذُ اوقیب، کیین بلند سیس بیلن، حمد و ثنا و کلمهٔ شهادت، صلاةُ سلام اوقیدی. کیین، ثوابگه، عذابگه سبب بولگن نرسه لرنی یادگه کیلتیره دی و آیت کریمه اوقیدی. اولتیریب توره دی. ایکینچی خطبه نی اوقیب، وعظ ییریگه، مؤمنلرگه دعا قیله دی. تورت خلیفه نینگ اسمینی ایتیشی مستحب دیر. خطبه گه دنیا سوزی اره لشتیرماق حرام دیر. خطبه نی، نُطق و کنفرانس شکلیگه سوقمه ییش کیره ک.

خطبه نی قیسقه اوقیماق سنت دیر. اوزون اوقیماق مکروه دیر.]

٥- خطبه نی نمازدن اول اوقیماق.

٦- جمعه نمازینی جماعت بیلن اوقیماق.

٧- مسجد دروازه لرینی همه گه آچیق توتماق.

جمعه نمازی نینگ وجوب شرطلری توقیزدیر:

١- شهرده، قصبه [شهرچه]ده اولتیرماق. مسافرلرگه فرض ایمس.

٢- صحتلی بولماق، کسلگه، کسل نی قوییه آلمه گن باقیچیگه و قریلرگه فرض ایمس.

٣- حُر [آزاد] بولماق.

٤- ایرکک بولماق. عیاللرگه فرض ایمس.

٥- عاقل و بالغ بولماق. یعنی (**مُکلف**) بولماق.

٦- کور بولمس لیک. یولده آلیب بارگن بولسه هم، کورگه فرض ایمس.

٧- یورییه آلماق دیر. نقل وسایطی بولسه هم فلجگه، بی اایاغگه فرض ایمس.

٨- بندی قیلینگن بولمس لیک و دشمن قورقیسی، حکومتدن، ظالمدن قورقیسی بولمس لیک.

٩- کوپ یامغیر، قار، طوفان، لای و سووغ بولمس لیک.

جمعه نمازی قنده ی اوقیله دی؟

جمعه کونی، پیشین أذانی اَیتیلگنیده، اون آلتی رکعت جمعه نمازی اوقیله دی. بولر قطاری بیلن شونده ی دیر:

١- اول، جمعه نمازی نینگ تورت رکعت لیک "**بیرینچی سنتی**" اوقیله دی. بو سنت، پیشین نمازی نینگ بیرینچی سنت دیک اوقیله دی. بونگه "نیت اِیتدیم، الله رضاسی اوچون، جمعه نمازی نینگ بیرینچی سنتینی اوقیشگه، یوزیم قبله گه" دیب نیت قیلینه دی.

۲- کیین، مسجد ایچیده ایکینچی أذان و خطبه اوقیله دی.

۳- خطبه اوقیلگندن کیین، اقامه اَیتیلیب، جماعت بیلن جمعه نمازی نینگ ایکی رکعت لیک **"فرضی"** اوقیله دی.

۴- جمعه نمازی نینگ فرضی اوقیلگندن کیین، تورت رکعت لیک **"آخرگی سنتی"** اوقیله دی. بونینگ اوقیلیشی پیشین نمازی نینگ بیرینچی سنتی دی دیر.

۵- بوندن کیین، **"گردنیمگه فرض بولگن اوقییه آلمه گنیم آخرگی پیشین نمازی نینگ فرضینی اوقیشگه" دیب نیت قیلیب**، **"آخر ظُهر"** نمازی اوقیله دی. تورت رکعت لیک بو نمازی نینگ اوقیلیشی پیشین نمازی نینگ فرضینی نینگ اوقیلیشی دی دیر.

۶- کیین هم، ایکی رکعت **"وقت نینگ سنتی"** اوقیله دی. اوقیلیشی، بامداد نمازی نینگ سنتی نینگ اوقیلیشی دی دیر.

۷- بوندن کیین، آیةَ الکُرسی و تسبیحلر اوقیلیب، دعا قیلینه دی.

جمعه کونی نینگ سنت و آدابی:

۱- جمعه نی پنجشنبه کونیدن استقبال قیلماق.

۲- جمعه کونی غسل طهارتی آلماق.

۳- باشنی تراش قیلماق. سقال نینگ بیر توتم دن [یعنی آووچ ایچی تورت برماغ آلگن دن]اضافه سینی و تیرناغلرنی قیرقماق. پاک کویله ک کییماق.

۴- جمعه نمازیگه ممکن بولگنیچه وقت کیتماق.

۵- اونگ صفگه اوتماق اوچون، جماعت نینگ شانه لریدن آشمه ییش کیره ک.

۶- مسجدده نماز اوقیگن نینگ اونگیدن اوتمس لیک.

۷- خطیب منبرگه چیقگندن کیین هیچ بیر نرسه ایتمس لیک، گپیرگنگه اشارت بیلن هم جواب بیرمس لیک و أذاننی تکرار قیلمس لیک.

۸- جمعه نمازیدن کیین فاتحه، کافرون، اخلاص، فلق و ناس سوره لرینی ییتی

دفعه اوقیماق.

۹- عصرگه چه مسجدده قالیب، عبادت قیلماق.

۱۰- اهل سنت عالملری نینگ کتابلریدن اَیتیب بیرگن عالملرنینگ درسیده، وعظیده بولینماق.

۱۱- جمعه کونینی، همیشه عبادت بیلن اوتکزماق.

۱۲- جمعه کونی، صلوات شریفه کیلتیرماق.

۱۳- قرآن کریم اوقیماق. (**کهف**) سوره سینی اوقیش کیره ک.

۱۴- صدقه بیرماق.

۱۵- آنه-آته نی ویا قبرلرینی زیارت قیلماق.

۱۶- اوی نینگ طعاملرینی مُول و شیرینی بیشیرماق.

۱۷- کوپ نماز اوقیماق. قضاگه قالگن نمازی بولگنلر، قضا نمازی اوقییشی کیره ک.

هییت نمازلری

شوال آیی نینگ بیرینچی کونی فِطر، یعنی رمضان هییتی نینگ، ذی الحجه نینگ اونینچی کونی بولسه، قربان هییتی نینگ بیرینچی کونلری دیر. بو ایکی کونده، قویاش چیقگندن و کراهت وقتی چیقگندن کیین، ایکی رکعت هییت نمازی اوقیماق، ایرککلرگه واجب دیر.

هییت نمازلری نینگ شرطلری، جمعه نمازی نینگ شرطلری دی دیر. لیکن، بورده خطبه سنت دیر و نمازدن کیین اوقیله دی.

رمضان هییتیده نمازدن اول شیرینی [خرما ویا قند] ییماق، غسل قیلماق، مسواک استعمال قیلماق، اینگ یخشی کویله ک لرنی کییماق، فطره نی نمازدن اول بیرماق، یولده آهسته آهسته تکبیر اوقیماق مستحب دیر.

قربان هییتی نمازیدن اول بیر نرسه ییمس لیک، نمازدن کیین اول قربان گوشتی

ییماق، نمازگه کیتیشیده بلند سیس بیلن، عذری بولگن آهسته آهسته تکبیر کیلتیرماق مستحب دیر.

هییت نمازلری ایکی رکعت دیر. جماعت بیلن اوقیله دی، یکه اوقیلمه یدی.

هییت نمازی قنده ی اوقیله دی؟

۱- اول" نیت اِیتدیم واجب بولگن هییت نمازینی اوقیشگه، اقتداء قیلدیم حاضر بولگن امامگه" دیب نیت اِیتیب، نمازگه توخته له دی. کیین "**سُبحانكَ**" اوقیله دی.

۲- سبحانك دن کیین قوللر اوچ دفعه تکبیر بیلن بیرلیکده قولاقلرگه کوتریلیب، بیرینچی و ایکینچی سیده ایکی یانگه قویبریله دی. اوچینچی سیده، کیندیک تگیگه باغلنه دی. امام اول فاتحه، کیین بیر سوره اوقیدی و بیرلیکده رکوعگه ایگیلینه دی.

۳- ایکینچی رکعتده، امام اول فاتحه و بیر سوره اوقیدی. کیین ایکی قول اوچ دفعه تکبیر کیلتیریب کوتریله دی. اوچینچیده هم یانلرگه قویبریله دی. تورتینچی تکبیرده قوللرنی قولاقلرگه کوترمه ی، رکوعگه ایگیلینه دی. قیسقه چه: **ایکی دفعه قویبر، بیر باغله، اوچ دفعه قویبر، بیر ایگیل!** دیب یاد قیلینه دی.

تشریق تکبیرلری:

قربان هییتی نینگ عرفه سی کونی، بامداد نمازیدن، تورتینچی کونی عصر نمازیگه چه، حاجیلرنینگ و حجگه کیتمه گنلرنینگ، ایرکک، عیال همه نینگ، جماعت بیلن اوقیسین، یکه اوقیسین، فرض نمازیدن کیین سلام بیرر بیرمس، بیر دفعه "**تشریق تکبیری**"نی اوقیبیشی واجب دیر.

جنازه نمازیدن کیین اوقیلمه یدی. مسجددن چیقگندن کیین ویا گپیرگندن کیین، اوقیماق لازم ایمس.

امام تکبیرنی یادیدن چیقرسه، جماعت ترک قیلمه یدی. ایرککلر بلند سیس

بیلن اوقییه آله دی. عیاللر آهسته اَیته دی.

تشریق تکبیری:

"اَللّٰهُ اَکْبَرُ اَللّٰهُ اَکْبَرُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَکْبَرُ اَللّٰهُ اَکْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ".

اولیمگه تیارلیک

اولیمنی یادگه کیلتیرماق، اینگ کتته نصیحت دیر. هر ایمان صاحبی کیشی نینگ، اولیمنی کوپ یادیگه کیلتیریشی سنت دیر. اولیمنی کوپ یادگه کیلتیرماق، امرلرگه تابع بولیشگه و گناه لردن پرهیز قیلیشگه سبب بوله دی. حرام ایشلشگه جسارتنی آزه لتیره دی. سیوگیلی پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: **(لذتلرنی ییقیتگن، ساعت تیریلرگه خاتمه بیرگن اولیمنی، کوپ یادینگیزگه کیلتیرینگیز!)**. دین بویوکلریدن بعضیسی هرکون بیردفعه یادگه کیلتیریشنی عادت قیلگن ایدی. اولیاءنینگ بویوکلریدن محمد بهاودین بخاری "قدّس سرّه" هرکون ییگیرمه دفعه، اوزینی اولگن، قبرگه قوییلگن اویلر ایدی.

طول امل، کوپ یششنی خواهله ماق دیر. عبادت قیلماق، دینگه خذمت قیلماق اوچون کوپ یششنی خواهله ماق، طول امل ایمس. طول امل صاحبلری، عبادتلرنی وقتیده قیله آلمه یدی لر. توبه قیلیشنی ترک قیله دیلر. قلبلری قتیغ بوله دی. اولیمنی یادگه کیلتیرمه یدی لر. وعظ و نصیحتلردن عبرت آلمه یدی لر.

طول امل صاحبی، همیشه دنیا مالیگه و منصبیگه قاووشماق اوچون عمرینی صرف قیله دی. آخرتنی یاددن چیقره دی. یکه ذوق و صفاسینی اویله یدی.

حدیث شریفلرده بویوریلدی که:

(اولمسدن آلدین اولینگیز. حسابگه تارتیلمسدن آلدین اوزینگیزنی حسابگه تارتینگیز!)

(اولیمدن کیین بوله دیگن نرسه لرنی، سیزنینگ بیلگنینگیز دیک، حیوانلر هم بیلسه لردی، ییماق اوچون سیمیز حیوان تاپه آلمس ایدینگیز).

(کیچه کوندوز اولیمنی یادیگه کیلتیرگن کیشی، قیامت کونی شهیدلر یانیده بوله دی).

طول امل نینگ سببلری؛ دنیا ذوقلریگه توشکین بولماق، اولیمنی یاددن چیقرماق و صحتیگه، جوانلیگی گه الدنماق دیر. طول امل کسل لیگیدن قوتیلماق اوچون، بو سببلرنی یوق قیلماق لازمدیر. اولیم نینگ هر لحظه کیله آلیشینی اویله ش کیره ک. طول امل صاحبی بولیش نینگ ضررلرینی و اولیمنی یادگه کیلتیریش نینگ فایده لرینی اورگنیش کیره ک. حدیث شریفده بویوریلدی که:

(اولیمنی کوپ یادگه کیلتیرینگلر. اونی یادگه کیلتیرماق، انساننی گناه ایشله ماقدن اسره یدی و آخرتده ضررلی بولگن نرسه لردن پرهیز قیلیشگه سبب بوله دی).

اولیم نیمه دیر؟

اولیم، یوق بولماق دیماق ایمس. اولیم، روح نینگ بدنگه بولگن باغلیلیگی نینگ توگه شی دیر. روح نینگ، بدندن ایریلیشی دیر. اولیم، انسان نینگ بیر حالدن، باشقه بیر حالگه تبدیل بولیشی دیر. بیر اویدن، بیر اویگه کوچ قیلیشی دی دیر. عمر بن عبدالعزیز حضرتلری بویوردی که، (سیزلر، فقط ابدیت، ابدی لیک اوچون یره تیلدینگیز. لیکن بیر اویدن، بیر اویگه کوچ قیله سیزلر). اولیم، مؤمنگه هدیه دیر، نعمت دیر. گناهی بولگنلرگه مصیبت دیر. انسان اولیمنی خواهله مه یدی. حال بو که اولیم، فتنه دن خیرلی دیر. انسان یششنی یخشی کوره دی. حال بو که، اولیم، اونگه خیرلی دیر. صالح بولگن مؤمن، اولیم بیلن دنیانینگ اذیت و آرغین لیگیدن قوتیله دی. ظالملرنینگ اولیمی بیلن مملکتلر و بنده لر راحتگه قاووشه دی. بیر ظالم نینگ اولیمیده، ایتیلگن قدیم بیر بیت شونده ی دیر:

نه اوزی اِیتدی راحت، نه عالَمگه بیردی حضور،

ییقیلدی کیتدی جهاندن، چیده سین اهل قبور.

مؤمن نینگ روحی نینگ بدندن ایریلیشی، بندی نینگ زنداندن قوتیلیشی دی دیر. مؤمن اولگندن کیین، بو دنیاگه پس کیلماق خواهله مه یدی. اما شهیدلر،

دنیاگه پس کیلیب ینه شهید بولماق خواهله یدی. اولیم، هر مسلمان اوچون هدیه دیر. بیر آدم نینگ دینینی، یکه قبری اسره یدی. قبرده گی حیات بولسه، یا جنت باغچه لریده بولماق ویا هم، دوزخ چوقورلریده بولماق دی دیر.

اولیم حقدیر

اولیمدن قوتیلماق، ممکن می؟ البته ایمس. هیچ کیم نینگ بیر ثانیه هم یششگه قولیده امکانی یوقدیر. اجلی کیلگن اوله دی. بو وقت، کوز آچیب یومگنگه چه اوتگن بیر لحظه دیر. قرآن کریمده بیر آیت کریمه ده مآلاً، (**اجللری کیلگنی زمان، اونی بیر ساعت ایلگری و کینگه آلالمه یدی لر**) بویوریلگن.

اللهُ تعالی بیر کیشی نینگ اولیمینی قییرده تقدیر قیلگن بولسه، او کیشی مالینی، مُلکینی، اولادینی تشلب او ییرده وفات قیله دی.

اللهُ تعالی، بیزنینگ کونده قنچه نفس آلیب بیرگنیمیزنی بیله دی. اونینگ بیلمه گنی بیر نرسه یوقدیر. ایمان کیلتیریب، حیاتیمیز عبادت بیلن اوتگن بولسه، آخری سعادت بوله دی. اللهُ تعالی عزرائیل "علیه السلام" گه بویوره دی که: (**دوستلریم نینگ جانینی آسان آل، دشمنلریم نینگ جانینی قیین آل!**). ایمان صاحبلریگه، بو نه بویوک مژده دیر. ایماندن محروم قالگنلر اوچون هم، نه بویوک فلاکت دیر.

جنازه نمازی

بیر مؤمن نینگ وفات قیلگنینی، خبر آلگن ایرککلرگه، ایرکک بولمه سه، عیال لرگه جنازه نمازی فرض کفایه دیر. جنازه نمازی، الله اوچون نماز و اولگن کیشی اوچون دعا دیر. اهمیت بیرمه گن نینگ ایمانی کیته دی.

جنازه نمازی نینگ شرطلری

۱- میت مسلمان بولیشی کیره ک.

۲- یوییلگن بولیشی کیره ک. یوییلمسدن کومیلگن، اوستیگه توپراق چیپیلمه گن بولسه، چیقریلیب یوییله دی، کیین نمازی اوقیله دی. جنازه نینگ و امام نینگ

بولگنیییرنینگ پاک بولیشی لازمدیر.

٣- جنازه نینگ ویا بدن نینگ یرمیسی بیلن، باشی نینگ ویا بی باش یریمدن اضافه بدن نینگ، امام نینگ اونگیده بولیشی لازمدیر.

۴- جنازه، ییرده ویا ییرگه یقین، قوللر بیلن اوشلنگن ویا تاش اوستیگه قوییلگن بولیشی کیره ک. جنازه نینگ باشی، امام نینگ راستیگه، ایاغی چپیگه کیله دی. برعکس قویماق گناه دیر.

۵- جنازه امام نینگ اونگیده حاضر بولیشی کیره ک.

۶- جنازه نینگ و امام نینگ عورت محلی یاپیغ بولیشی کیره ک.

جنازه نمازی نینگ فرضلری

١- تورت دفعه تکبیر کیلتیرماق دیر.

٢- ایاغده اوقیماق دیر.

جنازه نمازی نینگ سنتلری

١- سُبحانك اوقیماق،

٢- صلَوات اوقیماق،

٣- اوزیگه و میتگه و همه مسلمانلرگه عفو و مغفرت اوچون بیلدیریلگن دعالردن بیلگنینی اوقیماق.

جنازه نمازی، مسجد ایچکرسیده اوقیلمه یدی.

جانلی شکیلده توغیلگندن کیین اولگن باله نینگ اسمی قوییله دی، یوییله دی، کفنلنه دی، نمازی اوقیله دی.

جنازه تاشیله دیگنی زمان، تابوت نینگ تورت قولیدن اوشلنه دی. اول جنازه نینگ باش طرفی راست شانه گه، کیین ایاغ طرفی راست شانه گه، کیین، باش طرفی چپ شانه گه، کیین ایاغ طرفی چپ شانه گه قوییلماق صورتی بیلن هر بیریده اون اون قدم تاشیله دی. قبرگه باریلگنی زمان جنازه شانه لردن ییرگه توشیریلمسدن

اولتیریلمه یدی. دفن قیلینیشیده ایشی بولمه گنلر اولتیره دیلر.

جنازه نمازی قنده ی اوقیله دی؟

جنازه نمازی نینگ تورت تکبیریدن هر بیری، بیر رکعت دی دیر. تورت تکبیرنینگ یکه بیرینچی سیده قوللر قولاق لرگه کوتریله دی. کیین کی اوچ تکبیرده قوللر کوتریلمه یدی.

۱- بیرینچی تکبیر آلینیب، ایکی قول باغلنگنیده (**سُبحانكَ**) اوقیله دی و اوقیشده (**وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ**) هم دییله دی. فاتحه[اَلْحَمْد] اوقیلمه یدی.

۲- ایکینچی تکبیردن کیین، تشهدگه اولتیریشده اوقیلگن (صلوات)لر، یعنی (**اَللّهم صَلِّ**) و (**بارِك**) دعالری اوقیله دی.

۳- اوچینچی تکبیردن کیین، جنازه دعاسی اوقیله دی. [جنازه دعاسی بیریگه "**ربنا آتنا**. . . " ویا یکه "**اَللّهُمَّ اغفِرلَه**" دیماق ویا هم دعا نیتی بیلن (**فاتحه شریفه**)نی اوقیماق هم بوله دی.]

۴- تورتینچی تکبیردن کیین، درحال راست و کیین چپگه سلام بیریله دی. سلام بیریشده، جنازه گه و جماعتگه نیت قیلینه دی.

امام یکه تورت تکبیرنی و ایکی شانه گه سلامنی، بلند سیس بیلن ایته دی، بییانکی لرینی ایچیدن اوقیدی.

جنازه نمازی، اوقیلگندن کیین، تابوت نینگ یانیده دعا قیلماق جائز ایمس. مکروه بوله دی.

تراویح نمازی

تراویح نمازی ایرکک و عیاللر اوچون سنت دیر. رمضان شریف نینگ هر کیچه سیده اوقیله دی. جماعت بیلن اوقیلیشی سنت کفایه دیر. وقتی خفتن نمازیدن کیین و وتر واجبدن اول دیر. وتر واجبدن کیین هم اوقییه آلینه دی. مثلاً، تراویح نمازی نینگ بیر قسمیگه بیتیشیب، امام بیلن وتر نمازینی اوقیگن کیشی، تراویح نمازیدن،

بیتیشیب اوقییه آلمه گنی رکعتلرنی، وتر واجبدن کیین اوقیدی.

اوقیلمه گن تراویح نمازی نینگ قضاسی اوقیلمه یدی. قضاسی اوقیلسه، نفل بوله دی. تراویح بولمه یدی.

تراویح نمازی ییگیرمه رکعت دیر.

تراویح قنده ی اوقیله دی؟

وتر نمازی، یکه رمضان آییده جماعت بیلن اوقیله دی. تراویح نمازینی ایکی ایکی رکعت بولماق اوزره، اون سلام بیلن و هر تورت رکعت آخریده توخته ب تسبیح قیلیب اوقیماق مستحب دیر. قضا قرضی بولگن، بوش زمانلریده، بیش وقت نینگ سنتلری و تراویح ییریگه هم قضا اوقیب، بیر لحظه اول، قضالرنی خلاص قیلیب، کیین بو نمازلرنی اوقیشگه باشله شی کیره ک.

تراویح نمازی مسجدده جماعت بیلن اوقیلگنیده، باشقه لری اویده اوقییه آله دی. گناه بولمه یدی. اما مسجدده گی جماعت ثوابیدن محروم قاله دی. اویده، بیر ویا بیر نیچه کیشی بیلن جماعت بیلن اوقیسه، یکه اوقیماقدن ییگیرمه بیتی برابر اضافه ثواب آله دی. هر افتتاح تکبیریده نیت قیلماق یخشیراغ دیر. خفتننی جماعت بیلن اوقیمه گنلر، تراویحنی جماعت بیلن اوقییه آلمه یدی. خفتننی جماعت بیلن اوقیمه گن بیر کیشی، فرضنی یکه اوقیب، کیین تراویحنی جماعت بیلن اوقییه آله دی.

بیشینچی بولیم

سفرده نماز

حنفی مذهبیده بولگن بیر کیشی، اونبیش کوندن آز قالماق نیتی بیلن بیر یوز تورت کیلومتر و اوزاق راغ بیر ییرگه کیتسه مسافر بوله دی.

سفری ویا مسافر بولماق دیماق، یولگه چیقگن کیشی دیماقدیر. مسافر، تورت رکعتلی فرض نمازلرنی ایکی رکعت اوقیدی. مقیم امامگه اقتداء قیلسه، ینه تورت رکعت اوقیدی. مسافر، امام بولسه، ایکینچی رکعت نینگ آخریده سلام بیره دی. کیین اونگه اقتداء قیلگن جماعت، نمازلرینی تکمیل قیلماق اوچون هر بیری ایکی رکعت علاوه اوقیدیلر.

مسافر بولگن بیر کیشی، مسی اوستیگه اوچ کون، اوچ کیچه مسح قیله آله دی. روزه سینی آچه آله دی. یولگه چیقگن کیشی راحت بولسه روزه سینی آچمه ییشی یخشیراغ دیر. قربانلیک قیلیشی واجب بولمه یدی. جمعه نمازی هم مسافر بولگنگه فرض ایمس.

نماز وقتی نینگ آخریده سفرگه چیقگن کیشی بو نمازنی اوقیمه گن بولسه، ایکی رکعت اوقیدی. اما وقت نینگ آخریده و طنیگه کیلگن، بو وقت نینگ نمازینی اوقیمه گن بولسه تورت رکعت اوقیدی.

(**نعمة الاسلام**)ده دییه دی که: نفل نمازلرنی ایاغده اوقیشگه کوچی ییتگنیده، اولتیریب اوقیماق، هر زمان و هر ییرده جائز دیر. اولتیریب اوقیيشیده، رکوع اوچون بدنی بیلن ایگیله دی. سجده اوچون، باشینی ییرگه قویه دی. لیکن، عذری بولمه گنیده نفل لرنی اولتیریب اوقیگنگه، ایاغده اوقیگن نینگ یرمیچه ثواب بیریله دی. بیش وقت نمازنینگ سنتلری و تراویح نمازی هم، نفل نمازی دیر. یولده، یعنی شهر، قشلاق تشقری سیده، نفل نمازلرنی حیوان اوستیده اوقیماق جائز دیر. قبله گه ایلنماق و رکوع و سجده قیلماق لازم ایمس. اشاره بیلن اوقیدی. یعنی، رکوع اوچون، بدنی بیلن آزگینه ایگیله دی. سجده اوچون، بوندن کوپراغ ایگیله دی. حیوان اوستیده کوپ نجاست بارلیگی، نمازگه مانع ایمس. ییرده نفل اوقیيشیده چرچه گن نینگ، عصاگه، انسانگه، دیوارگه تکیه قیلیب

اوقییشی، جائز بوله دی. اوزی یوریيشیده نماز اوقیماق صحیح ایمس.

فرض و واجب نمازلرنی، ضرورت بولمه گینچه، حیوان اوستیده اوقیماق جائز ایمس. لیکن، عذر بیلن اوقییه آله دی. ضرورت بولگن عذرلر: مالی نینگ، جانی نینگ، حیوان نینگ خطرده بولیشی، توشگنیده حیوان نینگ ویا حیوانده گی ویا یانیده گی مالی نینگ اوغیرلنیشی، وحشی حیوان، دشمن، ییرده لای بولیشی، یامغیر بولیشی، کسل نینگ توشیشیده و مینیشیده، یخشی بولیشی نینگ کیچیکیشی ویا کسل لیگی نینگ شدید بولیشی، رفیقلری نینگ منتظر بولمه ی، خطرده قالیشی، توشگندن کیین، حیوانگه بی یاردمچی مینه آلمس لیک. ممکن بولسه، حیواننی قبله گه توغری توخته تیب اوقیدی. ممکن بولمه سه، حرکت جهتلریده اوقیدی. حیوان اوستیده گی محمیل [کَجَوه] دییلگن صندوق دیک نرسه لرنینگ ایچیده اوقیماق هم، بونده ی دیر. حیوان توختـه تیلیب، محمیل نینگ تگیگه پایه قوییلسه، (**سریر**)، یعنی میز، کت دیک بولیب، ییرده اوقیماق دیماقدیر. قبله گه توغری ایاغده اوقیماق لازم بوله دی. توشه آله گن کیشی، فرضلرنی محمیلده اوقییه آلمه یدی.

کیمه ده نماز اوقیماق، جعفر طیار حضرتلری حبشستانگه کیتیشلریده، رسول الله"صلّی الله علیه وسلّم" نینگ اولرگه اورگتگنلری دیک، شونده ی دیر: حرکت قیلگن کیمه ده، عذری بولمسدن فرض و واجب هم اوقیله دی. کیمه ده جماعت بیلن اوقیله آله دی. حرکت قیلگن کیمه ده هم، اشاره بیلن اوقیماق جائز بولمه ی، رکوع و سجده قیله دی. قبله گه ایلنیشی هم لازمدیر. نمازگه باشله ییشیده قبله گه توغری توختـه یدی. کیمه ایلنگینچه، اوزی قبله گه ایلنه دی. کیمه ده نجاستدن طهارت هم لازمدیر. امام اعظم ابوحنیفه گه کوره، کیتگن کیمه ده فرضلرنی هم، بی عذرلیک پیتیده، ییرده اولتیریب اوقیماق جائز بوله دی.

دینگیز اورته سیده تیمیرلنگن کیمه، کوپ تیرونه یاتگن بولسه، کیتگن کیمه دی دیر. آز تیرونه یاتگن بولسه، ساحلده توختـه گن کیمه دی دیر. ساحلده توختـه گن

کیمه ده فرضلر اولتیریب اوقیلمه یدی. ساحلگه چیقماق ممکن بولسه، ایاغده اوقیماق هم صحیح بوله ی، قوروقلیک گه چیقیب اوقیماق لازمدیر. مالی، جانی ویا کیمه نینگ حرکت قیلماق خطری بار بولسه، کیمه ده ایاغده اوقییشی جائز بوله دی.

(ابن عابدین) دییه دی که: (ایکی دیگیرلی بولیب هم، حیوانگه باغلنمسدن ییرده هموار توخته آلمه گن ارابه ده، توخته ییشده هم، کیتیشده هم، نماز اوقیماق، حیوان اوستیده اوقیماق دی دیر. تورت دیگیرلی ارابه، توخته ییشده سریر، میز دی دیر. حرکت اثناسیده بولسه، حیوان اوچون یوقاریده یازیلگن عذرلر بیلن، ایچیده فرض اوقیله آله دی و ارابه نی توخته تیب قبله گه توغری اوقیدی. توخته ته آلمه سه، کیتگن کیمه ده گی دیک اوقیدی). حرکت اثناسیده قبله گه ایلنه آلمه گن، شافعی مذهبینی تقلید قیلیب، ایکی نمازنی جمع قیله دی. بونگه هم امکان بولمه سه، قبله گه ایلنیشی ساقط بوله دی. چوکیده، کووچده اولتیریب، اشاره بیلن نماز اوقیماق، هیچ کیمگه جائز ایمس. سرویسده، طیاره ده نماز اوقیماق، ارابه ده اوقیماق دی دیر.

فرضلرنی و واجبلرنی، سفرده ضرورت بولمه گینچه حیوان اوستیده اوقیمه ییش کیره ک. وسایطلرنی توخته تیب، قبله گه توغری و ایاغده اوقیش کیره ک. بونینگ اوچون وسایطگه مینمسدن کیره کلی تدبیرلرنی اولدن آلیش کیره ک.

مسافر، کشتیده و ریلده، فرض نمازگه، قبله گه توغری توخته ب، سجده ییرینی یانیگه قطب نما قوییشی کیره ک. کِشتی و ریل ایلنگینچه، اوزی قبله گه ایلنیشی کیره ک. سینه سی قبله دن ایریلسه، نمازی بوزیله دی. سرویسده، ریلده، موجلی دینگیزده قبله گه ایلنه آلمه گنلر نینگ فرض نمازلری جائز بولمه ییشی دن، بولر یولده بولگنلری مدت ایچیده شافعی مذهبینی تقلید قیلیب، پیشین بیلن عصرنی و آقشام بیلن خفتننی، جمع قیله آله دی. یعنی سفرده بولگنیده بو ایکی نمازنی بیربیری آرقه سیگه اوقیدی. چونکه، شافعی مذهبیده ٨٠ کیلو متردن زیاده طول تارتگن سفرده، عصرنی پیشین نمازی وقتیده و خفتننی آقشام نمازی وقتیده تقدیم قیلیب اوقیماق، ویا هم

پیشیننی عصر وقتیگه و آقشامنی، خفتن نمازی وقتیگه تأخیر قیلیب، ایکی نمازنی بیر آره ده اوقیماق جائز دیر. بونینگ اوچون، حنفی مذهبیده بولگن کیشی، یولده قبله گه ایلنه آلمه سه، یولگه چیقگندن کیین، کوندوز بیر ییرده توخته گنی زمان، پیشین وقتیده پیشیننی اوقیگنیده درحال عصرنی هم اوقییشی کیره ک، کیچه توخته لگنی زمان، خفتن وقتیده آقشامنی و کیین خفتننی بیر آره ده اوقیش کیره ک و بو تورت نمازگه نیت قیلیشده (**شافعی مذهبینی تقلید اِیتیب ادا قیلیاپمن**) دیب نیت قیلیش کیره ک، یعنی قلبیدن اوتکزیشی کیره ک. یولگه چیقمسدن ویا سفر خلاص بولگندن کیین، ایکی وقت نینگ نمازی بیرلیکده اوقیلمه یدی.

کسل لیکده نماز

طهارتنی سیندیرگن نرسه نینگ بدندن چیقیشی، دواملی بولسه، (**عُذر**) دییله دی. ادرار، ایچ کیتتی، باد قاچیرماق، بورون قانه شی و یاره دن قان، سریغ سو آقیشی، آغریدن، شیش سببی بیلن کوز یاشی آقیشی، بیر نماز وقتی ایچیده، دواملی بولگنیده، بو کیشی و استحاضه قانی آقگن عیال، عذر صاحبی بوله دیلر. تیقماق بیلن، دوا بیلن ویا نمازنی اولتیریب ویا اشاره بیلن اوقیب، بولرنی توخته تیشلری لازمدیر. ادرار قاچیرگن ایرکک، ادرار یولیگه ارپه چه نباتی پخته سوقه دی. فیلته، آز بولگن ادرارنی ایمیب، تشقری تامیشیگه مانع بوله دی. بو سبب بیلن، طهارت سینمه یدی. ادرار قیلیشده، فیلته اوزلیگیدن تشقری چیقه دی، کیته دی. ادرار کوپ قاچه یاتگن بولسه، اضافه سی فیلته دن اوتیب، تشقری سیزه دی و طهارتی سینه دی. سیزگن ادرار نینگ نیکرنی کیرلتمه بیشی لازمدیر. عیاللر، اونگلریگه دایما (کورسوف) دییلگن بیز [لته] قوییشی کیره ک. آقیشنی توختته آلمه سه لر، هر نماز وقتیده طهارت آلیب، نمازنی او شکیلده اوقیدی. عذر صاحبی بولگن کیشی بیر طهارت بیلن، وقتی چیقگنگه چه فرض، قضا و نفل اوقییه آله دیلر. قرآن کریمنی توته آله دیلر. نماز وقتی چیقگنیده، طهارتی سینه دی. وقت چیقمسدن آلدین هم، عذر بولگن نرسه دن

باشقه بیر سبب بیلن طهارتی ینه سینه دی. مثلاً، بورون تیشیکلری نینگ بیریدن قان کیلیشیده طهارت آلیب، کیین بییانکی تیشیکدن هم قان آقیشگه باشله سه، طهارتی سینه دی. عذر صاحبی بولماق اوچون، طهارتنی سیندیرگن نرسه نینگ، بیر نماز وقتیده دواملی آقیشی لازمدیر. طهارت آلیب، او وقت نینگ فرضینی اوقییه دیگنچه بیر زمانده آقمه سه، عذر صاحبی بوله یدی. مالکی نینگ بیر قَولیگه کوره، بیر تامچی آقگنیده، عذر صاحبی بوله دی. بیر کیشی عذر صاحبی بولگنیده، کیین کی نماز وقتلریده، بیر دفعه، بیر تامچی کیلگنیده، عذر صاحبی بولیشی، او وقتلرده هم دوام قیله دی. بیر نماز وقتیده هیچ کیلمه سه، عذر صاحبی بولماق خلاص بوله دی. عذرگه سبب بولگن نجاست، کویله ک گه دِرهم مقداریدن کوپ یوقیشگنیده، ینه یوقیشیشیگه مانع بولماق ممکن بولسه، یوقیشگن ییرنی یوماق لازم بوله دی.

غسل طهارتی آلگنیده، کسل بولماقدن ویا کسل لیگی نینگ شدید بولیشیدن ویا طول تارتیشیدن قورقگن، تیمم آله دی. بو قورقو، اوز تجربه لری بیلن ویا مسلمان، عادل طبیب نینگ [دوکتور نینگ] اَیتیشی بیلن بیلینگن بوله دی. فسقی، گناه ایشله شی تیل لرگه توشمه گن طبیب نینگ سوزی هم قبول قیلینه دی. سووغ بولیب، قالینه دیگن ییر، سونی ایسیته دیگن نرسه، شهرده حمام پولی بولمه ییشی، کسل لیگه سبب بوله آله دی. حنفیده، بیر تیمم بیلن، خواهله گنیچه فرض اوقییه آله دی. شافعیده و مالکیده، هر فرض نماز اوچون ینگیدن تیمم آله دی.

طهارت اعضاسی نینگ یرمیده یاره بولگن تیمم آله دی. یاره یریمدن آزیده بولسه، سالمینی یوییب، یاره نی مسح قیله دی. غسلده، همه بدن بیر عضو حساب بولگنی اوچون، همه بدن نینگ یرمیسی یاره بولسه تیمم آله دی. یاره لی ییر، یریمدن آز بولسه، سالمینی یوییب یاره لرنی مسح قیله دی. یاره گه مسح ضرر بیرسه، پانسمانگه مسح قیله دی. بونگه هم ضرر بیرسه، مسحنی ترک قیله دی. طهارتده و غسلده، باشگه مسح ضرر بیرسه، باشنی مسح قیلمه یدی. قولی چولا غ [اگزما،

یاره] بولیب، سو استعمال قیله آلمه گن تیمم آله دی. یوزینی، قوللرینی بیرگه، [گچلی، توپراقلی، تاشلی دیوارگه] سورته دی. قوللری و ایاغلری قطع بولگن نینگ یوزی هم یاره بولسه، نمازنی بی طهارت اوقیدی. طهارت آلدیره دیگن کیشی تاپه آلمه گن، تیمم آله دی. باله سی، غلامی، مُزد بیلن توتگنی کیشی، یاردمگه مجبور دیرلر. باشقه لریدن هم یاردم ایسته یدی. لیکن، اولر یاردمگه مجبور ایمس. خاتین و ایر هم بیربیرلریگه طهارت آلدیریشگه مجبور ایمسلر.

قان آلدیریب، سُلوک یاپیشتیریب، یاره، چیپقان شکیلده، استخوانی سینیب ویا یاره لنیب پانسمان [پخته، گاز داکه سی اوستیگه یاره باندی، مرهم] قویگن، او بیرینی سووغ، ایسیغ سو بیلن یوییشگه ویا مسح قیلیشگه قادر بوله آلمه سه، طهارتده و غسلده، بولرنینگ بیرمدن کوپی اوستیگه بیر دفعه مسح قیله دی. پانسماننی ایشماق ضرر بیرسه، تگیده گی سالم بیرلر یوییلمه یدی. پانسمان آره لریده کوریلگن سالم تیری قسملری مسح قیلینه دی. پانسماننی طهارتلی حالده اوره ماق لازم ایمس. مسح دن کیین، پانسمان تبدیل قیلینسه، اوستیگه باشقه سی هم اوره لسه، ینگی سیگه مسح لازم بولمه یدی.

ایاغده توخته آلمه گن ویا ایاغده توخته گنیده، کسل لیگی نینگ طول تارتیشینی کوپ گمان قیلگن کسل، نمازینی اولتیریب اوقییب، رکوع اوچون بدنینی آزگینه ایگه دی. کیین تیک توخته ب، کیین بیرگه ایکی دفعه سجده قیله دی. آسانیگه کیلگنی دیک اولتیره دی. تیزه چوکیشی، چهار زانو قوریشی، اهتبا قیلیشی، یعنی غلیظ گوشتلرینی اوستیگه اولتیریب قوللرینی تیزه لری نینگ اطرافیگه حلقه قیلیشی جائز دیر. باش، تیزه، کوز آغریسی کسل لیک حساب بوله دی. دشمنگه کوریلماق قورقیسی هم، عُذر دیر. ایاغده روزه سی، طهارتی بوزیلگن هم اولتیریب اوقیدی. بیر نرسه گه تکیه قیلیب ایاغده توخته آلگن تکیه قیلیب اوقیدی. ایاغده کوپ توخته آلمه گن، افتتاح تکبیرینی ایاغده آلیب، آغری حاصل بولگنیده، اولتیریب دوام قیله دی.

ییرگه سجده قیلماقدن عاجز بولگن، اایاغده اوقیب، رکوع و سجده اوچون اولتیریب اشاره قیله دی. اولتیریب رکوع اوچون آزگینه، سجده اوچون کوپراغ ایگیله دی. بدنینی ایگه آلمه گن، باشینی ایگه دی. بیر نرسه اوستیگه سجده قیلیشی لازم ایمس. بیر نرسه اوستیگه سجده قیلسه، سجده اوچون، رکوعدن کوپ ایگیلگن بولسه، نمازی صحیح بولسه هم، مکروه دیر. تکیه قیلیب اولتیرماق ممکن لیگیده، یاتیب اشاره جائز بوله یدی. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، بیر کسلنی زیارت قیلدیلر. بونینگ قولی بیلن یاستیقنی کوتریب، اوستیگه سجده قیلگنینی کورگنلریده، یاستیقنی آلدیلر. کسل، اوتین کوتریب بونینگ اوستیگه سجده قیلدی. اوتیننی هم آلدیلر و (**اگر کوچینگ ییتسه، ییرگه سجده قیل! ییرگه ایگیله آلمه سنگ، یوزینگه بیر نرسه کوتریب، بونینگ اوستیگه سجده قیلمه! اشاره قیلیب اوقی و سجده ده، رکوعدن کوپراغ ایگیل!**) بویوردیلر. (**بحرالرائق**)ده بیلدیریلگنی اوزره، آلعمران سوره سی نینگ بیر یوز توقسن بیرینچی آیت کریمه سیده مآلاً، (**نمازنی، کوچی ییتگن اایاغده اوقیدی. عاجز بولگن اولتیریب اوقیدی. بوندن هم عاجز بولگن یاتیب اوقیدی**) بویریلماقده دیر. عِمران بن حُصین کسل بولگنیده، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بونگه، (**اایاغده اوقی! کوچینگ ییتمه سه، اولتیریب اوقی!بونگه هم قدرتینگ بولمه سه، یان ویا بیل اوستی یاتیب اوقی!**) بویوردیلر. کوریله دی که، اایاغده توخته آلمه گن کسل، اولتیریب اوقیدی. اولتیره آلمه گن، یاتیب اوقیدی. چوکیده، کووچده اوقیشگه اجازه بیریلمه گن. کسل نینگ و سرویسده، طیاره ده کیتگن نینگ، کووچده، چوکیده اوقییشی اسلامیتگه موافق ایمس. جماعتگه کیتگنیده اایاغده اوقییه آلمه گن، اوییده اایاغده اوقیدی. ییگیرمه نرسه دن بیری نینگ بولیشی، جماعتگه کیتمس لیک اوچون عذر بوله دی. یامغیر، قتیغ ایسیغ و سووغ، جانیگه ویا مالیگه هجوم قیله دیگن دشمن قورقیسی، رفیقلری نینگ کیتیب یولده یکه قالماقدن قورقماق، هوا نینگ کوپ قرانغیلیک بولیشی، غریب قرضدار نینگ اوشلنیب بندی بولیناماقدن قورقیشی، کور بولماق، یوریبه آلمه یدیگن

فلجی بولیشی، بیر اياغی قیرقیلگن بولماق، کسل، شل بولماق، لای، یوره آلمس لیک، یوره آلمه گن قری، نادر تاپیلگن فقه درسینی قاچیرماق، یخشی کورگنی طعامنی قاچیرماق قورقیسی، سفرگه حرکت حالیده بولماق، بیریگه قوییه دیگن کیشی تاپیلمه گن کسل باقوچی، کیچه قتیغ شمال، بیتِ الخلاگه کیتماق اوچون سیقیشماق. کسل لیگی نینگ شدید بولیشیدن ویا طول تارتیشیدن قورقگن کسل و کسلی بی باقیم قاله دیگن کسل باقوچی و کوپ قری لیکدن یوریيشی قیین بولماق، جمعه نمازیگه کیتمس لیک اوچون عذر دیر. جماعتگه یوریب کیتیب کیلماق، وسایطگه مینیب کیتماقدن افضل دیر. مسجدده چوکیده، کووچده اولتیریب، اشاره بیلن اوقیماق جائز ایمس. اسلامیت نینگ بیلدیریلمه گنی شکیلده عبادت قیلماق **(بدعت)** بوله دی. بدعت ایشلش نینگ کتته گناه بولگنی فقه کتابلریده یازیلگن.

بیر نرسه گه تکیه قیلیب اولتیره آلمه گن کسل، بیل اوستی یاتیب، بیل اوستی یاته آلمه سه، راست یانیگه یاتیب باشی بیلن اشاره قیله دی. قبله گه ایلنه آلمه گن، آسانیگه کیلگن طرفگه توغری اوقیدی. بیل اوستی یاتگن نینگ باشی تگیگه بیر نرسه قوییلیب، یوزی قبله گه توغری قیلینه دی. تیزه لرینی تیک قیلیشی یخشی بوله دی. باشی بیلن اشاره قیله آلمه گن نینگ نمازنی قضاگه قوییشی جائز بوله دی. نماز آره سیده کسل بولگن، کوچی یيتگنی شکیلده دوام قیله دی. بیرده اولتیریب اوقیگن کسل نمازده یخشی بولسه، اياغده اوقیب دوام قیله دی. عقلی، شعوری کیتگن، نماز اوقیمه یدی. بیش وقت اوتمسدن یخشی بولسه، بیش وقت نینگ قضاسینی اوقیدی. آلتی نماز اوتسه، هیچ قضاسینی اوقیمه یدی.

اشاره بیلن هم بولسه، اوقیلمه گن نمازنینگ عجله[تیز] قضاسینی اوقیماق فرض دیر. قضاسینی اوقیمسدن اولیم حالیگه کیلسه، اوقییه آلمه گنی نمازلر نینگ اسقاطی اوچون، قویگنی مالدن فدیه بیریلیشینی وصیت قیلماق واجب بوله دی. وصیت قیلمه سه، ولیسی نینگ، حتی بیگانه نینگ اوز مالیدن اسقاط قیلیشی جائز بوله دی دییلگن.

قضا نمازلری

نماز، بدن بیلن قیلینگن بیر عبادت بولگنیدن، باشقه سی بیریگه اوقیله آلمه یدی. همه نینگ اوزی نینگ اوقیبشی لازمدیر. نمازلرنی وقتیده اوقیشگه "**ادا**" دییله دی. قیسی بیر زمانده ینه اوقیشگه "**اعاده**" دییله دی. مثلاً مکروه شکیلده اوقیلگن نمازنینگ وقتی چیقمسدن، بونگه امکان بولمه سه، هر زمان اعاده سی واجب دیر. فرض و واجب بولگن نمازنی، وقتی اوتگندن کیین اوقیشگه "**قضا**" قیلماق دییله دی. بیر کونلیک بیش وقت فرضنی و وتر نمازینی اوقیشده و قضا اوقیشده، ترتیب صاحبی بولماق فرض دیر. یعنی، نماز اوقیشده، قطارلرینی نظرگه آلماق لازمدیر. بیشدن کوپ قضاسی بولمه گنگه (**ترتیب صاحبی**) دییله دی. جمعه فرضینی، اوکون نینگ پیشین نمازی وقتیده اوقیماق لازمدیر. بامداد نمازیگه اویغانه آلمه گن، خطبه اوقیلیشده هم یادیگه کیلسه، درحال بونینگ قضاسینی اوقییشی کیره ک. [ترتیب صاحبی بولگنگه] بیر نمازنی اوقیمه گینچه اوندن کیین کی بیش نمازنی اوقیماق جائز بولمه یدی. حدیث شریفده، (**بیر نمازنی اویقوده اوتکزگن ویا یاددن چیقرگن کیشی، کیین کی نمازنی جماعت بیلن اوقییشیده یادیگه کیلسه، امام بیلن نمازنی خلاص قیلیب، کیین اول گی نمازی نینگ قضاسینی اوقیسین! بوندن کیین، امام بیلن اوقیگنینی ینه اوقیسین!**) بویوریلدی.

فرض نینگ، قضاسینی اوقیماق فرض دیر. واجب نینگ قضاسینی اوقیماق واجب دیر. سنت نینگ قضاسینی اوقیماق، امر بولینمه دی. حنفی مذهبی نینگ عالملری سوز بیرلیگی بیلن بیلدیره دیلر که؛ (سنت نمازلری نینگ یکه وقتیده اوقیلیشلری امر بولیندی. وقتیده اوقیلمه گن سنت نمازلر، انسان نینگ گردنیده قرض قالمه یدی. بونینگ اوچون، وقتیدن کیین قضاسینی اوقییشلری امر بولینمه دی. بامداد نینگ سنتی، واجبگه یقین بولگنی اوچون، اوکون پیشیندن اول فرضی بیلن قضاسی اوقیله دی. بامداد سنتی پیشیندن کیین، باشقه سنتلر نینگ بولسه، هیچ بیر زمان

قضاسی اوقیلمه یدی. قضاسی اوقیلسه، سنت ثوابی حاصل بولمه یدی. نفل اوقیلگن بوله دی.) (**ابن عابدین**)ده و (**ترغیب الصلاة**) ١۶٢. نچی صحیفه لریده دییه دی که، (سنتلرنی، بی عذر اولتیریب اوقیماق جائز دیر. هیچ اوقیمس لیک گناه دیر. فرضلرنی عذر بیلن اولتیریب اوقیماق جائز دیر).

فرض نمازلرنی بیلیب و بی عذر بیر شکیلده ترک قیلماق کتته گناه دیر. وقتیده اوقیلمه گن بونده ی نمازلر نینگ قضاسینی اوقیماق لازمدیر. فرض و واجب بولگن بیر نمازنی قصداً قضاگه قوییه آلماق اوچون، ایکی عذر باردیر: بیری دشمن قرشی سیده بولماق دیر. ایکینچیسی، سفرده بولگن، یعنی، اوچ کونلیک یول کیتیشگه نیتی بولمه سه هم، یولده بولگن کیشی نینگ اوغریدن، وحشی حیواندن، سیلدن، طوفاندن قورقیشی دیر. بولر اولتیریب و قیسی بیر طرفگه ایلنیب ویا حیوان اوستیده اشاره بیلن هم اوقییه آلمه گنی زمان، قضاگه قوییه آله دی. بو ایکی سبب بیلن فرضلرنی قضاگه قویماق، اویقو و یاددن چیقرماق سببی بیلن وقتینی اوتکزماق گناه بولمه یدی. (**اشباح**) شرحیده، (غرق بولماق اوزره بولگننی و اوخششلرینی نجات بیرماق اوچون نمازنی وقتیدن کیین اوقیماق هم صحیح دیر) دییه دی. لیکن، عذر خلاص بولگنیده، درحال قضاسینی اوقییشی فرض بوله دی. حرام بولگن اوچ وقتدن باشقه، بوش وقتلریده اوقیماق شرطی بیلن، باله چقه سی نینگ رزقینی قولگه کیلتیره دیگنچه کیچیکتیرماق جائز بوله دی. کوپراغ کیچیکتیرسه، گناه گه کیریشگه باشله یدی. هکذا سیوگیلی پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، خندق محاربه سی [اوریشی] نینگ شدیدلیگیدن اوقیمه گنلری تورت نمازنی درحال او کیچه، اصحاب کرام "رضی الله عنهم" یاره لی و کوپ آرغین بولگنلری حالده، جماعت بیلن اوقیدیلر. سیوگیلی پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که؛ (**ایکی فرض نمازنی بیر آره گه کیلتیرماق کتته گناه لردن دیر**). یعنی، بیر نمازنی وقتیده اوقیمه ی، وقتیدن کیین اوقیماق اینگ کتته گناه دیر. بیر حدیث شریفده بویوریلدی که، (**بیر نمازنی وقتی**

چیقگندن کیین اوقیگن کیشینی، اللهُ تعالی سکسن حقبه دوزخده قویه دی.) بیر حقبه، سکسن آخرت ییلی دیر و آخرت نینگ بیر کونی، دنیا نینگ بیر مینگ ییلیچه دیر. بیر وقت نمازنی، وقتیدن کیین اوقیش نینگ جزاسی بو بولسه، هیچ اوقیمه گن نینگ جزاسینی اویله ش کیره ک.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**نماز دین نینگ ستونی دیر. نماز اوقیگن، دینینی راستله گن بوله دی. نمازنی اوقیمه گن، دینینی ییقیتگن بوله دی.**) بیر حدیث شریفده بویوردیلر که، (**قیامت کونی، ایماندن کیین بیرینچی سوال نمازدن بوله دی.**) اللهُ تعالی بویوره دی که، (**ای بنده م! نماز حسابی نینگ تگیدن توررسن قوتیلیش سنینگ دیر. بییانکی حسابلرنی آسان قیله من**). عنکبوت سوره سی، قیرق بیشینچی آیتیده، مآلاً (**بی قصور اوقیلگن بیر نماز، انساننی یامان، زشت ایشلرنی ایشله ماقدن اسره یدی**) بویوریلماقده. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**انسان نینگ ربیگه اینگ یقین بولگنی زمان نماز اوقیگنی زمان دیر**).

بیر مسلمان نینگ قیسی بیر نمازنی وقتیده اوقیمه ییشی ایکی تورلی بوله دی: ۱- عذر بیلن اوقیمه ییشی. ۲- نمازنی وظیفه بیلگنی، اهمیت بیرگنی حالده تنبل لیک بیلن ترک قیلیشی دیر.

فرض نمازنی عذری بولمسدن، وقتی اوتگندن کیین اوقیماق، یعنی قضاگه قویماق حرام دیر، کتته گناه دیر. بو گناه، قضاسینی اوقیگنیده عفو بولمه یدی. قضاسینی اوقیگنیده، یکه نمازنی اوقیمس لیک گناهی عفو بوله دی. بیر کیشی نمازلری نینگ قضاسینی اوقیمه گینچه، یکه توبه بیلن عفو بولمه یدی. قضاسینی اوقیگندن کیین توبه قیلسه، عفو بولیشی امید قیلینه دی. توبه قیلیشیده اوقییه آلمه گنی نمازلری نینگ قضاسینی اوقییشی لازمدیر. قضاسینی اوقیشگه کوچی بارلیگیده، قضاسینی اوقیمه سه، بونینگ یانیده کتته بیر گناه هم ایشله گن بوله دی. بو کتته گناه، هر نماز اوقییه دیگنچه [٦ دقیقه] بوش زمان اوتگنیده، بیر اول گی عذاب

زمانیچه کوپلماقده دیر. چونکه نمازنی، بوش زمانلرده درحال قضاسینی اوقیماق هم فرض دیر. قضا اوقیشگه اهمیت بیرمه گن ابدی یانه دی. (**عُمدة الاسلام**) و (**جامعُ الفتاوی**)ده دییه دی که، (دشمن قرشی سیده، بیر فرض نمازنی اوقیماق ممکن لیگیده، ترک قیلماق، ییتی یوز کتته گناه ایشله گن دیک گناه دیر.) قضانی کیچیکتیریش نینگ گناهی، وقتیده اوقیمس لیک گناهیدن کوپراغ دیر. بیر نمازنینگ اول قضاسینی اوقیشگه نیت قیلیب، بیر قضا اوقیگنیده، بو گناه لرنینگ همه سی عفو بوله دی.

ایضاح: (سنتلر بییریگه قضا اوقیله دی می؟)

عبدالقادر گیلانی حضرتلری (**فُتوحُ الغیب**) کتابیده دییه دی که: مؤمن نینگ اینگ اول فرضلرنی قیلیشی لازمدیر. فرضلر خلاص بولگندن کیین، سنتلرنی قیله دی. اوندن کیین نفللر بیلن مشغول بوله دی. فرض قرضی بارلیگیده، سنت بیلن مشغول بولماق احمقلیک دیر. فرض قرضی بولگن نینگ سنتلری قبول بولمه یدی. علي ابن ابی طالب "رضی الله عنه" بیلدیره دیلر: رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که: (**گردنیده فرض قرضی بولگن کیشی، قضاسینی اوقیمسدن نفل اوقیسه، بوش ییرگه زحمت تارتگن بوله دی. بو کیشی، قضاسینی ایفا قیلمه گینچه، اللهُ تعالی، اونینگ نفل نمازلرینی قبول قیلمه یدی**). عبدالقادر گیلانی نینگ یازگنی بو حدیث شریفنی شرح قیلگن حنفی مذهبی عالم لریدن عبدالحق دهلوی حضرتلری بویوره دی که: (بو خبر، فرض قرضی بولگنلر نینگ، سنتلری نینگ و نفللری نینگ قبول بولمه ییشینی کورستماقده. سنتلر نینگ، فرضلرنی تکمیل قیلیشینی بیله میز. بونینگ معنی سی فرضلر اوقیلیشده، بولرنینگ کمال لریگه سبب بولگن بیر نرسه قاچیریلسه، سنتلر، اوقیلگن فرضنی کمال تاپیشیگه سبب بوله دی. فرض قرضی بولگن نینگ قبول قیلینمه گن سنتلری بیر ایشگه یره مه یدی).

قدس قاضیسی محمد صادق، فائته نمازلری نینگ [عذر بیلن وقتینی اوتکزیب، قضاگه قالگن نمازلری بولگن] قضاسی نینگ اوقیلیشینی بیان قیلیشیده، شونده ی

بیلدیرماقده: بویوک عالم ابن نُجیم حضرتلریگه سوره لدی که، (بیر کیشی نینگ قضاگه قالگن نمازلری بولسه، بامداد، پیشین، عصر، آقشام و خفتن نینگ سنتلرینی بو نمازلر نینگ، قضالریگه نیت قیلیب اوقیسه، بو کیشی سنتلرنی ترک قیلگن بوله دی می؟). جوابیده: (سنتلرنی ترک قیلگن بولمه یدی. چونکه، بیش وقت نمازنینگ سنتلرینی اوقیماقدن مقصد، او وقت ایچیده، فرضدن باشقه علاوه بیر نماز اوقیماق دیر. شیطان هیچ نماز اوقیتمس لیک خواهله یدی. فرضدن باشقه علاوه بیر نماز اوقیب، شیطانگه عناد قیلینگن [قرشی کیلینگن]، رزیل قیلینگن بوله دی. سنت ییریگه قضا اوقیماق بیلن، سنت هم ییریگه کیلتیریلگن بوله دی. قضا قرضی بولگنلر نینگ، هر نماز وقتی، او وقت نینگ فرضیدن باشقه نماز اوقیب، سنتنی ییریگه کیلتیرماق اوچون، قضا اوقییشی لازمدیر. چونکه کوپ کیشی، [قضا قرضی بولگنی حالده] قضا اوقیمه ی، سنتلرنی اوقیماقده. بولر دوزخگه کیته دی. حال بو که، سنتلر نینگ ییریگه قضا اوقیگن، دوزخدن قوتیله دی) بویوردی.

قضا نمازلری قنده ی اوقیله دی؟

قضا نمازلرینی بیر لحظه اول اوقیب، برعلاوه توبه هم قیلیب، کتته جزادن قوتیلیش کیره ک. بونینگ اوچون، سنتلرنی هم قضا نیتی بیلن اوقیماق لازمدیر. تنبل لیک بیلن نماز اوقیمه گنلر، ییل لرچه قضا قرضی بولگنلر، نمازگه باشله گنلری زمان، سنتنی اوقیشده، او وقت نینگ اول قضاگه قالگن نمازی نینگ قضاسینی اوقیشنی نیت قیلیب اوقییشی کیره ک. بولر نینگ، سنتلرنی قضا نمازی اوچون نیت قیلیب اوقییشی، تورت مذهبده هم لازمدیر. حنفی مذهبیده نمازنی بی عذر قضاگه قویماق اکبر کبائر دیر. بو کوپ کتته گناه، هر نماز اوقییه دیگنچه بوش زمان اوتگنیده بیر برابری کوپلماقده دیر. چونکه، نمازنی، بوش زمانلرده درحال قضاسینی اوقیماق هم فرض دیر. حسابگه، سانگه سیغمه گن بو مُدهِش [قورقینچ] گناه دن و عذابدن قوتیلماق اوچون، پیشین نمازی نینگ بیرینچی تورت رکعت سنتی نینگ اوقیشده، اول

قضاگه قالگن پیشین نینگ فرضینی نیت قیلیب قضا اوقیش کیره ک. پیشین نینگ آخرگی سنتینی اوقیشده، اول قضاگه قالگن بامداد نینگ فرضینی نیت قیلیب، قضا اوقیش کیره ک. عصر نینگ سنتینی اوقیشده، عصر فرضینی نیت قیلیب قضا اوقیش کیره ک. آقشام نینگ سنتی نینگ اوقیشده، اوچ رکعت آقشام فرضینی نیت قیلیب قضا اوقیش کیره ک. خفتن نینگ بیرینچی سنتینی اوقیشده، خفتن فرضینی و آخرگی سنتینی اوقیشده هم، اول قضاگه قالگن وتر واجبنی نیت قیلیب اوچ رکعت قضا اوقیش کیره ک. بو شکیلده هرکون، بیر کونلیک قضا ایفا قیلینه دی. تراویح نمازلرینی اوقیشده هم، قضا نیت قیلیب، قضا اوقیش کیره ک. قنچه ییل لیک قضا نمازی بار بولسه، بونگه، اوشنچه ییل دوام قیلیش کیره ک. قضالر خلاص بولگنیده، ینه سنتلرنی، اوقیشگه باشله ش کیره ک. وقتی بار بولسه، بوندن باشقه هر فرصتده قضا اوقیب، بیر لحظه اول قضا قرضلرینی خلاص قیلیشی کیره ک. اوقیلمه گن قضالر نینگ، گناهی اوتگن هر کونده بیر برابری کوپلماقده دیر.

آلتینچی بولیم

نماز اوقیمه گنلر

حضرت ابوبکر صدیق "رضی الله عنه" بویوره دیلر که، بیش نماز وقتلری کیلگنده، فرشته لر اَیته دی که: (ای آدم اوغیللری، تورینگلر! انسانلرنی یاقماق اوچون تیارلنگن علونی نماز اوقیب اوچیرینگلر.) بیر حدیث شریفده، (**مؤمن بیلن کافر نی اَییرگن فرق، نماز دیر**) بویوریلدی. یعنی مؤمن نماز اوقیدی، کافر اوقیمه یدی. منافقلر بولسه، گاه اوقیدی و گاه اوقیمه یدی. منافقلر، دوزخده کوپ اچیغ عذاب کوره دی. مفسرلر نینگ شاهی، عبدالله ابن عباس "رضی الله عنهما" دییه دیلر که، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم"دن ایشیتدیم. بویوردیلر که: (**نماز اوقیمه گنلر، قیامت کونی، اللهُ تعالی نی غضبلنگن بیر حالده کوره دیلر**).

حدیث اماملری سوز بیرلیگی بیلن بیلدیره دیلر که: (بیر نمازنی، وقتیده عمداً

اوقیمه گن، یعنی نماز وقتی اوتیشیده، نماز اوقیمه گنی اوچون دق بولمه گن، کافر بوله دی). ویا اولیشیده بی ایمان کیته دی. یا، نمازنی یادیگه هم کیلتیرمه گنلر، نمازنی وظیفه تانیمه گنلر نیمه بوله دی؟ اهل سنت عالملری، سوز بیرلیگی بیلن بویوردیلر که، عبادتلر ایماندن پارچه ایمس. یکه، نمازده سوز بیرلیگی بوله دی. فقه امامریدن، **امام احمد ابن حنبل**، **اسحق ابن راهویه**، **عبدالله ابن مبارك**، **ابراهیم نخعی**، **حکم بن عُتیبه**، **ایوب سختیانی**، **داود طائی**، **ابوبکر ابن شیبه**، **زبیر بن حرب** و بولردن باشقه بیر کوپ کتته عالملر، بیر نمازنی عمداً، یعنی قصداً اوقیمه گن کیشی کافر بوله دی دیدی. او حالده، ای دین ایناغم، بیر نمازینی وقتینی اوتکزمه و اهمیت بیرمسدن اوقیمه! خوش بولیب اوقی! اللهُ تعالی قیامت کونی، بو عالملر نینگ اجتهادلریگه کوره جزا بیرسه نیمه قیلرسین؟

حنبلی مذهبیده، بیر نمازنی بی عذر اوقیمه گن، مُرتد دیک قتل بولینه دی. یوبیلمه یدی، کفنگه اوره لمه یدی و نمازی اوقیلمه یدی. مسلمانلر نینگ قبرستانیگه کومیلمه یدی و قبری بیللی قیلینمه یدی. تاغده بیر چوقورگه تشلنه دی.

نماز اوقیمه گن کیشی، شافعی مذهبیده، مرتد بولمه سه هم، جزاسی قتل دیر. نماز اوقیمه گن اوچون مالکی مذهبی نینگ حُکملری، شافعی حکملری نینگ عینیسی دیر.

نماز اوقیمه گن، حنفی مذهبیده، نمازگه باشله گنگه چه بندی بولینه دی ویا قان آقگنگه چه اوریله دی.

بیش نرسه نی قیلمه گن، بیش نرسه دن محروم بوله دی:

۱- مالی نینگ زکاتینی بیرمه گن، مالی نینگ خیرینی کوره آلمه یدی.

۲- عُشرینی بیرمه گن نینگ زراعت بیریده، درآمدیده برکت قالمه یدی.

۳- صدقه بیرمه گن نینگ بدنیده صحت قالمه یدی.

۴- دعا قیلمه گن آرزوسیگه قاووشه آلمه یدی.

٥- نماز وقتی کیلگنده، اوقیماق خواهله مه گن، آخرنفسده کلمهٔ شهادت کیلتیره آلمه یدی.

بیر حدیث شریفده بویوریلدی که:

(نمازنی بی عذر اوقیمه گن کیشیگه، اللهُ تعالی اونبیش مشقت بیره دی. آلتیسی دنیاده، اوچی اولیم زمانیده، اوچی قبرده، اوچی قبردن توریشیده دیر.

دنیاده بولگن آلتی عذاب:

١- نماز اوقیمه گن نینگ عمریده برکت بولمه یدی.

٢- یوزیده، اللهُ تعالی نینگ یخشی کورگنی کیشیلر نینگ چیرایلی لیگی، سیویملی لیگی قالمه یدی.

٣- هیچ بیر یخشیلیگیگه ثواب بیریلمه یدی.

٤- دعالری قبول بولمه یدی.

٥- اونی هیچ کیم یخشی کورمه یدی.

٦- مسلمانلر نینگ یخشی دعالری نینگ بونگه فایده سی بولمه یدی.

اولیشیده تارته دیگنی عذابلر:

١- ذلیل، یامان، زشت جان بیره دی.

٢- آچ شکیلده اوله دی.

٣- کوپ سو ایچسه هم، سوسوزلیک دردی بیلن اوله دی.

قبرده تارته دیگنی عذابلر:

١- قبر اونی قیسه دی. استخوانلری بیربیریگه کیره دی.

٢- قبری علو بیلن تولدیریله دی. کیچه کوندوز اونی یاقه دی.

٣- اللهُ تعالی قبریگه کتته بیلان یوباره دی. دنیا بیلانلریگه اوخشه مه یدی. هرکون، هر نماز وقتیده اونی چاقه دی. بیر لحظه قویمه یدی.

قیامتده تارته دیگنی عذابلر:

۱- دوزخگه سودره گن عذاب فرشته لری یانیدن ایریلمه یدی.

۲- اللهُ تعالی، اونی غضبلنگن بیر شکیلده استقبال قیله دی.

۳- حسابی کوپ چتین بولیب، دوزخگه چیپیله دی.)

نماز اوقیگنلر نینگ فضیلتلری

نماز اوقیش نینگ فضیلتلرینی و نماز اوقیگنلرگه بیریله دیگن ثوابلرنی بیلدیرگن حدیث شریفلر کوپ دیر. عبدالحق بن سیف الدین دهلوی نینگ (**اَشعةُ اللّمعات**) کتابیده، نمازنینگ اهمیتی نی بیلدیرگن حدیث شریفلرده بویوره له دی که:

۱- ابو هُرَیره "رضی الله عنه" بیلدیره دیلر. رسولُ الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**بیش وقت نماز و جمعه نمازی، کیله دیگن جمعه گه چه و رمضان روزه سی، کیله دیگن رمضانگه چه قیلینگن گناه لرگه کفارت دیرلر. کتته گناه ایشله ماقدن پرهیز قیلگنلر نینگ کیچیک گناه لری نینگ عفویگه سبب بوله دیلر.**) آره ده ایشلنگن کیچیک گناه لردن بنده حقی بولمه گنلرنی یوق قیله دیلر. کیچیک گناه لری عفو قیلینیب خلاص بولگنلر نینگ، کتته گناه لری اوچون بولگن عذابلری نینگ خفیف بولیشیگه سبب بوله دیلر. کتته گناه لرنینگ عفو قیلینیشی اوچون توبه قیلماق هم لازمدیر. کتته گناه بولمه سه، درجه سی نینگ بلند بولیشیگه سبب بوله دیلر. بو حدیث شریف، (**مسلم**)ده یازیلگن. بیش وقت نمازی قصورلی بولگنلر نینگ عفو بولیشیگه، جمعه نمازلری سبب بوله دی. جمعه نمازلری هم قصورلی بولسه، رمضان روزه لری سبب بوله دی.

۲- ینه ابو هُریره "رضی الله عنه" بیلدیره دیلر. رسولُ الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**دروازه سی نینگ اونگیده آقرسو بولگن بیر کیشی، بو سوگه هرکون بیش دفعه یوییلسه، بدنیده کیر قاله دی می؟**) اصحاب کرام، جواب بیریب، یوق هیچ کیر قالمه یدی یا رسولَ الله دیدیلر. (**بیش وقت نماز هم بونده ی دیر. بیش وقت نماز اوقیگنلر نینگ کیچیک گناه لرینی اللهُ تعالی یوق قیله دی**) بویوردیلر. بو حدیث شریف، (**بخاری**)ده و (**مسلم**)ده یازیلگن.

٣- عبدالله ابن مسعود "رضى الله عنه" دییه دیلر که، بیریسی، نامحرم بیر عیالنی اوپگن ایدی. یعنی، انصاردن بیری، خرما ساتر ایدی. بیر عیال، خرما آلماق اوچون کیلدی. عیالگه قرشی حیوانی حسلری حرکت قیلدی. اویده یخشیراغی بار. کیل اوندن بیره ی دیدی. اویگه کیلگنلریده، عیالنی قوچاغله دی، اوپدی. عیال، (نمه قیلیاپسین الله دن قورق!) دیدی. او هم، پشیمان بولدی. رسول الله گه کیلیب، قیلگنینی اَیتدی. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بونگه جواب بیرمه دیلر. اللهُ تعالی دن وحی منتظری بولدی. کیین، بو شخص نماز اوقیدی. اللهُ تعالی هود سوره سی نینگ بیر یوز اون بیشینچی آیتینی نازل قیلدی. بو آیت کریمه ده مآلاً، (**کون نینگ ایکی تمانیده و قویاش باتگنیده نماز اوقی! یخشیلیکلر، یامانلیکلرنی البته یوق قیله دی**) بویوریلدی. کون نینگ ایکی طرفی، پیشیندن آلدین و پیشیندن کیین دیماقدیر. یعنی بامداد، پیشین و عصر نمازلری دیر. کوندوزگه یقین بولگن کیچه نمازی هم، آقشام و خفتن نمازلری دیر. بو آیت کریمه ده، هرکون بیش وقت نمازنینگ، گناه لرنینگ عفو قیلینیش لریگه سبب بولگنلری بیلدیریلماقده. بو شخص، یا رسولَ الله! بو مژده یکه منیم اوچون می؟ بولمه سه همه امت اوچون می، دیدی. (**همه امتیم اوچون دیر**) بویوردیلر. بو حدیث شریف، ایکی صحیح [بخاری و مسلم]ده هم یازیلگن.

٤- انس بن مالك "رضی الله عنه" دییه دیلر که، بیر کیشی رسولُ الله"صلّی الله علیه وسلّم" گه کیلیب، (حد جزاسی بیریله دیگن بیر گناه ایشله دیم. منگه حد جزاسی اورینگ!) دیدی. رسول الله، نیمه گناه ایشله گنینی بونگه سوره مه دی. نماز وقتی کیلدی. برابر اوقیدیک. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نمازنی خلاص قیلگنلریده، بو شخص توردی و (یا رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم"! من، حد جزاسی قیلینه دیگن بیر گناه ایشله دیم. اللهُ تعالی نینگ کتابیده امر اِیتیلگن جزانی منگه قیلینگ!) دیدی. (**سن بیز نینگ بیلن برابر نماز اوقیمه دینگ می؟**) بویوردیلر. اوا اوقیدیم دیدی. (**دق بولمه، اللهُ تعالی گناهینی عفو ایله دی!**) بویوردیلر. بو حدیث شریف، ایکی اساس کتابده یازیلگن.

بو شخص، حد لازم بولگن کتته گناه ایشله گنینی فکر قیلگن ایدی. نماز اوقیگنیده عفو قیلینیشی، بونینگ کیچیک گناه بولگنینی کورستماقده. ویا حد دییشی، کیچیک گناه لرنینگ مقابلی بولگن (**تعذیر**) جزاسی ایدی. ایکینچی سوالیده، (حد جزاسی قیل**!**) دیمه ییشی هم، بونده ی بولگنینی کورسته دی.

۵- عبدالله ابن مسعود "رضی الله عنه" دییه دیلر که، اللهُ تعالی نینگ اینگ کوپ قیسی عملنی یخشی کورگنینی رسول الله "صلّی الله تعالی علیه وسلّم"دن سوره دیم: (**وقتیده اوقیلگن نماز**) بویوردیلر. بعضی حدیث شریفلرده بولسه (**اول وقتیده اوقیلگن نمازنی کوپ یخشی کوره دی**) بویریلگن. اوندن کیین قیسینی کوپ یخشی کوره دی دیدیم. (**آنه گه ـ آته گه یخشیلیک قیلیشنی**) بویوردیلر. بوندن کیین هم قیسینی کوپ یخشی کوره دی دیدیم. (**الله یولیده جهاد قیلیشنی**) بویوردیلر. بو حدیث شریف هم، ایکی صحیح کتابده یازیلگن. باشقه بیر حدیث شریفده، (**عمللر نینگ اینگ یخشیسی، طعام ییدیرماق دیر**) بویوریلدی. بیر باشقه سیده، (**سلام بیریشنی بایماق دیر.**) بیر باشقه سیده بولسه، (**کیچه، همه اویقوده لیگیده نماز اوقیماق دیر**) بویریلگن. باشقه بیر حدیث شریفده، [**اینگ ارزشلی عمل، قولیدن و تیلیدن هیچ کیم نینگ انجینمه ییشی دیر.** (رنجینمه ییشی دیر)] بیر حدیث شریفده هم، (**اینگ ارزشلی عمل، جهاد دیر**) بویوریلدی. بیر حدیث شریفده، (**اینگ ارزشلی عمل، حج مبرور دیر.**) یعنی، هیچ گناه ایشلمسدن قیلینگن حج دیر بویوریلدی. (**اللهُ تعالی نی ذکر قیلماق دیر**) و (**دواملی بولگن عمل دیر**) حدیث شریفلری هم باردیر. سوالنی سوره گنلر نینگ حال لریگه موافق، تورلی جوابلر بیریلگن. ویا، زمانگه موافق تورلی جوابلر بیریلگن. مثلاً، اسلامیت نینگ باشلنگیچیده، عمللر نینگ اینگ افضلی، اینگ قیمتلیسی جهاد ایدی. [زمانیمیزده، عمللر نینگ اینگ افضلی، خط بیلن، نشریات بیلن، کافرلرگه، بی مذهب لرگه جواب بیرماق، اهل سنت اعتقادینی نشر قیلماق دیر. بونده ی جهاد قیلگن لرگه، پول بیلن، مال بیلن، بدن بیلن یاردم

قیلگنلر هم بولر نینگ قولگه کیلتیرگنلری ثوابلرگه اورتاق بوله دیلر. آیت کریمه لر، حدیث شریفلر، نمازنینگ، زکاتدن، صدقه دن ارزشلی راغ بولگنینی کورسته دی. لیکن، اولیم حالیده بولگنگه بیر نرسه بیریب، اولیمدن نجات بیرماق، نماز اوقیماقدن ارزشلی راغ بوله دی.]

۶- جابر بن عبدالله خبر بیره دیلر: رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**انسان بیلن کُفر آره سیده گی سرحد، نمازنی ترک قیلماق دیر.**) چونکه نماز، انسانني کفرگه بارماقدن اسره گن پرده دیر. بو پرده آره دن کوتریلگنیده بنده کفرگه تیریله دی. بو حدیث شریف، (**مسلم**)ده یازیلگن. بو حدیث شریف، نمازنی ترک قیلیش نینگ جوده یامان بولگنینی کورسته دی. اصحاب کرامدن کوپ کیشی، نمازنی بی عذر ترک قیلگن کافر بوله دی دیدیلر. شافعی و مالکی مذهبلریده کافر بولمه سه هم اولدیریلیشی واجب دیر. حنفی مذهبیده، نماز اوقیگنگه چه بندی بولینه دی و یسه له دی.

۷- عُباده بن صامت "رضی الله عنه" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**اللهُ تعالی بیش وقت نماز اوقیشنی امر قیلدی. بیر کیشی، یخشی طهارت آلیب، بولرنی وقتیده اوقیسه و رکوعلرینی، خشوعلرینی کامل قیلسه، اللهُ تعالی، اونی عفو قیلیشینی وعده بیرگن. بولرنی اوقیمه گن اوچون وعده بیرمه گن. بونی خواهله سه عفو قیله دی، خواهله سه عذاب قیله دی.**) بو حدیث شریفنی، امام احمد، ابو داود و نسائی بیلدیرگنلر. کوریله دی که، نمازنینگ شرطلریگه، رکوع و سجده لریگه دقت قیلماق لازمدیر. اللهُ تعالی وعده سیدن قیتمه یدی. توغری درست نماز اوقیگنلرنی حتمی عفو قیله دی.

۸- ابو امامهٔ باهلی "رضی الله عنه" بیلدیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**بیش وقت نمازینگیزنی اوقینگیز! بیر آیینگیزده روزه توتینگیز! ماللرینگیز نینگ زکاتینی بیرینگیز! باشینگیزده بولگن آمرلرگه اطاعت قیلینگیز. ربینگیز نینگ جنتیگه کیرینگیز.**) کوریله دی که، هرکون بیش وقت نماز اوقیگن و

رمضان آییده روزه توتگن و مالی نینگ زکاتینی بیرگن و اللهُ تعالی نینگ ییر یوزیده خلیفه سی بولگن آمرلر نینگ اسلامیتگه موافق امرلریگه اطاعت قیلگن بیر مسلمان، جنتگه کیته دی. بو حدیث شریفنی، امام احمد و ترمزی بیلدیرگنلر.

۹- اصحاب کرام نینگ مشهورلریدن بُریدهٔ اسلمی "رضی الله عنه" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**سیزینگ بیلن آره میزده بولگن عهد، نماز دیر. نمازنی ترک قیلگن کافر بوله دی.**) کوریله دی که، نماز اوقیگن نینگ مسلمان بولگنی توشینیله دی. نمازگه اهمیت بیرمه گن، نمازنی بیرینچی وظیفه قبول قیلمه گنی اوچون اوقیمه گن کافر بوله دی. بو حدیث شریفنی امام احمد و ترمزی و نسائی و ابن ماجه بیلدیردی.

۱۰- ابوذر غفاری "رضی الله عنه" دییه دیلر که، خزان کونلریدن بیریده، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بیلن برابر کوچه گه چیقدیک. برگلر توکیلر ایدی. بیر درختدن ایکی شاخه اوپیردیلر. بولرنینگ برگلری درحال توکیلدی. (**یا ابوذر! بیر مسلمان الله رضاسی اوچون نماز اوقیگنیده، بو شاخه لرنینگ برگلری توکیلگنی دیک، گناه لری توکیله دی**) بویوردیلر. بو حدیث شریفنی امام احمد خبر بیردی.

۱۱- زید بن خالد جُهمی خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**بیر مسلمان، توغری شکیلده و خشوع بیلن ایکی رکعت نماز اوقیگنیده، اوتگن گناه لری عفو بوله دی.**) یعنی کیچیک گناه لری نینگ همه سی عفو بوله دی. بو حدیث شریفنی امام احمد "رحمه اللهُ تعالی" بیلدیردی.

۱۲- عبدالله بن عَمرو ابن عاص "رضی الله تعالی عنهما" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**بیر کیشی، نمازنی ادا قیلسه، بو نماز قیامت کونی نور و برهان بوله دی و دوزخدن قوتیلیشیگه سبب بوله دی. نمازنی محافظه قیلمه سه، نور و برهان بولمه یدی و نجات تاپمه یدی. قارون بیلن، فرعون بیلن، هامان بیلن و اُبَیّ بن خَلَف بیلن بیرلیکده بوله دی.**) کوریله دی که، بیر کیشی، نمازنی فرض

لریگه، واجب لریگه، سنت لریگه و ادب لریگه رعایت قیلیب اوقیسه، بو نماز، قیامتده نور ایچیده بولیشیگه سبب بوله دی. بونده ی نماز اوقیشگه دوام قیلمه سه، قیامت کونی اسمی اوتگن کافرلر بیلن برابر بوله دی. یعنی، دوزخده قتیغ عذاب تارته دی. اُبَیّ بن خَلَف، مکه کافرلری نینگ آزغینلریدن [کوپ شدیدلریدن] ایدی. اُحُد غزاسیده، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" مبارک قُوللری بیلن اونی دوزخگه یوباردیلر. بو حدیث شریفنی، امام احمد بیلن بیهقی و دارِمی بیلدیرگنلر.

۱۳- تابعین نینگ بویوکلریدن عبدالله بن شقیق "رحمه الله تعالی" دییه دی که، (اصحاب کرام "رضی الله عنهم"، عبادتلر ایچیده، یکه نمازنی ترک قیلیش نینگ کُفر بولیشینی اَیتدیلر.) بونی، ترمزی بیلدیردی. عبدالله بن شقیق، عمردن، علی دن، عثماندن و عائشه دن "رضی الله عنهم" حدیث شریفلر روایت قیلگن. هجرت نینگ بیر یوز سکیز ییلیده وفات قیلدی.

۱۴- ابو درداء "رضی الله عنه" دییه دیلر که، کوپ یخشی کورگنیم منگه دیدی که، (**بوله ک بوله ک بولدنسنگ، علوده یاقیلسنگ هم، اللهُ تعالی گه هیچ بیر نرسه نی شریک قیلمه! فرض نمازلرنی ترک قیلمه! فرض نمازلرنی قصداً ترک قیلگن مسلمانلیکدن چیقه دی. شراب ایچمه! شراب، همه یامانلیکلر نینگ کلیدی دیر.**) کوریله دی که، فرض نمازلرگه اهمیت بیرمه ی ترک قیلگن کافر بوله دی. تنبل لیک بیلن ترک قیلگن کافر بولمه سه هم کتته گناه بوله دی. اسلامیت نینگ بیلدیرگنی بیش عذردن بیری بیلن فوت قیلماق [وقتینی اوتکزماق] گناه ایمس. شراب و الکوللی ایچیملیکلر نینگ همه سی عقلنی آلیب کیته دی. عقلی بولمه گن هر یامانلیکنی قیله آله دی.

۱۵- علی "رضی الله عنه" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**یا علی! اوچ نرسه نی قیلیشنی کیچیکتیرمه: وقتی کیلگنیده، نمازنی درحال اوقی! جنازه حاضرلنگنیده، نمازینی درحال اوقی! بیر قیز نینگ کُفوینی تاپگنینگده، درحال اویلنتیر!**) بو حدیث شریفنی ترمزی "رحمه الله تعالی" بیلدیردی.

جنازه نمازینی کیچیکتیرمس لیک اوچون، مکروه بولگن اوچ وقتده هم اوقیش کیره ک.

[کوریله دی که، خاتیننی، قیزنی کُفویگه، یعنی تینگیگه بیرماق لازمدیر. کُفو دیماق، بای بولماق، معاشی کوپ بولماق دیماق ایمس. کُفو بولماق، ایرکک نینگ صالح مسلمان بولیشی، اهل سنت اعتقادیده بولیشی، نماز اوقییشی، شراب ایچمه ییشی، یعنی اسلامیتگه رعایت قیلیشی و نفقه تاپه دیگنچه ایش صاحبی بولیشی دیماقدیر. ایرکک نینگ، یکه بای بولیشینی، پارتمان صاحبی بولیشینی خواهله گنلر، قیزلرینی فلاکتگه سودره گن، دوزخگه چیپگن بوله دیلر. قیز نینگ هم نماز اوقییشی، باشی، قولی [یعنی بیله گی بیلن بیرلیکده یوقاریسی] آچیق کوچه گه چیقمه ییشی، محرم بولمه گن قریناداشی بیلن هم یکه قالمه ییشی لازمدیر.]

۱٦- عبدالله ابن عمر "رضی الله عنهما" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**نمازلرینی وقتلری کیلگنده درحال اوقیگنلردن اللهُ تعالی راضی بوله دی. وقتلری نینگ آخریده اوقیگنلرنی هم عفو قیله دی.**) بو حدیث شریفنی ترمزی "رحمه الله تعالی" بیلدیردی.

شافعی و حنبلیده، هر نمازنی، وقتی نینگ اولیده اوقیماق افضل دیر. مالکی مذهبی هم بونگه یقین دیر. لیکن، کوپ ایسیغده، یکه اوقیگن نینگ، پیشیننی کیچیکتیریشی افضل بوله دی. حنفی مذهبیده، بامداد و خفتن نمازلرینی کیچیکتیرماق و ایسیغ زمانلرده پیشیننی، هوا سلقین بولگنیده اوقیماق افضل دیر. [اما پیشیننی امامَین قولیگه کوره، عصر وقتی کیرمسدن و عصرنی و خفتننی هم، امام اعظمگه کوره، وقتی کیرگنیده اوقیماق یخشی بوله دی، احتیاطلی بوله دی. تقوا اهلی بولگنلر، هر ایشلریده احتیاطلی بوله دیلر.]

۱۷- اُمّ فَروَه "رضی الله عنها" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" گه قیسی عمل نینگ افضل بولگنی سوره لدی. (**عمللر نینگ افضلی، وقتی نینگ اولیده اوقیلگن نماز دیر**) بویوردیلر. بو حدیث شریفنی، امام احمد، ترمزی و ابو داود "رحمه الله تعالی" بیلدیردیلر. نماز، عبادتلر نینگ اینگ افضلی دیر. وقتی

کیرر کیرمس [یعنی اول وقتیده درحال] اوقیلگنیده، افضلراغ بولماقده دیر.

١٨- عائشه "رضی الله عنها" دییه دیلر که، (رسول الله "صلّی الله تعالی علیه وسلّم" نینگ نمازینی آخرگی وقتیده اوقیگنینی، ایکی دفعه کورمه دیم.)

١٩- اُمّ حبیبه "رضی الله عنها" خبر بیره دیلر. رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**بیر مسلمان بنده، هرکون، فرض نمازلردن باشقه، اون ایکی رکعت، تطوع** [نفل]**نمازی اوقیسه، اللهُ تعالی اونگه جنتده بیر قصر توزه ته دی.**) بو حدیث شریف (**مسلم**)ده یازیلگن. کوریله دی که، هرکون بیش وقت فرض بیلن اوقیلگن سنت نمازلرگه رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" تطوع، یعنی نفل نمازی دیماقده لر.

٢٠- تابعین نینگ بویوکلریدن عبدالله بن شقیق "رحمه الله تعالی" دییه دی که، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم"نینگ تطوع نمازلرینی، یعنی نفل نمازلرینی، حضرت عائشه "رضی الله عنها"دن سوره دیم. (پیشین فرضیدن اول تورت، کیین ایکی، آقشام نینگ و خفتن نینگ فرضلریدن کیین ایکی، بامداد نمازلری نینگ فرضیدن اول ایکی رکعت اوقییردیلر) دیدی. بو خبرنی، مسلم و ابو داود "رحمه الله تعالی" بیلدیردیلر.

٢١- عائشه "رضی الله عنها" دیدیلر که، (رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ نفل عبادتلردن اینگ کوپ دوام قیلگنلری، بامداد نمازی نینگ سنتی ایدی.) بو خبر، (**بخاری**)ده و (**مسلم**)ده یازیلگن. عائشه "رضی الله عنها"، بیش وقت نمازده اوقیلگن سنت نمازلرگه، نفل نماز دیماقده دیر.

[بویوک اسلام عالمی، گمراه لرگه، بی مذهب لرگه قرشی اهل سنت نینگ اینگ قوتلی حامیسی، اللهُ تعالی نینگ سیله گنی دیننی یایگن، بدعتلرنی ییقیتگن بویوک مجاهد، امام ربانی مُجدد الف ثانی احمد بن عبدالاحد فاروقی سرهندی " رحمة الله علیه"، اسلام دینیده بیر اوخششی یازیلمه گن، (**مکتوبات**) کتابی نینگ بیرینچی جلدی، ییگیرمه توقیزینچی مکتوبیده بویوره دی که:

اللهُ تعالی نینگ راضی بولگنی ایشلر، فرضلر و نفللر دیر. فرضلر نینگ یانیده

نفللر نینگ هیچ ارزشلری یوق دیر. بیر فرضنی وقتیده اوقیماق، بیر مینگ ییل، توختَه مسدن نفل عبادت قیلماقدن ارزشلی راغ دیر. هر خیل نفل، مثلًا نماز، زکات، روزه، عُمره، حج، ذکر، فکر، همیشه بونده ی دیر. حتی بیر فرضنی اوقیشده، بونینگ سنتلریدن بیر سنتنی و ادبلریدن بیر ادبنی قیلماق هم، باشقه نفللرنی قیلماقدن قت قت ارزشلی راغ دیرلر. امیر المؤمنین عمر الفاروق "رضی الله عنه"، بیر کون بامداد نمازنی اوقیتگنلریده، جماعت آره سیده بیرینی کوره آلمه ی سببینی سوره گنلرده، او هر کیچه نفل عبادتی قیله دی. بلکه اوخله گن، جماعتگه کیله آلمه گن دیدیلر. (بوتون کیچه اوخله سه یدی که، بامداد نمازینی جماعت بیلن اوقیسه یدی، یخشیراغ بولییدی) بویوردیلر. کوریله دی که بیر فرضنی قیلیشده، ادبلریدن بیر ادبنی قیلماق و بیر مکروهیدن پرهیز قیلماق، ذکر، فکر و مراقبه دن قت قت ارزشلی راغ دیر. بلی بولر، او ادبلرنی قیلماق بیلن و مکروه لردن پرهیز قیلماق بیلن بیرلیکده قیلینسه، البته کوپ فایده لی بوله دیلر. اما بی اولر بولگنیده، بیر نرسه گه یره مه یدیلر. بونینگ دیک، بیر روپیه زکات بیرماق، مینگ لرچه روپیه نفل صدقه بیرماقدن یخشیراغ دیر. او بیر روپیه نی بیریشده بیر ادبنی نظرگه آلماق، مثلًا، یقین قرینداشگه بیرماق هم او نفل صدقه دن قت قت یخشیراغ دیر. [کیچه نمازی اوقیماق خواهله گنلر نینگ قضا اوقیبشلری لازم بولگنی بوردن توشینیلماقده دیر. اللهُ تعالی نینگ امرلریگه (**فرض**)، نهی لریگه (**حرام**)، پیغمبریمیز نینگ امرلریگه (**سنت**)، نهی لریگه (**مکروه**)، بولرنینگ همه سیگه (**احکام اسلامیه**) دییله دی. خوش اخلاق صاحبی بولماق، انسانلرگه یخشیلیک قیلماق فرض دیر. احکام اسلامیه نینگ بیر حُکمیگه ایشانمه گن، خوشلمه گن (**کافر**)، (**مُرتد**) بوله دی. همه سیگه ایشانگنگه (**مسلمان**) دییله دی. تنبل لیک بیلن احکام اسلامیه گه رعایت قیلمه گن مسلمانگه (**فاسق**) دییله دی. بیر فرضگه، بیر حرامگه رعایت قیلمه گن فاسق، دوزخگه کیته دی. بونینگ قیلگنلری نینگ هیچ بیری و سنتلری قبول بولمه یدی، ثواب بیریلمه یدی. بیر روپیه زکات بیرمه گن نینگ اون لکلر بیریب قیلگنی خیراتلر نینگ و حسناتلر نینگ

هیچ بیری قبول بولمه یدی. توزه تگنی مسجد لرگه، مکتب لرگه، شفاخانه لرگه، خیر جمعیت لریگه قیلگنی یاردملرگه ثواب بیریلمه یدی. خفتن نمازینی اوقیمه گن نینگ تراویح نمازی قبول بولمه یدی. فرضلردن و واجبلردن باشقه قیلینه دیگن عبادت لرگه (**نفل**) دییله دی. سنتلر نفل عبادت دیر. بو تعریفگه کوره، قضا نمازلری اوقیگن، سنت هم اوقیگن بوله دی. بیر فرضنی قیلیش نینگ، بیر حرامدن پرهیز قیلیش نینگ ثوابی، میلیون لرچه نفل ثوابیدن کوپ دیر. بیر فرضنی قیلمه گن، بیر حرام ایشله گن، دوزخده یانه دی. نفل عبادتلری، اونی دوزخدن نجات بیره آلمه یدی. عبادتلرده قیلینگن اوزگریش لرگه (**بدعت**) دییله دی. عبادت قیلیشده بدعت ایشله ماق حرام دیر و عبادت نینگ بوزیلیشیگه سبب بوله دی. حدیث شریفده (**بدعت ایشله گن نینگ هیچ بیر عبادتی قبول بولمه یدی**) بویوریلدی. فاسق نینگ، مثلاً خاتینی، قیزی حجاب قیلمه گن کیشی نینگ و بدعت صاحبی نینگ، مثلاً عبادتلرده لاسپیکر استعمال قیلگن کیشی نینگ آرقه سیده نماز اوقیمه ییش کیره ک، وعظلرینی، دین باره سیده گی ساخته نطقلرینی قولاق سالمه ییش کیره ک، کتابلرینی اوقیمه ییش کیره ک. دوستگه هم، دشمنگه هم کُولگی یوز، شیرین تیل کورستیش کیره ک، هیچ کیم بیلن جرح بحث قیلمه ییش کیره ک. حدیث شریفده (**احمقگه جواب بیریلمه یدی**) بویوریلدی. عبادتلر، قلب نینگ پاکلیگینی کوپلتیره دی. گناه لر قلبنی قره قیله دی، فیضلرنی آلالمه ی دیگن بوله دی. هر مسلمان نینگ، ایمان نینگ شرطلرینی و فرضلرنی و حراملرنی اورگنیشی فرض دیر. بیلمه ییشی عذر ایمس. یعنی بیلیب هم ایشانمس لیک دی دیر.] (**مکتوبات**) کتابی فارسی دیر. ترجمه سی بورده تمام بولدی. امام ربانی حضرتلری، ١٠٣۴ [م. ١۶٢۴] ییلیده، هندوستان ده، سرهند شهریده وفات قیلدی.

نمازنینگ حقیقتی

بویوک اسلام عالمی عبدالله دهلوی "رحمة الله علیه" (**مکاتیب شریفه**) کتابی نینگ ٨۵. نچی مکتوبیده بویوره دی که:

نمازنی جماعت بیلن اوقیماق و (**طُمانینة**) بیلن اوقیماق، رکوعدن کیین (**قومه**) قیلماق و ایکی سجده آره سیده (**جلسه**) قیلماق بیزلرگه الله نینگ پیغمبری تمانیدن بیلدیریلدی. قومه نینگ و جلسه نینگ فرض بولگنینی بیلدیرگن عالملر باردیر. حنفی مذهبی نینگ مُفتیلریدن (**قاضی خان**)، بو ایکیسی نینگ واجب بولگنینی، ایکیسیدن بیرینی یاددن چیقریلگنیده (**سجدهٔ سهو**) قیلماق واجب بولگنینی و بیلیب قیلمه گن نینگ نمازنی ینه اوقییشینی بیلدیرگن. [او حالده، نمازده، تعدیل ارکانگه دقت قیلیش کیره ک. یعنی، رکوع ده و سجده لرده و قومه ده و جلسه ده طمانینة قیلگندن، یعنی هر اعضا بی حرکت بولگندن کیین آزگینه توخته ش کیره ک]. مؤکد سنت بولگنلرینی بیلدیرگنلر هم، واجبگه یقین سنت دیگنلر. سنتنی خفیف کوریب، اهمیت بیرمه ی ترک قیلماق کُفر دیر. نمازنینگ قیامیده، رکوعیده، قومه سیده، جلسه سیده، سجده لریده و اولتیریلگنی زمانیده، علیحده علیحده، باشقه باشقه کیفیتلر، حاللر حاصل بوله دی. همه عبادتلر نماز ایچیده ییغیلگن. قرآن کریم اوقیماق، تسبیح اَیتماق [یعنی سبحان الله دیماق]، رسولُ الله گه صلوات اَیتماق و گناه لرگه استغفار قیلماق و احتیاجلرنی یکه اللهُ تعالی دن ایسته ب اونگه دعا قیلماق نماز ایچیده ییغیلگن. درختلر، اوتلر، نمازده توخته دیگن دیک تیک توخته ماقده لر. حیوانلر، رکوع حالیده، بی جانلر هم نمازده (**قعده**)ده اولتیره دیگن دیک ییرگه چوزه لیب یاتگنلر. نماز اوقیگن، بولر نینگ عبادتلری نینگ همه سینی قیلماقده دیر. نماز اوقیماق، معراج کیچه سی فرض بولدی. او کیچه، معراج قیلماق بیلن مشرف بولگن، الله نینگ سیوگیلی پیغمبریگه تابع بولیشنی اویلب نماز اوقیگن بیر مسلمان، او عالی پیغمبر دیک، اللهُ تعالی گه یقینلشتیرگن مقاملرده ترقی قیله دی. اللهُ تعالی گه و اونینگ رسولیگه قرشی ادبلی بیر شکیلده تینچلیک بیلن نماز اوقیگنلر، بو مرتبه لرگه ترقی قیلگنلرینی توشینه دیلر. اللهُ تعالی و اونینگ پیغمبری، بو اُمتگه مرحمت قیلیب، کتته احسان قیلگنلر، نماز اوقیشنی فرض قیلگنلر. بونینگ اوچون ربیمیزگه حمد و شکر

بولسین! اونینگ سیوگیلی پیغمبریگه صلوات و تحیات و دعالر قیله میز! نماز اوقیشده حاصل بولگن صفا و تینچلیک تعجب قیلینه دیگن نرسه دیر. استادیم [مظهر جان جانان] بویوردی که، (نماز اوقیشده، اللهُ تعالی نی کورماق ممکن بولمه سه هم، کوره دیگن دیک بیر حال حاصل بولماقده دیر). بو حال نینگ حاصل بولگنینی تصوف بویوکلری سوز بیرلیگی بیلن بیلدیرگنلر. اسلامیت نینگ باشلنگیچیده نماز قدسگه توغری اوقیلر ایدی. بیت المقدسگه توغری اوقیلیشنی قوییب، ابراهیم علیه السّلام نینگ قبله سیگه ایلنماق امر بولینگنی زمان، مدینه ده گی یهودیلر عصبانی بولدیلر. (بیت المقدسگه توغری اوقیگنینگیز نمازلر نیمه بوله دی؟) دیدیلر. بقره سوره سی نینگ ١٤٣. نچی آیت کریمه سی کیلیب، (**اللهُ تعالی ایمانلرینگیزنی ضایع ایله مه یدی!**) مآلیده بویوریلدی. نمازلر نینگ بی مقابل قالمه ییشلری بیلدیریلدی. نماز، ایمان کلمه سی بیلن بیلدیریلدی. بوندن توشینیله دی که، نمازنی سنتگه موافق اوقیمس لیک، ایماننی ضایع قیلماق بوله دی. رسول الله "صلّی الله تعالی علیه وسلّم"، (**کوزیم نینگ نوری و لذتی نمازده دیر**) بویوردیلر. بو حدیث شریف، (اللهُ تعالی نمازده ظهور قیلماقده، مشاهده بولینماقده. بو سبب بیلن کوزیمگه راحتلیک کیلماقده) دیماقدیر. بیر حدیث شریفده، (**یا بلال** "رضی اللهُ تعالی عنه"! **منی راحتلنتیر!**) بویوریلدی که، (ای بلال! أذان اَیتیب و نمازنینگ اقامه سینی ایتیب، منی راحتگه قاووشتیر) دیماقدیر. نمازدن باشقه بیر نرسه ده راحتلیک آخترگن بیر کیشی، مقبول ایمس. نمازنی ضایع قیلگن، قولدن قاچیرگن، باشقه دین ایشلرینی کوپراغ قاچیره دی.

نمازده گی افضللیکلر

امام ربانی "رحمة الله علیه" (**مکتوبات**) کتابی نینگ بیرینچی جلد، ایکی یوز آلتمیش بیرینچی مکتوبیده بویوره دی که:

شو ییری قطعی صورتده بیلینیشی کیره ک که، نماز، اسلام نینگ بیش شرطیدن ایکینچیسی دیر. همه عبادتلرنی اوزیده ییغگن. اسلام نینگ بیشده بیر پارچه

سی بولسه هم، بو جمع قیلوچیلیگی سببی بیلن، یکه باشیگه مسلمانلیک دیماق بولگن. انساننی، اللهُ تعالی نینگ محبتیگه قاووشتیره دیگن ایشلر نینگ بیرینچیسی بولگن. عالَملرنینگ سروری و پیغمبرلر نینگ "علیه و علیهم الصّلوات والسّلام" اینگ افضلی بولگنگه معراج کیچه سی، جنتده نصیب بولگن رویت شرفی دنیاگه توشگندن کیین، دنیا نینگ حالیگه موافق شکیلده، اوزیگه یکه نمازده میسر بولگن. بونینگ اوچون دیر که: (**نماز مؤمنلر نینگ معراجی دیر**) بویوریلگن. بیر حدیث شریفده، (**انسان نینگ اللهُ تعالی گه اینگ یقین بولیشی نمازده دیر**) بویوریلگن. اونینگ یولیده، کامل ایزیده کیتگن بویوکلرگه او رویت دولتیدن، بو دنیاده کتته حصه، یکه نمازده بولماقده دیر. بلی، بو دنیاده اللهُ تعالی نی کورماق ممکن ایمس. دنیا هم بونگه مساعد ایمس. لیکن، اونگه تابع بولگن بویوکلرگه، نماز اوقییشلریده رویتدن بیر نرسه لر نصیب بولماقده دیر. نماز اوقیشنی امر بویورمه سه یدی، مقصد نینگ، غایه نینگ خوشروی یوزینگدن پرده نی کیم کوتریدی؟ عاشقلر معشوقنی قنده ی تاپر ایدی؟ نماز، غمگین روحلرگه لذت بیروچی دیر. نماز، کسللرنینگ، راحت بیروچیسی دیر. روح نینگ غذاسی نماز دیر. قلب نینگ شفاسی نماز دیر. (**ای بلال، منی فرحلنتیر!**) دیب أذان اَیتیشینی امر قیلگن حدیث شریف، بونی کورستماقده، (**نماز، قلبیم نینگ سیوینچی، کوزیم نینگ نوری دیر**) حدیث شریفی، بو آرزونی اشارت قیلماقده دیر. ذوقلر، وجدلر، معلوماتلر، معرفتلر، مقاملر، نورلر، رنگلر، قلبده گی تلوینلر و تمکینلر، توشینیلگن و توشینیلمه گن تجلیلر، صفتلی و بی صفت ظهوردن قیسیسی نماز تشقری سیده حاصل بولسه و نمازنینگ حقیقتیدن بیر نرسه توشینیله آلمه سه، بو حاصل بولگنلر، همیشه ظِلدن، عکسدن و صورتدن اورته گه کیلگن. بلکه هم، وهم و خیالدن باشقه بیر نرسه ایمس. نمازنینگ حقیقتینی توشینگن بیر کامل، نمازگه توخته گنیده، گویا بو دنیادن چیقیب آخرت حیاتیگه کیره دی و آخرتگه مخصوص بولگن نعمتلردن بیر نرسه لرگه قاووشه دی. آره گه عکس، خیال اره لشمسدن،

اصلدن ذوق و حصه آله دی. چونکه، دنیاده گی همه کمالات، نعمتلر، ظلدن، صورتدن و کورینیشدن حاصل بولماقده دیر. ظِل، کورینیش آره ده بولمه دن، مستقیم اصلدن حاصل بولماق، آخرتگه مخصوص دیر. دنیاده اصلدن آلالماق اوچون معراج لازمدیر. بو معراج مؤمن نینگ نمازی دیر. بو نعمت، یکه بو امتگه مخصوص دیر. پیغمبرلریگه تابع بولماق سببی بیلن بونگه قاووشه دیلر. چونکه بولر نینگ پیغمبری "صلّی الله علیه وسلّم"، معراج کیچه سی دنیادن چیقیب، آخرتگه کیتدی. جنتگه کیردی و رویت سعادتی، نعمتی بیلن مشرف بولدی. یا ربی! سن او بویوک پیغمبر"صلّی الله علیه وسلّم" گه بیز نینگ تمانیمیزدن اونینگ بویوکلیگیگه یره شگن یخشیلیکلرنی احسان ایله! همه پیغمبرلرگه هم، علی نبینا وعلیهم الصلوات والتسلیمات" خیرلر، یخشیلیکلر بیر که، اولر انسانلرنی سنی تانیشگه و رضانگه قاووشیشگه قیشقیرگن خوشله گنینگ یولنی کورستگنلر.

تصوف یولیده بولگنلر نینگ بیر کوپی، اوزلریگه نمازنینگ حقیقتی بیلدیریلمه گنی و اونگه مخصوص کمالات تانیتیلمه گنی اوچون، دردلر نینگ دواسینی باشقه نرسه لرده آختردی. مقصدلریگه قاووشماق اوچون، باشقه نرسه لردن فایده توقع قیلدی. حتی بولردن بعضیسی، نمازنی، بو یول نینگ تشقری سیده، مقصد بیلن بی ربط فکر قیلدی. روزه نی نمازدن افضل بیلدی. نمازنینگ حقیقتینی توشینه آلمه گنلردن بیر کوپی هم، الم لرینی تسکین و روحلرینی فرحلنتیریشنی، سماع و نغمه ده یعنی موسیقیده، وجده کیلماقده، اوزیدن کیتماقده آختردی. مقصدنی، معشوقنی، موسیقی پرده لری نینگ آرقه سیده فکر قیلدی. بونینگ اوچون رقص دن، دانس دن مدد امید قیلدیلر. حال بو که **(اللّهُ تعالی حرامده شفا تأثیری یره تمه گن)** حدیث شریفینی ایشیتگنلر ایدی. بلی، غرق بولماق اوزره بولگن یوزیشنی تازه اورگنگن بیر یوزوچی، هر اوتدن هم یاردم توقع قیله دی. بیر نرسه نینگ عاشقی، عاشق بولگننی کر و کور قیله دی. بولرگه اگر نمازنینگ کمالاتیدن بیر نرسه لذت آلدیریلگن بولسه ایدی، سماع

و نغمه نی آغیزلریگه آلمس، وجده کیلیشنی یادیگه هم کیلتیرمسلردی.

ای ایناغم! نماز بیلن موسیقی آره سیده قنچه اوزاقلیک بار بولسه، نمازدن حاصل بولگن کمالات بیلن موسیقیدن حاصل بولگن تأثُر هم، بیربیریدن اوشنچه اوزاق دیر. عقلی بولگن، بونچه اشارتدن کوپ نرسه توشینه دی.

عبادتلردن ذوق آلماق و بولرنینگ قیلینیشی قیین کیلمس لیک، اللهُ تعالی نینگ اینگ کتته نعمتلریدن دیر. خصوصاً نمازنینگ لذتینی حس قیلماق، نهایتگه ییتیشمه گنلرگه نصیب بولمه یدی. خصوصاً فرض نمازلری نینگ لذتینی آلماق، یکه اولرگه مخصوص دیر. چونکه نهایتگه یقینلشگنلرگه، نفل نمازلر نینگ لذتینی حس قیلدیره دیلر. نهایتده بولسه، یکه فرض نمازلر نینگ لذتی حس قیلینه دی. نفل نمازلر بی ذوق بولیب، فرضلر نینگ اوقیلیشی کتته فایده، منفعت بیلینه دی.

[نفل نماز، فرض و واجبدن باشقه نمازلر دیماقدیر. بیش وقت نمازنینگ سنتلری و باشقه واجب بولمه گن نمازلر، همیشه نفل دیر. مؤکد بولگن و بولمه گن، همه سنتلر نفل دیر.]

نمازلر نینگ همه سیده حاصل بولگن لذتدن، نفسگه بیر حصه یوق دیر. انسان بو لذتنی آلیشده، نفسی ناله قیلماقده، فریاد قیلماقده دیر. یا ربی! بو نه بویوک رتبه دیر! بیز نینگ دیک، روحلری کسل بولگنلر نینگ بو سوزلرنی ایشیتیشی هم کتته نعمت، حقیقی سعادت دیر.

یخشی بیلینگلر که، دنیاده نمازنینگ رتبه سی، درجه سی، آخرتده اللهُ تعالی نی کوریش نینگ بلندلیگی دی دیر. دنیاده انسان نینگ اللهُ تعالی گه اینگ یقین بولگنی زمان، نماز اوقیگنی زمان دیر. آخرتده اینگ یقین بولگنی هم، رویت، یعنی اللهُ تعالی نی کورگنی زمان دیر. دنیاده گی همه عبادتلر انساننی نماز اوقییه آله دیگن بیر حالگه کیلتیرماق اوچون دیر. اصل مقصد، نماز اوقیماق دیر. سعادت ابدیه گه و ابدی نعمتلرگه قاووشماق یکه نماز اوقیماق بیلن قولگه کیلتیریله دی.

نماز، همه عبادتلردن و روزه دن ارزشلی دیر. **نماز** باردیر که، سینگن قلبلرنی

ذوق بیلن تولدیره دی. **نماز** باردیر که، گناه لرنی یوق قیله دی. انساننی یامانلیکلردن اسره یدی. حدیث شریفده، (**نماز، قلبیم نینگ قُووانچی و سیوینچ منبعی دیر**) بویوریلدی. **نماز**، غمگین روحلرگه لذت بیره دی. **نماز**، روح نینگ غذاسی دیر. **نماز**، قلب نینگ شفاسی دیر. نمازده اونده ی لحظه بوله دی که، عارف نینگ تیلی موسی علیه السلامگه اَیتگن، درخت دیک بوله دی.

امام ربانی حضرتلری، (مکتوبات) کتابی نینگ

۱. نچی جلد، ۲۶۶. نچی مکتوبیده بویوره دی که:

ایماننی، اعتقادنی توزه تگندن کیین، فقه احکامینی، [یعنی دینیمیز نینگ امر قیلگنی و منع قیلگنی نرسه لرنی] اورگنماق، البته لازمدیر. فرضلرنی، واجبلرنی، حلال و حراملرنی، سنت و مکروه لرنی و شبهه لیلرنی کیره گی چه اورگنیش کیره ک و بو معلومات بیلن حرکت قیلیش کیره ک. فقه کتابلرینی اورگنماق، هر مسلمانگه لازمدیر. [بولرنی بیلمسدن مسلمانلیک بولمه یدی.] اللهُ تعالی نینگ امرلرینی قیلیشگه، اونینگ خوشله گنی دیک یششگه کوشش قیلیش کیره ک. اونینگ اینگ کوپ خوشله گنی و امر قیلگنی نرسه، هرکون بیش وقت نماز اوقیماق دیر. نماز، دین نینگ ستونی دیر. نمازنینگ، اهمیتیدن وقنده ی اوقیلیشیدن بیر قنچه نرسه بیلدیره من. جان قولاغی بیلن قولاق سالینگلر! اول، سنتگه [یعنی فقه کتابلریده یازیلگنگه] کامل موافق شکیلده، طهارت آلیش کیره ک. طهارت آلیشده یوییلیشی لازم بولگن ییرلرنی اوچ دفعه و هر دفعه سیده، هر طرفلرینی کامل یوییشگه کوپ دقت قیلیش کیره ک. بو شکیلده، سنتگه موافق طهارت آلینگن بوله دی. باشگه مسح قیلیشده، باش نینگ هر طرفینی احاطه قیلیب مسح قیلیش کیره ک. قولاقلرنی و گردن آرقه سینی یخشی مسح قیلیش کیره ک. ایاغ برماغلرینی خلالّه ییشده، [یعنی برماغ آره لرینی پاک قیلیشده] چپ قول نینگ کیچیک برماغینی، ایاغ برماغلری نینگ تگ تمانیدن، آره لریگه سوقیلیشی بیلدیریلگن. بونگه اهمیت بیریش کیره ک، مستحب

دیب اوتمه ییش کیره ک. مستحبلرنی خفیف کورمه ییش کیره ک. بولر، اللّٰهُ تعالی نینگ یخشی کورگنی نرسه لر و خوشله گنلری دیر. اگر، همه دنیانی بیرماق بیلن، خوشله گنی بیر ایش نینگ قیلینه آلیشی بیلینگن بولسه و دنیانی بیریب او ایشنی قیله آلسه، کوپ فایده قیلینگن بوله دی و بیر نیچه گُلدان پارچه سی بیریب قیمت بها بیر الماسنی قولگه کیلتیرماق دیک بوله دی. ویا، بیر نیچه چقیل پارچه سی بیریب، اولگن بیر سیوگیلی نینگ روحینی پس کیلتیریب، تیریلتیشگه سبب بولماق دی دیر.

نماز، مؤمنلر نینگ معراجی دیر. یعنی، معراج کیچه سیده پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" گه احسان بولینگن نعمتلر، بو دنیاده، اونینگ امتیگه یکه نمازده لذت آلدیریلماقده دیر. ایرککلر، فرض نمازلرنی جماعت بیلن اوقیشگه کوپ دقت قیلیشی کیره ک، حتی بیرینچی تکبیرنی امام بیلن برابر آلیشنی قاچیرمه ییشی کیره ک.

[عیاللر نینگ کیره ک جماعت بیلن نماز اوقیماق اوچون، کیره کسه حافظ قولاق سالماق ویا مولد قولاق سالماق اوچون، مسجدلرده ایرککلر آره سیگه اره لشیشلری و خصوصاً ثواب آلماق اوچون جمعه نمازلریگه کیلیشلری گناه دیر.]

نمازلرنی وقتیده اوقیماق [و وقتیده اوقیگنینی بیلماق] شرط دیر. [یکه لیکده، هر نمازنی اول وقتیده اوقیش کیره ک، عصرنی و خفتننی امام اعظم نینگ قولیگه کوره اوقیش کیره ک. نماز قنچه کیچ اوقیلسه ثوابی اوشنچه آزه له دی. مستحب بولگن وقتلر، جماعت بیلن اوقیماق اوچون، مسجدگه کیتماق اوچون دیر. نمازنی اوقیمسدن وقتی چیقسه، آدم اولدیرگن دیک کتته گناه بوله دی. قضاسینی اوقیماق بیلن، بو گناه عفو بولمه یدی. یکه قرض ایفا بوله دی. بو گناهنی عفو قیلدیرماق اوچون، توبهٔ نصُوح قیلماق ویا حج مبرور قیلماق لازمدیر. (**ابن عابدین**).]

نمازده قرآن کریمنی سنت بولگن مقدارده اوقیش کیره ک. رکوعده و سجده لرده بی حرکت توخته ماق، هر حالده لازمدیر. چونکه، فرض ویا واجب دیر. رکوعدن تورگنیده، اونده ی تیک توخته ش کیره ک که، استخوانلرییرلریگه ییرلشسین. بوندن

کیین، بیر مقدار، بو شکیلده توخته ماق فرض دیر ویا واجب ویا سنت دیگنلر. ایکی سجده آره سیده اولتیرماق هم بونده ی دیر. بولرگه هر حالده کوپ دقت قیلیش کیره ک. رکوعده و سجده لرده تسبیح اینگ آز اوچ دفعه دیر. کوپی بیتی ویا اونبیر دیر. امام اوچون بولسه، جماعت نینگ حالیگه کوره دیر. قوتلی بیر انسان نینگ، مشقتی بولمه گنی زمانلرده، یکه اوقیشده، تسبیحلرنی، اینگ آز مقدارده ایتیشی، قنچه شرم قیلینه دیگن بیر حال دیر. هیچ بولمه سه، بیش دفعه اَیتیش کیره ک. سجده گه یاتیشده، بیرگه یقینراغ اعضانی، بیرگه اولراغ قوییش کیره ک. او حالده، اول تیزه لر، کیین قوللر، اوندن کیین بورون، اینگ کیین هم پیشانه قوییله دی. تیزه لردن و قوللردن، اولا راستلر بیرگه قوییله دی. سجده دن توریشده، یوقاریده بولگن اعضا اول کوتریله دی. او حالده، اولا پیشانه کوتریلیشی کیره ک. ایاغده بولگنیده، سجده بیریگه، رکوعده بولگنیده ایاغلرگه، سجده ده بورون اوچیگه و اولتیریشده ایکی قول لرگه ویا قوچاغیگه قره له دی. بو ایتگنیمیز بیرلرگه قره ب هم، کوزلر اطرافگه سییرمه سه، نماز، جمعیت بیلن اوقییه آلینه دی. یعنی قلب هم، دنیا قیغیلریدن قوتیله آله دی. خشوع حاصل بوله دی. هکذا، پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بونده ی بویورگنلر. قول برماغلرینی رکوعده آچماق و سجده ده بیربیرلریگه یاپیشتیرماق سنت دیر. بولرگه هم دقت قیلیش کیره ک. برماغلرنی آچیق ویا متصل توتماق بی سبب، بوش نرسه لر ایمس. اسلامیت نینگ صاحبی [یعنی پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"] فایده لرینی اویلب بونده ی قیلگنلر. بیزلر اوچون، اسلامیت نینگ صاحبیگه تابع بولماق چه کتته بیر فایده یوق دیر "علیه الصلوات والسلام". بو ایتگنلریمیز، فقه کتابلریده بیلدیریلگن نرسه لرنی قیلیشگه تشویق دیر، هوسلندیرماق دیر. اللهُ تعالی، بیزگه و سیزگه اسلامیت نینگ کورستگنی صالح ایشلرنی قیلماق نصیب اِیتسین! پیغمبرلر نینگ سیدی، سروری، اینگ یخشیسی، اینگ افضلی حرمتی اوچون "علیهِ وعلیهِم وعلی آله کُلٍّ من الصلواتِ افضلُها ومن التسلیماتِ اَکملُها"، بو دعامیزنی قبول بویورسین! آمین.

امام ربانی "رحمة الله علیه" (مکتوبات) کتابی نینگ

ینه ایکینچی جلد، آلتمیش توقیزینچی مکتوبیده بویوره دی که:

اللهُ تعالی گه حمد بولسین! اونینگ سیله گنی، خوشله گنی بنده لریگه سلاملر، راحتلیکلر بولسین! مکتوبینگیز کیلدی. رفیقلر نینگ، دوستلر نینگ، توغری یولدن ایریلمه گنلری توشینیلیب، کوپ شاد قیلدی. اللهُ تعالی، توغریلینگیزنی و توغری یولده بولیشینگیزنی اضافه قیلسین! رفیقلریمیز بیلن بیرلیکده بیرگنینگیز وظیفه نی قیلیشگه دوام اِیتیاپمیز. بیش وقت نمازنی، ایللیک آلتمیش کیشیلیک جماعت بیلن اوقییاپمیز، دییه سیزلر. بونینگ اوچون، اللهُ تعالی گه حمد و ثنالر بولسین! قلب نینگ اللهُ تعالی بیلن بولیشی، بدن نینگ، اعضا نینگ هم احکام شرعیه نی قیلماق بیلن زینتلنیشی، نه بویوک بیر نعمت دیر. بو زمانده انسانلر نینگ کوپی نماز اوقیماقده سست لیک قیلماقده. طُمانینة و تعدیل ارکانگه اهمیت بیرمه یدی لر. بونینگ اوچون، سیز یخشی کورگنلریمگه، بو نقطه نی افاده قیلیشگه مجبور بولدیم. یخشی قولاق سالینگلر! پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، (**اینگ کتته اوغری، اوز نمازیدن اوغیرلیک قیلگن کیشی دیر**) بویوردیلر. یا رسولَ الله! بیر کیشی، اوز نمازیدن قنده ی اوغیرلیک قیله دی؟ دیب سوره دیلر. (**نمازنینگ رُکنینی و سجده لرینی کامل قیلمس لیک بیلن**) بویوردیلر. بیر دفعه هم بویوردیلر که، (**رکوعده و سجده لرده، بیلینی ییریگه ییرلشتیریب آزگینه توختمه گن کیشی نینگ نمازینی اللهُ تعالی قبول قیلمه یدی**). پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، بیر کیشینی نماز اوقییشیده، رکوعسینی و سجده لرینی کامل قیلمه گنینی کوریب، (**سن نمازلرینگنی بونده ی اوقیگنینگ اوچون، مُحمد نینگ** "علیه الصلاة والسلام" **دینیدن باشقه بیر دین اوزره اولماقدن قورقمیسن می؟**) بویوردیلر. ینه بویوردیلر که، (**سیزلردن بیرینگیز، نماز اوقیشده، رکوعدن کیین کامل توریب، تیک توختمه گینچه و ایاغده، هر عضو ییریگه ییرلشیب توختمه گینچه نمازی کامل بولمه یدی**). بیر دفعه هم بویوردیلر که، (**ایکی سجده آره سیده تیک اولتیرمه**

گینچه، نمازینگیز کامل بولمه یدی). بیر کون پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، بیرینی نماز اوقییشیده، نمازنینگ احکام و ارکانیگه رعایت قیلمه گنینی، رکوعدن تورگنیده، تیکیلیب توختمه گنینی و ایکی سجده آره سیده اولتیرمه گنینی کوریب، بویوردیلر که، **(اگر نمازلرینگنی بونده ی اوقیب اولسنگ، قیامت کونی، سنگه منیم امیتمدن دیمه یدی لر)**. بیر باشقه ییرده هم بویوردیلر، **(بو حال اوزره اولسنگ، مُحمد نینگ** "علیه السلام" **دینی اوزره اولمه گن بولرسین)**. ابو هُریره "رضی الله عنه" بویوردیلر که، (آلتمیش ییل، همه نمازلرینی اوقیب هم، هیچ بیر نمازی قبول بولمه گن کیشی، رکوع و سجده لرینی کامل قیلمه گن کیشی دیر). زید ابن وهب "رحمة الله تعالی علیه" بیرینی نماز اوقییشیده رکوع و سجده لرینی کامل قیلمه گنینی کوردی، یانیگه قیشقیریب، قنچه زمان دیر بونده ی نماز اوقیسن، دیدی. قیرق ییل دیگنیده، سن قیرق ییل دیر نماز اوقیمه گن سین. اولسنگ محمد رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ سنتی [یعنی دینی] اوزره اولمس سین، دیدی.

طبرانی "رحمة الله تعالی علیه" نینگ **(اوساطی)ده** بیلدیریلگن که، بیر مؤمن نمازینی یخشی اوقیسه، رکوع و سجده لرینی کامل قیلسه، نماز شاد بوله دی و نورلی بوله دی. فرشته لر، او نمازنی آسمانگه چیقره دی. او نماز، نمازنی اوقیگنگه، یخشی دعا قیله دی و سن منی قصورلی بولماقدن اسره گنینگ دیک، اللهُ تعالی هم، سنی محافظه قیلسین، دییه دی. نماز یخشی اوقیلمه سه، قره بوله دی. فرشته لر او نمازدن تیکسینه دی. آسمانگه آلیب بارمه یدی لر. او نماز، اوقیگنگه، یامان دعا قیله دی. سن منی ضایع ایله گنینگ، یامان حالگه سوقگنینگ دیک، اللهُ تعالی هم، سنی ضایع ایله سین، دییه دی. او حالده، نمازلرنی کامل اوقیشگه کوشش قیلیش کیره ک، تعدیل ارکاننی قیلیش کیره ک، رکوعنی، سجده لرنی، **(قومه)**نی [یعنی رکوعدن توریب تیکیلیشنی] و **(جلسه)**نی [یعنی، ایکی سجده آره سیده اولتیریشنی] یخشی قیلیش کیره ک. باشقه لری نینگ هم قصورلرینی کورگنده ایتیش کیره ک. دین اینا‌غه لری

نینگ نمازلرینی کامل اوقیشلریگه یاردم قیلیش کیره ک. **طُمانینة** [یعنی عضولر نینگ حرکت قیلمه ییشی] و **تعدیل ارکان** نینگ [بیر دفعه سبحان الله دییه دیگنچه بی حرکت توخته ماق] قیلینیشگه چیغیر [یول] آچیش کیره ک. مسلمانلر نینگ کوپی، بولرنی قیلماق شرفیدن محروم قالماقده. بو نعمت، قولدن چیقگن بولماقده. بو عملنی اورته گه چیقرماق کوپ مهم دیر. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوردیلر که، (**یاددن چیقریلگن بیر سنتیمنی اورته گه چیقرگنگه، بیر یوز شهید ثوابی بیریله دی**).

جماعت بیلن نماز اوقیشده صفلرنی راست قیلیشگه هم دقت اِیتیش کیره ک. صفدن ایلگریده و کیتگده توختمه ییش کیره ک. همه، بیر خطده توخته ییشگه کوشش قیلیشی کیره ک. پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، اول صفلرنی توزه تردیلر، اوندن کیین نمازگه توختردیلر. (**صفلرنی توزه تماق، نماز اوقیش نینگ بیر پارچه سی دیر**) بویورردیلر. یا ربی**!** بیزلرگه، بی نهایت رحمت خزینه ننگدن نصیب ایله**!** همه میزنی توغری یولدن اییرمه!

بیر مسلمان: دنیاده عزیز، آخرتده سعید بولیشینی خواهله سه، اوزی شو اوچ خویگه صاحب بولسین:

مخلوقاتدن هیچ بیر نرسه توقع قیلمس لیک. مسلمانلرنی [و زِمّی کافرلرنی، اولگن بولسه لر هم] غیبت قیلمس لیک. باشقه سی نینگ حقی بولگن بیر نرسه نی آلمس لیک.

نمازنینگ اسراری

امام ربانی "قدّس سرّه" (**مکتوبات**) کتابی نینگ بیرینچی جلد، اوچ یوز تورتینچی مکتوبیده بویوره دی که: اللهُ تعالی گه حمد قیلگندن و پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" گه صلوات کیلتیرگندن کیین، ابدی سعادتگه قاووشیشینگیزگه دعا قیله من. اللهُ تعالی، بیر کوپ آیت کریمه ده، عمل صالحه ایشله گن مؤمنلر نینگ، جنتگه کیریشلرینی بیلدیره دی. بو عمل صالحلر نیمه لر دیر، یخشی ایشلر نینگ همه سی می،

بوله سه بیر نیچه سی می؟ اگر، یخشی نرسه لرنینگ همه سی بولسه، بولرنی هیچ کیم قیله آلمه یدی. بیر نیچه سی بولسه، آیا قیسی یخشی ایشلر خواهلنماقده؟ نهایت اللهُ تعالی لطف قیلیب شونده ی بیلدیردی که، عمل صالحه، اسلام نینگ بیش رُکنی، ستونی دیر. اسلام نینگ بو بیش اساسینی، بیر کیشی حقی بیلن بی قصور قیلسه، دوزخدن قوتیلیشی قوت بیلن امید قیلینه دی. چونکه بولر، اصلیده صالح ایشلر بولیب، انساننی گناه لردن و زشت نرسه لرنی قیلماقدن اسره یدی. هکذا، قرآن کریمده، عنکبوت سوره سی، قیرق بیشینچی آیتیده مآلاً، (**بی قصور اوقیلگن بیر نماز، انساننی یامان، زشت ایشلرنی ایشله ماقدن اسره یدی**) بویوریلماقده دیر. بیر انسانگه، اسلام نینگ بیش شرطینی بیریگه کیلتیرماق نصیب بولسه، نعمتلر نینگ شُکرینی قیلگن بوله دی. چونکه اوزی، نیسا سوره سی، بیریوز قیرق آلتینچی آیتیده مآلاً، (**ایمان کیلتیرر و شکر قیلرسنگیز، عذاب قیلمیمن**) بویوره دی. او حالده، اسلام نینگ بیش شرطینی بیریگه کیلتیریشگه، جان و کونگیلدن کوشش قیلیش کیره ک.

بو بیش شرطدن اینگ مهمی، نماز دیر که، دین نینگ ستونی دیر. نمازنینگ ادبلریدن بیر ادبنی قاچیرمه ی قیلیشگه غیرت اِیتیش کیره ک. نماز کامل اوقیله آلگن بولسه، اسلام نینگ اساس و کتته بنیادی قوریلگن بوله دی. دوزخدن نجات بیرگن مستحکم ایپ اوشلنگن بوله دی. اللهُ تعالی، همه میزگه، توغری نماز اوقیماق نصیب قیلسین!

نمازگه توخته بیشده، (**اللهُ اکبر**) دیماق، (اللهُ تعالی نینگ، هیچ بیر مخلوق نینگ عبادتیگه محتاج بولمه گنینی، هر لحاظدن هیچ بیر نرسه گه احتیاجی بولمه گنینی، انسانلر نینگ نمازلری نینگ، اونگه فایده سی بولمه بیشینی) بیلدیرماقده دیر. نماز ایچیده گی تکبیرلر بولسه، (اللهُ تعالی گه قرشی لایق بیر عبادت قیلیشگه، لیاقت و کوچیمیز بولمه گنینی) کورسته دی. رکوعده گی تسبیحلرده هم بو معنی بولگنی اوچون، رکوعدن کیین، تکبیر امر بولینمه دی. حال بو که سجده تسبیحلریدن کیین امر بولیندی. چونکه سجده تواضع و پست لیک نینگ اینگ زیاده سی و ذلت و کیچیک لیک

نینگ آخر درجه سی بولگنیدن، بونی قیلگنیده، حقی بیلن، کامل عبادت اِیتگن فکر قیلینه دی. بو فکردن اسره نماق اوچون، سجده لرده یاتیب توریشده، تکبیر اَیتماق سنت بولگنی دیک، سجده تسبیحلریده (**اعلی**) دیماق امر بولیندی. نماز مؤمن نینگ معراجی بولگنی اوچون، نمازنینگ آخریده پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ معراج کیچه سیده اَیتماق بیلن مشرف بولگنلری کلمه لرنی، یعنی **التّحیاتُ** نی اوقیماق امر بولیندی. او حالده نماز اوقیگن بیر کیشی، نمازنی اوزیگه معراج قیلیشی کیره ک. اللهُ تعالی گه یقینلیگی نینگ نهایتینی نمازده آختریشی کیره ک.

پیغمبریمیز "علیه وعلی آلهِ الصلاةُ والسلام" بویوردیلر که، (**انسان نینگ، ربیگه اینگ یقین بولگنی زمان نماز اوقیگنی زمان دیر**). نماز اوقیگن بیر کیشی، ربی بیلن گپیرماقده، اونگه زاری قیلماقده و اونینگ بویوک لیگینی و اوندن باشقه هر نرسه نینگ، هیچ بولگنینی کورماقده دیر. بونینگ اوچون، نمازده قورقو، دهشت، اورکماق حاصل بولیشیدن، تسللی و راحت تاپیشی اوچون، نمازنینگ آخریده، ایکی دفعه سلام بیریشی امر بویوریلدی.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بیر حدیث شریفلریده، (**فرض نمازدن کیین۳۳ تسبیح، ۳۳ تحمید، ۳۳ تکبیر و بیر هم تهلیل**) امر قیلگنلر. بونینگ سببی، نمازده گی قصورلر (**تسبیح**) بیلن یاپیله دی. لایق بولگن، کامل عبادت قیله آلمه گنی بیلدیریله دی. (**تحمید**) بیلن، نماز اوقیماق بیلن مشرف بولگن نینگ، اونینگ یاردمی و ییتیشتیریشی بیلن بولگنی بیلینیب، بو کتته نعمتگه شکر قیلینه دی، حمد قیلینه دی. (**تکبیر**) قیلیب هم، اوندن باشقه عبادتگه لایق کیشی بولمه گنی بیلدیریله دی.

نماز، شرطلریگه و ادبلریگه موافق بیر شکیلده اوقیلیب و ایشلنگن قصورلر هم بو شکیلده یاپیلیب، نمازنی نصیب قیلگنیگه هم شکر قیلیب، عبادتگه باشقه هیچ کیم نینگ حقی بولمه گنینی، قلبیدن پاک و خالص بیر شکیلده، کلمهٔ توحید بیلن بیلدیریلگنیده، بو نماز قبول بولینه آله دی. بو کیشی، نماز اوقیگنلردن و قوتیلوچیلردن

بوله دی. یا ربی! پیغمبرلری نینگ اینگ افضلی حرمتی اوچون "علیهم وعلی آلهم الصلوات والتسلیمات" بیزلرنی نماز اوقیگن و قوتیلگن، بختیار بنده لرینگدن ایله! آمین.

امام مُحمد معصوم حضرتلری، (مکتوباتی) نینگ،

ایکینچی جلد، اونبیرینچی مکتوبیده بویوره دی که:

اللهُ تعالی، انسانلرنی باشی بوش قویبرمه دی. هر خواهله گنلرینی قیلیشگه اجازه بیرمه دی. نفسلری نینگ آرزولریگه و طبیعی، حیوانی ذوقلریگه، تاشقین و شاشقین شکیلده تابع بولیشلرینی، بو سبب بیلن فلاکتلرگه سودره لیشلرینی تیله مه دی. راحت و تینچلیک ایچیده یششلری و ابدی سعادتگه قاووشیشلری اوچون آرزولرینی و ذوقلرینی استعمال قیلیش یوللرینی کورستدی و دنیا و آخرت سعادتیگه سبب بولگن فایده لی نرسه لرنی قیلیشلرینی امر اِیتدی. ضررلی نرسه لرنی قیلیشلرینی منع اِیتدی. بو امر و نهی لرگه (**احکام اسلامیه**) دییلدی. دنیاده راحت یشه ماق، سعادتگه قاووشماق خواهله گن، اسلامیتگه تابع بولیشگه مجبور دیر. نفسی نینگ و طبیعتی نینگ، اسلامیتگه تابع بوله گن آرزولرینی ترک قیلیشی لازمدیر. اسلامیتگه تابع بولمه سه، صاحبی نینگ، یره تگنی نینگ غضبیگه، عذابیگه دُچار بوله دی. اسلامیتگه تابع بولگن بنده، مسلمان بولسه هم، کافر بولسه هم، دنیاده بختیار، راحت بوله دی. صاحبی اونگه یاردم قیله دی. دنیا زراعت ییری دیر. زراعت ییرینی ایکمه ی، تخملرنی ییب ذوق و صفا سورگن، محصول آلماقدن محروم قالیشی دیک، دنیا حیاتینی، اوتوچی [مؤقت] ذوقلرنی، نفس نینگ آرزولرینی تاشقین و شاشقین شکیلده قیلماق بیلن اوتکزگن هم، ابدی نعمتلردن، بی پایان ذوقلردن محروم بوله دی. بو حال، عقلی باشیده بولگن نینگ قبول قیله دیگنی بیر نرسه ایمس. ابدی لذتلرنی قاچیشیگه سبب بولگن، اوتوچی لذتلرنی ضررلی شکیلده قیلیشنی ترجیح قیلمه یدی. [اللهُ تعالی، دنیا ذوقلریدن، اوتوچی لذتلریدن، نفسگه یاقیملی کیلگن نرسه لردن هیچ بیرینی، منع قیلمه دی. بولرنی، اسلامیتگه موافق، بی ضرر شکیلده استعمال قیلیشگه اجازه بیردی.]

اسلامیتگه کامل تابع بولماق اوچون، اولا (**اهل سنت**) عالملری نینگ، اصحاب کرامدن اورگنیب و قرآن کریمدن و حدیث شریفلردن توشینیب بیلدیرگنلری (**عقاید**)گه موافق ایمان کیلتیرماق، کیین حرام، منع قیلینگنلرنی اورگنیب بولردن پرهیز قیلماق و قیلینیشی امر اِیتیلگن فرضلرنی اورگنیب قیلماق لازمدیر. بولرنی قیلیشگه (**عبادت**) اِیتماق دییله دی. حراملردن پرهیز قیلیشگه (**تقوا**) دییله دی.

نیت قیلیب احکام اسلامیه گه تابع بولیشگه (**عبادت اِیتماق**) دییله دی. اللهُ تعالی نینگ امرلریگه و نهی لریگه (**احکام اسلامیه**) و (**احکام الهیه**) دییله دی. امر قیلینگنلرگه (**فرض**)، منع قیلینگنلرگه (**حرام**) دییله دی. عبادتلر نینگ اینگ قیمتلیسی و اسلام دینی نینگ اساسی هرکون بیش وقت (**نماز**) اوقیماق دیر. [نماز اوقیماق، اایاغده قبله گه توغری فاتحه اوقیماق و قبله گه توغری ایگیلماق و قبله گه توغری باشینی ییرگه قویماق دیماقدیر. بولرنی قبله گه توغری قیله آلمه سه، نماز اوقیماق بولمه یدی.] نماز اوقیگن، مسلمان دیر. نماز اوقیمه گن، یا مسلمان دیر، یا کافر دیر. نماز اوقیماق بیلن حاصل بولگن قُرب الهی [یعنی، اللهُ تعالی نینگ یخشی کوریشی]، باشقه عبادتلرنی قیلماق بیلن نادر نصیب بوله دی. هرکون، بیش وقت نمازنی، جمیعت بیلن [یعنی دنیا ایشلرینی اویلمسدن] و جماعت بیلن، تعدیل ارکان بیلن و طهارتنی دقتلی آلیب و مستحب بولگن وقتلریده اوقیش کیره ک. نماز اوقییشیده، اللهُ تعالی بیلن بنده آره سیده گی پرده لر کوتریله دی. بیش وقت نماز اوقیگن، هرکون بیش دفعه یوییلیب پاکلنگن کیشی دیک، گناه لردن پاکلنه دی. هرکون بیش وقت نمازنی توغری شکیلده اوقیگنگه بیر یوز شهید ثوابی بیریله دی.

تجارت نرسه نینگ و بوستانده اوتله گن حیوانلر نینگ [و زراعت ییریدن، درختلردن قولگه کیلتیریلگن محصول نینگ و کاغذ پوللر نینگ و آلغیلر نینگ] زکاتلرینی امر قیلینگن ییرلرگه خوش بولیب بیریش کیره ک. زکاتی بیریلگن مال آزه یمه یدی. زکاتی بیریلمه گن مال، دوزخده علو بوله دی. اللهُ تعالی، کوپ مرحمت قیلیب،

احتیاجدن اضافه بولگن مال، نصاب مقداری بولسه، بیر ییل کیین زکاتینی بیریشنی امر قیلدی. جاننی و مالنی بیرگن او دیر. مال نینگ همه سینی و جاننی بیریشنی امر قیلسه یدی، اونینگ عاشقلری درحال بیرر ایدی.

رمضان شریف آییده، اللهُ تعالی امر قیلگنی اوچون، خوش بولیب روزه توتیش کیره ک. بو آچلیگی و سوسیزلیگی سعادت بیلیش کیره ک.

اسلام نینگ بناسی بیش دیر: بیرینچیسی، (**اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ**) دیماق و بونینگ معنی سینی بیلماق و ایشانماق دیر. بونگه (**کلمهٔ شهادت**) دییله دی. تورتی هم، نماز، زکات، روزه و حج دیر. بو بیش اساسدن بیری بوزوغ بولسه، اسلامیت هم بوزوغ بوله دی. اعتقادنی توزه تگندن و اسلامیتگه تابع بولگندن کیین، صوفیه عالیه نینگ یولیده ایلگری کیتماق لازمدیر. اللهُ تعالی نینگ معرفتی، بو یولده حاصل بوله دی و نفس نینگ آرزولریدن قوتیلماق نصیب بوله دی. صاحبی نی تانیمه گن کیشی، قنده ی یشه آله دی، قنده ی راحت قیله دی! بو یولده معرفت صاحبی بولماق اوچون، (**فنا بالمعروف**) لازمدیر. یعنی، اللهُ تعالی دن باشقه هر نرسه نی یاددن چقرماق لازمدیر. اوزینی بار بیلگن کیشی، معرفتگه قاووشه آلمه یدی. (**فنا**) و (**بقا**) وجدانده، قلبده حاصل بولگن نرسه لر دیر. ایتیب بیرماق بیلن توشینیلمه یدی. معرفت نعمتیگه قاووشمه گن نینگ، بونی دایما آختریشی لازمدیر. تحقیری امر قیلینگن و مؤقت بولگن نرسه نینگ تعمیری بیلن اورینمه بیش کیره ک.

نمازدن کیین دعا

اَلْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ. یا ربی! اوقیگنیم نمازنی قبول ایله! آخر و عاقبتیمنی خیر ایله. آخرگی نفسیمده کلمهٔ توحید اَیتیشیمنی نصیب ایله. اولگنلریمنی عفو و مغفرت ایله. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيرُ الرَّاحِمِينَ. تَوَفَّنی مُسْلِماً وَاَلْحِقْنِی بِالصَّالِحِينَ. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِی وَلِوَالِدَیَّ وَلِأُسْتَاذِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَوْمَ يَقُومُ الحِسَابُ. یا ربی! منی شیطان شریدن و دشمن شریدن و

نفس امارم شریدن محافظه ایله! اوییمیزگه یخشیلیکلر، حلال و خیرلی رزقلر احسان ایله! اهل اسلامگه سلامت احسان ایله! اعداء مسلمینی قهر و پریشان ایله! کافرلر بیلن جهاد قیلماقده بولگن مسلمانلرگه امداد الهینگ بیلن امداد ایله! اَللّٰهُمَّ اِنَّك عَفُوٌّ كَرِيمٌ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنّی. یا ربی! کسللریمیزگه شفا، دردلی بولگنلریمیزگه دوا احسان ایله! اَللّٰهُمَّ اِنّی اَسْاَلُكَ الصِّحَّةَ وَالْعَافِيَةَ وَالْاَمَانةَ وَحُسْنَ الخُلْقِ وَالرِّضَآءَ بِالْقَدَرِ بِرَحْمَتِك يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. آنمگه، آتمگه و اولادلریمگه و قریینداش و احبابیمگه و همه دین ایناغه لریمگه خیرلی عمرلر و حُسن خُلق، عقل سلیم و صحت و عافیت، رُشد هدایت و استقامت احسان ایله یا ربی! آمین. وَالْحَمْدُ للهِ رَبِّ العَالَمِينَ. اَللّٰهُمَّ صَلّ عَلی مُحَمَّدٍ وَعَلی آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا صَلَّيْتَ عَلى اِبْرَاهِيمَ وَعَلى آلِ اِبْرَاهِيم اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. ، اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلى مُحَمَّدٍ وَعَلى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلى اِبْرَاهِيمَ وَعَلى آلِ اِبْرَاهِيم اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. ، اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِك يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. وَالْحَمْدُ اللهِ رَبِّ العَالَمِينَ. اَسْتَغْفِرُ الله، اَسْتَغْفِرُ الله، اَسْتَغْفِرُ الله، اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الْكَرِيمَ الَّذی لآ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ الحَيَّ القَيُّومَ وَاَتُوبُ اِلَيهِ.

ایضاح:(**دعانینگ قبول بولیشی اوچون، شرطلر**):

۱- مسلمان بولماق.

۲- اهل سنت اعتقادیده بولماق. بونینگ اوچون، تورت مذهبدن بیریگه تابع بولماق لازمدیر.

۳- فرضلرنی قیلماق. قضاگه قالگن نمازلرنی، کیچه لری هم و سنتلر ییریگه هم قضا اوقیب، بیر لحظه اول ایفا قیلیش کیره ک.

فرض نمازی قضاگه قالگن کیشی نینگ، سنت و نفل نمازلری و دعالری قبول بولمه یدی. یعنی، صحیح بولسه هم ثواب بیریلمه یدی. شیطان، مسلمانلرنی الده ماق اوچون، فرضلرنی بی اهمیت کورستیب، سنت و نفللرنی اوقیشگه سَوق قیله دی. نمازنی، نماز وقتی کیلگنینی بیلیب و اول وقتیده اوقیش کیره ک.

۴- حرامدن پرهیز قیلیش کیره ک. حلال ییگن نینگ دعاسی مقبول دیر.

۵- اولیائی کرامدن بیرینی وسیله قیلیب، دعا قیلیش کیره ک.

هندوستان عالملریدن محمد بن احمد زاهد، (**ترغیب الصلاة**) کتابی نینگ ایللیک تورتینچی فصلیده، فارسی لسانیده دییه دی که، (حدیث شریفده (**دعانینگ قبول بولیشی اوچون، ایکی نرسه لازمدیر: بیرینچیسی، دعانی اخلاص بیلن قیلیش کیره ک. ایکینچیسی، ییگنی و کییگنی حلالدن بولیشی کیره ک. مؤمن نینگ اتاغیده، حرامدن بیر ایپلیک بار بولسه، بو اتاقده قیلگنی دعا، هیچ قبول بولمه یدی**) بویوریلدی.) اخلاص، اللهُ تعالی دن باشقه، هیچ بیرنرسه اویلمه ی، یکه الله تعالی دن ایسته ماق دیر. بونینگ اوچون، اهل سنت عالملری نینگ بیلدیرگنلری دیک ایمان کیلتیرماق و احکام اسلامیه گه تابع بولماق، بالخاصه اوستیده بنده حقی بولمس لیک و بیش وقت نمازنی اوقیماق لازمدیر.

تجدید ایمان و نکاح دعاسی

یا ربی!حِین بلوغیمدن بو لحظه گه چه، اسلام دشمنلریگه و بدعت اهلیگه الدنیب، اورگنگنیم غلط، بوزوغ عقیده لریمگه و بدعت، فسق بولگن ایتگنلریمگه، ایشیتگن لریمگه، کورگن لریمگه و ایشله گن لریمگه نادیم بولدیم، پشیمان بولدیم، ینه بونده ی غلط ایشانمه ییشگه و قیلمه ییشگه عزم، جزم و قصد ایله دیم. پیغمبرلرنینگ اولی آدم علیه السلام و آخرگیسی بیز نینگ سیوگیلی پیغمبریمیز محمد علیه السلام دیر. بو ایکی پیغمبرگه و ایکیسی آره سیده کیلگن اوتگن پیغمبرلرنینگ جمله سیگه ایمان کیلتیردیم. همه سی حقدیر، صادقدیر. بیلدیرگنلری توغریدیر.

آمَنْتُ بِاللهِ وبِمَا جاءَ مِنْ عِنْدِ اللهِ عَلی مُرَادِ اللهِ وَآمَنْتُ بِرَسُولِ اللهِ وبِمَا جاءَ مِنْ عِنِدِ رسُولِ اللهِ عَلَى مُرَادِ رَسُوْلِ اللهِ، آمَنْتُ بِاللهِ وَمَلآئِكَتِهِ وكُتُبِهِ ورُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالَى والْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ).

حنفی بولگن، آسان لیک بولماق اوچون، نکاحینی تازه لشگه، زوجه سیدن وکیل لیک آلیشی کیره ک، ایکی شاهد یانیده، (اوتگندن بری نکاهیم تگیده بولگن زوجمنی، اونینگ تمانیدن وکالةً و تمانیمدن اصالةً اوزیمگه تزویج قیلدیم) (**اَللّٰهُمَّ اِنّی اُرِیدُ اَنْ اُجَدِّدَ اْلاِیمَانَ وَالنِّکَاحَ تَجْدِیدًا بِقَوْلِ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ**) دییشی کیره ک.

مسجدده جماعت نینگ کوپ بولگنی بیر نمازنینگ دعاسیدن کیین، امام، تجدید ایمان و نکاح دعاسینی جماعت بیلن بیرلیکده اوقیسه، جماعت بیربیرلریگه شاهد بولگن، نکاحلری هم تازه لنگن بوله دی.

آخر نفسده مسلمان نینگ توبه قیلیشی صحیح بوله دی. لیکن، کافر نینگ ایمانگه کیلیشی صحیح بولمه یدی. هر مسلمان، ایرتنگ و آقشام، شو ایمان دعاسینی اوقیبیشی کیره ک:

(**اَللَّهُمَّ اِنِّی اَعُوذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ بِكَ شَیْئاً وَاَنَا اَعْلَمُ وَاَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الغُیُوبِ**).

کوپ مهم تنبیه

ایرکک بولسین، عیال بولسین، هر انسان نینگ، هر سوزیده، هر ایشیده، اللّٰهُ تعالی نینگ امرلریگه، یعنی فرضلرگه ومنع قیلگن لریگه [حراملرگه] تابع بولیشی لازمدیر. بیر فرض نینگ قیلینیشیگه، بیر حرامدن پرهیز قیلیشگه اهمیت بیرمه گن نینگ ایمانی کیته دی، کافر بوله دی. کافر صفتیده اولگن کیشی، قبرده عذاب تارته دی. آخرتده دوزخگه کیته دی. دوزخده ابدی یانه دی. عفو قیلینیشیگه، دوزخدن چیقیشیگه امکان و احتمال یوقدیر. کافر بولماق کوپ آساندیر. هر سوزده، هر ایشده کافر بولماق احتمالی کوپدیر. کُفُردن قوتیلماق هم کوپ آساندیر. کفرنینگ سببی بیلینمه سه هم هرکون بیر دفعه استغفار قیلسه، یعنی (**اَسْتَغْفِرُ اللهَ**) دیسه، حتمی عفو بوله دی، یعنی، (**یا ربی! بیلیب ویا بیلمه ی کُفرگه سبب بولگن بیر سوز ایتگن بولسم ویا ایش قیلگن بولسم، نادیم بولدیم، پشیمان بولدیم. منی عفو قیل**) دیب توبه قیلسه،

اللّٰهُ تعالی گه زاری قیلسه، حتمی عفو بوله دی. دوزخگه کیتماقدن قوتیله دی. دوزخده ابدی یانمس لیک اوچون، هرکون حتمی توبه و استغفار قیلیش کیره ک. بو توبه دن کوپ مهم راغ بیر وظیفه یوقدیر. بنده حقی بولگن گناه لرگه توبه قیلیشده، بوحقلرنی توله ماق و ترک اِیتیلیگن نمازلرگه توبه قیلیشده، فرضلرنینگ قضاسینی اوقیماق لازمدیر.

کلمهٔ تنزیه

(**سُبْحَانَ اللّٰهِ وبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِيمِ**). بو کلمهٔ تنزیه، **امام ربانی مُجدد الفِ ثانی شیخ احمد فاروقی سرهندی** "قدّس سرّه"حضرتلری نینگ (**مکتوبات ترجمه سی**) کتابی نینگ ٣٠٧ و ٣٠٨. نچی مکتوبلریده یازیلگن. بونی، ایرتنگ و آقشام بیر یوز دفعه اوقیگن نینگ گناه لری عفو بوله دی. دردلردن قوتیله دی. ینه گناه ایشله ماقدن محافظه بولینه دی.

استغفار دعاسی

[(**مفتاح النجاة**)ده یازیلگن حدیث شریفده، (**بیر کیشی، مؤمنلر اوچون، هرکون ییگیرمه بیش دفعه، استغفار اوقیسه، اللّٰهُ تعالی، بو کیشی نینگ قلبیدن غِل و حسدنی چیقره دی. اسمی، ابدال اسملری آره سیگه یازیله دی. اونگه، همه مؤمنلر سانیچه، ثواب یازیله دی. قیامت کونی، همه مؤمنلر: یا ربی، بو بنده نگ بیز نینگ اوچون، استغفار اوقییردی. سن هم اونی عفو ایله! دییه دیلر**) بویوریلدی. غِل، حیله دیماقدیر. ابدال، اولیاءدن بیر صنف نینگ اسمی دیر. هرکون (**اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِأُسْتَاذِي وَلِلْمُؤْمِنينَ وَاْلمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسلِمينَ وَالْمُسلِمَاتِ اَلْاَحْيَآءِ مِنهُمْ وَالْاَمْوَاتِ برَحْمَتِك يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمين**) اوقیش کیره ک. بو دعا، (**کتاب الصلاة**) کتابیمیزده هم یازیلگن.]

نمازنینگ حکمتلری (نماز و ساغلیغیمیز)

مسلمان، نمازنی اللّٰهُ تعالی نینگ امری بولگنی اوچون اوقیدی. ربیمیزنینگ امرلریده بیر کوپ حکمت، فایده باردیر. نهی لریده هم بیر کوپ ضررلرنینگ بولگنی

حتمی دیر. بو فایده و ضررلرنینگ بیر قسمی بوگون طب متخصصلری تمانیدن تثبیت قیلینگن وضعیتده دیر. اسلامیت نینگ ساغلیک گه بیرگنی اهمیتنی، هیچ بیر دین و مفکوره بیرمه گن. دینیمیز، عبادتلرنینگ اینگ افضلی بولگن نمازنی، عمریمیزنینگ آخریگه چه اوقیشنی امر قیلگن. نماز اوقیگن، ساغلیک اوچون بولگن فایده لریگه هم البته قاووشه دی. نمازنینگ ساغلیک جهتیدن تأمین قیلگنی فایده لردن بعضیلری شولر دیر:

۱- نمازده قیلینگن حرکتلر آهسته بولگنیدن قلبنی چرچتمه یدی و کون نینگ مختلف ساعتلریده بولگنی اوچون انساننی دواملی زنده توته دی.

۲- کونده باشینی سکسن دفعه ییرگه قویگن بیر کیشی نینگ مغزیگه ریتمیک بیر شکیلده اضافه قان بیتیشه دی. بو یوزدن مغز حجره لری یخشیلب آزیقه لنگنیدن حافظه و شخصیت بوزوغلیکلریگه، نماز اوقیگنلرده جوده هم آز تصادف قیله دی. بو انسانلر ساغلیکلی راغ بیر عمر اوتکزه دیلر. بوگون طبده "دمانس سنیل" دییلگن بونامه[حافظه سینی و عقلینی ایتیرماق] کسل لیگه مبتلا بولمه یدی لر.

۳- نماز اوقیگنلرنینگ کوزلری، منتظم بیر شکیلده ایگیلیب - راست بولماق سببی بیلن قوتلی راغ قان دورانیگه مالک بوله دی. بو سبب بیلن کوز ایچی فشاریده کوپلمه بولمه یدی و کوزنینگ اونگ قسمیده گی مایع نینگ دواملی تغییر قیلیشی تأمین اِیتیلگن بوله دی. کوزنی "پرده" ویا " قره سو" کسل لیگیدن اسره یدی.

۴- نماز اوقیشده گی ایزومتریک حرکتلر، معده ده گی غذالرنینگ یخشی مخلوط بولیشیگه، صفرانینگ آسان آقیشیگه و سببی بیلن صفرا کیسه سیده ییغیلمه قیلمه ییشیگه، پانکراسده گی انزیملرنینگ آسان خالی بولیشیگه یاردمچی بولیشی دیک، قبیزلیک نینگ رفع قیلینیشیده هم رولی کتته دیر. گرده نینگ و ادرار یوللری نینگ یخشیلب چلقه لنیشیدن، گرده ده تاش تشکلی نینگ اونگینی آلیشگه و مثانه نینگ خالی بولیشیگه هم یاردمچی بولماقده دیر.

۵- بیش وقت اوقیلگن نمازده گی ریتمیک حرکتلر، کونلیک حیاتده ایشله تیله آلمه گن عضله و مفصللرنی ایشله تیب، آرتروز و آهکلمه دیک مفصل کسللیکلرینی و عضله توتیلیشلری نینگ اونگینی آله دی.

۶- بدن ساغلیغی اوچون پاکلیک حتمی لازمدیر. طهارت و غسل، هم مادی، همده معنوی بیر پاکلیک دیر. انه نماز، پاکلیک نینگ اوز اوزی دیر. زیرا هم بدنی، همده روحی پاکلیک بولمسدن نماز بوله یدی. طهارت و غسل بدنی پاکلیکنی تأمین قیله دی. عبادت وظیفه سینی بیریگه کیلتیرگن بیر کیشی، روحًا دم آلگن، پاکلنگن بوله دی.

۷- محافظ حکیم لیکده، معین زمانلرده قیلینگن بدن حرکتلری کوپ مهم دیر. نماز وقتلری، قان دورانینی تازه له ماق و تنفسنی جانلنتیرماق اوچون اینگ مناسب وقتلر دیر.

۸- اویقونی تنظیم قیلگن مهم عنصر نماز دیر. حتی بدنده ییغیلگن ستاتیک (تورغون) الکتریکلنتیریش، سجده قیلماق بیلن توپراقلمه قیلینگن بوله دی. بو سبب بیلن بدن ینه زنده لیگی گه قاووشه دی.

نمازنینگ بو فایده لریگه قاووشماق اوچون، نمازنی وقتیده اوقیماق بیلن بیرلیکده، پاکلیک گه، کوپ ییمه ییشگه و ییلگن غذالرنینگ پاک، حلال بولیشیگه هم دقت قیلینیشی هم لازمدیر.

هیچ کیمگه باقی ایمس، مُلک دنیا، سیم و زر،
بیر خراب بولگن قلبنی، تعمیر قیلماق دیر هنر،

بیتینچی بولیم

نماز اسقاطی میت اوچون اسقاط و دوره

(**نورُالایضاح**)ده و (**الطَحطاوی**) حاشیه سیده و (**حَلَبی**) بیلن (**دُرالمُختار**)ده، نمازلرنینگ قضاسی آخریده، (**مُلتقی**)ده و (**دُرالمُنتقی**)ده و (**وِقایه**)ده، (**دُرَرْ**)ده و (**جوهَره**)ده و باشقه قیمتلی کتابلرده، روزه نینگ آخریده، وصیت اِیتگن میت اوچون اسقاط و دوره قیلماق لازم بولگنی یازیلگن. مثلًا، (**الطَحطاوی**) حاشیه سیده دییه دی که، (توتیلمه گن روزه لرنینگ فدیه بیریب اسقاط قیلینیشی اوچون نَص [یعنی آیت و حدیث] باردیر. نماز روزه دن مهم راغ بولگنیدن، شرعی بیر عذر بیلن اوقیلمه گن و قضاسینی اوقیماق خواهله گنی حالده، اولیم کسل لیگه مبتلا بولگن بیر کیشی نینگ، قضاسینی اوقییه آلمه گنی نمازلری اوچون هم، روزه ده قیلینگنی دیک اسقاط قیلینیشی اوچون، همه عالملرنینگ سوز بیرلیگی باردیر. نمازنینگ اسقاطی بولمه یدی دیگن کیشی جاهل دیر. چونکه، مذهبلرنینگ سوز بیرلیگی گه قرشی کیلماقده دیر. حدیث شریفده، (**بیر کیشی، باشقه سی بیریگه روزه توته آلمه یدی و نماز اوقییه آلمه یدی. لیکن، اونینگ روزه سی و نمازی اوچون غریبنی تویغزه دی**) بویوریلدی.) اهل سنت عالملری نینگ افضللیکلرینی توشینمه گن و مذهب امامل‌ریمیزنی هم، اوزلری دیک خیال بیلن گپیرماقده فکر قیلگن بعضی کیشیلرنینگ، (اسلامیتده اسقاط و دوره یوقدیر. اسقاط، عیسویلرنینگ گناه چیقریشیگه اوخشه یدی) دیک نرسه لر اَیتگنلرینی ایشیته میز. بونده ی سوزلری، اوزلرینی خطرلی وضعیتگه توشیرماقده دیر. چونکه پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم"، (**امتیم، ضلالتده بیرلشمه یدی**) بویوردیلر. بو حدیث شریف، مجتهدلرنینگ سوز بیرلیگی بیلن بیلدیرگنلری نرسه لرنینگ البته توغری بولگنلرینی کورسته دی. بولرگه ایشانمه گن، بو حدیث شریفگه ایشانمه گن بوله دی. **ابن عابدین**، وتر نمازینی بیلدیریشیده، (دینده ضروری بولگن، یعنی جاهللرنینگ هم بیلگنلری اجماع معلومات لریگه ایشانمه گن کیشی، کافر بوله دی)

بویورماقده. (**اجماع**)، عالملرنینگ سوز بیرلیگی دیماقدیر. اسقاط، گناه چیقرتیشگه قنده ی اوخشتیله آله دی؟ پاپلر، گناه چیقریاپدیک دیب انسانلرنی تله ماقده لر. حال بو که، اسلامیتده دین آدملری اسقاط قیله آلمه یدی. اسقاطنی یکه، اولیک نینگ ولیسی قیله آله دی و پول دین آدملریگه ایمس، غریبلرگه بیریله دی.

بوگون، قییرده ایسه هرییرده، اسقاط و دوره ایشلری اسلامیتگه موافق قیلینمه یاپدی. اسلامیتده اسقاط یوقدیر دیگنلر، بونده ی ایتمه ی هم، بوگون قیلینماقده بولگن اسقاط و دوره لر اسلامیتگه موافق ایمس دیر، دیسه لردی، کوپ یخشی بولردی. بیز هم اوزلریگه آرقه چیقردیک. بونده ی ایتیشلری بیلن، هم قورقینچ بیر خطرگه توشماقدن قوتیلردیلر، همده اسلامیتگه خدمت قیلگن بولردیلر. اسقاط و دوره لر نینگ، دینیمیزگه موافق بیر شکیلده قنده ی قیلینیشی قوییده بیلدیریله دی. ابن عابدین، قضا نمازلری نینگ آخریده بویوره دی که:

فائته نمازلری بولگن [یعنی عذر بیلن وقتینی اوتکزیب، قضاگه قالگن نمازلری بولگن]بیر کیشی، بولرنی اشاره بیلن هم اوقیشگه کوچی ییتگنی پیتده اوقیمه گن بولسه، اوله دیگنی زمان، کفارتی نینگ اسقاط قیلینیشی اوچون وصیت قیلیشی واجب دیر. قضا گه کوچی ییتمه گن بولسه، وصیت قیلیشی لازم بولمه یدی. رمضان شریفده روزه ییگن مسافر و کسل هم قضاسینی توته دیگن زمان تاپه آلمسدن اولسه، وصیت قیلیشلری لازم کیلمه یدی. اللهُ تعالی، بولرنینگ عذرلرینی قبول قیله دی. کسل نینگ کفارتلری نینگ اسقاطی، اولگندن کیین ولیسی تمانیدن قیلینه دی. اولمسدن آلدین قیلینمه یدی. تیریک انسان نینگ، اوزی اوچون اسقاط قیلدیریشی جائز ایمس. (**جِلاَءُ الْقُلُوب**)ده دییه دی که، (اوستیده اللهُ تعالی نینگ حقی ویا بنده حقی بولگن کیشی نینگ، ایکی شاهد یانیده وصیت اَیتیشی ویا یازگنینی بولرگه اوقییشی واجبدیر. اوستیده حق بولمه گن نینگ وصیت قیلیشی مستحب دیر).

کفارت اسقاطی اوچون وصیت قیلگن میت نینگ ولیسی، یعنی میراثینی ییرلریگه

صرف اوچون وصیت قیلگنی ویا وارثی بولگن کیشی، میراث نینگ اوچده بیریدن، هر بیر وقت نماز اوچون و وتر واجب نمازی اوچون و قضا قیلینیشی لازم بولگن بیر کونلیک روزه اوچون، بیر فطره مقداری یعنی یریم صاء [بیش یوز بیگیرمه دِرهم ویا بیرمینگ بیتی یوز ایللیک گرام] بوغداینی غریبلرگه [و یا غریبلرنینگ وکیللریگه] فدیه بیره دی.

کفارت اسقاطی اوچون وصیت قیلمه گن بولسه، ولی نینگ کفارت اسقاطی قیلیشی حنفیده لازم بولمه یدی. شافعی مذهبیده، وصیت قیلمه گن بولسه هم، ولی نینگ اسقاط قیلیشی لازمدیر. بنده حقینی، وصیت بولمه سه هم، میت نینگ قویگنی مالدن ولی نینگ توله بیشی، حنفی مذهبیده هم لازمدیر. حتی آلغیدارلر، میراثنی قولگه کیلتیرگنیده، بی محکمه آلاله دیلر. قضاگه قالگن روزه لرنینگ فدیه سینی، یعنی مال بیلن تولنیشینی وصیت قیلگن بولسه، بونی بیریگه کیلتیرماق واجب دیر. چونکه، اسلامیت امر قیلماقده دیر. وصیت قیلمه گن بولسه، نماز فدیه سینی بیرماق واجب ایمس، جائز بوله دی. بو آخرگی ایکیسی قبول بولمه سه، هیچ بولمه سه صدقه ثوابی حاصل بولیب، گناهلرینی پاکله بیشگه یاردم قیله دی. امام محمد بونده ی بویورگن. (**مَجْمَعُ الْأَنْهُرْ**)ده دییه دی که، (نفسیگه و شیطانگه تابع بولیب نمازلرینی اوقیمه گن، عُمری نینگ آخریگه توغری بونگه پشیمان [بولیب اوقیشگه و قضاسینی اوقیشگه باشله گن]نینگ، قضاسینی اوقییه آلمه گنی نمازلری نینگ اسقاطینی قیلینیشی اوچون وصیت اِیتیشی جائز بولمه یدی دییلدی ایسه هم، جائز بولگنی، (**المُسْتَصْفی**)ده یازیلگن).

(**جِلاَءُ الْقُلُوب**)ده دییه دی که: (کیشی حقلری، تولینه دیگن قرضلر، امانت، غصب، سرقت (اوغیرلیك)، مُزد و بیع [ساتیش] سببی بیلن بیریله دیگنلر و یسه ماق، زخم قیلماق، ناحق شکیلده استعمال قیلماق دیک بدن حقلری و سوکماق، ریشخند، غیبت، تهمت دیک قلب حقلری دیر).

وصیت اِیتگن میت نینگ مالی نینگ اوچده بیری اسقاط قیلیشگه کفایت اِیته یاتگن بولسه، ولی نینگ بو مال بیلن فدیه بیریشی لازمدیر. کفایت ایتمه یاتگن

بولسه، اوچده بیریدن اضافه سینی وارث نینگ تبرُع قیلیشی جائز بولگنی (**فتحُ القدیر**)ده یازیلگن. بونینگ دیک، فرض بولگن حجی نینگ قیلینیشی اوچون وصیت قیلسه، وارثی ویا باشقه بیری، حج پولینی هدیه بیرسه، جائز بوله یدی. اولمسدن وصیت قیلمه ی، وارثی اوز پولی بیلن اسقاط قیلسه ویا حجگه کیتسه، میت نینگ قرضی ایفا قیلینگن بوله دی. وارثدن باشقه سی نینگ پولی بیلن بولر جائز بوله یدی دیگنلر بار بولسه هم، (**دُرُّ الْمُخْتَار**) و (**مَرَاقِی الفَلَاح**) و (**جِلاَءُ الْقُلُوب**) کتابلری نینگ صاحبلری بوله دی، دیدیلر.

کفارت اسقاطی، بوغدای بیریگه اون ویا بیر صاع اریه، خرما، مییز بیلن هم حساب قیلیب، بولر هم بیریله آله دی. [چونکه، بولر بوغدای دن ارزشلی راغ بولگنلری اوچون، غریبگه کوپ فایده لی دیرلر]. همه سی بیریگه بهالری بولگن طلا ویا نقره هم بیریله آله دی. [کاغذ پول بیلن اسقاط قیلینمه یدی]. سجدهٔ تلاوت اوچون فدیه بیرماق لازم ایمس.

اسقاط و دوره قنده ی قیلینه دی؟

فدیه پولی، میراث نینگ اوچده بیرینی آشسه، وارثلر اجازه بیرمه گینچه، ولی اوچده بیردن اضافه سینی صرف قیله آلمه یدی. (**قِنْیَه**) کتابیده دییه دی که، همه عمری نینگ نمازلری اوچون مالی نینگ اوچده بیری نینگ بیریلیشینی وصیت قیلگن میت نینگ، قرضی هم بولسه، آلغیداری، وصیت نینگ قیلینیشیگه اجازه بیرسه هم، وصیت نینگ قیلینیشی جائز بوله یدی. چونکه، اسلامیت، اول قرض نینگ تولنیشینی امر قیلماقده دیر. قرضنی توله ماق، آلغیدار نینگ راضی بولیشی بیلن کیین گه تشلنه آلمه یدی.

همه نمازلرنینگ اسقاط قیلینیشی اوچون وصیت قیلگن کیشی نینگ قنچه یاشیده اولگنی بیلینمه یاپسه، قویگنی میراث نینگ اوچده بیری، نمازلری نینگ اسقاطیگه یتیشمه گنی زمان، بو وصیت جائز بوله دی. میراث نینگ اوچده بیری، اسقاط اوچون یتیشیب و اضافه لیک قیلسه، بو وصیتی جائز بوله یدی، باطل بوله دی. چونکه، مال نینگ اوچده بیری، اسقاطگه یتیشمه گنی زمان، اوچده بیری بیلن، اسقاط قیلینه دیگن

نمازلرنینگ سانی معلوم بولگنیدن، وصیتی بو نمازلر اوچون صحیح بوله دی. کینگه قالگن نمازلری اوچون بولگن وصیتی لغو، یعنی بوش لاف بوله دی. اوچده بیری، کوپ بولگنی زمان، عمری و سببی بیلن نماز سانی معلوم بولمه گنی اوچون، وصیتی باطل بوله دی.

نماز اسقاطی اوچون وصیت قیلگن میت نینگ هیچ مالی بولمه سه ویا اوچده بیری، وصیتگه ییتیشمه یاتگن بولسه ویا هیچ وصیت قیلمه گن بولیب، ولی اوز مالی بیلن اسقاط قیلماق خواهله یاتگن بولسه، (**دوره**) قیله دی. اما ولی قیلیشگه مجبور ایمس. دوره قیلماق اوچون، ولی بیر آیلیک ویا بیر ییل لیک اسقاط اوچون لازم بولگن طلا لیره لیک، ویا بیلرزیک، اوزیک ویا جاری نقره پول قرض آله دی. میت ایرکک بولسه، یاشیدن اون ایکی ییل، عیال بولسه توقیز ییل توشیب، قنچه ییل قرضی بولگنینی حساب قیله دی. **بیر کونلیک آلتی نماز اوچون [وتر واجب نمازی بیلن بیرلیکده]، اون کیلو، بیر شمسی ییلی [۳۶۵ کون] اوچون، اوچ مینگ آلتی یوز آلتمیش کیلو بوغدای بیرماق لازمدیر**. مثلاً بیر کیلو بوغدای بیریوز سکسن قُروش بولگنی زمان، بیر ییل لیک نماز اسقاطی آلتی مینگ بیش یوز سکسن سکیز ویا قیسقه چه آلتی مینگ آلتی یوز لیره بوله دی. بیر طلا لیره [ییتی گرام و ییگیرمه سانتی گرام بولیب] بیر یوز ییگیرمه لیره بولگنی زمان، **بیر ییل لیک نماز اسقاطی اوچون ایللیک بیش ویا احتیاطاً آلتمیش طلا [۶۰ طلا × ۷,۲۰ گرام =۴۳۲ گرام] لازم بوله دی.** میت نینگ ولیسی بیش طلا [۵ طلا × ۷,۲۰گرام=۳۶ گرام] قرض آلسه و دنیاگه توشکین بولمه گن، دینینی بیلگن و یخشی کورگن بیر قنچه، مثلاً تورت غریب تاپسه:[بولرنینگ فطره بیره آلمه یدیگن، یعنی صدقه آله دیگن غریب بولیشلری شرط دیر. غریب بولمه سه لر، اسقاط قبول بولمه یدی]. میت نینگ ولیسی، یعنی وصیت قیلگنی کیشی ویا وارثلریدن بیری ویا بولردن بیری نینگ وکیل تعین قیلگنی کیشی، (مرحوم. . . . . . نینگ اسقاط صلاتی اوچون، بها شکیلده، بو بیش عدد[۳۶ گرام] طلانی سنگه بیردیم) دیب، بیش طلانی بیرینچی غریبگه صدقه نیت قیلیب بیره دی.

کیین غریب، (آلدیم قبول قیلدیم. سنگه هدیه قیلدیم) دیب بونی وارثگه ویا وارث نینگ وکیلیگه هدیه قیله دی و وارث تسلیم آله دی. کیین، ینه بونگه ویا ایکینچی غریبگه بیره دی و هدیه شکلیده اوندن پس تسلیم آله دی. بو شکیلده، عینی غریبگه تورت دفعه ویا تورت غریب نینگ هر بیریگه بیر دفعه بیریب و آلماق بیلن بیر دوره بوله دی. بیر دوره ده، بیگیرمه طلالیک [۲۰طلا×۷,۲۰گرام=۱۴۴ گرام طلا] نماز کفارتی اسقاط قیلینگن بوله دی. میت ایرکک و آلتمیش یاشیده بولسه، قیرق سکیز ییل لیک نماز اوچون ٤۸ ییل ×٦۰ عدد طلا =۲۸۸۰ عدد طلا [۲۸۸۰عدد طلا×۷,۲۰گرام=۲۰۷۳۶ گرام] طلا بیرماق لازم بوله دی. بونینگ اوچون هم،

۲۸۸۰ طلا   ۷,۲۰×۲۸۸۰ گرام=۲۰۷۳۶ گرام طلا
——— = [—————————] = ۱۴۴ دفعه دوره قیله دی.
۲۰ طلا   ۴ غریب × ۵ طلا = ۲۰ طلا × ۷,۲۰گرام=۱۴۴گرام

ینه تورت غریب بیلن طلا عددی اون[۱۰×۷,۲۰=۷۲ گرام طلا] بولسه، ۷۲ دوره؛ طلا عددی بیگیرمه [۲۰×۷,۲۰=۱۴۴ گرام طلا] بولسه، ۳۶ دوره قیله دی. غریب عددی اون و طلا عددی هم اون [۱۰×۷,۲۰=۷۲ گرام طلا] بولسه، ۴۸ ییل لیک نماز کفارتی نینگ اسقاطی اوچون، بیگیرمه توقیز دوره قیله دی. چونکه:

نماز اوقیمه گنی ییللر × بیر ییل لیک طلا عددی=غریب عددی × دوره قیلگن طلا عددی × دوره عددی دیر. مثالیمیزده تقریباً:

۴۸ ییل ×۶۰ عدد طلا [۶۰ ×۷,۲۰=۴۳۲ گرام طلا]

ویا ۴ غریب × ۵ عدد طلا [۵ ×۷,۲۰=۳۶ گرام طلا] × ۱۴۴ دوره

ویا ۴ غریب ×۱۰ عدد طلا [۱۰×۷,۲۰=۷۲ گرام طلا] × ۷۲ دوره

ویا ۴ غریب ×۲۰ عدد طلا [۲۰×۷,۲۰=۱۴۴ گرام طلا] × ۳۶ دوره

ویا ۱۰ غریب ×۱۰ عدد طلا [۱۰×۷,۲۰=۷۲ گرام طلا] × ۲۹ دوره

شکلیده قیلینه دی. هر وضعیتده هم تقریباً ۲۰۷۳۶ گرام طلا بولیب ۴۸ ییل لیک دوره اسقاط قیلینگن بوله دی.

کوریله دی که، نماز اسقاطیده، دوره سانینی تاپماق اوچون، **بیر ییل لیک طلا سانی [گرامی] بیلن میت نینگ نماز قرض ییلی ضرب بوله دی. برعلاوه، دوره بولینگن طلا سانی [گرامی] بیلن، غریب سانی هم ضرب بوله دی. بیرینچی ضرب نینگ نتیجه سی، ایکینچی ضرب نینگ نتیجه سیگه تقسیم بوله دی.** نتیجه، دوره سانی بوله دی. یعنی:

نماز قیلمه گنی ییل لر × ۱ ییل لیک طلا مقداری (گرامی)

دوره عددی = ―――――――――――――――――

غریب عددی × ۱ غریبگه بیریلگن طلا مقداری (گرامی)

۴۸ ییل ×۶۰ طلا

مثال = ――――――

۱۰ غریب ×۱۰ طلا

۲۸۸۰ عدد طلا (۲۸۸۰ عدد ×۷,۲۰ گرام = ۲۰۷۳۶ گرام)

= ―――――――――――――――――

۱۰۰ طلا (۷,۲۰×۱۰۰=۷۲۰ گرام طلا)

۲۰۷۳۶ گرام

= ―――――― = ۲۸,۸۰ تقریباً ۲۹ دوره قیله دی.

۷۲۰ گرام طلا

بوغدای نینگ و طلانینگ کاغذ پول ارزشلری هر زمان تقریباً عینی نسبتده تغییر قیلماقده دیر. یعنی طلا ارزشی بیلن بوغدای نینگ ارزشی هر زمان بیرلیکده آزه لماقده ویا کوپلماقده دیر. بو لحاظدن، اسقاط اوچون، بیر ییل لیک بوغدای مقداری تغییر قیلمه گنی دیک، بیر ییل لیک طلا عددی[گرامی]هم یعنی یوقاریده تاپگنیمیز آلتمیش طلا هم اونگه یقین عینی بولماقده دیر. بونینگ اوچون، اسقاط حسابیده، هرزمان احتیاطاً:

بیر آیلیک نماز اسقاطی بیش طلا [۳۶ گرام طلا] دیر.

[بیر ییل لیک نماز اسقاطی ٦۰طلا او هم ۴۳۲ گرام طلا بوله دی.]

بیر آیلیک رمضان روزه اسقاطی بیر طلا[۷,۲۰گرام] دیر.

قبول قیلینماقده دیر. دوره قیلینه دیگن طلا مقداری[گرامی] و دوره عددی بوردن تاپیله دی.

نماز اسقاطی خلاص بولگندن کیین، توتیلمه گن، قضا قیلینیشلری لازم بولگن روزه لرنینگ اسقاطی اوچون، بیش طلا تورت غریبگه اوچ دفعه دوره قیله دی. چونکه، بیر ییل لیک یعنی، اوتیز کونلیک روزه کفارت اسقاطی، ایللیک ایکی یریم کیلو بوغدای ویا ۵,۲۵ گرام طلا، یعنی ۰،۷۳ عدد طلا لیره بولماقده دیر. کوریله دی که حنفیده، **[احتیاطاً]بیر طلا[۷,۲۰ گرام] بیر ییل لیک روزه کفارتینی اسقاط قیله دی** و قیرق سکیز ییل اوچون قیرق سکیز طلا بیرماق لازم بوله دی. بیش طلا بیلن، تورت غریبگه بیر دوره قیلگنیده، ییگیرمه طلا بیریلگن بوله دی. [احتیاطاً ۳ دوره بیلن اسقاط تمام قیلینگن بوله دی. یعنی ٤ غریب × ۵ طلا × ۳ دوره =٤ غریب × (۵×۷,۲۰ گرام) × ۳ دوره =٤× ۳۶ گرام × ۳=۴۳۲ گرام طلا بیلن احتیاطلی شکیلده روزه اسقاطی تمام قیلینگن بوله دی.] قضا قیلینیشلری لازم بولگن روزه لرنینگ اسقاطی قیلینگندن کیین، زکاتی اوچون، کیین قربان اوچون بیر قنچه دوره قیلینه دی.

بیر عهد کفارتی اوچون، هرکون اون غریب و بی عذر بوزیلیب، کفارت لازم بولگن بیر کونلیک روزه کفارتی اوچون بیر کونده آلتمیش غریب لازمدیر و بیر غریبگه بیر کونده، یریم صاع بوغدای دن کوپ بیریلمه یدی. یعنی، بیر قنچه عهد کفارتی، بیر کونده اون غریبگه بیریلمه یدی. او حالده، عهد و روزه کفارتلری اوچون بیر کونده دوره قیلینمه یدی. عهد وصیتی بار بولسه، بیر عهد اوچون، بیر کونده اون غریب نینگ هر بیریگه ایکی کیلو بوغدای ویا اون ویا بو ارزشده قیسی بیر مال، طلا، نقره بیریله دی. بولرنی، بیر غریبگه اون کون آرقه آرقه گه بیرماق هم بوله دی. ویا بیر

غریبگه کاغذ پول بیریب، "سنی وکیل قیلدیم. بو پول بیلن، هرکون، ایرتنگ و آقشام بولماق اوزره ایکی دفعه، اون کون قرنینی تویغزه سن!" دییش کیره ک. قرنینی بونده ی اون کون تویغزمه ی، قهوه، چای، اخبار پولی قیلسه جائز بولمه یدی. اینگ یخشیسی، بیر آشپز بیلن سودالشیب، اون کونلیک پولنی آشپزگه بیریب، غریب، بو آشپزدن هرکون ایرتنگ و آقشام بولماق اوزره ایکی دفعه اون کون قرنینی تویغزیشی کیره ک. نیت قیلگندن کیین بوزیلگن روزه و ظِهار کفارتلری هم بونده ی بولیب، بو ایکیسیده، بیر کون نینگ کفارتی اوچون، آلتمیش غریبگه بیر کون ویا بیر غریبگه آلتمیش کون یریم صاع بوغدای ویا بو ارزشده باشقه مال بیرماق ویا هرکون ایکی دفعه تویغزماق لازمدیر.

وصیت اِیتیلمه گن زکات اسقاطی قیلینیشی لازم ایمس. وارث نینگ، زکات اسقاطی اوچون هم، اوزلیگیدن دوره قیله آلیشیگه فتوا بیریلگن.

دوره قیلیشده ولی، طلالرنی غریبلرگه هر بیریشده، نماز ویا روزه اسقاطی دیب نیت قیلیشی کیره ک. غریب هم، پس بیریشیده، هدیه قیلدیم دییشی کیره ک و ولی تسلیم آلدیم دییشی کیره ک. ولی، اسقاط قیله آلمه ی دیگن حالده بولسه، میت نینگ اسقاطلرینی قیلینیشی اوچون بیرینی وکیل قیله دی، اسقاطلرنی و دوره نی بیر وکیل قیله دی.

امام برگیوی نینگ (**وصیت نامه**) کتابیده و بونینگ قاضی زاده احمد شرحیده دییه دی که، غریبلرنینگ نصابگه مالک بولمه ییشی شرط دیر. میت نینگ قریناداشیدن بولسه، جائز دیر. غریبگه بیریشیده، (فلانی نینگ شونچه نمازی نینگ اسقاطی اوچون، شونی سنگه بیردیم) دییشی لازمدیر. غریب هم، (قبول قیلدیم) دییشی کیره ک و طلالرنی آلگنیده، اوزی نینگ بولگنینی بیلیشی لازمدیر. بیلمه سه اولدن اورگتیش کیره ک. بو غریب هم لطف قیلیب اوز آرزوسی بیلن (فلانچه نینگ نمازی نینگ اسقاطی اوچون، بها شکیلده شونی سنگه بیردیم) دیب، باشقه غریبگه بیره دی. او غریب هم، قولیگه آلیب، (قبول قیلدیم) دییشی کیره ک. آلگنیده اوز مُلکی بولگنینی بیلیشی کیره ک. امانت هدیه دیک آلسه، دوره قبول بولمه یدی. بو ایکینچی غریب هم، (آلدیم، قبول قیلدیم) دیگندن

کیین، [بُول وجه بیلن (عینی شکیلده سنگه بیردیم)] دیب اوچینچی غریبگه بیره دی. بو شکیلده نماز، روزه، زکات، قربان، صدقهٔ فطر، نذر و کیشی حقلری، حیوان حقلری اوچون دوره قیلیش کیره ک. فاسد و باطل آلیش - ساتیش هم، کیشی حقلری ایچیده دیر. عهد و روزه کفارتلری اوچون دوره قیلماق جائز ایمس.

اوندن کیین، طلالر قیسی غریبده قالسه لطف قیلیب، آرزوسی و رضاسی بیلن، ولیگه هدیه قیله دی. ولی آلیب، قبول قیلدیم دییه دی. اگر هدیه قیلمه سه، اوز مالی دیر، زور بیلن آلینمه یدی. ولی بیر مقدار طلانی ویا کاغذ پول ویا میت نینگ نرسه سیدن بو غریبلرگه بیریب، بو صدقه ثوابینی هم میت نینگ ارواحیگه بخشله یدی. قرضی بولگن غریب و بالغ بولمه گن باله، دوره قیلیشگه اشتراک اِیتمه ییشی کیره ک. چونکه، قولیگه کیلگن طلالر بیلن قرضینی توله ییشی فرض دیر. بو فرضنی قیلمه ی، طلالرنی میت نینگ کفارتی اوچون یانیده گی غریبگه بیریشی جائز بولمه یدی. دوره قبول بولسه هم، اوزی هیچ ثواب آلالمه یدی. حتی گناه گه کیره دی.

مالی بولمه گن میت، دوره قیلینیشینی وصیت اِیتسه، ولی نینگ دوره قیلیشی واجب بولمه یدی. میت نینگ کفارتلرینی اسقاط قیله دیگنچه مالی نینگ همه سینی، میراث نینگ اوچده بیرینی آشمس لیک اوزره وصیت قیلیشی واجب بوله دی. بو شکیلده، دوره گه کیره ک قالینمسدن، اسقاط قیلینه دی. اوچده بیری اسقاطگه ییتیشگنی حالده، اوچده بیریدن، آز مال نینگ دوره قیلینیشینی وصیت اِیتسه، گناه گه کیره دی. ابن عابدین، بیشینچی جلد ایکی یوز ییتمیش اوچینچی (٢٧٣) صحیفه ده بویوره دی که، (کیچیک باله لری بولگن ویا غریب بولیب، میراثگه محتاج حالده بالغ باله لری صالح بولگن کسل نینگ، نفل بولگن خیرات و حسناتنی وصیت قیلمه ی، مالینی صالح باله لریگه قوییشی یخشیراغ دیر.) (**بزازیه**)ده هدیه نی ایتیشیده، دییه دی که، (مالنی خیراتگه صرف قیلیب، فاسق بولگن باله سیگه میراث قویمه ییشی کیره ک. چونکه گناه گه یاردم قیلماق بوله دی. فاسق باله گه هم نفقه دن اضافه پول، مال بیرمه ییش کیره ك).

کوپ عدد ده نماز، روزه، زکات، قربان و عهد قرضلری بولیب هم، بولر اوچون، میراث نینگ اوچده بیریدن آز بیر مال نینگ دوره قیلینیشینی و کینگه قالگن مال بیلن، قرآن کریم، ختم تهلیل و مولد اوقیتیلیشینی وصیت قیلماق جائز ایمس. بولرنی اوقیماق اوچون پول بیرگن و آلگن گناه گه کیره دی. قرآن کریم اورگتماق اوچون پول آلیب - بیرماق جائز دیر. اوقیماق اوچون جائز ایمس.

میت نینگ قرضدار بولگنی نمازلرنی، روزه لرنی، وارثلرنینگ و قیسی بیر کیشی نینگ قضا قیلیشی جائز ایمس. اما نفل نماز اوقیب، روزه توتیب، ثوابینی میت نینگ ارواحیگه بخشله ماق جائز و یخشی بوله دی. میت نینگ قرضی بولگن حجینی، وصیت اِیتگنی کیشی نینگ قضا قیلیشی جائز بوله دی. یعنی میتنی قرضدن نجات بیره دی. چونکه حج، هم بدن بیلن، همده مال بیلن قیلینگن عبادت دیر. نفل حج، باشقه سی بیریگه هر زمان قیلینه دی. فرض حج بولسه، یکه اولگنگه چه حجگه کیته آلمه ی دیگن کیشی بیریگه، وکیلی تمانیدن قیلینه دی.

(**مَجْمَعُ الأَنهُر**)ده و (**دُرُّالْمُنْتَقی**)ده دییه دی که، (میت نینگ اسقاطینی دفندن اول قیلیش کیره ک.) دفندن کیین هم جائز بولگنی (**کوهستانی**)ده یازیلگن.

میت اوچون نماز، روزه، زکات، قربان کفارتلری نینگ اسقاطیده، بیر غریبگه نصابدن اضافه بیریله آله دی. حتی، طلالرنینگ همه سی، بیر غریبگه بیریله آله دی.

اولیم کسلی نینگ، اوقیمه گنی نمازلری نینگ فدیه سینی بیریشی جائز ایمس. روزه توته آلمه ی دیگنچه قَری بولگن نینگ، توته آلمه گنی روزه لر نینگ فدیه سینی بیریشی جائز دیر. کسل نینگ نمازلرینی باشی بیلن اشاره قیلیب هم اوقییشی لازمدیر. بونده ی اشاره بیلن بیر کوندن کوپ نماز اوقییه آلمه ی دیگن کسل نینگ، اوقییه آلمه گنی نمازلری عفو بوله دی. یخشی بولسه، بولر نینگ قضاسینی اوقییشی لازم کیلمه یدی. توته آلمه گنی روزه لرنی، یخشی بولگنیده توتیشی لازمدیر. یخشی بولمه ی وفات قیلسه، بو روزه لری عفو بوله دی.

سکیزینچی بولیم

اوتیز ایکی و ایللیک تورت فرض

بیر باله بالغ بولگنی زمان و بیر کافر (**کلمهٔ توحید**) ایتگنیده، یعنی، (**لاَ اِلَهَ الاَّ الله مُحَمَّدٌ رَسُولُ الله**) دیگنیده و بونینگ معنی سینی بیلیب ایشانگنیده (**مسلمان**) بوله دی. کافرنینگ گناهلری نینگ همه سی درحال عفو بوله دی. لیکن، بولرنینگ هر مسلمان دیک، امکان تاپگنیده، ایمان نینگ آلتی شرطینی، یعنی (**آمنتُ**)نی یاد قیلیشلری و معنی سینی اورگنیب بولرگه ایشانیشلری و (اسلامیت نینگ همه سینی، یعنی محمد علیه السلام نینگ اَیتگنی امرلرنینگ و نهیلرنینگ همه سینی اللّٰهُ تعالی نینگ بیلدیرگنیگه ایشاندیم) دییشلری لازمدیر. اوندن کیین امکان تاپگینچه، همه خویلردن و مواجه بولگنی ایشلردن فرض بولگنلرنی، یعنی امر بولینگنلرنی و حرام بولگنلرنی، یعنی منع قیلینگنلرنی اورگنیشی هم فرض دیر. بولرنی اورگنیش نینگ و فرضلرنی قیلیش نینگ و حراملردن پرهیز قیلیش نینگ فرض بولگنینی انکار قیلسه، یعنی ایشانمه سه ایمانی کیته دی. بو اورگنگنلریدن بیرینی خوشله مه سه، قبول قیلمه سه مُرتد بوله دی. مرتد، (**لا اله الا الله**) دیماق بیلن و اسلامیت نینگ بعضی امرلرینی قیلماق بیلن، مثلاً نماز اوقیماق بیلن، روزه توتماق بیلن، حجگه کیتماق بیلن، خیرات و حسنات قیلماق بیلن مسلمان بولمه یدی. بو یخشیلیکلری نینگ آخرتده هیچ فایده سینی کورمه یدی. انکاریدن، یعنی ایشانمه گنی نرسه دن توبه قیلیشی، پشیمان بولیشی لازمدیر.

اسلام عالملری، هر مسلمان نینگ اورگنیشی، ایشانیشی و تابع بولیشی لازم بولگن فرضلردن اوتیز ایکی و بوندن باشقه ایللیک تورت عددینی سیله گنلر.

اوتیز ایکی فرض

ایمان نینگ شرطی: آلتی (۶)

اسلام نینگ شرطی: بیش (۵)

نمازنینگ فرضی: اون ایکی (١٢)

طهارت نینگ فرضی: تورت (۴)

غسل نینگ فرضی: اوچ (٣)

تیمم نینگ فرضی: ایکی (٢)

تیمم نینگ فرضیگه اوچ دیگنلر هم باردیر. او زمان، همه سی اوتیز اوچ فرض بوله دی.

ایمان نینگ شرطلری (۶)

١- اللهُ تعالی نینگ بارلیگیگه و بیرلیگیگه ایشانماق.

٢- فرشته لریگه ایشانماق.

٣- اللهُ تعالی نینگ نازل قیلگنی کتابلریگه ایشانماق.

۴- اللهُ تعالی نینگ پیغمبرلریگه ایشانماق.

۵- آخرت کونیگه ایشانماق.

۶- قدَرگه، یعنی خیر و شرلرنینگ (یخشیلیک و یامانلیکلرنینگ) اللهُ تعالی دن بولگنیگه ایشانماق.

اسلام نینگ شرطلری (۵)

٧- کلمهٔ شهادت کیلتیرماق.

٨- هرکون بیش دفعه وقتی کیلگنده نماز اوقیماق.

٩- مال نینگ زکاتینی بیرماق.

١٠- رمضان آییده هرکون روزه توتماق.

١١- کُوچی ییتگن نینگ عمریده بیر دفعه حج قیلیشی دیر.

نمازنینگ فرضلری (١٢)

أ - تشیده گی فرضلری ییتی دیر. بولرگه شرطلری هم دییله دی.

١٢- حدثدن طهارت.

۱۳- نجاستدن طهارت.

۱۴- ستر عورت.

۱۵- استقبال قبله.

۱۶- وقت.

۱۷- نیت.

۱۸- افتتاح ویا تحریمه تکبیری.

ب - ایچیده گی فرضلری بیش دیر. بولرگه رُکن دییله دی.

۱۹- قیام.

۲۰- قرائت.

۲۱- رکوع.

۲۲- سجده.

۲۳- قعدهٔ آخره.

طهارت نینگ فرضلری (۴)

۲۴- طهارت آلیشده یوزنی یوماق.

۲۵- قوللرنی تیرسکلری بیلن بیرلیکده یوماق.

۲۶- باش نینگ تورتده بیرینی مسح قیلماق.

۲۷- ایاغلرنی آشیقلیکلری بیلن بیرلیکده یوماق.

غسل نینگ فرضلری (۳)

۲۸- آغیزنی یوماق (مضمضه).

۲۹- بوروننی یوماق (استنشاق).

۳۰- همه بدننی یوماق.

تیمم نینگ فرضلری (۲)

۳۱- جُنبلیکدن ویا بی طهارتلیکدن پاکلنماق اوچون نیت قیلماق.

۳۲- ایکی قولنی پاک توپراقگه اوریب، یوزنی مسح قیلماق و ینه ایکی قولنی پاک توپراقگه اوریب، هر ایکی قولنی تیرسکدن آووچگه چه سیغه ماق [مسح قیلماق] دیر.

ایللیک تورت فرض

۱- اللهُ تعالی نینگ بیر بولگنیگه ایشانماق.

۲- حلال ییماق و ایچماق.

۳- طهارت آلماق.

۴- بیش وقت نماز اوقیماق.

۵- جنبلیکدن غسل قیلماق.

۶- رزق نینگ اللهُ تعالی دن بولگنیگه ایشانماق.

۷- حلال، پاک کویله ک کییماق.

۸- حقگه توکل قیلماق.

۹- قناعت قیلماق.

۱۰- نعمتلری نینگ مقابلیده، اللهُ تعالی گه شُکر قیلماق.

۱۱- قضاگه راضی بولماق.

۱۲- بلالرگه صبر قیلماق.

۱۳- گناهلردن توبه قیلماق.

۱۴- الله رضاسی اوچون عبادت قیلماق.

۱۵- شیطاننی دشمن بیلماق.

۱۶- قرآن کریم نینگ حُکمیگه راضی بولماق.

۱۷- اولیمنی حق بیلماق.

۱۸- الله نینگ دوستلریگه دوست، دشمنلریگه دشمن بولماق.

۱۹- آته گه و آنه گه یخشیلیک قیلماق.

۲۰- معروفنی امر و منکرنی نهی قیلماق.

۲۱- قرینداشنی زیارت قیلماق.

۲۲- امانتگه خیانت قیلمس لیک.

۲۳- دایما اللهُ تعالی دن قورقیب، فرحنی (ایرکه لیگی و یره مسلی لیگی) ترک قیلماق.

۲۴- الله گه و رسولیگه اطاعت قیلماق.

۲۵- گناهدن قاچیب، عبادتلر بیلن مشغول بولماق.

۲۶- مسلمان آمرلرگه اطاعت قیلماق.

۲۷- عالَمگه، عبرت نظری بیلن قره ماق.

۲۸- اللهُ تعالی نینگ بارلیگینی تفکر قیلماق.

۲۹- تیلینی، فُحشگه مربوط کلمه لردن اسره ماق.

۳۰- قلبینی پاک توتماق.

۳۱- هیچ بیر کیشینی مسخره لیگه آلمس لیک.

۳۲- حرامگه قره مس لیک.

۳۳- مؤمن هر حالده، سوزیگه صادق بولماق.

۳۴- قولاغینی مُنکرات [منع بولگن نرسه لر] تینگله ماقدن اسره ماق.

۳۵- علم اورگنماق.

۳۶- ترازو و اولچاو آلتلرینی، حق اوزره استعمال قیلماق.

۳۷- الله نینگ عذابیدن مطمئن بوله ی، دایما قورقماق.

۳۸- مسلمان غریبلرگه زکات بیرماق و یاردم قیلماق.

۳۹- الله نینگ رحمتیدن امید اوزمس لیک.

۴۰- نفسی نینگ آرزولریگه تابع بولمس لیک.

۴۱- الله رضاسی اوچون طعام بیدیرماق.

۴۲- کفایت مقداری رزق تاپماق اوچون ایشله ماق.

۴۳- مالی نینگ زکاتینی، محصولی نینگ عُشرینی بیرماق.

۴۴- حیضلی و نفاس بولگن اهلیگه یقین بولمس لیک.

۴۵- قلبینی، گناه لردن پاکله ماق.

۴۶- کِبرلی بولماقدن پرهیز قیلماق.

۴۷- بالغ بوله گن یتیم نینگ مالینی حفظ قیلماق.

۴۸- یاش اوغلان لرگه یقین بولمس لیک.

۴۹- بیش وقت نمازنی وقتیده اوقیب، قضاگه قویمس لیک.

۵۰- ظلم بیلن، هیچ کیم نینگ مالینی ییمس لیک.

۵۱- اللهُ تعالی گه شِرک قوشمس لیک.

۵۲- زنادن اجتناب قیلماق.

۵۳- شرابنی و الکوللی ایچیملیک لرنی ایچمس لیک.

۵۴- یوق ییرگه قَسم ایچمس لیک.

کُفر بحثی

یامانلیکلرنینگ اینگ یامانی، اللهُ تعالی گه ایشانمس لیک، آتئیست بولماقدیر. ایشانیلیشی لازم بولگن نرسه گه ایشانمس لیک کفر بوله دی. محمد علیه السلامگه ایشانمس لیک کُفر بوله دی. محمد علیه السلام نینگ، اللهُ تعالی دن کیلتیریب بیلدیرگنی نرسه لرنینگ همه سیگه قلب بیلن ایشانیب، تیل بیلن هم اقرار قیلیشگه، ایتیشگه، (**ایمان**) دییله دی. ایتیشگه مانع بولینگنی زمان، ایتمس لیک عفو بوله دی. ایمان حاصل بولماق اوچون، اسلامیت نینگ کفر علامتی دیگنی نرسه لرنی ایتماقدن و استعمال قیلماقدن پرهیز قیلماق هم لازمدیر. اسلامیت نینگ احکامیدن، یعنی اسلامیت نینگ امر و نهی لریدن بیرینی خفیف کورماق، قرآن کریم بیلن، فرشته بیلن، پیغمبرلردن بیری بیلن "علیهم الصلوات والتسلیمات" ریشخندلیک قیلماق، کفر علامتلریدن دیر. انکار قیلماق، یعنی ایشیتگندن کیین ایشانمس لیک، تصدیق قیلمس لیک دیماقدیر. شک قیلماق هم انکار بوله دی.

کُفر اوچ نوع دیر: جهلی، جحودی و حکمی.

١- ایشیتمه گنی، اویلمه گنی اوچون کافر بولگنلرنینگ کفری (**کفر جهلی**)دیر. جهل هم ایکی تورلی دیر: بیرینچیسی ساده دیر. بونده ی کیشی، جاهل بولگنینی بیله دی. بولرده غلط عقیده بولمه یدی. حیوان دی دیرلر. چونکه، انساننی حیواندن اییرگن، علم و فهم دیر. بولر، حیواندن هم پست دیرلر. چونکه، حیوانلر، یره تیلگنلری نرسه ده ایلگری دیرلر. جهل نینگ ایکینچیسی، (**جهل مُرکب**)دیر. غلط، گمراه عقیده دیر. یونان فلسفه چیلری نینگ و مسلمانلردن ییتمیش ایکی بدعت فرقه سی نینگ آچیقچه بیلدیریلگن لرگه تابع بولمه گن عقیده لری بونده ی دیر. بو جهالت، بیرینچیسیدن یامان راغ دیر. دواسی بیلینمه گن بیر کسل لیک دیر.

٢- کفر جُحودیه، کفر عِنادی هم دییله دی. بیلیب، عناد قیلیب کافر بولماق دیر. کِبردن، منصب صاحبی بولیشنی یخشی کورماقدن ویا عیبلنماقدن قورقماق سببی بیلن حاصل بوله دی. فرعون و یولداشلری نینگ، بیزانس قِرالی هرکلیوس نینگ کفرلری بونده ی دیر.

٣- کفرنینگ اوچینچی نوعی، (**کفر حُکمی**)دیر. اسلامیت نینگ بی ایمانلیک علامتی دیگنی سوزلرنی ایتگن و ایشلرنی قیلگن، قلبیده تصدیق بولسه هم و ایشانگنینی ایتسه هم کافر بوله دی. **اسلامیت نینگ تحقیرینی امر قیلگنی نرسه نی تعظیم، تعظیمینی امر قیلگنی نرسه نی تحقیر کفر دیر.**

١- اللهُ تعالی، عرشدن ویا آسماندن بیزگه قره یاپدی دیماق کفر دیر.

٢- سن منگه ظلم قیلگنینگ دیک، اللهُ تعالی هم سنگه ظلم قیلیاپدی دیماق کفر دیر.

٣- فلان مسلمان منیم کوزیمده یهودی دی دیر دیماق کفر دیر.

٤- یلغان بیر سوزگه، اللهُ تعالی بیلیاپدی که توغری دیماق کفر دیر.

٥- فرشته لرنی خوار کوروچی نرسه لر اَیتماق کفر دیر.

۶- قرآن کریمنی، حتی بیر حرفینی خوار کوروچی سوز ایتماق، بیر حرفیگه ایشانمس لیک کفر دیر.

۷- قرآن کریمنی ساز بیلن بیرلیکده اوقیماق کفر دیر.

۸- حقیقی بولگن تورات و انجیلگه ایشانمس لیک، بولرنی یامانله ماق کفردیر. [حاضر، حقیقی تورات و انجیل یوقدیر.]

۹- قرآن کریمنی شاذ بولگن حرفلر بیلن اوقیب، قرآن بو دیر دیماق کفر بوله دی.

۱۰- پیغمبرلرنی خوار کوروچی نرسه لر اَیتماق کفر دیر.

۱۱- قرآن کریمده اسملری بیلدیریلگن پیگیرمه بیش پیغمبردن "علیهم الصلوات والتسلیمات" بیریگه ایشانمس لیک کفر دیر.

۱۲-کوپ یخشیلیک قیلگن بیریسی اوچون، پیغمبردن یخشیراغ دیماق کفر بوله دی.

۱۳- پیغمبرلر محتاج ایدی دیماق کفر بوله دی. چونکه، اولرنینگ غریبلیکلری اوز ایسته ک لری بیلن ایدی.

۱٤- بیریسی، پیغمبر بولگنینی ایتسه، بونگه ایشانگنلر هم کافر بوله دی.

۱۵- آخرتده بوله دیگن نرسه لر بیلن ریشخندلیک قیلماق کفر بوله دی.

۱٦- قبرده گی و قیامتده گی عذابلرگه [عقلگه، فنگه موافق ایمس دیب] ایشانمس لیک کفر دیر.

۱۷- جنتده اللهُ تعالی نی کوریشگه ایشانمس لیک، من جنتنی ایسته میمن، اللهُ تعالی نی ایسته یمن دیماق کفر بوله دی.

۱۸- اسلامیتگه ایشانمس لیک علامتی بولگن سوزلر، فن معلوماتلری، دین معلوماتلریدن خیرلی راغ دیماق کفر دیر.

۱۹- نماز اوقیسم هم، اوقیمه سم هم بیر دیر دیماق کفر دیر.

۲۰- زکات بیرمیمن دیماق کفر دیر.

۲۱- سُود حلال بولسه ایدی دیماق کفر دیر.

۲۲- ظلم حلال بولسه ایدی دیماق کفر دیر.

۲۳- حرامدن بولگن مالنی غریبگه بیریب، ثواب توقع قیلماق، غریب، بیریلگن پول نینگ حرام بولگنینی بیلیب، بیرگنگه خیر دعا قیلماق کفر دیر.

۲۴- امام اعظم ابو حنیفه نینگ قیاسی حق ایمس دیماق کفر دیر. وهابیلر، بونینگ اوچون، کافر بولماقده.

۲۵- مشهور سنتلردن بیرینی خوشله مس لیک کفر دیر.

۲۶- **"قبریم بیلن مِنبریم آره سی، [روضهٔ مطهره] جنت باغچه لریدن بیر باغچه دیر"** حدیث شریفنی ایشیتگنیده، من منبر، بوریا و قبردن باشقه بیر نرسه کورمه یاپمن دیماق کفر بوله دی.

۲۷- اسلام معلومات لریگه ایشانمس لیک، بولرنی و دین عالملرینی تحقیر قیلماق هم کفر بوله دی.

۲۸- کافر بولیشنی خواهله گن کیشی، بونگه نیت قیلگنی لحظه کافر بوله دی.

۲۹- باشقه سی نینگ کافر بولیشینی خواهله گن کیشی، کفرنی خوشله گنی اوچون خواهله یاتگن بولسه کافر بوله دی.

۳۰- کفرگه سبب بولگنینی بیلیب و آرزوسی بیلن کفر کلمه لرینی ایتگن کافر بوله دی. بیلمه ی ایته یاتگن بولسه، عالملرنینگ کوپیگه کوره ینه کافر بوله دی.

۳۱- کفرگه سبب بولگن بیر ایشنی بیلیب قیلماق کفر بوله دی. بیلمه ی قیلگنیده هم کفر بوله دی دیگن عالملر کوپدیر.

۳۲- بیلیگه، زُنار دییلگن پاپ بیل باغینی باغله ماق و کفرگه مخصوص بیر نرسه کییماق کفر بوله دی. تُجارنینگ دارُ الحربده هم استعمال قیلیشی کفر بوله دی. بولرنی مزاخ اوچون، باشقه لرینی کولدیرماق اوچون، هزل اوچون استعمال قیلماق هم کفرگه سبب بوله دی.

۳۳- کافرلرنینگ هییت کونلریده، او کونگه مخصوص نرسه لرینی، اولر دیک

استعمال قیلماق، بولرنی کافرگه هدیه قیلماق کفر بوله دی.

۳۴- عقللی، معلوماتلی، ادبیاتچی بولگنینی کورستماق اوچون ویا یانیده کیلرنی حیرتگه توشیرماق، کولدیرماق، شاد قیلماق ویا ریشخند قیلماق اوچون اَیتیلگن سوزلرده (**کفر حُکمی**)دن قورقیله دی. غضب، قیزغینلیک و حرص بیلن ایتیلگن سوزلر هم بونده ی دیر.

۳۵- غیبت قیلگن کیشی، من غیبت قیلمه دیم، اونده بولگن نرسه نی اَیتدیم دیسه، بونده ی اَیتماق کفر بوله دی.

۳۶- باله لیک پیتیده نکاح قیلینگن قیز، عاقله و بالغه بولگنی زمان، ایمانینی، اسلامنی بیلمه سه، سوره لگنیده اَیتیب بیره آلمه سه، زوجیدن طلاق بوله دی، اوزی مُرتد بوله دی. ایرکک هم بونده ی دیر.

۳۷- بیر مؤمننی [ناحق شکیلده]، اولدیرگن ویا اولدیریلیشینی امر قیلگن کیشیگه، یخشی قیلدینگ دیگن کافر بوله دی.

۳۸- قتلی واجب بوله گن کیشی اوچون، اولدیریلیشی لازمدیر دیماق کفر بوله دی.

۳۹- بیر کیشینی ناحق شکیلده یسه گن ویا اولدیرگن ظالمگه، یخشی قیلدینگ، بونی حق قیلگن ایدی دیماق کفر بوله دی.

۴۰- یلغان شکیلده، اللّهُ تعالی بیله دی که، سنی بالمدن کوپ یخشی کوره من دیماق کفر بوله دی.

۴۱- منصب صاحبی بیر مسلمان عطسه اورگنیده، بونگه (**یَرْحَمُكَ الله**) دیگن کیشیگه، کتته لرگه قرشی بونده ی اَیتیلمه یدی دیماق کفر بوله دی.

۴۲- وظیفه بولگنیگه ایشانمه ی، خفیف کوریب نماز اوقیمس لیک، روزه توتمس لیک، زکات بیرمس لیک، کفر بوله دی.

۴۳- الله نینگ رحمتیدن امیدینی اوزماق کفر بوله دی.

۴۴- اوزی حرام بوله ی، سونگره دن حاصل بولگن بیر سبب یوزیدن حرام

بولگن مالگه، پولگه (**حرام لغیره**) دییله دی. اوغیرلنگن و حرام یوللردن کیلگن مال بونده ی دیر. بولرگه حلال دیماق کفر بولمه یدی. لاش [اوز اوزیگه اولگن و بی بسم الله سوییلگن حیوان]، دونغز، شراب دیک، اوزلری حرام بولگن نرسه لرگه (**حرام لعینه**) دییله دی. بولرگه حلال دیماق کفر بوله دی.

۴۵- حرام بولگنلری، قطعی صورتده بیلینگن همه گناه لرگه حلال دیماق هم، کفر بوله دی.

۴۶- أذان، مسجد، فقه کتابلری دیک اسلامیت نینگ ارزش بیرگنی نرسه لرنی تحقیر قیلماق، کفر بوله دی.

۴۷- بی طهارت بولگنینی بیلگنی حالده نماز اوقیماق کفر بوله دی.

۴۸- بیلگنی حالده، قبله دن باشقه طرفگه نماز اوقیماق کفر بوله دی. نمازنی قبله گه توغری اوقیماق لازم ایمس دیگن، کافر بوله دی.

۴۹- بیر مسلماننی یامانله ماق اوچون کافر دیماق کفر بولمه یدی. کافر بولیشینی خواهلب اَیتماق کفر بوله دی.

۵۰- گناه بولگنیگه اهمیت بیرمسدن گناه ایشله ماق کفر بوله دی.

۵۱- عبادت قیلیش نینگ لازم بولگنیگه و گناه دن پرهیز قیلیش نینگ لازم بولگنیگه ایشانمس لیک کفر بوله دی.

۵۲- ییغیلگن مالیه لر سلطان نینگ مُلکی بولگنیگه ایشانماق کفر بوله دی.

۵۳- کافرلرنینگ دینی آیینلرینی خوشله ماق، ضرورت بولمه گنی پیتده زُنار قوشانماق و کفر علامتلرینی استعمال قیلماق و بولرگه محبت قیلیب، قُول قاووشتیرماق کفر بوله دی.

۵۴- رضاسی بیلن، فلان نرسه، فلان کیشیده دیر، ویا یوقدیر، کافر بوله ی، یهودی بوله ی دیب قَسم ایله گن بولسه، او نرسه، او کیشیده بولسین ویا بولمه سین، او کیشی اوز رضاسی بیلن کفرگه بارگن دیر.

۵۵- زنا، لواطه، سود، یلغان دیک هر دینده حرام بولگن بیر نرسه اوچون، حلال بولسه ایدی هم، من هم ایشله سه یدیم دیب تمنی قیلماق کفر دیر.

۵۶- پیغمبرلرگه "علیهم الصلوات والتسلیمات" ایشاندیم، اما، آدم علیه السلام پیغمبر می دیر، بیلمیمن دیماق کفر دیر.

۵۷- محمد علیه السلام نینگ آخرگی زمان پیغمبری بولگنینی بیلمه گن، کافر بوله دی.

۵۸- بیر کیشی، پیغمبرلرنینگ دیگنی توغری بولسه، بیز قوتیلدیک دیسه، کافر بوله دی. [بو سوزنی شک یولی بیلن ایتگن بولسه کافر بوله دی.]

۵۹- بیر کیشیگه، کیل نماز اوقی دیسه لر، او هم، اوقیمیمن دیسه، کافر بوله دی. اما مرادی، سنینگ گپینگ بیلن اوقیمیمن، اللّٰهُ تعالی نینگ امری بیلن اوقیمن دیسه کافر بولمه یدی.

۶۰- بیر کیشیگه، سقالینگنی بیر توتمدن قیسقه قیلمه ویا بیر توتمدن اضافه سینی قیرق، تیرناغ لرینگنی قیرق، زیرا، رسول الله "صلّی الله تعالی علیه وسلّم" نینگ سنتی دیر دیسه لر، او هم قیرقمیمن دیسه، کافر بوله دی. باشقه سنتلر هم بونده ی دیر. (سنینگ گپینگ بیلن ایشله میمن، اما رسول الله نینگ سنتی بولگنی اوچون ایشله ی من دیماق کفر بولمه یدی. انکار مقصدی بیلن بولسه کفر بوله دی.)

۶۱- بیر کیشی بوروتلرینی قیرقگنده، یانیده گی، بیر نرسه گه یره مه دی، دیسه، او دیگن نینگ کفریدن قورقیله دی. [بوروتلرنی قیسقه قیلماق سنت دیر. سنتنی خفیف کورگن بوله دی.]

۶۲- بیر کیشی، ـ باشدن اپاغگه ـ ابریشیم (ایپك) کییسه، باشقه بیریسی بو حالیگه، مبارک بولسین دیسه، کفریدن قورقیله دی.

۶۳- بیر کیشی، قبله گه توغری اپاغینی اوزه تیب یاتماق ویا قبله گه توغری توپله ماق ویا قبله گه توغری بَول قیلماق [یعنی کیچیک طهارت سیندیرماق]دیک بیر مکروه نی ایشله سه، او کیشیگه بو قیلگنلرینگ مکروه دیر، ایشلمه دیسه لر، او

هم، هر گناهیمیز بونچه بولسه، دیسه، کفریدن قورقیله دی. یعنی مکروه نی بی اهمیت بیر نرسه کورگنی اوچون.

۶۴- بیر کیشی نینگ خذمتکاری، ایشیکدن ایچکری کیرسه، اربابیگه سلام بیرسه، اربابی نینگ یانیده بولگن بیر کیشی هم، خاموش بول، اربابیگه سلام بیرماق بوله دی می دیسه، او دیگن کیشی کافر بوله دی. اما مرادی، معاشرت آدابی اورگتماق بولسه، سلامنی قلبًا بیرماق کیره ک ایدی، دیماق بولسه، کفر بولمه یدی.

۶۵- ایمان کوپه له دی، آزه له دی دیماق کفر دیر. اما کمال، یقین اعتباری بیلن بولسه کفر بولمه یدی.

۶۶- قبله ایکی دیر، بیری کعبه، بیری قدس دیسه کفر دیر. حاضرگی حالده ایکی دیر دیماق کفر دیر. اما بیت المقدس قبله ایدی، کیین کعبه قبله بولدی دیسه کفر بولمه یدی.

۶۷- بیر کیشی بیر اسلام عالمیگه بی سبب بُغض قیلسه [کین قیلسه]، سوکسه، او کیشی نینگ کفریدن قورقیله دی.

۶۸- بیر کیشی، طعام ییشده گپیرمس لیک، مجوسیلرنینگ یخشی عادتلریدن دیر، دیسه، ویا حیض و نفاس حالیده، خانمی بیلن یاتمس لیک مجوسیلرنینگ یخشی نرسه لریدن دیر دیسه، کافر بوله دی، دیگنلر.

۶۹- بیر کیشیگه سن، مؤمن می سن دیسه لر، او هم انشاء الله دیسه، تأویل قیله آلمه سه کفر دیر.

۷۰- بیر کیشی، اولادی اولگن کیشیگه، اللّٰهُ تعالی گه سنینگ اوغلینگ کیره ک ایدی، دیسه، کافر بوله دی، دیگنلر.

۷۱- بیر عیال بیلیگه بیر قره ایپ باغله سه، بو نیمه دیر دیسه لر، زنار دیر دیسه، کافر بوله دی.

۷۲- بیر کیشی، حرام طعام ییگنده، بسم الله دیسه کافر بوله دی. حرام لعینه

اوچون، یعنی لاش، شراب دیک حراملر اوچون بونده ی دیر. اوزی حرام بولمه گن، حرام لغیره اوچون بونده ی ایمس. غصب قیلینگن مالنی ییگنده بسم الله دیماق کفر بولمه یدی. مال نینگ اوزی حرام ایمس، غصب قیلینیشی حرام دیر.

٧٣- بیر کیشی نینگ کفریگه راضی بولماق کفر دیر. بیر کیشیگه بددعا قیلیب، اللهُ تعالی سنینگ جانینی کفر بیلن آلسین دیسه کافر بولیشیده عالملر اختلاف قیلدیلر. کفریگه رضا کفر دیر. اما، ظلم و فسقی یوزیدن - عذابی دایم و شدید بولسین - دیب رضا بولسه کفر ایمس.

٧۴- بیر کیشی، - اللهُ تعالی بیله دی - فلان ایشنی ایشلمه دیم دیسه، حال بو که او ایشنی ایشله گنینی بیلسه، کافر بوله دی. حق تعالی گه جهل ایسناد قیلگن بوله دی.

٧۵- بیر کیشی بیر عیالنی بی شاهد نکاح قیلسه، او کیشی و عیال، اللهُ تعالی و پیغمبر شاهدیمیز دیر دیسه لر، هر ایکیسی کافر بوله دی. زیرا پیغمبریمیز "صلّی الله تعالی علیه وسلّم" تیریلیگیده غیبنی بیلمس ایدیلر. غیبنی بیلردیلر دیماق کفر بوله دی. [غیبنی، اللهُ تعالی بیله دی و اونینگ بیلدیرگنلری بیله دی.]

٧۶- من اوغیرلنگنلرنی و غیب بولگنلرنی بیله من دیسه، ایتگن و ایشانگن کافر بوله دی. منگه جین خبر بیرماقده دیسه، ینه کافر بوله دی. پیغمبرلر و جِنلر هم غیبنی بیلمه یدی. [غیبنی، اللهُ تعالی بیله دی و اونینگ بیلدیرگنلری بیله دی.]

٧٧- بیر کیشی، اللهُ تعالی گه قَسم ایچماق خواهله سه، باشقه کیشی هم، من سنینگ، اللهُ تعالی گه قَسمینگنی خواهله میمن، طلاقگه و شرفگه، ناموسگه قَسمینگنی تیله ی من دیسه کافر بوله دی، دیگنلر.

٧٨- بیر کیشی، یخشی کورمه گنی بیر کیشیگه، سنینگ دیدارینگ [یوزینگ، چهره نگ] منگه جان آلوچی دی دیر، دیسه، کافر بوله دی، دیگنلر. زیرا جان آلوچی فرشته [عزرائیل علیه السلام] کتته فرشته دیر.

٧٩- بیر کیشی نماز اوقیمس لیک خوش ایش دیر دیسه، کافر بوله دی. بیر

کیشی، بیر کیشیگه، کیل نماز اوقی دیسه، او هم منگه نماز اوقیماق قیین ایش دیر دیسه، کافر بوله دی، دیگنلر.

٨٠- بیر کیشی، اللهُ تعالی، آسمانده منیم شاهدیم دیر دیسه، کافر بوله دی. زیرا اللهُ تعالی گه مکان ایسناد قیلگن بوله دی. اللهُ تعالی مکاندن منزه دیر.

٨١- الله آته دیگن کافر بوله دی.

٨٢- بیر کیشی، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" طعام ییگندن کیین، مبارک برماغلرینی یلردیلر دیسه، بیر باشقه سی، بو ایش بی تربیه لیک دیر دیسه، کافر بوله دی.

٨٣- بیر کیشی پیغمبر "علیه الصلاة والسلام " قره ایدی دیسه کافر بوله دی. [قره کوچیکلرنی عرب، عرب دیب قیشقیرماق، حمام حشره سیگه قره فاطمه دیماق یایگین حالده دیر. پرهیز قیلماق لازمدیر.]

٨٤- رزق اللهُ تعالی دن دیر. لیکن بنده دن هم حرکت کیره ک دیسه، بو سوز شرک دیر. زیرا بنده نینگ حرکتی هم اللهُ تعالی دن دیر.

٨٥- بیر کیشی، نصرانی بولماق، یهودی بولماقدن، امریکا کافری بولماق، کمونیست بولماقدن خیرلی دیر دیسه، کافر بوله دی. یهودی، نصرانی دن، کمونیست عیسویدن شرلی دییش کیره ک.

٨٦- کافر بولماق، خیانت قیلماقدن یخشی دیر دیسه، کافر بوله دی.

٨٧- علم مجلسیده نیمه ایشیم بار، ویا عالملرنینگ دیگنینی قیلیشگه کیم قادر بوله دی دیسه ویا فتوانی ییرگه چیپسه و دین آدملری نینگ سوزی نیمه گه یره یدی دیسه، کافر بوله دی.

٨٨- بیر کیشی، کفر اَیتسه، بیر کیشی هم کولسه، کولگن هم کافر بوله دی. کولیشی ضروری بولسه، کفر ایمس.

٨٩- بیر کیشی، مشایخ نینگ ارواحی همیشه حاضر دیر، بیله دیلر دیسه کافر بوله دی. حاضر بوله دی دیسه کفر بولمه یدی. [اولیاءنینگ ارواحلری، اللهُ

تعالی دیک حاضر و ناظر بوله آلمه یدی لر. ذکر قیلینگنلری بیرده حاضر بوله دیلر. ذکر قیلمسدن آلدین او بیرده یوق ایدیلر.]

۹۰- اسلامیتنی بیلمیمن ویا ایسته میمن دیسه، کافر بوله دی.

۹۱- بیر کیشی، آدم علیه السلام بوغدای ییمه سه ایدی، بیز شقی بولمس ایدیک دیسه، کافر بوله دی. اما بیز دنیاده بولمس ایدیک دیسه، کفریده اختلاف قیلگنلر.

۹۲- آدم علیه السلام تِکه توقیردیلر دیسه، بیریسی هم، اونده ی بولسه بیز تِکه چی اوغیللری ایکن میز دیسه، کافر بوله دی.

۹۳- بیر کیشی، کیچیک گناه ایشله سه، بیریسی اونگه توبه قیل دیسه، او هم، نیمه ایشله دیم که توبه قیله ی دیسه، کافر بوله دی.

۹۴- بیری بییانکی سیگه، کیل اسلام عالمیگه کیتیلیک ویا فقه، علم حال کتابیدن اوقیب اورگنیلیک دیسه، او هم، من عِلمنی نیمه قیله ی دیسه کافر بوله دی. زیرا علمی استخفاف دیر [کیچیک کورماق، خفیفگه آلماق دیر].

۹۵- تفسیر و فقه کتابلریگه حقارت قیلگن، بولرنی خوشلمه گن، یامانله گن کیشی کافر بوله دی.

۹۶- بیر کیشیگه، کیم نینگ ذُریتیدن سین، کیم نینگ ملتیدن سین، اعتقادده مذهبینگ امامی کیم دیر، عملده مذهبینگ امامی کیم دیر دیب سوال قیلسه لر، بیلمه سه، کافر بوله دی.

۹۷- قطعی حرامگه حلال دیگن کافر بوله دی. [تنباکوگه حرام دیماق خطرلی دیر.]

۹۸- همه دینلرده حرام بولگن، حلال قیلینیشی حکمتگه مخالف بولگن بیر نرسه نینگ حلال بولیشینی آرزو قیلماق کفر دیر. زنا، لواطه، قرنی تویگندن کیین ییماق، سود آلیب - بیرماق دیک. شراب نینگ حلال بولیشینی تمنی قیلماق کفر ایمس. چونکه، هر دینده حرام ایمس ایدی.

٩٩- قرآن عظیم الشاننی، لاف و لطیفه آره سیده استعمال قیلماق کفر دیر.

١٠٠- یحیی اسملی کیشیگه، (**یا یحیی! خُذِ الْکِتَابَ**) دیسه کافر بوله دی. قرآن کریم بیلن ریشخندلیک قیلگن بوله دی. ساز، اویین، غزل آره سیده قرآن کریم اوقیماق هم بونده ی دیر.

١٠١- ایندی کیلدیم بسم اللهِ دیسه، آفات دیر. بیر نرسه نی کوپ کورسه (**مَا خَلَقَ الله**) دیسه، معنی سینی بیلمه سه کافر بوله دی.

١٠٢- بیر کیشی، ایندی سنگه سوکمیمن، سوکیش نینگ اسمینی گناه قویگنلر دیسه، آفات دیر.

١٠٣- بیر کیشی، جبرائیل اوجگی دیک یپ یلنغاچ بولگن سین دیسه، آفات دیر، فرشته بیلن ریشخندلیک قیلماق دیر.

١٠٤- اوغلیم نینگ باشی اوچون ویا باشیم اوچون کلمه لریگه، قَسم بِاللهِ عطف قیلسه، مثلاً، واللهِ اوغلیم نینگ باشی اوچون دیسه، کفر بولیشیدن قورقیله دی.

١٠٥- قرآن کریمنی، مولدنی و نعتلرنی ساز چلیشده اوقیماق ویا ساز آلتلری بیلن اوقیماق کفر دیر.

١٠٦- قرآن کریمنی، مولدنی، نعتلرنی، صلوات شریفه لرنی فسق مجلسلریده حرمت بیلن اوقیماق حرام بوله دی. ساعت تیری، کیف اوچون اوقیماق کفر بوله دی.

١٠٧- سنت اوزره ایتیلگن أذان محمدی نی قولاق سالمه ی، ارزش بیرمه سه درحال کافر بوله دی.

١٠٨- قرآن کریمگه اوز عقلی بیلن معنی بیرگن کافر بوله دی.

١٠٩- قرآن کریمده و حدیث شریفلرده آچیقچه بیلدیریلگن و مجتهد اماملرنینگ سوز بیرلیگی بیلن بیلدیرگنلری و مسلمانلر آره سیگه یاییلگن ایمان معلومات لریگه موافق ایشانمه گن کافر بوله دی. کفر نینگ بو تورلیسیگه (**الحاد**)، بونده ی ایشانگنلرگه (**ملحد**) دییله دی.

۱۱۰- کافرگه حرمت بیلن سلام بیرگن، کافر بوله دی.

۱۱۱- کافرگه حرمت بیلدیریلگن بیر سوز ایتماق، مثلاً استادیم دیماق کفر بوله دی.

۱۱۲- باشقه سی نینگ کفریگه راضی بولگن کافر بوله دی.

۱۱۳- قرآن کریم بولینگن باندلر و ریکوردلر، [سی دی وغیره] مصحف شریف دیک ارزشلی دیرلر. بولرگه بی حرمتلیک قیلماق کفر بوله دی.

۱۱۴- جین بیلن تانیشگن فالچیلر و یولدوزنامه گه قره ب و سوره لگن هر نرسه گه جواب بیرگنلرگه و جادوگرلرگه کیتیب، اَیتگن لریگه، قیلگن لریگه ایشانماق، گاه توغری چیقسه هم، اللّٰهُ تعالی دن باشقه سی نینگ هر نرسه نی بیلگنیگه و هر تیله گنینی قیلیشیگه ایشانماق بولیب، کفر بوله دی. [فن معلومات لریگه ایشانمس لیک بونده ی ایمس.]

۱۱۵- سنتنی خفیف کوریب، اهمیت بیرمه ی ترک قیلماق کفر بوله دی.

۱۱۶- زنار دییلگن پاپ بیل باغینی باغله ماق و بُتلرگه یعنی حچ، صلیب دییلگن تیک قیرقیلگن ایکی چوب و مجسمه لرگه و بولرنینگ رسم لریگه پرستش قیلماق، تعظیم قیلماق و احکام اسلامیه نی بیلدیرگن دین کتابلریدن بیرینی تحقیر قیلماق، اسلام عالملریدن بیرینی استهزا، ریشخند قیلماق و کفرگه سبب بولگن بیر سوز اَیتماق و یازماق و تعظیم قیلیشیمیز امر اِیتیلگن بیر نرسه نی تحقیر و تحقیر قیلیشیمیز امر اِیتیلگن بیر نرسه نی تعظیم قیلماق کفر دیر.

۱۱۷- بیر ساحر [جادوگر]، جادو بیلن خواهله گنینی البته قیله دی، جادو حتمی تأثیر قیله دی دیگن و ایشانگن کافر بوله دی.

۱۱۸- مسلمان، اوزیگه کافر دیگنگه، لبیک دیک قبول کورستگن جواب بیرسه، او هم کافر بوله دی.

۱۱۹- حرام بولگنی بیلینگن بیللی بیر مال بیلن مسجد توزه تتیرماق و صدقه بیرماق و باشقه خیر قیلدیرماق و بولرگه مقابل ثواب توقع قیلماق کفر دیر.

١٢٠- بیر کیشی، قولیده گی قطعی حرام بولگن مالدن صدقه بیرسه، ثواب امید قیلسه، آلگن غریب، حرامدن بولگنینی بیلیب، بیرگنگه الله راضی بولسین دیسه، بیرگن هم ویا باشقه بیر کیشی هم آمین دیسه، همه سی کافر بوله دی.

١٢١- نکاحی حرام بولگن عیال بیلن اویلنیشگه حلال دیگن کافر بوله دی.

١٢٢- میخانه لرده، اویین ییرلریده، گناه ایشلنگن جمعیتلرده، رادیو بیلن لاسپیکر بیلن قرآن کریم و مولد قولاق سالیب کیفلنماق کفر بوله دی.

١٢٣- قرآن کریمنی ساز چلیب اوقیماق کفر دیر.

١٢۴- قرآن کریم نینگ رادیوده و لاسپیکرده ایتیلگن، اوقیلگن کامل اوخشه گنیگه هم بی حرمتلیک قیلماق کفر بوله دی.

١٢۵- اللهُ تعالی دن باشقه سیگه هر نیمه مقصد بیلن بولسه بولسین، یره توچی دیماق کفر دیر.

١٢۶- عبدالقادر ییریگه، عبدالقویدور دیماق، قصد بیلن بولسه کفر دیر. عبد العزیز ییریگه عبد العُزَیز، محمد ییریگه مُمُو، حسن ییریگه حَسّو، ابراهیم ییریگه ایبو دیماق بونده ی دیر. بو اسملری، کووش و چپلیلرگه یازگنلر نینگ و اوستلریگه باسگنلرنینگ ایمانلری نینگ کیتیشیدن قورقیله دی.

١٢٧- بی طهارت بولگنینی بیلیب نماز اوقیماق و سنت بولگن بیر ایشنی خوشله مس لیک کفر دیر. سنتگه اهمیت بیرمس لیک کفر دیر.

١٢٨- جاهللرنینگ، اولیاءنی یره توچی فکر قیلیشلریدن قورقگنیمیز اوچون مقبره لرنی ییقیتیاپدیک سوزی کفر دیر.

١٢٩- باشقه سی نینگ، خصوصاً اوز باله سی نینگ کافر بولیشیگه سبب بولگن کافر بوله دی.

١٣٠- زناگه، لواطه گه جائز دیماق کفر دیر.

١٣١- نَص بیلن [یعنی آیت و حدیث بیلن] و اجماع بیلن بیلدیریلگن

حرامگه اهمیت بیرمس لیک کفر دیر.

۱۳۲- کتته گناه لرگه دوام قیلماق، اصرار قیلماق، کفرگه سودره یدی. نمازگه اهمیت بیرمس لیک کفر دیر.

۱۳۳- اوستیده خط، حتی حرف بولگن کاغذنی، پوشنی، جای نمازنی ییرگه قویماق [حقارت اوچون توشه ماق ویا استعمال قیلماق] کفر بوله دی.

۱۳۴- ابوبکر الصدیق بیلن عمر الفاروق "رضی اللهُ تعالی عنهم"نینگ خلافتگه حقلری یوق ایدی دیماق کفر دیر.

۱۳۵- اللهُ تعالی دن غیری بیر اولیکدن بیر نرسه توقع قیلماق کفر بوله دی.

۱۳۶- تیز بیرگن بوبه دیماق کوپ زشت و کفرگه سبب بوله دی.

۱۳۷- میتنی توپراقگه کومماق فرض بولگنی اوچون، بو فرضگه اهمیت بیرمه ی خذمتدن قاچگن نینگ، علمنی، فن نی ایلگری سوریب، اولیلرنی کومماق پست قالماق دیر، بودا، برهمن، کمونیست کافرلری دیک اولیلرنی یاقماق کوپ یخشی دیر دیگن نینگ ایمانی کیته دی، مرتد بوله دی.

۱۳۸- اللهُ تعالی نینگ ولیلریدن، اولیک ویا تیریک بیریسینی، تیل ویا قلب بیلن انکار قیلماق کفر دیر.

۱۳۹- اولیاءگه و علمی بیلن عامل بولگنلرگه دشمنلیک کفر دیر.

۱۴۰- اولیاءده عصمت صفتی باردیر دیماق کفر دیر. [عصمت صفتی یکه پیغمبرلرده بوله دی.]

۱۴۱- علم باطندن نصیبی بوله گن نینگ بی ایمان کیتیشیدن قورقیله دی. بوندن نصیب آلیش نینگ اینگ پستی بو علمگه ایشانماق دیر.

۱۴۲- قرآن کریمنی، دین عالملریدن هیچ بیریسی نینگ اوقیمه گنی شکیلده اوقیماق، معنینی و کلمه لرنی بوزمه سه هم، کفر دیر.

۱۴۳- پاپلرنینگ عبادتلریگه مخصوص نرسه نی استعمال قیلماق کفر دیر.

۱۴۴- قیسی بیر حادثه نینگ اوزدن اوزی بولگنیگه ایشانماق و حیوانلرنینگ، تک حجره لیلردن، بلند جُثه لی لرگه توغری [ساده دن مکمل گه توغری]، بیربیریگه و بالآخره انسانگه تبدیل بولگنینی اَیتماق کفر دیر.

۱۴۵- نمازنی قصداً اوقیمه ی، قضاسینی اوقییشینی اویلمه گن، بونینگ اوچون عذاب کوریشیدن قورقمه گن کیشی، حنفی مذهبیده هم کافر دیر.

۱۴۶- کافرلرنینگ عبادتلرینی، عبادت شکلیده قیلماق، مثلًا کلیسالریده چلگنلری اورگ دیک سازلرنی و زنگلرنی مسجدلرده چلماق و اسلامیت نینگ کافرلیک علامتی قبول قیلگنی نرسه لرنی، ضرورت و جبر بولمسدن استعمال قیلماق کفر بوله دی.

۱۴۷- اصحاب کرامگه سوکگنگه ملحد دییله دی. ملحد کافر بولماقده دیر.

۱۴۸- کافرلرنینگ رسملرینی بلندگه آسیب تعظیم کفر دیر.

۱۴۹- رسم نینگ، مجسمه نینگ صاحبیده و صلیبده [حچده] ویا یولدوز، قویاش، اینک دیک قیسی بیر نرسه ده، اُلوهیت صفتی بولگنیگه ایشانیب، مثلًا، خواهله گنینی یره ته دی، هر خواهله گنینی قیله دی، کسلگه شفا بیره دی دیب تعظیم قیلماق کفر بوله دی.

۱۵۰- حضرت عائشه نی قذف قیلگن [فاحشه دیگن] و آته سی نینگ صحابی بولگنیگه ایشانمه گن کافر بوله دی.

۱۵۱- عیسی علیه السلام نینگ آسماندن توشیشی هم ضروری بیلینماقده دیر. بونگه ایشانمه گن کافر بوله دی.

۱۵۲- قرآن کریمده و حدیث شریفده جنت بیلن مژده لنگن کیشیگه کافر دیماق، کفر دیر.

۱۵۳- فن نینگ، تجربه نینگ تشقرسیده بولگن، فن بیلن ربطی بوله گن آیت کریمه لرنی، فن معلوماتیگه اوخشتیشگه کوشش قیلماق، سلف صالحین نینگ تفسیرلرینی تغییر بیرماق، کتته جُرم بوله دی. بونده ی تفسیر و ترجمه قیلگنلر کافر بوله دی.

۱۵۴- مسلمان دییلگن بیر قیز، عاقله - بالغه بولگنیده مسلمانلیگی بیلمه سه، بی ملت کافر بوله دی. ایرکک هم بونده ی دیر.

۱۵۵- مسلمان عیال نینگ، باشی، قوللری [یعنی بیله ک لری بیلن بیرلیکده یوقاریسی] و اپاغلری آچیق شکیلده کوچه گه چیقیشی، ایرککلرگه کورستیشی حرام دیر، گناه دیر. اهمیت بیرمه سه، مهم کورمه سه، ایمانی کیته دی، کافر بوله دی.

۱۵۶- پیغمبریمیزنینگ بیلدیرگنلری فرضلر و حراملر هم، قرآن کریمده آچیقچه بیلدیریلگن فرضلر، حراملر دیک ارزشلی دیر. بولرگه هم ایشانمه گن، قبول قیلمه گن دیندن چیقه دی، کافر بوله دی.

۱۵۷- رکوع تسبیحیده (ظ) بیلن (عظیم) دیماق؛ ربیم بویوک دیر دیماق. اگر انیشکه (ز) بیلن (عزیم) دییلسه، (ربیم منیم دشمنیم دیر) دیماق بوله دی و نماز بوزیله دی، معنی تغییر قیلگنی اوچون کفرگه هم سبب بوله دی.

۱۵۸- قرآن کریمنی تغنی بیلن اوقیگن حافظگه، نه خوش اوقیدینگ دیگن کیشی نینگ ایمانی کیته دی، کافر بوله دی. تورت مذهبده هم حرام بولگن بیر نرسه گه، یخشی دیگن کافر بوله دی. بولمه سه، سیسی، صداسی، قرآن کریمنی اوقیبشی یخشی دیماق خواهله گن کافر بولمه یدی.

۱۵۹- فرشته لرنینگ و جن نینگ بارلیگیگه ایشانمه گن کافر بوله دی.

۱۶۰- قرآن کریم نینگ آیتلریگه، کلمه لرنینگ انیق، مشهور معنیلری بیریله دی. بو معنیلرنی تغییر بیریب، باطنیلرگه (اسماعیلیلرگه) تابع بولگنلر کافر بوله دی.

۱۶۱- جادو قیلیشده، اگر کفرگه سبب بولگن کلمه و ایش بولسه، کفر دیر.

۱۶۲- مسلمانگه، (ای کافر) دیگن [ویا، مسلمانگه ماسون دیگن، کمونیست دیگن]، اونی کافر عقیده قیلسه، اوزی کافر بوله دی.

۱۶۳- عبادتلرنی قیلگن کیشی، ایمان نینگ بوزیلیشیده شک قیلر و گناهیم کوپ دیر، عبادتلریم منی نجات بیرمه یدی دیب اویله سه، ایمانی نینگ قوتلی بولگنی

توشینیله دی. ایمان نینگ دوام قیلیشیدن شک قیلگن کافر بوله دی.

۱۶۴- پیغمبرلرنینگ سانینی اَیتماق، پیغمبر بوله گننی پیغمبر قیلماق ویا پیغمبرنی پیغمبر قبول قیلمس لیک بوله آله دی. بو بولسه کفر دیر. چونکه پیغمبرلردن بیرینی قبول قیلمس لیک، هیچ بیرینی قبول قیلمس لیک دیماقدیر.

ایرکک ویا عیال، بیر مسلمان، عالملرنینگ سوز بیرلیگی بیلن کفرگه سبب بولیشینی بیلدیرگنلری بیر سوزنینگ ویا ایش نینگ کفرگه سبب بولگنینی بیلیب، عمدن [تهدید قیلینمسدن، آرزو بیلن] جدی شکیلده ویا هزل، کولدیرماق اوچون اَیتسه، قیلسه، معنی سینی اویلمه سه هم ایمانی کیته دی. (**مُرتد**) بوله دی. بونگه (**کفر عنادی**) دییله دی. کفر عنادی بیلن مرتد بولگن نینگ، اول گی عبادتلرنینگ ثوابلری یوق بوله دی. توبه قیلسه، پس کیلمسلر. بای بولسه ینه حجگه کیتیشی لازم بوله دی. مرتدلیک پیتیده اوقیگنی، نمازلرنی، روزه لرنی، زکاتلرنی قضا قیلمه یدی. ریدتدن اول قیلمه گن لرینی قضا قیله دی. **توبه قیلماق اوچون، یکه کلمهٔ شهادت ایتیشلری کافی ایمس. کفرگه سبب بولگن او نرسه دن هم توبه قیلیشلری لازمدیر.** [اسلامیتدن قیسی ایشیکدن چیقگن بولسه، او ایشیکدن کیریشی لازمدیر.] اگر کفرگه سبب بولیشینی بیلمه ی اَیتسه، قیلسه ویا کفرگه سبب بولیشی عالملر آره سیده اختلافلی بولگن بیر سوزنی عمدن ایتسه، ایمانی نینگ کیتیشی، نکاحی نینگ بوزیلیشی درگمان دیر. احتیاطاً، تجدید ایمان و نکاح قیلیشی یخشی بوله دی. بیلمه ی اَیتیشگه (**کفر جهلی**) دییله دی. بیلمه ییشی عذر ایمس، کتته گناه دیر. چونکه، هر مسلمان نینگ، بیلیشی لازم بولگن نرسه لرنی اورگنیشی فرض دیر. کفرگه سبب بولگن سوزنی، خطا قیلیب، سهو قیلیب ویا تأویلی شکیلده ایتگن نینگ ایمانی و نکاحی بوزیلمه یدی. لیکن توبه و استغفار، یعنی تجدید ایمان قیلیشی یخشی بوله دی.

بیر کافر، بیر کلمهٔ توحید اَیتماق بیلن مؤمن بولگنی دیک، بیر مؤمن هم، بیر سوز ایتماق بیلن کافر بوله دی.

بیر مسلمان نینگ بیر سوزیده ویا بیر ایشیده یوز معنی بولسه، یعنی یوز نرسه توشینیلسه، بولردن بیری، او کیشی نینگ ایمانلی بولگنینی کورستسه، توقسن توقیزی، کافر بولگنینی کورستسه، او کیشی نینگ مسلمان بولگنینی اَیتماق لازمدیر. یعنی کفرنی کورستگن توقسن توقیز معنیگه قره لمه یدی. ایماننی کورستگن بیر معنیگه قره له دی. بو سوزنی غلط توشینمه ییش کیره ک. بونینگ اوچون ایکی نقطه گه دقت قیلیش کیره ک. بیرینچیسی، سوز ویا ایش صاحبی نینگ مسلمان بولیشی لازمدیر. بیر فرانسوی قرآن کریمنی مخته سه، بیر انگلیس، الله بیر دیر دیسه، بولرنینگ مسلمان بولگنی ایتیله آلمه یدی. ایکینچیسی، بیر سوزنینگ ویا بیر ایش نینگ یوز معنی سی بولسه دییلدی. بولمه سه، یوز سوزدن ویا یوز ایشدن بیری ایماننی کورستسه، توقسن توقیزی کفرنی بیلدیرسه، بو کیشیگه مسلمان دییلیشی بیلدیریلمه دی.

– هر مسلمان، ایرتنگ و آقشام، شو ایمان دعاسینی اوقییشی کیره ک:

"اَللّٰهُمَّ اِنِّی اَعُوذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ بِكَ شَيْئاً وَاَنَا اَعلَمُ وَاَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ."

– تجدید ایمان و نکاح دعاسی:

"اَللّٰهُمَّ اِنّی اُرِيدُ اَنْ اُجَدِّدَ اْلاِيمَانَ وَالنِّكَاحَ تَجْدِيدًا بِقَوْلِ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ." دیب هم توبه، تجدید ایمان و نکاح قیلیشی کیره ک.

ایمان نینگ بیزده دواملی قالیب، چیقمه ییشی اوچون:

۱– غیبگه ایمان کیلتیریش کیره ک.

۲– غیبنی یکه اللّٰهُ تعالی و اونینگ بیلدیرگنلری نینگ بیلیشیگه ایشانیش کیره ک.

۳– حرامنی حرام بیلیب، عقیده قیلیش کیره ک.

۴– حلالنی حلال بیلیب، عقیده قیلیش کیره ک.

۵– اللّٰهُ تعالی نینگ عذابیدن مطمئن بولمه ی، دایما قورقیش کیره ک.

۶- اللهُ تعالی دن امید اوزمه ییش کیره ک.

- مُرتد بوله دیگن نرسه نی انکار قیلیشی هم توبه بوله دی. مرتد توبه قیلمسدن اولسه، دوزخ علوئیده ابدیاً عذاب کوره دی. بونینگ اوچون، کفردن کوپ قورقیش کیره ک، **آز گپیریش کیره ک** حدیث شریفده، (**همیشه خیرلی، فایده لی گپیرینگلر. ویا خاموش بولینگلر!**) بویوریلدی. جدی بولیش کیره ک، لطیفه چی، اوییнچی بوله ییش کیره ک. عقلگه، انسانلیک گه موافق بوله گن نرسه لر قیلمه ییش کیره ک. اوزینی کفردن محافظه قیلیشی اوچون اللهُ تعالی گه کوپ دعا قیلیشی کیره ک.

حاضر ایمانی بولگنی حالده،

ایلگریده ایمانی نینگ کیتیشیگه سبب بولگن نرسه لر:

۱- بدعت صاحبی بولماق. یعنی عقیده سی بوزوغ بولماق. [اهل سنت عالملری نینگ بیلدیرگنی عقیده دن کوپ آز هم بولسه ایریلگن گمراه ویا کافر بوله دی.]

۲- ضعیف، یعنی بی عمل ایمان.

۳- توقیز اعضاسینی توغری یولدن چیقرماق.

۴- کتته گناه ایشلشگه دوام قیلماق.

۵- نعمت اسلامگه شکرینی اوزماق.

۶- آخرتگه بی ایمان کیتماقدن قورقمس لیک.

۷- ظلم قیلماق.

۸- سنت اوزره اوقیلگن أذان محمدینی قولاق سالمس لیک.

۹- آنه گه-آته گه عاصی بولماق.

۱۰- توغری بولسه هم کوپ قَسم ایچماق.

۱۱- نمازده تعدیل ارکاننی ترک قیلماق.

۱۲- نمازنی بی اهمیت فکر قیلیب اورگنیشگه و باله چقه گه اورگتیشگه اهمیت بیرمس لیک، نماز اوقیگنلرگه مانع بولماق.

۱۳- الکوللی ایچیملیک ایچماق.

۱۴- مؤمنلرگه اذیت قیلماق.

۱۵- یلغان ییرگه اولیاءلیک و دین معلوماتی ساتماق.

۱۶- گناهینی یاددن چیقرماق، کیچیک کورماق.

۱۷- کِبرلی بولماق، یعنی اوزینی خوشله ماق.

۱۸- عُجب، یعنی علم و عملیم کوپدیر دیماق.

۱۹- منافقلیک، ایکی یوزلی لیک.

۲۰- حسد قیلماق، دین ایناغه سینی کوره آلمس لیک.

۲۱- حکومتی نینگ و استادی نینگ اسلامیتگه مخالف بولمه گن سوزینی قیلمس لیک.

۲۲- بیر کیشینی، تجربه قیلمسدن یخشی دیماق.

۲۳- یلغانده اصرار قیلماق [یلغانگه دوام قیلماق].

۲۴- عُلمادن قاچماق.

۲۵- بوروتلرینی سنت مقداریدن زیاده اوستیرماق.

۲۶- ایرککلر ایپک کییماق.

۲۷- غیبتده اصرار قیلماق [غیبتگه دوام قیلماق].

۲۸- کافر بولسه هم همسایه سیگه اذیت قیلماق.

۲۹- دنیا اهمیتی اوچون، کوپ غضبگه کیلماق، عصبانی بولماق.

۳۰- سود آلیب - بیرماق.

۳۱- مخته نیش اوچون کویله گی نینگ بینگلرینی و ایته کلرینی کوپ اوزون قیلماق.

۳۲- جادوگرلیک، جادو قیلماق.

۳۳- مسلمان و صالح بولگن محرم قرینداشنی زیارتینی ترک قیلماق.

۳۴- اللهُ تعالی نینگ یخشی کورگنی کیشینی یخشی کورمس لیک؛ اسلامیتنی بوزماق

خواهله گنلرنی یخشی کورماق. **[حُب فِی الله، بُغض فِی الله ایمان نینگ شرطی دیر.]**

٣٥- مؤمن ایناغه سیگه اوچ کوندن کوپ کینه توتماق.

٣٦- زناگه دوام قیلماق.

٣٧- لواطه قیلیب، توبه قیلمس لیک.

٣٨- أذاننی، فقه کتابلری نینگ بیلدیرگنی وقتلرده و سنتگه موافق اَیتمس لیک و سنتگه موافق ایتیلگن أذاننی ایشیتگنیده حرمت بیلن قولاق سالمس لیک.

٣٩- مُنکرنی (حرامنی) ایشله گننی کوریب هم، کوچی ییتگنی حالده، شیرین تیل بیلن نهی قیلمس لیک.

۴٠- خاتینی نینگ، قیزی نینگ و نصیحت بیرماق حقیگه صاحب بولگنی عیاللرنینگ باشی، قوللری [یعنی بیله ک لری بیلن بیرلیکده یوقاریسی]، اپاغلری آچیق، زینتلی، ایسلی [عطرلی] کوچه گه چیقیشیگه و یامانلر بیلن اوچره شیشی گه [کوریشیشی گه] راضی بولماق.

کتته گناه لر کوپ دیر: [ییتمیش ایکی کتته گناه شولر دیر.]

١- ناحق بیرگه آدم اولدیرماق.

٢- زنا قیلماق.

٣- لواطه قیلماق.

۴- شراب و هر تورلی الکوللی ایچیملیکلرنی ایچماق. [بیره ایچماق حرام دیر. قیسراق (ماده آت)، اینک، تیوه سوتلری، آچیتیب، مزه سی اوتکیر (تیز) بولگنیده، مثلث دیک بوله دیلر. بیرینچی سیگه (قومیس) **[قیمیز]**، ایکینچی سیگه (**کفیر**) دییله دی. بیره دیک حرام دیرلر.]

۵- اوغیرلیک قیلماق.

۶- کیف اوچون، مخدر موادی ییماق و ایچماق.

٧- باشقه سی نینگ مالینی جبرًا آلماق. یعنی غصب قیلماق.

٨- یلغان بیرگه شهادت قیلماق. [یلغانچی شاهدلیک].

۹- رمضان روزه سینی، بی عذر، مسلمانلرنینگ اونگیده ییماق.

۱۰- سود آلیب ـ بیرماق.

۱۱- کوپ قَسم ایچماق.

۱۲- آنه گه-آته گه عاصی بولماق، قرشی کیلماق.

۱۳- محرم و صالح قرینداشگه صِله رحمنی ترک قیلماق.

۱۴- محاربه ده، حربنی ترک قیلیب دشمن قرشی سیدن قاچماق.

۱۵- ناحق ییرگه یتیم نینگ مالینی ییماق.

۱۶- ترازوسینی و اولچاوینی حق اوزره استعمال قیلمس لیک.

۱۷- نمازنی وقتیدن اول ویا کیین اوقیماق.

۱۸- مؤمن ایناغه سی نینگ کونگلینی سیندیرماق. [کعبه نی ییقیتماقدن کوپ کتته گناه دیر. **اللهُ تعالی نی اینگ زیاده انجیتگن** (رنجیتگن) **کفردن کیین، قلب سیندیرماق دیک کتته گناه یوقدیر.]**

۱۹- رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ ایتمه گنی سوزنی اَیتماق و اونگه ایسناد ایله ماق.

۲۰- رشوت آلماق.

۲۱- حق شهادتدن قاچماق.

۲۲- مال نینگ زکاتینی و عُشرینی بیرمس لیک.

۲۳- کوچی ییتگن کیشی، منکرنی، گناه ایشله گننی کورگنیده، منع قیلمس لیک.

۲۴- جانلی حیواننی علوده یاقماق.

۲۵- قرآن عظیم الشاننی اورگنگندن کیین، اوقییشینی یاددن چیقرماق.

۲۶- اللهُ عظیم الشان نینگ رحمتیدن امیدینی اوزماق.

۲۷- مسلمان بولسین، کافر بولسین، انسانلرگه خیانت قیلماق.

۲۸- خنزیر (دونغز) گوشتی ییماق.

۲۹- رسول الله نینگ اصحابیدن "رضوان الله تعالی علیهم اجمعین" قیسی بیریسینی یخشی کورمس لیک و سوکماق.

۳۰- قرنی تویگندن کیین بیشگه دوام قیلماق.

۳۱- عورتلر، ایری نینگ توشگیدن قاچماق.

۳۲- عورتلر، ایریدن بی اجازه زیارتگه کیتماق.

۳۳- بیر ناموسلی عیالگه، فاحشه دیماق.

۳۴- نمیمه، یعنی مسلمانلر آره سیده سوز تاشیماق.

۳۵- عورت بیرینی باشقه سیگه کورستماق. [ایرکک نینگ کیندیک بیلن تیزه سی آره سی، عیال نینگ، ساچی، قولی [یعنی بیله گی بیلن بیرلیکده یوقاریسی]، ایاغی عورت دیر.] باشقه سی نینگ عورت بیریگه قره ماق هم حرام دیر.

۳۶-لاش [اوز اوزیگه اولگن و بی بسم الله سوییلگن حیوان] ییماق و باشقه سیگه بیدیرماق.

۳۷- امانتگه خیانت قیلماق.

۳۸- مسلماننی غیبت قیلماق.

۳۹-حسد قیلماق.

۴۰- اللهُ عظیم الشانگه شِرک قوشماق.

۴۱- یلغان اَیتماق.

۴۲- کِبرلی لیک، اوزینی افضل کورماق.

۴۳- اولیم کسلی نینگ وارثدن مال قاچیریشی.

۴۴- بخیل، کوپ خسیس بولماق.

۴۵- دنیاگه محبت قیلماق.

۴۶- اللهُ تعالی نینگ عذابیدن قورقمس لیک.

۴۷- حرام بولگننی، حرام عقیده قیلمس لیک.

۴۸- حلال بولگننی، حلال عقیده قیلمس لیک.

۴۹- فالچیلرنینگ فالیگه، غیبدن خبر بیریشیگه ایشانماق.

۵۰- دینیدن قیتماق، مُرتد بولماق.

۵۱- بی عذر، بیگانه نینگ خاتینیگه، قیزیگه قره ماق.

۵۲- عیاللر، ایرکک لباسی کییماق.

۵۳- ایرککلر، عیال لباسی کییماق.

۵۴- حرم کعبه ده گناه ایشله ماق.

۵۵- وقتی کیلمسدن أذان اَیتماق و نماز اوقیماق.

۵۶- دولت آدملری نینگ امرلریگه، قانونلرگه عاصی بولماق، قرشی کیلماق.

۵۷- اهلی نینگ محرم بیرلرینی، آنه سی نینگ محرم بیریگه اوخشتماق.

۵۸- اهلی نینگ آنه سیگه سوکماق.

۵۹- بیربیریگه نشان آلماق.

۶۰- ایت (کوچیك) نینگ آرتگنی نی بیماق - ایچماق.

۶۱- قیلگنی یخشیلیکنی باشگه قاقماق.

۶۲- ایپک کییماق [ایرککلر اوچون].

۶۳- جاهل لیکده اصرار قیلماق. [اهل سنت اعتقادینی، فرضلرنی، حراملرنی و کیره کلی بولگن هر معلوماتنی اورگنمس لیک.]

۶۴- اللّٰهُ تعالی دن و اسلامیت نینگ بیلدیرگنی اسملردن باشقه نرسه اَیتیب قَسم ایچماق.

۶۵- علمدن اجتناب قیلماق.

۶۶- جاهل لیگی نینگ مصیبت بولگنینی توشینمس لیک.

۶۷- کیچیک گناهنی ینه ایشلشده اصرار قیلماق.

۶۸- ضروری بولمه ی، قهقه بیلن کوپ کولماق.

۶۹- بیر نماز وقتینی قاچیره دیگن زمانچه جُنب یوریماق.

۷۰- حیض و نفاس حالیده عورتیگه یقین بولماق.

۷۱- تغنی ایله ماق. بی اخلاق غزللرنی اَیتماق، موسیقی، ساز آلتلرنی استعمال قیلماق.

۷۲- انتحار قیلماق، یعنی اوزینی اولدیرماق.

متعه نکاحی، مؤقت نکاح حرام دیر. خاتینلرنینگ، قیزلرنینگ، باشی، ساچی، قوللری [یعنی بیله ک لری بیلن بیرلیکده یوقاریسی]، ایاغلری آچیق کوچه گه چیقیشلری حرام بولگنی دیک، نازک، زینتلی، تار، خوش ایسلی کویله ک بیلن چیقیشلری هم حرام دیر.

غلیظ عورت ییرلری تار کویله ک بیلن یاپیلگن عیالگه، بی شهوت هم قره ماق حرام دیر. نامحرم عیال نینگ ایچ پیراهنلریگه شهوت بیلن قره ماق حرام دیر. قیسیق، تار یاپیلگن، غلیظ بوله گن عورت ییرلریگه شهوت بیلن قره ماق حرام دیر. شهوتگه، حرامگه سبب بولگن رسملرنی تارتماق، چاپ قیلماق، رسم قیلماق حرام بوله دی. [حراملرگه، نیمه بولیمیش دیماق کفر بوله دی].

طهارت و غسلده، کیره گی دن اضافه سو استعمال قیلماق اسراف بولیب، حرام دیر.

اوتگن اولیاءگه تیل اوزه تماق، اولرگه جاهل دیماق، سوزلریدن احکام اسلامیه گه تابع بوله گن معنیلر چیقرماق، اولگندن کیین هم کرامت کورستگنلریگه ایشانمس لیک و اولگنیده ولیلیکلری خلاص بوله دی فکر قیلماق و اولرنینگ قبرلری بیلن برکتلنگنلرگه مانع بولماق، مسلمانلرگه سوءظن، ظلم قیلماق، ماللرینی غصب قیلماق دیک و حسد، اِفترا [بهتان] و یلغان اَیتماق و غیبت قیلماق دیک حرام دیر.

اون نرسه، آخرنفسده بی ایمان کیتیشگه سبب بوله دی:

۱- الله تعالی نینگ امرلرینی و نهی لرینی اورگنمس لیک.

۲- ایمانینی اهل سنت اعتقادیگه کوره توزه تمس لیک.

۳- دنیا مالیگه، رتبه سیگه، شهرتیگه توشکین بولماق.

۴- انسانلرگه، حیوانلرگه، اوزیگه ظلم، اذیت قیلماق.

۵- اللهُ تعالی گه و یخشیلیک کیلیشیگه سبب بولگنلرگه شُکر قیلمس لیک.

۶- بی ایمان بولماقدن قورقمس لیک.

۷- بیش وقت نمازنی وقتیده اوقیمس لیک.

۸- سود آلیب ـ بیرماق.

۹- دینیگه باغلی بولگن مسلمانلرنی پست کورماق. بولرگه مُرتجع دیک نرسه لر ایتماق.

۱۰- فُحش سوزلرنی، خطلرنی و رسملرنی؛ اَیتماق، یازماق و قیلماق.

اهل سنت اعتقادیده بولماق اوچون شو خصوصلرگه دقت قیلیش کیره ک:

۱- اللهُ تعالی نینگ صفتلری باردیر. و ذاتیدن علیحده دیر.

۲- ایمان کوپلمه یدی و آزه لمه یدی.

۳- کتته گناه ایشله ماق بیلن ایمان کیتمه یدی.

۴- غیبگه ایمان اساس دیر.

۵- ایمان موضوعسیده قیاس بولمه یدی.

۶- اللهُ تعالی جنتده کوریله دی.

۷- توکل ایماننی شرطیدیر.

۸- عمللر (عبادتلر) ایماندن پارچه ایمس.

۹- قدَرگه ایمان، ایمان نینگ شرطیدیر.

۱۰- عملده تورت مذهبدن بیریگه تابع بولماق شرطدیر.

۱۱- اصحاب کرام و اهل بیتنی و پیغمبریمیزنینگ زوجه لری نینگ همه سینی یخشی کورماق شرطدیر.

۱۲- تورت خلیفه نینگ افضللیکلری، خلافت قطاریگه کوره دیر.

۱۳- نماز، روزه، صدقه دیک نفل عبادتلرنینگ ثوابینی باشقه سیگه هدیه قیلماق جائز دیر.

۱۴- معراج؛ روح و بدن بیلن قیلینگن.

۱۵- اولیاءنینگ کرامتی حقدیر.

۱۶- شفاعت حقدیر.

۱۷- مسی اوستیگه مسح جائز دیر.

۱۸- قبر سوالی باردیر.

۱۹- قبر عذابی روح و بدنگه بوله دی.

۲۰- انسانلرنی و ایشلرینی هم اللهُ تعالی یره ته دی. انسانده اِرادهٔ جزئیه باردیر.

۲۱- رزق، حلالدن هم بوله دی، حرامدن هم بوله دی.

۲۲- ولیلرنینگ روحلری بیلن توسل قیلینه دی و اولرنینگ خاطریگه دعا قیلینه دی.

سیسلندی اُول مؤذن، توخته دی قامت ایله دی،

کعبه گه ایلندی یوزینگ، همده نیت ایله دی.

ایشیتگنده اهل ایمان، حرمت بیلن تینگله دی،

کیین نمازگه توخته ب، ربگه بنده لیک ایله دی.

یامان خویلر:

۱- کُفر.

۲- جهالت.

۳- عیبلنماق قورقیسی. [انسانلرنینگ یامانله ش لریگه، دیدی قودیلریگه، عیبله ش لریگه دق بولیب، حقنی قبول قیلمس لیک.]

۴- مختە لیشنی یخشی کورماق. [اوزینی خوشلب، مختە لماقنی یخشی کورماق.]

۵- بدعت اعتقاد. [بوزوغ ایمان.]

۶- هوای نفس. [نفس نینگ آرزولریگه، لذتلریگه، شهوتلریگه تابع بولماق.]

۷- تقلید بیلن ایمان. [بیلمه گنی کیشیلرنی تقلید.]

۸- ریاء. [کورستیش، آخرت عمللرینی قیلیب دنیا آرزولریگه قاووشماق.]

۹- طول أمل. [ذوق و صفا سورماق اوچون کوپ یششنی خواهله ماق.]

۱۰- طمع. [دنیا لذتلرینی حرام یوللردن آخترماق.]

۱۱- کِبر. [اوزینی افضل کورماق.]

۱۲- تذلُل. [بی حد تواضع.]

۱۳- عُجب. [قیلگن یخشیلیکلرینی، عبادتلرینی خوشله ماق.]

۱۴- حسد. [قیسقنماق، کوره آلمس لیک، نعمت نینگ اوندن چیقیشینی خواهله ماق. ابولیث سمرقندی دییه دی که، (**اوچ کیشی نینگ دعاسی قبول بولمه یدی: حرام ییگن نینگ، غیبت قیلگن نینگ، حسد قیلگن نینگ**).]

۱۵- حِقد. [باشقه سینی پست کورماق.]

۱۶- شماتت. [باشقه سیگه کیلگن بلاگه، خساره گه قووانماق.]

۱۷- هِجر. [دوستلیکنی قویبرماق، اوریشلی توخته ماق.]

۱۸- جُبن. [قورقاقلیک، شجاعت نینگ آز بولیشی.]

۱۹- تَهوّر. [غضب نینگ، سختلیک نینگ بی حد و ضررلی بولیشی.]

۲۰- غَدر. [عهدیده و میثاقیده توخته مس لیک.]

۲۱- خیانت. [منافقلیک علامتی؛ امنیتنی بوزه دیگن سوز و ایش.]

۲۲- وعدینی بوزماق. [بیرگنی سوزنی بوزماق. حدیث شریفده (**منافقلیک علامتی اوچ دیر: یلغان اَیتماق، وعدینی ایفا قیلمس لیک، امانتگه خیانت قیلماق**) بویوریلدی.]

۲۳- سوءظن. [سوءظن (یمان گمان) حرام دیر. گناهلرینی عفو بولینمه ییشینی گمان قیلماق، اللهُ تعالی گه سوءظن بوله دی. مؤمنلرنی حرام ایشلاوچی،

یعنی فاسق گمان قیلماق سوءظن بوله دی.]

۲۴- مالگه محبت. [مالگه توشکین بولماق.]حلال مالنی، احتیاجدن اضافه ییغماق مکروه دیر. زکاتینی بیرمه سه، عذابگه سبب بوله دی. حدیث شریفده، (**طلا و نقره گه قُل بولگن گه لعنت بولسین!**) بویوریلدی. غلام، دایما اربابی نینگ یوره گینی تاپیشیشنی اویله یدی. دنیا مالی کیتیده چاپماق، نفسی نینگ شهوتلری [آرزولری] کیتیدن چاپماقدن یامان راغ دیر. مال، پول کیتیده چاپماق، اللّهُ تعالی نینگ امرلرینی یاددن چیقرتسه، (**دنیا محبتی**) دییله دی. الله ذکری [فکری] بولینمه گن قلبگه شیطان ییرلشه دی. شیطان نینگ اینگ کتته حیله سی، انسانگه خیرلی ایشلر قیلدیریب اوزینی صالح، یخشی فکر قیلدیریشی دیر. بونده ی کیشی، اوزی نینگ بنده سی بوله دی. حدیث شریفده، (**اوتگن اُمتلر نینگ هر بیریگه فتنه لر بیریلدی. منیم امتیم نینگ فتنه سی، مال، پول ییغماق بوله دی**) بویریلدی. دنیالیک کیتیده توشیب، آخرتنی یاددن چیقره دیلر.

۲۵- تسویف. [خیرلی ایش قیلیشنی کیین گه تشله ماق.] حدیث شریفده، (**بیش نرسه کیلمسدن آلدین بیش نرسه نینگ قدرینی بیلینگلر: اولمسدن آلدین حیات نینگ قدرینی، کسل لیکدن اول صحت نینگ قدرینی، دنیاده آخرتنی قولگه کیلتیریش نینگ قدرینی، قریمسدن جوانلیک نینگ قدرینی، غریبلیکدن اول بایلیک نینگ قدرینی**) بویوریلدی.

۲۶- فاسقلرنی یخشی کورماق. [فسق نینگ اینگ یامانی ظلم دیر. حرام ایشله گنگه فاسق دییله دی.]

۲۷- عالملرگه دشمنلیک. [اسلام علملری و عالملری بیلن ریشخندلیک کُفر دیر.]

۲۸- فتنه. [انسانلرنی مشقتگه، بلاگه توشیرماق دیر. حدیث شریفده؛ (**فتنه اویقوده دیر، اویغاتگنگه لعنت بولسین!**) بویوریلدی.]

۲۹- مُداهنه و مُدارا. [کوچی ییتگنی حالده، حرام ایشله گنگه مانع بولمس

لیک و دنیاسی اوچون دینینی بیرماق مداهنه دیر. دینی اوچون دنیاسینی بیریشگه مدارا دییله دی.]

۳۰- عِناد و مُکابره. [حقنی، توغرینی ایشیتگنیده قبول قیلمس لیک.]

۳۱- نفاق. [منافقلیک، ایچی بیلن تشینی نینگ بیر بولمه ییشی.]

۳۲- تفکُر قیلمس لیک. [گناهلرینی، مخلوقلرنی و اوزینی اویلمه ییشی.]

۳۳- مسلمانگه بددعا.

۳۴- مسلمانگه یامان آت تاقماق.

۳۵- عُذرنی رد قیلماق.

۳۶- قرآن کریمنی غلط تفسیر قیلماق.

۳۷- حرام ایشلشده اصرار قیلماق.

۳۸- غیبت.

۳۹- توبه قیلمس لیک.

۴۰- مال و منصب حرصی.

[یامان خویلردن اجتناب قیلیش کیره ک، یخشی خویلی بولیشگه کوشش قیلیش کیره ک. حدیث شریفلرده بویوریلدی که: (**عبادتلری آز بولگن بیر بنده، یخشی خوی بیلن، قیامتده بلند درجه لرگه قاووشه دی.**)

(**عبادتلرنینگ اینگ آسانی و کوپ فایده لیسی، آز گپیرماق و یخشی خویلی بولماق دیر.**)

(**اوزیدن اوزاقلشگنلرگه یووغلشماق، ظلم قیلگنلرنی عفو قیلماق، اوزینی محروم قیلگنلرگه احسان قیلماق خوش خویلی بولماق دیر.**)]

بويوک عالملر

(سلسلهٔ عاليه)

نبی، صديق و سلمان، قاسم، جعفر، بِسطامی،
عرفان منبعی بولدی، ابوالحسن خرقانی.
ابو علی فارمدی کيلدی سونگره بو ميدانگه،
کوپ ولی ييتيشتيردی، هم يوسف همدانی.
عبدالخالق غجدوانی، معرفتلر سماسيده،
دنيانی آيدينلتدی، هم عارف ريوگری.
ماوراء النهر ايلی، طورسينا ديک بولدی،
نورلنديره نلردن بيری، محمود انجير فغنوی.
علی رامتنی دير عزيزان و پير نساج،
کوپ کرامت کورستدی، مُحمد بابا سماسی.
سيد امير کلال هم، علم درياسيده صدف،
آندن ميدانه کيلدی، بهاء الدين بخاری.
علاءالدين عطار، زمانی نينگ قُطبِ ايدی،
يعقوب چرخيده بولدی ظاهر، انوار رحمانی.
عُبيد الله احرار و خواجه مُحمد زاهد،
درويش مُحمد کيلدی و خواجَگی مُحمد اَمکَنَگی.
باقی بِاالله دن کيلگن، نورلرگه اوزی هم قوشيب،
مينگلرچه قلب پاکله دی، امام احمد ربانی.
عُروة الوُثقی معصوم و سيف الدين بيلن سيد نور،
و مظهر بيلن عبدالله، سونگره خالد بغدادی.
فيض بيرديلر بولر هم، سونگره بو نورنی عبدالله،
آنادولو گه يايدی، همده طه حکاری.

هم سید صالح هم، ایناغه سی نینگ ییرینی توتیب،
فنا فِی الله گه قاووشدی صبغة الله حیزانی.
بو اوچ ولی نینگ صحبتلریده ترقی قیلیب
مُرشید کامل بولدی، سید فهیم آرواسی.
بو اوتیز تورت ولی نینگ قلبلری، بیر آئینه دیک،
یایدیلر همیشه جهانگه، انوار رسول الله نی.
بوتون بو نورلر اینگ آخر، ییغیلدی بیر خزینه ده،
اسمی بو خزینه نینگ: عبد الحکیم آرواسی.
کیلگینچه قلبلرگه مُجدِد الف نینگ فیضی،
ییتیشدی هر ییرده بیر بیر حقیقی ولی.
بو حالی کورگینچه ماسون بیلن یهودی،
مسلمانلرگه هجوم قیلدی، جانَاوَر دیک.
بو هُجوملری، اسلامنی یوق قیلماق اوچون ایدی،
بونی خبر بیره دی، مائده سوره سی.
هم بو سوره، اسلامگه مُشرِکلر هجوم قیله دی دییه دی،
ماسونلر نینگ مشرک بولگنلرینی خبر بیره دی.
مشهور یلغانلری بیلن الده ب جاهللرنی،
اهل سُنتدن اَییردیلر، مینگلرچه مسلماننی.
هجوملردن اسره نه دی، (آیةَ الکُرسی) اوقیگن،
حفظ الهی ده بوله دی، (اِستِغفار دعاسی) اوقیگن. [۱]
واندن کیلگن بیر ولی استانبولده، سنه لرچه،

([۱]) استغفار دعاسی، (**اَسْتَغْفِرُ اللهَ اَلْعَظیمَ اَلَّذی لَا اِلهَ اِلَّا هُوَ الْحَیَّ الْقَیُّومَ وَاَتُوبُ اِلَیه**)دیر. استغفار، (**اَستَغفِرُالله**)دیر. معنی سی، (منی عفو قیل الله یم)دیر. عُروة الوُثقی معصوم مجددی، بیش وقت نمازیدن کیین، اوچ دفعه استغفار دعاسی و ۶۷دفعه استغفار اوقییردی و بیر لک قیرق مینگ طلبه سیگه اوقییشینی امر قیلر ایدی.

بولرنی همیشه اَیتدی، ییرلشدی حقیقی ایمان.
آنقره نینگ توپراغی، مینگ اوچیوز آلتمیش ایکیده،
جمعِ ضِدَین قیلیب، شاد بولدی حاجی بایرمی.
دعا قیله دیگنینگ زمان، سلسله نی اوقی همان!
صالحلرنی اَیتگینچه، یاغه دی رحمتِ رحمان!
سلام بولسین، دعا بولسین، بو یازوچیدن. [١] **دایما،**
سلسلهٔ عالیه نینگ ارواحیگه یا سُبحان!

کیین، بیر فاتحه بیلن استغفار دعاسی اوقیب، ثوابینی محمد علیه السلام نینگ مبارک روحلریگه و انبیاءنینگ و اولیاءنینگ و سلسلهٔ عالیه نینگ و آبا و اجدادی نینگ ارواحیگه هدیه و نورلی قلبلریگه التجاء قیلیش کیره ک.

([١]) **حسین حِلمی ایشیق** "رحمةالله علیه" [١٩١١-٢٠٠١ ایوب- استانبول]

بو (**حقیقت کتاب اویی**) نشرلری نینگ ناشری، حسین حلمی ایشیق "رحمة الله علیه"، ١٣٢٩ [١٩١١ م.] سنه سیده، استانبولده ایوب سلطان دیاریده تولد قیلگن. آلتمیش اوچ عربی، ییگیرمه بیش فارسی، اونتورت تورکی و بولردن ترجمه قیلدیرگنی، فرانسوی، آلمانی، انگلیسی، روسی و باشقه تیللرده گی کتابلر نینگ مقداری بیر یوز آلتمیش ییتی عدد بولیب، لیستی کتابیمیز نینگ آخریده هم ییر آلماقده دیر. بو کتابلر نینگ همه سی (**حقیقت کتاب اویی**) تمانیدن چاپ قیلدیریلماقده دیر. دین معلوماتلریده چوقور عالم و تصوف معرفتلریده کامل و مُکمِل بولگلن کرامتلر و خارقه لر صاحبی سید عبدالحکیم آرواسی "رحمة الله علیه" نینگ ییتیشتیرگنی صلاحیتلی، کامل و مکمل بیر اسلام عالِمی بولگن حسین حلمی ایشیق "رحمة الله علیه" ٢٠٠١-١٠-٢٥ [٨ شعبان ١٤٢٢] کونی نینگ ٢٠٠١-١٠-٢٦ [٩ شعبان ١٤٢٢] کونیگه باغله گن کیچه وفات قیلگن. تولد قیلگنی استانبول ایوب سلطانده دفن اِیتیلگن.

حیاتی و اثرلری باره سیده وسیع راغ معلومات اوچون کلیک قیلیب قره نگلر:
; www. hakikatkitabevi. com. trwww. huseyinhilmiisik. com

توقیزینچی بولیم

نماز سوره لری و دعالری

سوره و دعالر لاتین حرفلری بیلن یازیله دی می؟

سوره لرنی و دعالرنی لاتین حرفلری بیلن یازیشگه اورینگنیمیز حالده، بو ممکن بولمه دی. لاتین حرفلریگه قنده ی اشاره قوییلسه قوییلسین، سوره لرنی و دعالرنی توغری اوقییه آلماق ممکن بولمه یدی. بولرنی قرآن کریمده گی حرفلر دیک اوقییه آلماق اوچون، بیر بیلگن نینگ اوقوتیشی و تکرار تکرار تعلیم قیلدیریشی لازمدیر. بو تعلیم حتمی لازم بولگنیگه کوره، بیلگن کیشیگه توغریدن توغریگه قرآن کریم حرفلرینی تانیتماق و اورگتماق امکانینی و نعمتینی قولگه کیلتیرته دی. بو نعمت نینگ کتته لیگینی، دنیاده و آخرتده فایده سینی حدیث شریفلر و فقه کتابلری اوزون اوزون اَیتماقده، ثوابی نینگ کوپلیگینی بیلدیرماقده لر.

او حالده هر مسلمان، باله سینی مسجدلرگه، قرآن کریم کورسلریگه یوباریشی کیره ک، قرآن کریم نینگ حرفلرینی و بولرنینگ قنده ی اوقیلیشینی یخشیلب اورگتیش کیره ک و بو کتته ثوابگه قاووشیشگه کوشش قیلیش کیره ک.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" بویوره دیلر که، (**همه نگیز بیرگله نینگ چوپانی دیک سیزلر.**

چوپان گله سینی اسره گنی دیک، سیز هم اویلرینگیزده و امرلرینگیز تگیده بولگنلرنی دوزخدن اسره شینگیز کیره ک! اولرگه مسلمانلیگی اورگتیشینگیز کیره ک! اورگتمه سنگیز مسئول بوله سیزلر). بیر دفعه هم بویوردیلر که، (**کوپ مسلمان اولادی، آته لری یوزیدن ویل اسمیده گی دوزخگه کیته دیلر. چونکه، بولرنینگ آته لری، یکه پول تاپماق و کیف سورماق حِرصیگه توشیب و یکه دنیا ایشلرینی آرقه سیده یوگیریب، اولادلریگه مسلمانلیگی و قرآن کریمنی اورگتمه دیلر. من بونده ی آته لردن اوزاقمن. اولر هم، مندن اوزاق دیر. باله لریگه دینلرینی اورگتمه گنلر، دوزخگه کیته دیلر**). ینه بویوردیلر که، (**باله لریگه قرآن کریم اورگتگنلرگه ویا قرآن کریم**

معلمیگه یوبارگنلرگه، اورگتیلگن قرآن نینگ هرحرفی اوچون، اون دفعه کعبۀ معظمه زیارتی ثوابی بیریله دی و قیامت کونی، باشیگه دولت تاجی قوییله دی. همه انسانلر کوریب غبطه قیله دی [خوشلریگه کیتیب اوزلریده هم بولیشینی خواهله یدی لر]).

ینه بویوردیلر که، (**بیر مسلمان نینگ اولادی عبادت قیلگنیده، آلگنی ثوابچه، آته سیگه هم بیریله دی. بیر کیشی، باله سیگه فسق، گناه اورگتسه، بو باله قنچه گناه ایشله سه، آته سیگه هم اوشنچه گناه یازیله دی**).

قرآن کریم اوقیشده اون ادب لازمدیر:

۱- طهارتلی و قبله گه توغری حرمت بیلن اوقیش کیره ک.

۲- آغیر آغیر و معنی سینی اویلب اوقیش کیره ک. معنی سینی بیلمه گن هم آغیر اوقیبیشی کیره ک.

۳- ییغلب اوقیش کیره ک.

۴- هر آیت نینگ حقینی بیریش کیره ک، یعنی عذاب آیتینی اوقیشده، قورقیب، رحمت آیتلرینی هوسلنیب، تنزیه آیتلرینی تسبیح قیلیب اوقیش کیره ک. قرآن کریم اوقیشگه باشله ییشده اعوذ و بسم الله اَیتیش کیره ک.

۵- اوزیده ریاء یعنی کورستیش اویغانسه ویا نماز اوقیگنگه مانع بوله یاتگن بولسه، آهسته سیس بیلن اوقیش کیره ک. حافظلرنینگ مصحفگه قره ب اوقیشلری، یاد اوقیماقدن کوپراغ ثوابدیر. چونکه، کوزلر هم عبادت قیلگن بوله دی.

۶- قرآن کریمنی خوش سیس بیلن و تجوید اوزره اوقیش کیره ک. حرفلرنی، کلمه لرنی بوزیب تغنی قیلماق حرام دیر. حرفلر بوزیلمه سه، مکروه بوله دی.

۷- قرآن کریم الله تعالی نینگ کلامی دیر، صفتی دیر، قدیم دیر. آغیزدن چیقگن حرفلر، علو دیبیشگه اوخشه یدی. علو دیماق آسان دیر. اما علوگه هیچ کیم چیده آلمه یدی. بو حرفلرنینگ معنیلری هم بونده ی دیر. بو حرفلر، باشقه حرفلرگه اوخشه مه یدی. بو حرفلرنینگ معنیلری میدانگه چیقسه، ییتی طبقه ییر و ییتی طبقه

آسمان چیده آمله یدی. اللهُ تعالی اوز سوزی نینگ بویوک لیگینی، یخشیلیگینی بو حرفلرنینگ ایچیگه سقلب انسانلرگه نازل قیلگن.

۸- قرآن کریمنی اوقیمسدن اول، بونی ایتگن اللهُ تعالی نینگ بویوک لیگینی اویله ش کیره ک. قرآن کریمگه تماس اوچون، پاک قول لازم بولگنی دیک، اونی اوقیماق اوچون هم، پاک قلب لازمدیر. اللهُ تعالی نینگ بویوک لیگینی بیلمه گن، قرآن کریم نینگ بویوک لیگینی توشینه آلمه یدی. اللهُ تعالی نینگ بویوک لیگینی توشینماق اوچون هم، اونینگ صفتلرینی و یره تگنلرینی اویله ماق لازمدیر. همه مخلوقات نینگ صاحبی، حاکمی بولگن بیر ذات نینگ کلامی بولگنینی اویلب اوقیش کیره ک.

۹- اوقیشده باشقه نرسه لر اویلمه ییش کیره ک. بیر کیشی، بیر باغچه نی دوره قیلیشده، کورگنلرینی اویلمه سه، او باغچه نی دوره قیلگن بولمه یدی. قرآن کریم هم، مؤمنلرنینگ قلبلری نینگ دوره قیلیشی ییر دیر. اونی اوقیگن، اونده گی عجایبلیکلرنی و حکمتلرنی اویله ییشی کیره ک.

۱۰- هر کلمه نی اوقیشده معنی سینی اویله ش کیره ک و توشینگنگه چه تکرار قیلیش کیره ک.

نماز سوره لری نینگ مآللری

فاتِحه سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۱)

اَلْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ العَالَمِينَ (۲) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳) مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (٤) إيَّاكَ نَعْبُدُ وإيَّاكَ نَسْتَعِينُ (۵) اِهْدِنَا الصِّراطَ الْمُسْتَقِيمَ (٦) صِرَاطَ الَّذِينَ أنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ. (۷)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

حمد، عالَملر نینگ ربی، رحمن، رحیم و دین کونی (قیامت کونی) نینگ صاحبی بولگن الله گه مخصوص دیر. یکه سنگه عبادت قیلر، یکه سندن یاردم ایسته ی میز. بیزنی توغری یولگه، اوزلریگه نعمت بیرگنلرینگ یولیگه تقدیم قیل. غضبگه دچار بولگنلر نینگ کیگه، گمراه لر نینگ کیگه ایمس.

فیل سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ (١) اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ (٢) وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ (٣) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ (٤) فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ(٥)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

(ای رسولیم!). ربی نینگ، فیل ایگه لریگه نیمه لر قیلگنینی کورمه دینگ می؟ او، بولر نینگ یامان پلانلرینی بوشگه چیقرمه دی می؟ او، بولر نینگ اوستیگه گروپ گروپ قوش(لر) یوباردی. که بولر اولرگه (فیل ایگه لریگه) بیشیغ خِشتدن (قیلینگن) تاش(لر) آتر ایدی. نهایت (الله) اولرنی اِییلگن ایکین برگی دیک قیلیب بیردی.

فیل واقعه سی: حبش حُکمداری نجاشی نینگ، یمن والیسی بولگن "ابرهة" اسمیده بیر آدمی بار ایدی. ابرهة انسانلرنی مکهٔمکرمه ده گی کعبه نی زیارتیدن صرف نظر قیلدیرماق اوچون صنعاء شهریده کتته و زینتلی بیر کلیسا توزه تدیردی. لیکن مقصدی حاصل بولمه ی، کعبه نی زیارت قیلگنلر او کلیسانی زیارتگه کیلمه دیلر. بوندن باشقه فوکایم قبیله سیدن نفیل اسملی بیر جوان، کیچه اوغرینچی کیلتیرگنی چتل لیکلری بیلن کلیسا نینگ هر طرفینی کیرلتدی. بونی بهانه قیلگن ابرهة کتته بیر اردو تیارلب مکه اوستیگه یوریدی. اردوسی نینگ اونگیده نجاشیدن کیلتیرگنی کتته بیر فیل بار ایدی. فیلنی اردو نینگ اونگیده یوریتماق بیلن اردوسی

نینگ غالب کیلیشینی فکر قیلر ایدی. بو سبب بیلن اردو مکه اوستیگه یوریدی. شهرگه کیره دیگنی زمان فیل ییرگه چوکدی و بوندن کیین ایلگری کیتمه دی. همه اورینیشلر اونی مکه استقامتیگه آلیب باره آلمه دی. باشقه جهتلرگه بولسه یوگیره یوگیره کیتردی. اوشبو وقتلرده اللهُ تعالی ابابیل دییلگن قوشلرنی یوباردی. آغیزلریده و ایاغلریده تاشیگنلری تاشلرنی ابرهة نینگ اردوسی اوستیگه چیپدیلر. آیت کریمه ده هم افاده قیلینگنی دیک، اردو "اییلگن ایکین برگی" دیک بولدی.

بو حادثه نینگ وقوع بولگنی ییلگه عربلر " فیل ییلی" دییدیلر. بو واقعه دن ٥٠-٥٥ کون کیین پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" دنیاگه تشریف بویوردیلر.

قریش سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لاِيلاَفِ قُرَيْشٍ (١) **اِيلاَفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ** (٢) **فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ** (٣) **الَّذِي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ** (٤)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

قُریشنی امنیت و سلامتگه، قیش و تابستان اولرنی (قریشیلی لرنی) کیتیش و کیلیشلرده راحتلیک گه قاووشتیرماق سببی بیلن (هیچ بولمه سه) شو بیت نینگ (کعبه نینگ) ربیگه عبادت قیلسینلر. او، (الله که) اولرنی آچلیکدن (نجات بیریب) تویغزگن، اوزلریگه قورقودن امین لیک بیره دیگن (دیر.)

ماعُون سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَرَاَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ (١) **فَذَلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ** (٢) **وَلاَ يَحُضُّ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ** (٣) **فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ** (٤) **الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلاَتِهِمْ سَاهُونَ** (٥) **اَلَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُنَ** (٦) **وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ** (٧)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

دیننی (مسلمان لیکنی) یلغان قبول قیلگننی کوردینگ می؟ انه یتیمنی[١] شدیدلیک بیلن اِیترگن، مِسکیننی تویغزیشنی تشویق قیلمه گن او دیر. [٢] انه (بو وصفلر بیلن برابر) نماز اوقیگن (منافق)لر نینگ وای حالیگه که، اولر نمازلریدن غافل دیرلر. اولر ریاءکارلر نینگ تا اوزی دیر. اولر، زکاتنی[٣] هم منع قیلرلر.

کوثر سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ (١) فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ (٢) اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ (٣)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

(حبیبیم!) حقیقت، بیز سنگه، کوثرنی[٤] بیردیک. او حالده ربینگ اوچون نماز اوقی و قربان سوی. توغریسی سنگه (نسلی اوزیلگن دیب) تیل اوزه ته دیگن، بی خیر نسلی اوزیلگن.

ایضاح: بو مبارک سوره، پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ نائل بولگنلری نعمتلرنی و اولر نینگ ایکی قُدسی وظیفه سینی بیلدیرماقده دیر. آیت کریمه ده گی "**کوثر**" لفظی اوچون اسلام عالملری تورلی معنی لر بیرگنلر. جُمهور عُلماگه کوره:

أ) جنتده بیر اریغ دیر ویا بیر حوض دیر که سویی عسلدن شیرین، سوتدن زیاده راغ آق و قاردن سووغ راغ دیر.

ب) قرآن عظیم دیر که: او دُنیوی و اُخروی خیرلرنی ییغگن بیر کتاب دیر.

([١]) بیر روایتده ابو جهل نینگ وارثی بولگنی غُلام

([٢]) ابو جهل

([٣]) ماعون، زکات و صدقه معنی سیگه کیلگنی دیک، بیر کیشی نینگ باشقه سیدن قرض آلگنی نرسه گه هم دییله دی.

([٤]) اسلام عالم لریگه کوره.

پ) رسول اکرم "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ حائز بولگنی شرفِ نُبوت دیر.

ت) آسمانده و ییرده رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" اوچون کوپ ذکر و ثنا دیر.

ث) رسول الله نینگ اولاد و اتباعی دیر.

ج) رسول نینگ اصحاب و عُلماء امتی دیر.

پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ اوغیللری قاسم وفات قیلگنیده، عاص بن وائل، مُحمد نینگ "علیه السلام" بوندن کیین نسلی اوزیلدی، اوزینی یاد قیلدیره دیگن اولادی قالمه دی، دیدی. بونی باشقه مُشرکلر هم اَیتگنلر. اولر مسلمان لرگه بیر شدیدلیک، تارلیک عارض بولگنیده بونینگ بیلن قووانیب، فرحله یدی لر. انه بو سورهٔ جلیله او کافرلر نینگ باطل مفکوره لرینی رد قیلدی. جوده قیسقه بیر سوره بولگنی حالده بیر کوپ حقیقت لرگه اشارت قیلماقده دیر.

کافرون سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَآ اَيُّهَا الْكَافِرُونَ (١) لآ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ (٢) وَلآ اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَآ اَعْبُدُ (٣) وَلاَ اَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ (٤) وَلآ اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَآ اَعْبُدُ (٥) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (٦)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

یا حبیبیم! اولرگه دیگین[١]: ای کافرلر من سیز نینگ پرستش قیلماقده بولگن لرینگیزگه (بُت لرینگیزگه) پرستش قیلمیمن. منیم عبادت قیلیشیمگه هم (اللهُ تعالی گه) سیز بنده لیک قیلوچیلر ایمس سیزلر. من سیز نینگ پرستش قیلگن لرینگیزگه (هیچ بیر زمان) پرستش قیلگن ایمس من. سیز هم منیم بنده لیک قیلماقده بولگنیم

---

(١) مکه مشرکلریدن ابو جهل، عاص بن وائل، اَسْوَدْ بن عبد المطلب، ولید، أُمیه بن خلف و باشقه لری، عباس "رضی الله عنه" واسطه سی بیلن پیغمبریمیزگه "صلّی الله علیه وسلّم" خبر یوباریب، شو تکلیفنی قیلدیلر: "بیر ییل او بیز نینگ الهی میزگه عبادت قیلسین. بیر ییل هم بیز اونینگ الله سیگه عبادت قیلیلیک." بونگه بناءً بو آیت کریمه نازل بولدی.

گه (هیچ بیر وقت) بنده لیک قیلوچیلر ایمس سیزلر. سیز نینگ دینینگیز سیزگه، منیم دینیم منگه.

نَصر سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللهِ وَالْفَتْحُ (١) وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ الله اَفْوَاجًا (٢) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا (٣)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

الله نینگ نُصرتی و فتح کیلگنیده، سن هم انسانلر نینگ فوج فوج الله نینگ دینیگه (مسلمانلیک گه) کیریشلرینی کورگنینگده، درحال ربینگنی، حمد بیلن، تسبیح قیل. اونینگ عفو قیلیشینی ایسته. بی شک که او، توبه لرنی کوپ قبول قیله دیگن دیر.[١]

تبت سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ اَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ (١) مَآ اَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ (٢) سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ (٣) وَامْرَاَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ (٤) فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ (٥)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

ابو لهب نینگ ایکی قولی قوریسین. (اوزی هم) قوریدی (هلاک بولدی یه). اونگه نه مالی (آته سیدن میراث قالگن مالی)، نه قولگه کیلتیرگنلری فایده بیرمه دی.

---

(١) بو سوره ده، پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ وفاتلریگه اشارت باردیر. بو سوره نی پیغمبریمیز اوقیگنلریده، عباس "رضی الله عنه" ییغله دیلر. رسول الله نیمه اوچون ییغله گنینی سوره گنلریده، عباس "رضی الله عنه": "بو سوره ده سیز نینگ وفاتینگیزگه اشاره باردیر" دیدیلر. رسول علیه السلام، دیگنینگ دی دیر، بویوردیلر.

او شُعله لی بیر علوگه کیره دی، خاتینی هم اوتین حمالی صفتیده. گردنیده بوکیلگن بیر ایپ هم بولگنی حالده.

ایضاحی: بو سورهٔ جلیله، رسول اکرم "صلّی الله علیه وسلّم" گه اَذا و جفا قیلگن ابو لهب و زوجه سی نینگ هلاک شکیلده، شدید بیر عذابگه توشیشلرینی خبر بیره دی. پیغمبر علیه السلام؛ "قریناداشینگنی قورقیت" امیر الهی سینی آلگنیده، صفا تیپه سیگه چیقگن، یقینلرینی قیشقیریب، اولرنی اسلام دینیگه دعوت قیلگن ایدی. ابو لهب بورده پیغمبریمیز نینگ اَیتگن لریگه قرشی چیقگن و اونگه حقارت قیلیب اوردن ایریلگن و اورده کی لرگه مانع بولگن ایدی. ابو لهب نینگ خاتینی هم رسول علیه السلام نینگ یوربیه دیگنی یول لرگه کیچه ده تیکانلی درختلر، اُوتلر یوکلب کیلتیرر، توکردی. بوندن باشقه پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ آرقه لریدن چوغولچی لیک قیلر ایدی. ابو لهب، هجرت نینگ ایکینچی سنه سیده بدر غزوه سیده گی، اسلام مجاهدلری نینگ موفقیت لریگه چید آلمه ی، ییتی کون کیین اولدی. بدنی تیلیک تیشیک بولیب، باله لری هم یانیگه یووغلشه آلمه دی. اونده ی که اوچ کون کیین دفن قیلینه آلدی. بالآخره زوجه سی هم اولیب لایق بولگنی جزاگه قاووشدی.

اخلاص سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ (١) اَللهُ الصَّمَدُ (٢) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (٣) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً اَحَدٌ (٤)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

یا محمد "صلّی الله علیه وسلّم"! دیگین که؛ او، الله بیر دیر، صمد دیر. او،

توغیرمه‌گن، توغیریلمه‌گن. هیچ بیر نرسه اونینگ تینگگی (و اوخششی) ایمس دیر.

فلق سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (١) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (٢) وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ (٣) وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ (٤) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ (٥)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

(یا محمد! "علیه السلام") یره تگنی نرسه لر نینگ شریدن، قرانغیلیگی چُوکیب باسگنیده کیچه نینگ شریدن، توگون لرگه (جادوگرلر نینگ اپیلیک لریگه باغله‌گنلری توگون لرگه) اوفورگن (نفَس)لر نینگ (جادوگر و اوفوروکچیلر نینگ) شریدن و حسد قیلگن نینگ، حسدی(نی بیللی) قیلگنی زمان، شریدن، صباح نینگ ربیگه سیغینه من دیگین[١].

ناس سوره سی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (١) مَلِكِ النَّاسِ (٢) اِلَهِ النَّاسِ (٣) مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (٤) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ (٥) مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ (٦)

([١]) لبید بن اعصم اسمیده‌گی بیر یهودی، رسول الله "صلّی الله علیه وسلّم" نینگ ساچلریدن اون بیر قیلنی توگونلب جادو قیلگن و بیر قودوقگه چیپگن ایدی. بو سبب بیلن پیغمبریمیز "صلّی الله علیه وسلّم" ناراحت بولدیلر. سونگره جبریل أمین، رسول علیه السلامگه بو ایشنی خبر بیردی. ایپلر حضرت علی "رضی الله عنه" واسطه سی بیلن قودوقدن چیقریلدی. بوندن کیین رسول علیه السلام اوّل گی صحتلریگه قاووشدیلر. مُعوذتین سوره لری نینگ اون بیر آیت بولیشی بونگه اشارت دیر.

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

(یا محمد! "علیه السلام"). انسانلر نینگ ربیگه، انسانلر نینگ مِلکیگه، انسانلر نینگ معبودیگه، انسانلر نینگ سینه لریگه دایما وسوسه بیرگن، کیره ک جیندن، کیره ک انساندن (بولسین)، او سینسی شیطان نینگ شریدن، سیغینه من دیگین[١].

آیة الکرسی:

بسم الله الرحمن الرحیم.

اَللّٰهُ لآ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَاْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي اْلاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلاَّ بِاِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ اِلاَّ بِمَا شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَاْلاَرْضَ وَلاَ يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ (٢٥٥)

رحمن و رحیم بولگن الله نینگ اسمی بیلن.

الله، اوزیدن باشقه هیچ بیر إله یوق دیر. (او) حی و قیوم دیر. اونی نه بیر اویقوسیره ماق، نه هم بیر اویقو توته آله دی. آسمانلرده و ییرده نیمه بار بولسه همه سی اونینگ دیر. اونینگ اجازه سی بولمسدن، نزدیده کیم شفاعت قیله آله دی؟ او (یره تگنلری نینگ) اونگلریده گی و آرقه لریده گی مخفی و آشکار هر نرسه نی بیله دی. اونینگ عِلمیدن، یکه اوزی نینگ تیله گنیدن باشقه هیچ بیر نرسه درک قیله آلمه یدی لر، (مخلوقاتی). اونینگ کُرسیسی آسمانلر و ییرنی احاطه قیلگن. بولر نینگ (ییر نینگ و

---

(١) تفسیر لُبابگه کوره بو سوره ده واقع بولگن بیش عدد "ناس" لفظی، بیش علیحده صنف انسانگه اشارت دیر. بولر: ١- باله لر، ٢- جوان لر، ٣- قَری لر، ٤- صالحلر، ٥- انسان شیطانلری دیر.

آسمان نینگ) محافظ لیگی اونگه آغیر هم کیلمه یدی. او، کوپ عالی، کوپ بویوک دیر.

نماز دعالری نینگ مآللری

سُبحانكَ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ * وَتَبَارَكَ اسْمُكَ * وَتَعَالَى جَدُّكَ * وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ * وَلاَ اِلَهَ غَيْرُكَ *

ای الله یم! سنی نقصانلیکلردن تنزیه قیلر. همه کمال صفتلری بیلن توصیف قیله من. سنگه حمد قیله من. سنینگ اسمینگ عالی دیر. (و سنینگ شانینگ هر نرسه نینگ اوستیده دیر)[١]. سندن باشقه إله یوقدیر.

التّحیاتُ: اَلتَّحِيَّاتُ لِلهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ * اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ * اَلسَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ * اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ * وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ *

هر تورلی حرمت، صلوات و همه یخشیلیکلر الله گه مخصوص دیر. ای نبی! الله نینگ سلام، رحمت و برکتی سنینگ اوستینگه بولسین. سلام، بیزنینگ و الله نینگ صالح بنده لری نینگ اوستیگه بولسین. شهادت قیله من که، الله بیر دیر و ینه شهادت قیله من که، محمد (علیه السلام) اونینگ بنده سی و رسولی دیر.

اَللّهُمَ صَلِّ: اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ * اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ *

ای اللّهیم! ابراهیمگه "علیه السلام" و آلیگه رحمت قیلگنینگ دیک، (پیغمبریمیز) محمدگه "علیه السلام" و آلیگه هم رحمت ایله. بی شک سن حمید و مجیدسین.

اَللّهُمَ بَارِكْ: اَللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ * اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ *

---

(١) بو قسم جنازه نمازی اوقیلیشده علاوه قیلینه دی.

ای الله یم! ابراهیمگه "علیه السلام" و آلیگه برکتلر احسان قیلگنینگ دیک، (پیغمبریمیز) محمدگه "علیه السلام" و آلیگه هم برکتلر احسان ایله. بی شک سن حمید و مجیدسین.

رَبّنا آتِناَ: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي اْلآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ.

یا ربی! دنیاده و آخرتده بیزگه یخشیلیکلر بیر و بیزنی نارینگ (علوئینگ) عذابیدن اسره. ای مرحمتلیلرنینگ اینگ مرحمتلیسی، سنینگ رحمتینگ بیلن...

قُنوت دعاسی:

اَللَّهُمَّ إنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ* وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ * وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ * وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلاَ نَكْفُرُكَ * وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ * اَللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ * وَاِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحفِدُ * نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ * إِنَّ عَذَابَكَ بِاْلكُفَّارِ مُلحِقٌ *

ای الله یم! بیز سندن یاردم تیله ی میز. سنگه استغفار قیله میز. سندن هدایت ایسته ی میز. سنگه ایمان کیلتیره میز. سنگه توبه و سنگه توکل قیله میز. همه خیرلر بیلن سنی مخته یمیز. سنگه (نعمتلرینگه) شکر قیلر، کفران نعمت قیلمه ی میز. سنگه قرشی فسق و فجور قیلگننی چیپر و ترک قیله میز.

ای الله یم! یکه سنگه عبادت قیلر، نماز اوقییر، سجده قیلر، سنگه یوگیرر و التجاء قیله میز. رحمتینگنی رجاء (امید) ایلر و عذابینگدن قورقه میز. چونکه سنینگ عذابینگ حقیقتنی یاپگن کافرلرگه قطعی صورتده بیتیشه دی.

آمَنْتُ بِاللهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالَى وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ * أَشْهَدُ أَنْ لاَ اِلَهَ إِلاَّ اللهُ * وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

تَسْبِيحَاتُ التَّرَاوِيحِ

١- سُبْحَانَ ذِى ٱلْمُلْكِ وَٱلْمَلَكُوتِ، سُبْحَانَ ذِى ٱلعِزَّةِ وَٱلعَظَمَةِ وَٱلْجَمَالِ وَٱلجَلاَلِ وَٱلْجَبَرُوتِ، سُبْحَانَ ٱلمَلِكِ ٱلمَوْجُودِ، سُبْحَانَ ٱلمَلِكِ ٱلمَعْبُودِ، سُبْحَانَ ٱلمَلِكِ ٱلحَيِّ الَّذِى لاَ يَنَامُ وَلاَ يَمُوتُ. سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَربُّ ٱلمَلئِكَةِ وَالرُّوحِ.

٢- مَرْحَبًا، مَرْحَبًا، مَرْحَبًا يَا شَهْرَ رَمَضَانَ، مَرْحَبًا مَرْحَبًا مَرْحَبًا يَا شَهْرَ ٱلبَرَكَةِ وَٱلغُفْرَانِ، مَرْحَبًا مَرْحَبًا مَرْحَبًا يَا شَهْرَ التَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالذِّكْرِ وَتِلاَوَةِ ٱلقُرْآنِ. اَوَّلْ هُوَ آخِرْ هُوَ ظَاهِرْ هُوَ بَاطِنْ هُوَ، يَا مَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ.

٣- اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ كُلِّ دَاءٍ وَدَوَاءٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ كَثِيرًا.

يَا حَنَّانُ، يَا مَنَّانُ، يَا دَيَّانُ، يَا بُرْهَانُ، يَا ذَا ٱلفَضْلِ وَٱلاِحْسَانِ، نَرْجُو ٱلعَفْوَ وَٱلغُفْرَانَ وَاجْعَلْنَا مِنْ عُتَقَاءِ شَهْرِ رَمَضَانَ، بِحُرْمَةِ ٱلقُرْآنِ.

هَذَا الدُّعَاءُ لِلْمَيِّتِ فِى صَلاَةِ الْجَنَازَةِ

اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا * اَللَّهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَى ٱلاِسْلاَمِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى ٱلاِيمَانِ * وَخُصَّ هَذَا الْمَيِّتَ (هَذِهِ الْمَيِّتَةَ) بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضْوَانِ * اَللَّهُمَّ اِنْ كَانَ (كَانَتْ) مُحْسِنًا (مُحْسِنَةً) فَزِدْ فِى اِحْسَانِهِ (هَا) وَاِنْ كَانَ (كَانَتْ) مُسِيئًا (مُسِيئَةً) فَتَجَاوَزْ عَنْهُ (هَا) وَلَقِّهِ (هَا) ٱلاَمْنَ وَالْبُشْرَى وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفَى * اَللَّهُمَّ اجْعَلْ قَبْرَهُ (هَا) رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجِنَانِ وَلاَ تَجْعَلْ قَبْرَهُ (هَا) حُفْرَةً مِنْ حُفَرِ النِّيرَانِ * رَبِّ اغْفِرْ لِى وَلِوَالِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ اَلاَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَٱلاَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

تَلْقِينُ الْمَيِّتِ (لِلرِّجَالِ)

عَلَيْكَ سَلاَمُ اللهِ يَا عَبْدَ اللهِ اِبْنَ عَبْدِ اللهِ (٣ دفعه) كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلاَّ وَجْهَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ اْلحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعوُنَ. فَاعْلَمْ بِاَنَّ هَذَا آخِرُ مَنْزِلِكَ مِنْ مَنَازِلِ الدُّنْيَا وَاَوَّلُ مَنْزِلِكَ مِنْ مَنَازِلِ اْلآخِرَةِ. وَاعْلَمْ بِاَنَّكَ خَرَجْتَ مِنْ دَارِ الدُّنْيَا الدَّنِيَّةِ وَوَصَلْتَ اِلىَ دَارِ الْعُقْبَى اْلاَبَدِيَّةِ. خَرَجْتَ مِنْ دَارِ الْغُروُرِ وَوَصَلْتَ اِلىَ دَارِ السُّروُرِ. خَرَجْتَ مِنْ دَارِ الْفَنَاءِ وَوَصَلْتَ اِلىَ دَارِ الْبَقَاءِ. وَاعْلَمْ بِاَنَّ اْلآنَ اْلآنْ قَدْ يَنْزِلُ بِكَ الْمَلَكَانِ الرَّفِيقَانِ الشَّفِيقَانِ اْلاَسْوَدَانِ الْوَجْهَانِ وَاْلاَزْرَقَانِ الْعَيْنَانِ، اَحَدُهُمَا مُنْكَرٌ وَآخَرُهُمَا نَكِيرٌ لاَ تَخَفْ عَنْهُمَا وَلاَ تَحْزَنْ فَاِنَّهُمَا عَبْدَانِ مَأْموُرَانِ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ، سَائِلاَنِ عَنْكَ وَقَائِلاَنِ لَكَ: مَنْ رَبُّكَ وَمَنْ نَبِيُّكَ وَمَا دِينُكَ وَمَا اِمَامُكَ وَمَا قِبْلَتُكَ وَمَنْ اِخْوَانُكَ وَمَنْ اَخَوَاتُكَ فَقُلْ فِي جَوَابِهِمَا بِلَفْظٍ فَصِيحٍ وَلِسَانٍ صَرِيحٍ: اَللهُ رَبِّي وَمُحَمَّدٌ نَبِيِّي، وَاْلاِسْلاَمُ دِينِي وَالْقُرْآنُ اِمَامِي وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتِي وَالْمُؤْمِنوُنَ اِخْوَانِي وَالْمُؤْمِنَاتُ اَخَوَاتِي. فَاعْلَمْ بِاَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَالْقَبْرَ حَقٌّ وَسُؤَالَ الْمُنْكَرِ وَالنَّكِيرِ حَقٌّ وَاْلحَشْرَ حَقٌّ وَالنَّشْرَ حَقٌّ وَاْلحِسَابَ حَقٌّ وَالْمِيزَانَ حَقٌّ وَالصِّرَاطَ حَقٌّ وَاْلجَنَّةَ لِلْمُؤْمِنِينَ حَقٌّ وَالنَّارَ لِلْكَافِرِينَ حَقٌّ. مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اُخْرَى. اُذْكُرِ الْعَهْدَ الَّذِي كُنْتَ عَلَيْهِ فِي دَارِ الدُّنْيَا الدَّنِيَّةِ وَهُوَ شَهَادَةُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسوُلُ اللهِ. اَللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ عَلَى اْلجَوَابِ وَاَنْطِقْهُ بِالصِّدْقِ وَالصَّوَابِ.

[اَللَّهُمَّ اِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي اِحْسَانِهِ وَاِنْ كَانَ مُسِيئًا فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَتَجَاوَزْ عَنْهُ]

«٣ دفعه» آمين. وَاْلحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

تَلْقِينُ الْمَيِّتِ (لِلنِّسَاءِ)

عَلَيْكِ سَلاَمُ اللهِ يَا اَمَةَ اللهِ بِنْتَ عَبْدِ اللهِ (٣ دفعه) كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلاَّ وَجْهَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ اْلحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعوُنَ. فَاعْلَمِي بِاَنَّ هَذَا آخِرُ مَنْزِلِكِ مِنْ مَنَازِلِ الدُّنْيَا وَاَوَّلُ مَنْزِلِكِ مِنْ مَنَازِلِ اْلآخِرَةِ. وَاعْلَمِي بِاَنَّكِ خَرَجْتِ مِنْ دَارِ الدُّنْيَا الدَّنِيَّةِ وَوَصَلْتِ اِلىَ دَارِ الْعُقْبَى اْلاَبَدِيَّةِ. خَرَجْتِ مِنْ دَارِ الْغُرُوْرِ وَوَصَلْتِ اِلىَ دَارِ السُّرُوْرِ. خَرَجْتِ مِنْ دَارِ الْفَنَاءِ وَوَصَلْتِ اِلىَ دَارِ الْبَقَاءِ. وَاعْلَمِي بِاَنَّ اْلآنَ اْلآنْ قَدْ يَنْزِلُ بِكِ الْمَلَكَانِ الرَّفِيقَانِ الشَّفِيقَانِ اْلاَسْوَدَانِ الْوَجْهَانِ وَاْلاَزْرَقَانِ الْعَيْنَانِ، اَحَدُهُمَا مُنْكَرٌ وَآخَرُهُمَا نَكِيرٌ لاَ تَخَافِي عَنْهُمَا وَلاَ تَحْزَنِي فَاِنَّهُمَا عَبْدَانِ مَأْمُوْرَانِ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ، سَائِلاَنِ عَنْكِ وَقَائِلاَنِ لَكِ: مَنْ رَبُّكِ وَمَنْ نَبِيُّكِ وَمَا دِينُكِ وَمَا اِمَامُكِ وَمَا قِبْلَتُكِ وَمَنْ اِخْوَانُكِ وَمَنْ اَخَوَاتُكِ فَقوُلِي فِي جَوَابِهِمَا بِلَفْظٍ فَصِيحٍ وَلِسَانٍ صَرِيحٍ: اَللهُ رَبِّي وَمُحَمَّدٌ نَبِيِّي، وَاْلاِسْلاَمُ دِينِي وَالْقُرْآنُ اِمَامِي وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتِي وَالْمُؤْمِنوُنَ اِخْوَانِي وَالْمُؤْمِنَاتُ اَخَوَاتِي. فَاعْلَمِي بِاَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَالْقَبْرَ حَقٌّ وَسُؤَالَ الْمُنْكَرِ وَالنَّكِيرِ حَقٌّ وَاْلحَشْرَ حَقٌّ وَالنَّشْرَ حَقٌّ وَاْلحِسَابَ حَقٌّ وَالْمِيزَانَ حَقٌّ وَالصِّرَاطَ حَقٌّ وَاْلجَنَّةَ لِلْمُؤْمِنِينَ حَقٌّ وَالنَّارَ لِلْكَافِرِينَ حَقٌّ. مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اُخْرَى. اُذْكُرِي الْعَهْدَ الَّذِي كُنْتِ عَلَيْهِ فِي دَارِ الدُّنْيَا الدَّنِيَّةِ وَهُوَ شَهَادَةُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسوُلُ اللهِ. اَللَّهُمَّ ثَبِّتْهَا عَلَى اْلجَوَابِ وَاَنْطِقْهَا بِالصِّدْقِ وَالصَّوَابِ.

[اَللَّهُمَّ اِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ فِي اِحْسَانِهَا وَاِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَاغْفِرْ لَهَا وَارْحَمْهَا وَتَجَاوَزْ عَنْهَا]

«٣ دفعه» آمين. والحمد لله رب العالمين.

خُطْبَةُ ٱلجُمُعَةِ

الخطبة الاولى

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلعَالَمِينَ اَضْعَافَ مَا حَمِدَهُ جَمِيعُ خَلْقِهِ كَمَا يُحِبُّ وَيَرْضَى وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنْ اَرْسَلَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ. كُلَّمَا ذَكَرَهُ الذَّاكِرُونَ وَغَفَلَ عَنْ ذِكْرِهِ ٱلغَافِلُونَ. كَمَا يَنْبَغِي وَيَحْرَى وَعَلَى آلِهِ وَاَصْحَابِهِ وَاَزْوَاجِهِ وَاَوْلاَدِهِ ٱلبَرَرَةِ التُّقَى وَالنُّقَى. خُصُوصًا مِنْهُمْ عَلَى الشَّيْخِ الشَّفِيقْ قَاتِلِ ٱلكَفَرَةِ وَالزَّنَادِيقْ اَلْمُلَقَّبِ بِٱلعَتِيقْ وَفِي ٱلغَارِ الرَّفِيقْ اَلاِمَامِ عَلَى التَّحْقِيقْ خَلِيفَةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اَبِي بَكْرٍ الصِّدِيقْ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) ثُمَّ السَّلاَمُ مِنَ ٱلمَلِكِ ٱلوَهَّابْ عَلَى ٱلاَمِيرِ ٱلاَوَّابْ زَيْنِ ٱلاَصْحَابْ مُجَاوِرِ ٱلمَسْجِدِ وَٱلمِنْبَرِ وَٱلمِحْرَابْ اَلنَّاطِقِ بِٱلحَقِّ وَالصِّدْقِ وَالصَّوَابْ اَلْمُوَافِقِ رَأْيُهُ حُكْمَ ٱلكِتَابْ اَمِيرِ ٱلمُؤْمِنِينَ عُمَرَ بْنِ ٱلخَطَّابْ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) ثُمَّ السَّلاَمُ مِنَ ٱلمَلِكِ ٱلمَنَّانْ عَلَى ٱلاَمِيرِ ٱلاَمَانْ حَبِيبِ الرَّحْمَنْ صَاحِبِ ٱلحَيَاءِ وَٱلاِحْسَانْ الشَّهِيدِ فِي اَثْنَاءِ تِلاَوَةِ ٱلقُرْآنْ اَمِيرِ ٱلمُؤْمِنِينَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) ثُمَّ السَّلاَمُ مِنَ ٱلمَلِكِ ٱلوَلِيِّ عَلَى ٱلاَمِيرِ ٱلوَصِيِّ اِبْنِ عَمِّ النَّبِيِّ قَالِعِ بَابِ ٱلخَيْبَرِ زَوْجِ فَاطِمَةِ الزَّهْرَى (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا) اَمِيرِ ٱلمُؤْمِنِينَ اَسَدِ اللهِ ٱلغَالِبْ عَلِيِّ بْنِ اَبِي طَالِبْ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) وَعَلَى ٱلاِمَامَيْنِ ٱلهُمَامَيْنِ السَّعِيدَيْنِ الشَّهِيدَيْنِ ٱلمَظْلُومَيْنِ ٱلمَقْبُولَيْنِ ٱلحَسِيبَيْنِ النَّسِيبَيْنْ سَيِّدَيْ شُبَّانِ اَهْلِ ٱلجَنَّةِ وَقُرَّتَيْ اَعْيُنِ اَهْلِ السُّنَّةِ ٱلحَسَنِ وَٱلحُسَيْنْ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا) وَعَلَى ٱلعَمَّيْنِ ٱلمُعَظَّمَيْنِ ٱلاَسْعَدَيْنِ ٱلاَمْجَدَيْنِ ٱلاَكْرَمَيْنِ عِنْدَ اللهِ وَالنَّاسْ اَلْحَمْزَةِ وَٱلعَبَّاسْ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا) وَعَلَى جَمِيعِ ٱلمُهَاجِرِينَ وَٱلاَنْصَارِ وَالتَّابِعِينَ ٱلاَخْيَارِ مِنْهُمْ وَٱلاَبْرَارْ (رِضْوَانُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ).

اَيُّهَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلحَاضِرُونَ اِتَّقُوا اللهَ وَاَطِيعُوهُ. اُوصِيكُمْ عِبَادَ اللهِ بِتَقْوَى اللهِ وَاعْلَمُوا اَنَّ اِلَى اللهِ ٱلْمُنْتَهَى وَاَنَّهُ هُوَ اَمَاتَ وَاَحْيَا اِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ لِمَنْ يَخْشَى وَاِلَى اللهِ ٱلْمُشْتَكَى. يَوْمَ لاَ يَنْفَعُ مَالٌ وَلاَ بَنُونَ اِلاَّ مَنْ اَتَى اللهَ بِقَلْبٍ سَلِيمْ.

قَالَ اللهُ تَعَالَى فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ ٱلْكَرِيمْ اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمْ ...

وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ...

الخطبة الثانية

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلعَالَمِينْ اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَينَا لِلاِيمَانْ وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَاحِبِ ٱلفَضْلِ وَٱلاِحْسَانْ اَلْمُنَزَّلِ عَلَيْهِ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ تَعْظِيمًا وَتَكْرِيمًا اِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا.

اَللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ. يَا اَللهُ بِكَ تَحَصَّنْتُ يَا اَللهُ بِكَ تَحَصَّنْتُ يَا اَللهُ بِكَ تَحَصَّنْتُ وَبِعَبْدِكَ وَرَسُولِكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اسْتَجَرْتُ وَبِعَبْدِكَ وَرَسُولِكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اسْتَجَرْتُ وَبِعَبْدِكَ وَرَسُولِكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اسْتَجَرْتُ. اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَاتْ وَٱلْمُسْلِمِينَ وَٱلْمُسْلِمَاتْ اَلاَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَٱلاَمْوَاتْ آمِينْ. وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلعَالَمِينَ.

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اِنَّ اللهَ يَأْمُرُ بِٱلعَدْلِ وَٱلاِحْسَانِ وَاِيتَاءِ ذِي ٱلْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ ٱلفَحْشَاءِ وَٱلْمُنْكَرِ وَٱلْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ. وَلَذِكْرُ اللهِ اَكْبَرُ وَاللهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ.

بسم الله الرّحمن الرّحيم

اسلامیتنی بیلدیرگن کتابلر جوده هم کوپدیر. بولرنینگ ایچیده اینگ قیمتلیسی، امام ربانی نینگ اوچ جلد (**مکتوبات**) کتابیدیر. بوندن کیین، محمد معصوم نینگ اوچ جلد (**مکتوبات**) کتابیدیر. محمد معصوم حضرتلری، مکتوبات نینگ اوچینچی جلد نینگ اون آلتینچی مکتوبیده بویوره دی که، (ایمان، کلمهٔطیبه نینگ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ و مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللّٰهِ ایکی قسمیگه بیرلیکده ایشانماق دیر). یعنی، مسلمان بولماق اوچون، محمد علیه السلام نینگ پیغمبر بولگنیگه هم ایشانماق لازم دیر. یعنی محمد علیه السلام، الله نینگ پیغمبریدیر. اللّٰهُ تعالی، جبرائیل اسمیده گی فرشته بیلن، اوزیگه (**قرآن کریم**)نی نازل قیلگن. بو قرآن کریم، الله کلامیدیر. محمد علیه السلام نینگ اوز فکرلری و فلسفه چیلر نینگ، تاریخچیلر نینگ سوزلری ایمس. محمد علیه السلام، قرآن کریمنی تفسیر قیلگن. یعنی ایضاح قیلگن. بو ایضاح لرگه، (**حدیث شریف**) دییله دی. اسلامیت، (**قرآن کریم**) بیلن (**حدیث شریف**)لردیر. دنیانینگ هر ییریده گی، میلیونلرچه اسلام کتابی، (**قرآن کریم**) بیلن (**حدیث شریف**)لر نینگ ایضاحلری دیر. محمد علیه السلامدن کیلمه گن بیر سوز، اسلام کتابی بوله آلمه یدی. ایمان و اسلام دیماق، (**قرآن کریم**) و (**حدیث شریف**)لرگه ایشانماق دیماق دیر. اونینگ بیلدیرگن لریگه ایشانمه گن، الله کلامیگه ایشانمه گن بوله دی. محمد علیه السلام اللّٰهُ تعالی نینگ بیلدیرگن لرینی اصحابیگه بیلدیردیلر. اولر هم، طلبه لریگه بیلدیردیلر. بولر هم، کتابلریگه یازدیلر. بو کتابلرنی یازگن عالِملرگه (**اهل سنت عالِمی**) دییله دی. اهل سنت کتابلریگه ایشانگن، الله کلامیگه ایشانگن بوله دی. مسلمان بوله دی. الحمد لله، بیز دینیمیزنی اهل سنت عالملری نینگ کتابلریدن اورگنیاپمیز. دینده اصلاحاتچیلر نینگ، ماسونلر نینگ و زندیقلر نینگ [یعنی مخفی اسلام دشمنلری نینگ] ساخته کتابلریدن اورگنمه یاپمیز.

رسول الله "صلی الله علیه وسلم" بویوردیلر که، (**امتیم آره سیده فتنه، فساد**

یاییلگنی زمان، سنتیمگه یاپیشگنگه، بیر یوز شهید ثوابی بیریله دی.) سنتگه یاپیشماق، اهل سنت عالملرینینگ کتابلرینی اورگنماق بیلن و بولرگه تابع بولماق بیلن بوله دی. مسلمانلر نینگ تورت مذهبیدن هر قیسی بیریسی نینگ عالملری (**اهل سنت عالملری**)دیر. اهل سنت عالِملری نینگ رئیسی، امام اعظم ابوحنیفه نعمان بن ثابت دیر. انگلیسلر، عصرلرچه [یوز ییللرچه]اورینیب، بیر مسلماننی عیسوی قیله آلمه دیلر. بونگه کامیاب بوله آلماق اوچون، ینگی بیر یول آختردیلر. ماسونلیکنی قوردیلر. ماسونلر، اسلامیتگه، یعنی اهل سنت عالملری نینگ بیلدیرگنلری علملرگه، یعنی محمد علیه السلام نینگ سوزلریگه و همه دینلرگه، اولگندن کیین ینه تیریلیشگه، جنت نینگ و دوزخ نینگ بارلیگیگه ایشانمه یدی لر.

استغفار دعاسی

[بیر کوپ آیت کریمه ده، (**منی کوپ ذکر قیلینگ**) و (**اذاجاء**) سوره سیده، (**منگه استغفار قیلینگ. دعالرینگیزنی قبول قیلر، گناهلرینگیزنی عفو قیله من**) بویوریلدی. کوریله دی که، اللهُ تعالی، کوپ استغفار قیلینیشنی امر اِیته دی. بونینگ اوچون، محمد معصوم حضرتلری، ایکینچی جلد، ۸۰. نچی مکتوبیده، (بو امرگه موافق شکیلده، هر نمازدن کیین، اوچ دفعه استغفار دعاسی اوقیباپمن و ۶۷ دفعه (**اَستغفِرالله**) دیباپمن. استغفار دعاسی، (**اَسْتَغْفِرُاللّهَ العَظِیمَ اَلَّذی لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ اَلْحَیَّ القَیُّومَ وَاَتُوبُ اِلَیه**) دیر. سیز هم بونی کوپ اوقینگیز! هربیرینی اَیتیشده، معنیسینی، (**منی عفو قیل الله یم**) دیب اویله ش کیره ک. اوقیگننی و یانیده کیلرنی، دردلردن، مشقتلردن نجات بیره دی. کوپ کیشی، اوقیدی. فایده سی همیشه کوریلدی) بویوردی.] [یاتیشده، یا الله، یا الله و اوچ دفعه (**اَسْتَغْفِرُ الله مِنْ کُلّ مَا کَرِهَ الله**) دییش کیره ک و اوخله گنگه چه، تکرار قیلیش کیره ک.]

شیخ الاسلام احمد نامقی جامی، هـ. ۵۳۶، م. ۱۱۴۲ده وفات قیلدی. (**مفتاح النجات**) کتابیده بویوره دی که، بیر کیشی توبه و استغفار قیلر و شرطلرینی قیلسه،

هر اوتگنی کوچه و هر اولتیرگنی ییر افتخار قیله دی. آی، قویاش، یولدوزلر، اونینگ اوچون دعا قیله دی. قبری جنت باغچه سی بوله دی. بونده ی توبه نصیب بولمه گن کیشی، بونده ی توبه قیلگنلر بیلن برابر بولیشی کیره ک. حدیث شریفده (**عبادتلرنینگ اینگ قیمتلیسی، اولیاءنی یخشی کورماق دیر**) بویوریلدی و (**توبه و استغفار قیلگن نینگ همه گناهلری عفو بوله دی**) بویوریلدی. [توبه قلب بیلن بوله دی. استغفار اَیتماق بیلن بوله دی.]

نماز

مسلمان نینگ، هرکون بیش دفعه نماز اوقییشی فرض دیر. نماز دین نینگ ستونی دیر. بیر نمازنی وقتیده اوقیمه گن نینگ، بونی درحال قضاسینی اوقییشی هم فرض دیر. بیر نمازنی اوقیمه ی، قضاسینی هم اوقیمه گن دوزخده مینگلرچه ییل یانه دی. یا، نمازگه اهمیت بیرمه گن، وظیفه بولگنیگه ایشانمه گن مُرتد بوله دی، ایمانی کیته دی، دوزخده ابدیاً یانه دی. نماز اایاغده اوقیله دی. اایاغده توخته آلمه گن کسل، اولتیریب اوقیدی. اولتیره آلمه گن کسل، یاتیب، اشاره بیلن اوقیدی. بونی هم قیله آلمه گن، اولگندن کیین، اسقاط قیلینیشی اوچون وصیت قیله دی. بای قریننداشی بولمه گن نینگ، همسایه لری اسقاط قیلیب، بونی دوزخدن نجات بیره دی. مسلمانلرنینگ، مسلمان همسایه لر آره سیده اوی توتیشلری لازم بولگنی بوردن هم توشینیلماقده دیر.

نمازده اایاغده توخته بیشگه (**قیام**)، ایگیلیشگه (**رکوع**)، باشینی ییرگه قوییشگه (**سجده**)، اولتیریشگه (**قعده**) دییله دی. بو تورتی نمازنینگ رُکنلری، رکعتلری دیر. بامداد نمازی تورت رکعت بولیب، ایکیسی سنت، ایکیسی فرض دیر. پیشین نمازی نینگ اول تورت رکعتی سنت، تورت رکعتی فرض، ایکی رکعت آخرگی سنت، عصر نینگ تورت رکعتی سنت، تورت رکعتی فرض، آقشام نینگ اوچ رکعتی فرض، ایکی رکعتی سنت، خفتن نینگ بیرینچی تورت رکعتی سنت، تورت رکعتی فرض، ایکی رکعتی آخرگی سنت، اوچ رکعت وتر نمازی واجب دیر.

فهرست الكتاب

الموضوع	رقم الصفحة

امام ربانی حضرتلری، (مکتوبات) کتابی نینگ

٢.نچی جلد، ٢٠.نچی مکتوبی

بو مکتوب، مولانا طاهر بدخشی گه یازیلگن بولیب، نمازنینگ اوستینلیکلرینی و ارکانینی، شرطلرینی، ادبلری و تعدیل ارکانینی بیلدیرماقده دیر:

الله تعالی گه حمد و ثنا بولسین! اونینگ یخشی کورگنی، یخشی انسانلرگه سلامتلر بولسین! "جونپور"دن یوبارگنینگیز مکتوب کیلدی. ناراحت بولگنینگیزنی اوقیگنیمیزده دق بولدیک. صحت خبرینی منتظریمیز. بو تمانگه کیلگنلر بیلن صحت خبرینگیزنی بیلدیرگن مکتوبنی یوبارینگیز! حاصل بولگن حاللری هم یازینگیز! ای سیوگیلی ایناغم! بو دنیا، ایشله ماق ییری دیر. مُزد آلینه دیگن ییر، آخرت دیر. صالح عمللرنی قیلیشگه اورینینگیز! بو عمللرنینگ اینگ فایده لیسی و عبادتلرنینگ اینگ اوستینی، نماز اوقیماق دیر. نماز، دین نینگ ستونی دیر. مؤمن نینگ معراجی دیر. او حالده، اونی یخشی اوقیشگه غیرت قیلیش کیره ک. ارکانینی [یعنی فرضلرینی] و شرطلرینی و سنتلرینی و ادبلرینی، خواهله نگنی و لایق بولگنی دیک قیلیش کیره ک. نمازده طُمأنینة گه [یعنی رکوع و سجده لرده و قومه ده و جلسه ده، همه اعضانینگ بی حرکت قالیشیگه] و تعدیل ارکانگه [یعنی، بو تورت ییرده سکون و طمأنینة بولگندن کیین، بیر مقدار توخته بیشگه]، دقت قیلیش کیره ک. کوپ کیشی بولرگه دقت قیلمه ی نمازلرینی قولدن قاچیریاپدی. طمأنینة نی و تعدیل ارکاننی قیلمه یاپدیلر. بولرگه عذابلر و تهدیدلر بیلدیریلگن. نماز، توغری اوقیلگنده، قوتیلیش امیدی کوپه له دی. چونکه، دین نینگ ستونی تیکیلگن بوله دی. سعادت ابدیه گه اوچماق اوچون طیاره صاحبلنگن بوله دی.

دُعَاءُ التَّوْحِيدِ

يَا اَللّٰه يَا اَللّٰه لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰه مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا عَفُوٌّ يَا كَرِيمُ فَاعْفُ عَني وَارْحَمْني يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ تَوَفَّني مُسْلِمًا وَاَلْحِقْني بِالصَّالِحِينَ اللّٰهمّ اغْفِرْ لي وَلآبَائِي وَأُمَّهَاتي وَلآبَاءِ وَأُمَّهَاتِ زَوْجَتي وَلأَجْدَادِي وَجَدَّاتي وَلأَبْنَائِي وَبَنَاتي وَلإِخْوَتي وَأَخَوَاتي وَلأَعْمَامِي وَعَمَّاتي وَلأَخْوَالي وَخَالاَتي وَلأُسْتَاذِي عَبْدِ اْلحَكِيمِ اْلآرْوَاسِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ اَلاَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَاْلاَمْوَاتِ «رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ» بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَاْلحَمْدُ للّٰهِ رَبِّ اْلعَالَمِينَ

دُعَاءُ اْلاِسْتِغْفَارِ

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ اْلعَظِيمَ الَّذِي لاَ اِلَهَ إِلاَّ هُوَ اْلحَيَّ الْقَيُّومَ وأَتوُبُ إِلَيْهِ

إن ناشر كتب - **دار الحقيقة للنشر والطباعة** - هو المرحوم حسين حلمي ايشيق عليه الرحمة والرضوان المتولد عام ١٣٢٩ هـ. [١٩١١ م] بمنطقة - **أيوب سلطان إستانبول**- وأعداد الكتب التي نشرها ثلاث وستون مصنفا من العربية وأربع وعشرون مصنفا من الفارسية وثلاث مصنفات أوردية وأربع عشرة من التركية ومقدار الكتب التي أمر بترجمتها من هذه الكتب إلى لغات فرنسية وألمانية وإنجليزية وروسية وإلى لغات أخر بلغت مائة وتسعة وأربعين كتابا وجميع هذه الكتب طبعت في -**دار الحقيقة للنشر والطباعة**- وكان المرحوم عالما طاهرا تقيا صالحا وتابعا لمشيئة الله وقد تتلمذ للعلاّمة الحبر البحر الفهامة الولي الكامل المكمل ذي المعارف والخوارق والكرامات عالي النسب السيد عبد الحكيم الارواسي عليه رحمة الباري وأخذ منه وظهر كعالم إسلامي فاضل وكامل مكمل وقد لبى نداء ربه المتعال وتوفي ليلة ٢٥ على ٢٠٠١/١٠/٢٦ (الثامن على التاسع من شهر شعبان المعظم سنة إثنتين وعشرين وأربعمائة وألف من الهجرة النبوية) ودفن في محل ولادته بمقبرة أيوب سلطان تغمده الله برحمته الواسعة واسكنه فسيح جناته آمين

اسماء الكتب العربية التي نشرتها مكتبة الحقيقة

اسماء الكتب **عدد صفحاتها**

اسماء الكتب	عدد صفحاتها
٤٤ - النعمة الكبرى على العالم في مولد سيد ولد آدم ويليه نبذة من الفتاوى الحديثية ويليهما كتاب جواهر البحار	٣٢٠
٤٥ - تسهيل المنافع وبهامشه الطب النبوي ويليه شرح الزرقاني على المواهب اللدنية ويليهما فوائد عثمانية ويليها خزينة المعارف	٦٢٤
٤٦ - الدولة العثمانية من كتاب الفتوحات الاسلامية ويليه المسلمون المعاصرون	٢٧٢
٤٧ - كتاب الصلاة ويليه مواقيت الصلاة ويليهما اهمية الحجاب الشرعي	١٦٠
٤٨ - الصرف والنحو العربي وعوامل والكافية لابن الحاجب	١٧٦
٤٩ - الصواعق المحرقة في الرد على اهل البدع والزندقة ويليه تطهير الجنان واللسان	٤٨٠
٥٠ - الحقائق الاسلامية في الرد على المزاعم الوهابية	١١٢
٥١ - نور الاسلام تأليف الشيخ عبد الكريم محمد المدرس البغدادي	١٩٢
٥٢ - الصراط المستقيم في رد النصارى ويليه السيف الصقيل ويليهما القول الثبت ويليها خلاصة الكلام للنبهاني	١٢٨
٥٣ - الرد الجميل في رد النصارى ويليه ايها الولد للغزالي	٢٢٤
٥٤ - طريق النجاة ويليه المكتوبات المنتخبة لمحمد معصوم الفاروقي	١٧٦
٥٥ - القول الفصل شرح الفقه الاكبر للامام الاعظم ابي حنيفة	٤٤٨
٥٦ - جالية الاكدار والسيف البتار (لمولانا خالد البغدادي)	٩٦
٥٧ - اعترافات الجاسوس الانكليزي	١٩٢
٥٨ - غاية التحقيق ونهاية التدقيق للشيخ السّندى	١١٢
٥٩ - المعلومات النافعة لأحمد جودت باشا	٥٢٨
٦٠ - مصباح الانام وجلاء الظلام فى رد شبه البدعى النجدى ويليه رسالة فيما يتعلق بادلة جواز التوسل بالنبى وزيارته صلّى الله عليه وسلّم	٢٢٤
٦١ - ابتغاء الوصول لحبّ الله بمدح الرسول ويليه البنيان المرصوص	٢٢٤
٦٢ - الإسلام وسائر الأديان	٣٣٦
٦٣ - مختصر تذكرة القرطبي للأستاذ عبد الوهاب الشعراني ويليه قرة العيون للسمرقندي	٣٥٢

اسماء الكتب الفارسية التي نشرتها مكتبة الحقيقة

اسماء الكتب	عدد صفحاتها
١ – مكتوبات امام رباني (دفتر اول)	٦٧٢
٢ – مكتوبات امام رباني (دفتر دوم وسوم)	٦٠٨
٣ – منتخبات از مكتوبات امام رباني	٤١٦
٤ – منتخبات ازمكتوبات معصومية ويليه مسلك مجدد الف ثاني (با ترجمه اردو)	٤٣٢
٥ – مبدأ ومعاد ويليه تأييد اهل سنت (امام رباني)	١٥٦
٦ – كيمياي سعادت (امام غزالي)	٦٨٨
٧ – رياض الناصحين	٣٨٤
٨ – مكاتيب شريفه (حضرت عبدالله دهلوى) ويليه المجد التالد ويليهما نامهاى خالد بغدادى	٢٨٨
٩ – در المعارف (ملفوظات حضرت عبد اللّه دهلوي)	١٦٠
١٠ – رد وهابي ويليه سيف الابرار المسلول على الفجار	١٤٤
١١ – الاصول الاربعة في ترديد الوهابية	١٢٨
١٢ – زبدة المقامات (بركات احمدية)	٤٢٤
١٣ – مفتاح النجاة لاحمد نامقي جامي ويليه نصايح عبد الله انصاري	١٢٨
١٤ – ميزان الموازين في امر الدين (در رد نصارى)	٣٠٤
١٥ – مقامات مظهرية ويليه هو الغني	٢٠٨
١٦ – مناهج العباد الى المعاد ويليه عمدة الاسلام	٣٢٠
١٧ – تحفه اثنى عشريه (عبد العزيز دهلوي)	٨١٦
١٨ – المعتمد في المعتقد (رساله توربشتي)	٢٨٨
١٩ – حقوق الاسلام ويليه مالابدّ منه ويليهما تذكرة الموتى والقبور	٢٧٢
٢٠ – مسموعات قاضى محمد زاهد از حضرت عبيد الله احرار	١٩٢
٢١ – ترغيب الصلاة	٢٨٨
٢٢ – أنيس الطالبين وعدّة السالكين	٢٠٨
٢٣ – شواهد النبوة	٣٠٤
٢٤ – عمدة المقامات	٤٨٠
٢٥– اعترافات جاسوس انگليسى به لغة فارسى ودشمنى انگليسها به إسلام	١٦٠

الكتب العربية مع الاردوية والفارسية مع الاردوية والاردية

اسماء الكتب	عدد صفحاتها
١ – المدارج السنية في الرد على الوهابية ويليه العقائد الصحيحة فى ترديد الوهابية النجدية	١٩٢
٢ – عقائد نظاميه (فارسي مع اردو) مع شرح قصيدة بدء الامالي ويليه احكام سماع از كيمياي سعادت ويليهما ذكر ائمه از تذكرة الاولياء ويليهما مناقب ائمهٔ اربعه	١٦٠
٣ – الخيرات الحسان (اردو) (احمد ابن حجر مكي)	٢٢٤
٤ – هر کسی کیلئے لازم ایمان مولانا خالد بغدادیؒ	١٤٤
٥ – اعترافات جاسوس انگلیسی به لغة اردو ودشمنی انگلیسها به إسلام	١٦٠

HAKÎKAT KİTÂBEVİNİN
YAYINLADIĞI TÜRKÇE KİTÂBLAR

KİTÂBIN ADI		FİATI
	SE’ÂDET-İ EBEDİYYE (TAM İLMİHÂL): (Hüseyn Hilmi Işık), 1248 sahîfe, üç kısm bir arada. Yüzotuzdokuzuncu Baskı (2018)	30 ₺
	MEKTÛBÂT TERCEMESİ: (Hüseyn Hilmi Işık) (512) sahîfe. Yirmialtıncı Baskı (2018)	20 ₺
1—	**FÂİDELİ BİLGİLER:** Fâideli Bilgiler (Hüseyn Hilmi Işık) ve Din Adamı Bölücü Olmaz ve Doğruya İnan, Bölücüye Aldanma, kısmları ile (480) sahîfe. Yüzikinci Baskı (2018)	5 ₺
2—	**HAK SÖZÜN VESÎKALARI:** Hucec-i Kat’iyye (Hüseyn Hilmi Işık), Redd-i Revâfıd, Tezkiye-i Ehl-i Beyt, Birleşelim-Sevişelim, Îmân ile ölmek için kardeşim Ehl-i Beyt ile Eshâbı sevmelisin, Peygamberlik nedir?, Eyyühel-veled tercemesi (İmâm-ı Gazâlî), Bir din câhiline cevâb, kısmları ile (400) sahîfe. Altmışsekizinci Baskı (2018)	5 ₺
3—	**HERKESE LÂZIM OLAN ÎMÂN:** Herkese Lâzım Olan Îmân (Hüseyn Hilmi Işık), Müslimânlık ve Hıristiyanlık, Kur’ân-ı Kerîm ve İnciller, İslâm dîni ve diğer dinler, kısmları ile (480) sahîfe. Yüzyirmibeşinci Baskı (2019)	5 ₺
4—	**İSLÂM AHLÂKI:** İslâm Ahlâkı (Hüseyn Hilmi Işık), Cennet Yolu İlmihâli, Ey oğul İlmihâli, kısmları ile (592) sahîfe. Yüzkırkbeşinci Baskı (2019)	6 ₺
5—	**ESHÂB-I KİRÂM:** Eshâb-ı Kirâm (Hüseyn Hilmi Işık) Müslimânların İki Göz Bebeği, İslâmda İlk Fitne, kısmları ile (416) sahîfe. Doksanüçüncü Baskı (2018)	5 ₺
6—	**KIYÂMET VE ÂHIRET:** Kıyâmet ve Âhıret (Hüseyn Hilmi Işık), Müslimâna Nasîhat, kısmları ile (384) sahîfe. Yüzsekizinci Baskı (2019)	5 ₺
7—	**CEVÂB VEREMEDİ:** (Hüseyn Hilmi Işık). (368) sahîfe. Altmışbirinci Baskı (2018)	3.5 ₺
8—	**İNGİLİZ CÂSÛSUNUN İ’TİRÂFLARI:** (M.Sıddık Gümüş) (128) sahîfe. Yüzyirminci Baskı (2019)	2.5 ₺
9—	**KIYMETSİZ YAZILAR:** (Hüseyn Hilmi Işık) (416) sahîfe. Ellialtıncı Baskı (2018)	5 ₺
10—	**NAMÂZ KİTÂBI:** (Hüseyn Hilmi Işık) (192) sahîfe. Yüzaltmışüçüncü Baskı (2019)	3 ₺
11—	**ŞEVÂHİD-ÜN NÜBÜVVE:** (Hüseyn Hilmi Işık) (448) sahîfe. Altmışdokuzuncu Baskı (2019)	5 ₺
12—	**MENÂKIB-I ÇİHÂR YÂR-İ GÜZÎN:** (Hüseyn Hilmi Işık) (592) sahîfe. Elliikinci Baskı (2018)	5 ₺

BOOKS PUBLISHED BY HAKİKAT KİTABEVİ

ENGLISH:

1– Endless Bliss I, 304 pp.
2– Endless Bliss II, 400 pp.
3– Endless Bliss III, 336 pp.
4– Endless Bliss IV, 432 pp.
5– Endless Bliss V, 512 pp.
6– Endless Bliss VI, 352 pp.
7– The Sunni Path, 128 pp.
8– Belief and Islam, 128 pp.
9– The Proof of Prophethood, 144 pp.
10– Answer to an Enemy of Islam, 128 pp.
11– Advice for the Muslim, 352 pp.
12– Islam and Christianity, 336 pp.
13– Could Not Answer, 432 pp.
14– Confessions of a British Spy, 128 pp.
15– Documents of the Right Word, 496 pp.
16– Why Did They Become Muslims?, 304 pp.
17– Ethics of Islam, 240 pp.
18– Sahaba 'The Blessed', 560 pp.
19– Islam's Reformers, 320 pp.
20– The Rising and the Hereafter, 112 pp.
21– Miftah-ul-janna, 288 pp.
22– Book of Namâz, 240 pp.
23– O Son, 352 pp.

DEUTSCH:

1– Islam, der Weg der Sunniten, 128 Seiten
2– Glaube und Islam, 128 Seiten
3– Islam und Christentum, 352 Seiten
4– Beweis des Prophetentums, 160 Seiten
5– Geständnisse von einem Britischen Spion, 176 Seiten
6– Islamische Sitte, 288 Seiten

EN FRANÇAIS:

1– L'Islam et la Voie de Sunna, 112 pp.
2– Foi et Islam, 160 pp.
3– Islam et Christianisme, 304 pp.
4– L'évidence de la Prophétie, et les Temps de Prières, 144 pp.
5– Ar-radd al Jamil, Ayyuha'l-Walad (Al-Ghazâli), 96 pp.
6– Al-Munqid min ad'Dalâl, (Al-Ghazâli), 64 pp.

SHQIP:

1- Besimi dhe Islami, 96 fq.
2- Libri Namazit, 208 fq.
3- Rrefimet e Agjentit Anglez, 112 fq.

ESPAÑOL:

1- Creencia e Islam, 112.
2- Libro Del Namâz, 224.

ПО РУССКИ:

1- Всем Нужная Вера, (128) стр.
2- Признания Английского Шпиона, (128) стр.
3- Китаб-ус-Салат (Молитвенник) Книга о намазе, (224) стр.
4- О Сын Мой, (256) стр.
5- Религя Ислам, (320) стр.

BOSHNJAKISHT:

1- Iman i Islam, (128) str.
2- Odgovor Neprijatelju Islama, (144) str.
3- Knjiga o Namazu, (192) str.
4- Nije Mogao Odgovoriti, (432) str.
5- Put Ehl-i Sunneta, (128) str.
6- Ispovijesti Jednog Engleskog Spijuna, (144) str.